

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

Journal of Mani Chettha Ram

Wat Chommani

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2567)

Vol 7 No.1 (January - February 2024)

P-ISSN : 2774-0455 (Print)

E-ISSN : 2774-0978 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความหนังสือแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษาในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อำนาจแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม – เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม
ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม
ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

111/1 วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทร 06-10186156
e-mail: manichettharam@gmail.com

ที่ปรึกษา

พระเทพกิตติมณี, ดร.
ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย
พระราชรัตนาลงกรณ์, รศ.ดร.
เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย
พระศรีวิชิโรโมลี
รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย
พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร

พระครูสุตรัตนภรณ์
เจ้าอาวาสวัดจอมมณี

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษภา ผาทอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

🌸 กองบรรณาธิการ

พระศรีญาณวงศ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโมจิต, ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระมหาจ๋านงค์ สิริวิณโณ, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาฐิติวัธส หมั่นกิจ, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธโสธร ตูทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ สุวีรางกูร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พลตรี ดร.วัลลภ มณีเชษฐา

มหาวิทยาลัยเนชั่น

ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

ดร.ธีรดนัย กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูภาณจนกฤษฎ์ ปุณฺณรัมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพงษ์ บัวชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาสายัณ ติกขปญฺโญ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พรเทพ เข้มเครือ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ณรงค์ฤทธิ์ ดีทองหลาง

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

❁ ฝ่ายกฎหมาย

ชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

นิติกรกรชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

❁ ออกแบบปก

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

❁ จัดรูปเล่ม

พระวินัย นาคา

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

❁ พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน

พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180

โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2567 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลายเช่นเคย จำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 20 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 15 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 5 เรื่อง วารสารผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้วารสารจัดอยู่กลุ่มที่ 2 ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2567 และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการ ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้ บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระครูสุตรัตนารักษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
สารบัญ	(ช-ฎ)

บทความวิจัย : Research Article

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอ สะเตา (ธ)	1-14
---	------

THE EFFICIENCY OF 6 ASPECTS IN THE SANGHA ADMINISTRATION OF SADAO DISTRICT (DHAMMAYUT)

พระครูบวรชัยวัฒน์ (วันชัย เมธิโก), พระศราวิน สุรบุญโญ (ทันชม) และ พระกฤษดา ฐิตธมโม (แก้วประยูร)

การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์	15-35
---	-------

THE DEVELOPMENT OF COMPETENCY OF ENTREPRENEURS IN THE AUTOMOBILE PARTS MANUFACTURING INDUSTRY

อริวัฒน์ อนุเวช, วิวัฒน์ หมั่นการ, วิวัฒน์ กรมดิษฐ์ และ เพ็ญศรี ฉิรินัง

แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า	36-52
---	-------

GOVERNMENT SUPPORTING GUIDELINES FOR ROOM RENTAL BUSINESSES

บุษยา ทรงสอาด, วิวัฒน์ หมั่นการ, ชาญ ธาระवास และ เพ็ญศรี ฉิรินัง

ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธ ศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก	53-64
---	-------

STUDENTS' SATISFACTION WITH THE BACHELOR OF ARTS PROGRAM IN DEPARTMENT OF BUDDHIST STUDIES FOR DEVELOPMENT, MAHAMAKUT RAJAVIDYALAYA UNIVERSITY ON SRITHAMMASOKRAT CAMPUS

พระครูบวรชัยวัฒน์ (วันชัย เมธิโก) และ อภินันท์ สิริรัตนจิตต์

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี 65-79

THE 21ST CENTURY SKILLS AFFECTING THE PERFORMANCE QUALITY OF ACCOUNTANTS

สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนา, ทิพย์ภรณ์ ปัตถา, กาญจนา คูมา สนธิญา สุวรรณราช
และ สรัชช์ บุญวุฒิ

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้าง 80-95
ศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู**

THE DEVELOPMENT OF TRAINING COURSE CURRICULUM ON CLASSROOM ACTION RESEARCH FOR STRENGTHEN THE POTENTIAL OF TEACHING THAI LANGUAGE OF TEACHING PROFESSIONAL STUDENTS

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง

**อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ 96-113
ของผู้บริโภคในประเทศไทย**

INFLUENCE OF FACTOR MARKETING AND DIGITAL MARKETING ON CONSUMER PURCHASING DECISIONS IN THAILAND

ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ, นันทะ บุตรน้อย, สุพรรณิ คำวาส, อัจฉรา เมฆสุวรรณ
และ สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนา

**การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนใน 114-127
โรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน**

THE DEVELOPMENT OF ENGLISH VOCABULARY LEARNING THROUGH MULTIMEDIA PICTURES FOR STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF NON-FORMAL EDUCATION

สุริยะ ประทุมรัตน์

**การนำนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษา นโยบายบ้านมั่นคง 128-144
ในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร**

IMPLEMENTING PUBLIC POLICY ON HOUSING CASE STUDY: BANN MANKONG POLICY IN COMMUNITY AREAS ALONG LAT PHROA CANAL, BNAGKOK

ฐิตพล น้อยจาด, วิวัฒน์ หมั่นการ, จุมพล หนิมพานิช และ เพ็ญศรี ฉิรินัง

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น 145-161

ฝ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH SPEAKING SKILL THROUGH CREATIVITY - BASED LEARNING APPROACH FOR LOCAL WISDOM KHAM DYE FABRIC VILLAGE PRODUCERS AT SAKON NAKHON PROVINCE

สุริยะ ประทุมรัตน์

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง 162-179

อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

THE WORK PERFORMANCE ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF THE CHIEF OF CHANGKLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHANGKLANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เดชชาติ ตริทรัพย์, จินตนา กะตาทูล และ พระอนุรักษ์ อนุรกษิโต (รัฐธรรม)

วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย 180-189

อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

DEMOCRATIC WAY OF LIFE OF STUDENT WATKOMETRATTANARAM CHIANGRAK NOI SUBDISTRICT, SAMKHOK DISTRICT, PATHUMTHANI PROVINCE

พนัด ดั่งดีลี, อนุชา ครุทำนา และ พระลิขิต หล่องบุตรลี

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี 190-199

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ROLE OF PUBLIC PARTICIPATION IN INBURI SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, INBURI DISTRICT, SINGBURI PROVINCE

ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ, เดือนนภา ภูทอง, ชวดี โกศล, พีรพล ไทยทอง, ชนะ รัตนภักดี,

ณัฐวรรณ สาสึงห์ และฉวีวรรณ ปุราณิธี

การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 200-209

KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF BANG SARAY SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATTAHIP DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

จรินทร์ สวนแก้ว, บังอร เป็ญจาริกุล, ศิริพร วนิชณานันต์, อนงค์วรรณ เทพสุทิน,

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัย, ณัฐวรรณ สาสึงห์ และ อุดุลย์ เลหาพล

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม	210-220
EFFECTIVENESS OF CIVIL DEFENSE VOLUNTEERS PERFORMANCE OF OMYAI SUBDISTRICT MUNICIPALITY, NAKHON PATHOM PROVINCE	
กัณฐธนา สมนเจริญ, ภูริต เหล่าสืบสกุล, ฐจิรวัฒน์ ลำตาล, พรเทพ กุลนรัตน์, ณัฐวรินทร์ บวรภักค์คุณิสิริ และ ชิง แขวงวิเศษชัยชาญ	
นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย	221-238
PUBLIC POLICY ON HOUSING IN THAILAND	
ฐิตพล น้อยจาต, วิวัฒน์ หมั่นการ, จุมพล ทนนิพานิช และ เพ็ญศรี ฉิรินัง	
การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัลและผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐของประเทศไทย	239-256
DIGITAL TRANSFORMATION AND ITS IMPACT ON THAILAND'S ORGANIZATION MANAGEMENT	
บุญสงค์ ประเสริฐกุล, วิวัฒน์ หมั่นการ, เพ็ญศรี ฉิรินัง และ อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ	
แรงจูงใจการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์	257-271
MOTIVATION FOR MONKS TO ENTER HIGHER EDUCATION IN MONASTIC UNIVERSITIES	
เชาว์ เอื้อเฟื้อ และ ชีรชัย ชุติมันต์	
แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21	272-283
PERPETUAL RELEVANCE AND EVOLVING METHODOLOGIES IN THE 21 ST CENTURY	
กิตติพงษ์ โคตรจันทิก, รัตเกล้า แจ่มฤทธิ์ และ จันทิมา สุขสุคนธ์	
สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	284-301
COMPETENCIES OF ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AT PHRAPARIYATTHAM SCHOOL, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT	
พระครูปริยัติเจตยคุณ, พระฮอนด้า วาทสโท และ เอกราช โขจิตพิมานเวช	
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	302-322

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน
ในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภอสะเดา (ธ)*
THE EFFICIENCY OF 6 ASPECTS IN THE SANGHA ADMINISTRATION
OF SADAO DISTRICT (DHAMMAYUT)

พระครูบวรชัยวัฒน์ (วันชัย เมธิโก)¹, พระศราวิน สุรปญโญ (ตันชม)²

และ พระกฤษดา ฐิตธมโม (แก้วประยูร)³

Phrakru Bowonchaiwat (Wanchai Methigo)¹, Phra Sarawin Surapanyo (Thanchom)²

and Phra Kritsada Tittatammo (Kaewprayun)³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³ Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: mifrelly@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 11 รูป และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านการปกครองพบว่า พระฝ่ายปกครองมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีการอบรมสั่งสอนพระภิกษุ สามเณรได้ดี ด้านการศาสนศึกษาพบว่า มีการสนับสนุนให้พระภิกษุ สามเณรทุกรูปได้เข้ารับการศึกษาด้านธรรมที่มีประสิทธิภาพ ด้านการศึกษาสงเคราะห์พบว่า เจ้าคณะปกครองมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาทางโลก ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาพบว่า มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน การสาธารณูปการพบว่า สาธารณูปการมีเพียงพอต่อความต้องการ การ

* Received 17 January 2024; Revised 29 January 2024; Accepted 24 February 2024

สาธารณสงเคราะห์ พบว่า มีการบริจาคเครื่องอุปโภคบริโภคตามโอกาส และได้จัดขึ้นร่วมกับ ภาครัฐและเอกชน 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (ธ) สรุปได้ ดังนี้ ควรอบรมพระภิกษุ สามเณรให้ ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ควรสร้างบุคลากรพัฒนาครูสอนนักรธรรม และบาลี ควรสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้เกิดแก่พระภิกษุ สามเณร และเยาวชน ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์มีการ เปิดรับความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ ในการช่วยเผยแผ่ศาสนา ควรสร้างหอประชุม เพื่อ เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆในชุมชน และควรสร้างกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยเดือดร้อน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน

Abstract

This research has the following objectives: 1) to study the Efficiency of 6 aspects in the Sangha administration of Sadao District (Dhammayut) 2) to study recommendations regarding problems and approaches to solving problems in 6 aspects in the Sangha administration of Sadao District (Dhammayut). This research is qualitative research. By interviewing 11 key informants and analyzing qualitative data using descriptive methods.

The research results found that 1) the efficiency of 6 aspects in the Sangha administration of Sadao District (Dhammayut). It can be summarized as follows: In terms of Governance, it was found that the administrative monks had appropriate qualifications. There is good training for monks and novices. In term of Buddhist education, it was found that there is support for monks and novices. They receive effective Dhamma education. In terms of welfare education, it was found that the governor supported normal education. In term of the propagation of Buddhism, it was found that there were moral and ethical training activities for youth. In term of Public Facilities, it was found that public

facilities were sufficient. In term of Public welfare, found that consumer goods were donated on occasion. and was organized in collaboration with the public and private sectors. 2) Study recommendations regarding the efficiency of 6 aspects in the Sangha administration of Sadao District (Dhammayut), summarized as follows: It should train monks and Novices must follow the Dhamma and Vinaya. should be created to develop teachers of Dhamma and Pali. It should inspire learning for monks, novices, and youth. The monks should be encouraged to embrace knowledge and modern technology in helping to spread religion. An auditorium should be built. To be a place to organize various activities in the community and should create a fund to help victims of disasters.

Keywords: Efficiency, Sangha administration

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญของประเทศไทย มีพระสงฆ์ซึ่งเป็นหนึ่งในพุทธบริษัท 4 เป็นผู้มียุทธบารมีสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และเป็นแบบอย่างของการประพฤติดี ประพฤติชอบ มีความผูกพันกับประชาชนและประเทศชาติในเรื่องแนวคิดต่าง ๆ ทุกด้านในสังคมไทยมีความสัมพันธ์มีรากเหง้ามาจากความคิดทางพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่สังคมไทยมาตั้งแต่เริ่มตั้งอาณาจักรไทยต่อเนื่องตลอดมาจนปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา มีความหลากหลายในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีการจนกลายมาเป็นรูปแบบที่มีเอกลักษณ์ และเป็นมรดกของชนชาติไทย ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีวัดกระจายอยู่ทั่วไปในทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยเป็นศูนย์รวมประชาชนและมีบทบาทเป็นสถานศึกษาสำหรับชาวบ้าน เป็นสถานสงเคราะห์ของชาวบ้าน เป็นที่ปรึกษา และพักพิงใจแก้ปัญหา ชีวิตครอบครัวและความทุกข์ต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าวัดได้มีส่วนสนับสนุนการปกครองและการดำรงอยู่ของรัฐและสังคมไทย ตลอดมา

ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2541 ได้กำหนดให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล และให้มีเจ้าอาวาสเป็นตัวแทนของวัดในการดำเนินการบริหารวัด และมีอำนาจในการทำนิติ

กรรมต่าง ๆ ภายในวัด และมีสายบังคับบัญชาเจ้าคณะปกครอง โดยมีมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุดของการปกครองคณะสงฆ์ ทำหน้าที่สอดส่องดูแล คณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ดึงมาตลอดจนการรักษาพระธรรมวินัยหลักพระพุทธศาสนา โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นองค์กรกลางที่มีหน้าที่สนองงานคณะสงฆ์ ทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาและประสานงานระหว่างคณะสงฆ์และรัฐบาล เพื่อดำเนินการให้กิจการพระพุทธศาสนาขับเคลื่อนไปด้วยความเรียบร้อย อีกทั้งต้องรู้ทันยุคสมัยโลกาภิวัตน์ อันนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้การสื่อสารไร้พรมแดนโดยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย

การบริหารจัดการคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2541 มาตรา 15 ตรี (1) และ (3) และข้อ 5 แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 23 พ.ศ.2541 (สถาบันพระสงฆ์สงฆ์การสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558) ว่าด้วยการปกครองคณะสงฆ์ มี 6 ด้าน ด้วยกัน คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการคณะสงฆ์ เป็นแนวทางในการพัฒนาคณะสงฆ์ไทยที่ครบถ้วนรอบด้าน สอดคล้องกับพระธรรมวินัย การบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน สามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์วัดความสามารถของเจ้าคณะปกครองได้ โดยการวิเคราะห์ผลจากการดำเนินงานที่มีต่อคนในชุมชนหรือพระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ใต้การปกครอง ดังนั้นคณะพระผู้ปกครองควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานดังกล่าวให้ได้ผลดีหรือเป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้มากที่สุด

คณะสงฆ์ในเขตอำเภอสะเดา (ธ) เป็นเขตการปกครองหนึ่งที่อยู่ในจังหวัดสงขลา มีการดำเนินกิจการดูแลวัดภายใต้ปกครอง รวมทั้งพระภิกษุ สามเณร ให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย คณะสงฆ์ในเขตอำเภอสะเดามีการปกครองที่เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามกฎหมายกำหนด เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ภายในเขต เจ้าคณะปกครองมีหน้าที่เข้าไปประสาน ดูแล และแก้ปัญหาให้ตามสมควร ทั้งยังใช้หลักบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน เป็นแนวทางในการแก้ไข ดูแล และพัฒนากิจการคณะสงฆ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งบุคลากร (พระภิกษุ สามเณร และประชาชนทั่วไป) และพัฒนาศาสนสมบัติให้เกิดความสะดวกสบายในการประกอบศาสนกิจต่างๆ

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นประโยชน์และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน

ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ)
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ)” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เป็นเจ้าคณะปกครอง เลขานุการ และ พระสังฆาธิการในเขตอำเภอสะเดา (ธ) จำนวน 11 รูป ได้แก่

- เจ้าคณะอำเภอสะเดา (ธ) จำนวน 1 รูป
- เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสะเดา (ธ) จำนวน 1 รูป
- เจ้าคณะตำบล จำนวน 1 รูป
- เลขานุการเจ้าคณะตำบล จำนวน 1 รูป
- พระสังฆาธิการ จำนวน 7 รูป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นส่วนของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นส่วนของการสัมภาษณ์ประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้านคือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (อ)

คำถามในการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาจากตำราและทฤษฎีต่างๆ เป็นคำถามที่มีความครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย และนำแบบสัมภาษณ์ประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (อ) ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผ่านการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหาแบบสัมภาษณ์ ให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไข ปรับปรุงคำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์มากขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยเริ่มจากการนำหนังสือขออนุญาตทำการสัมภาษณ์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เสนอต่อ เจ้าคณะอำเภอสะเตา (อ) เพื่อแจ้งความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิจัย ขอความร่วมมือเจ้าคณะปกครอง เลขานุการ และพระสังฆาธิการในเขตอำเภอสะเตา (อ) เพื่อใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการจัดบันทึก ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-50 นาที และรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์เชิงบูรณาการต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (อ) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้อาจจัดระบบข้อมูล แยกประเภทข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยเรียงลำดับเป็นประเด็นสำคัญ ประกอบการพรรณนาวิเคราะห์ และสรุปออกมาเป็นเรียงความในด้านต่างๆ จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ผลการวิจัย

การผลการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ)” สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเดา (ธ) ถึงประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเดา (ธ) ซึ่งผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการปกครอง การปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครอง อำเภอสะเดา (ธ) พระเถระฝ่ายปกครอง มีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นที่เคารพนับถือ อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรได้ การปกครองให้อยู่ในความเรียบร้อยได้ดี เห็นความสำคัญของพระธรรมวินัยและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ควรประพฤติตาม พระภิกษุสามเณรจึงมีจิตสำนึกในพระธรรมวินัยตั้งตนอยู่ในกรอบ มีการดำเนินกิจการที่มอบหมายได้อย่างดี ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีเพียงเล็กน้อยและ ได้รับการตักเตือนชี้แนะจากพระผู้ปกครองเป็นอย่างดี

2) ด้านศาสนศึกษา บุคลากรที่ให้ความรู้แก่คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเดา (ธ) คือ พระภิกษุสงฆ์ที่ผ่านการฝึกฝนและคัดกรองจากคณะสงฆ์ เพื่อคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการสอนพระปริยัติธรรม และการจัดสรรบุคลากรให้ความรู้มีเพียงพอต่อ ผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียนได้รับการชี้นำสนับสนุน จากเจ้าอาวาสวัดและคณะสงฆ์เป็นอย่างดี ได้แก่ ทุน อุปกรณ์การเรียน และสถานที่เรียนหนังสือ เพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาสงเคราะห์ พระภิกษุสามเณร และเยาวชนที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาได้รับการอนุเคราะห์จากเจ้าคณะปกครอง ได้รับการศึกษาทางโลกอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา เรื่องทุนการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ เจ้าคณะปกครองยังมีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียนแล้ว ยานพาหนะ และจัดสรรสถานศึกษาที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน มีการชี้แนะแนวทางการศึกษาที่สามารถต่อยอดความรู้ให้แก่พระภิกษุสามเณร และเยาวชน จนจบการศึกษาในระดับที่สูง

4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอ สะเดา (ธ) มีแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่แตกต่างกันออกไป คือ นอกจากการแสดงธรรมทุกวันพระ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังรับกิจนิมนต์แสดงธรรมจากหน่วยงานของรัฐ รวมไปถึงกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่จัดโดยคณะสงฆ์มุ่งเน้นให้ประชาชนและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนชายได้รับการชักชวนจากคณะสงฆ์

ผ่านการเรียน การสอนในโรงเรียนให้เข้าร่วมโครงการบรรพชาเพื่อการปลูกฝัง ฝึกฝน อบรมธรรมที่ถูกต้อง ถือว่าเป็นการ เผยแผ่อีกทางหนึ่ง และเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วน ร่วมในการสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าสู่พระพุทธศาสนา

5) ด้านการสาธารณูปโภค คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตา (ธ) มองว่า สาธารณูปการเป็นพื้นฐานของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพการดำเนินที่เป็นไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยสาธารณูปการที่เพียงพอต่อความต้องการอีก คณะสงฆ์ให้การ สนับสนุนการสร้างสาธารณูปการต่างๆ ผ่านการบริจาคทุนทรัพย์ ทั้งส่งเสริมให้ปรับสิ่งแวดล้อม ให้มีความสะอาด อาคารสถานที่ทรุดโทรมได้รับการปรับปรุงให้พร้อมต่อการใช้สอยอยู่เสมอ และมีการจัดสรรสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับหลัก 5 ส.

6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในเขต ปกครองอำเภอสะเตา (ธ) คือ การให้ความรู้ด้านการศึกษา การสนับสนุนเครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่โรงเรียนเป็นไปตามโอกาสต่างๆ มีการดำเนินการร่วมกับภาครัฐ และดำเนินกิจกรรม ร่วมกับชุมชนตามโอกาส ที่ ดังนั้นประสิทธิภาพการ บริหารคณะสงฆ์ด้านนี้ คือความสามัคคีมี ส่วนร่วมมาจากทุกภาคส่วน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขต ปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (ธ)

1) ด้านการปกครอง ควรอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีสมณะสัญญา และอบรมใน เรื่องพระธรรมวินัย จรรยา มารยาทการปฏิบัติอันเกี่ยวกับพิธีให้แบบอย่างที่ดี ทั้งต้องเพิ่มการ ดูแลเอาใจใส่พระภิกษุสามเณรเข้าไปเยี่ยมถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ และปัญหาที่เกิดขึ้นภายในวัด

2) ด้านการศาสนศึกษา ควรแนะนำการเรียนนักเรียนธรรม และบาลีให้มากขึ้น เพื่อ สร้างบุคลากร พัฒนาครูสอนนักเรียนธรรม และบาลี เนื่องจากขาดบุคลากรในการให้ความรู้และ เผยแพร่ธรรมแก่ประชาชน โดยการจัดหาทุนสนับสนุน มอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ พัฒนาตนเองต่อไป

3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ควรขยายโอกาสทางการศึกษาให้พระภิกษุ สามเณร เด็กและเยาวชน ช่วยเหลือส่งเสริมให้มีการศึกษา โดยเข้าไปชี้แนะแนวทางการศึกษา สร้างแรง บรรดาลใจในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในการสร้างโอกาสทางการงานใน อนาคต

4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ควรส่งเสริมให้พระสงฆ์หาโอกาสเปิดรับความรู้ ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการวัด มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ มาช่วยเผยแผ่

ศาสนา มีการวิจัยเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของพระสังฆาธิการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่สังคมให้มากขึ้น

5) ด้านสาธารณูปการ ควรสร้างหอประชุม เพื่อเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆในชุมชน เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนในการพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน และควรมีการจัดกิจกรรมระหว่างวัดและชุมชน เช่น อบรม บรรยายธรรมให้แก่คนในชุมชน

6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ควรสร้างกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยเดือดร้อน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ลำบากตามสมควร

อภิปรายผล

1. การอภิปรายประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (๕) ซึ่งจะแบ่งการอภิปรายเป็น 6 ด้าน

1) ด้านการปกครอง พระเถระฝ่ายปกครอง มีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นที่เคารพนับถือ อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรได้การปกครองให้อยู่ในความเรียบร้อยได้ดี เห็นความสำคัญของพระธรรมวินัยและกฎระเบียบต่างๆ ที่ควรประพฤติตาม พระภิกษุสามเณรจึงมีจิตสำนึกในพระธรรมวินัยตั้งตนอยู่ในกรอบ มีการดำเนินกิจการที่มอบหมายได้อย่างดี เมื่อมีปัญหา ได้รับการตักเตือนชี้แนะจากพระผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความสำเร็จทั่ว หรือภาวะที่ทำให้สำเร็จผล โดยมีธรรมะหรือพระธรรมวินัยเข้ามาเป็นส่วนเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพ อย่างที่พระพุทธเจ้าปฏิบัติและปกครองคณะสงฆ์มาตลอดพระชนม์ชีพ

2) ด้านศาสนศึกษา บุคลากรที่ให้ความรู้แก่คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตา (๕) คือ พระภิกษุสงฆ์ที่ผ่านการฝึกฝนและคัดกรองจากคณะสงฆ์ เพื่อคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการสอนพระปริยัติธรรม และการจัดสรรบุคลากรให้ความรู้เพียงพอต่อ ผู้เรียน ในส่วนของ ผู้เรียนได้รับการชี้นำสนับสนุน จากเจ้าอาวาสวัดและคณะสงฆ์เป็นอย่างดี ได้แก่ ทุน อุปกรณ์การเรียน และสถานที่เรียนหนังสือ เพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2539) ได้ให้ความหมายการศึกษา ศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาอื่น ๆ อันสมควรแก่สมณะ ซึ่งสมัยพุทธกาลแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 คือ 1) คันถะธูระ คือ ธูระฝ่ายคัมภีร์ กิจด้านการเรียน 2) วิปัสสนาธูระ คือ ธูระฝ่ายเจริญวิปัสสนากิจด้านการบำเพ็ญภาวนา

3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาสงเคราะห์ พระภิกษุสามเณร และเยาวชนที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาได้รับการอนุเคราะห์จากเจ้าคณะปกครอง ได้รับการศึกษาทางโลกอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา เรื่องทุนการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ เจ้าคณะปกครองยังมีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียนแล้ว ยานพาหนะ และจัดสรรสถานศึกษาที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน มีการชี้แนะแนวทางการศึกษาที่สามารถต่อยอดความรู้ให้แก่พระภิกษุสามเณร และเยาวชน จนจบการศึกษาในระดับที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญศรี พานะจิตต์ (2545) ได้กล่าวว่า การศึกษาสงเคราะห์เป็นบทบาทและภารกิจของภิกษุสงฆ์ที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการสงเคราะห์ประชาชนด้านการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอ สะเตา (๕) มีแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่แตกต่างกันออกไป คือ นอกจากการแสดงธรรมทุกวันพระ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังรับกิจนิมนต์แสดงธรรมจากหน่วยงานของรัฐ รวมไปถึงกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่จัดโดยคณะสงฆ์มุ่งเน้นให้ประชาชนและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนชายได้รับการชักชวนจากคณะสงฆ์ผ่านการเรียน การสอนในโรงเรียนให้เข้าร่วมโครงการบรรพชาเพื่อการปลูกฝัง ฝึกฝน อบรมธรรมที่ถูกต้อง ถือว่าเป็นการ เผยแผ่อีกทางหนึ่ง และเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าสู่พระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ พระพิพิธธรรมสุนทร (สุนทร ญาณสุนทร) (2547) ให้ความหมายของการเผยแผ่ว่า เป็นการสื่อสารเพื่อการพัฒนาบุคคลทางด้านจิตใจให้มีความเคารพเลื่อมใสยำเกรงในพระรัตนตรัย น้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติตาม สมควรแห่งการปฏิบัติ

5) ด้านการสาธารณูปโภค คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตา (๕) มองว่าสาธารณูปการเป็นพื้นฐานของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพการดำเนินที่เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยสาธารณูปการที่เพียงพอต่อความต้องการอีก คณะสงฆ์ให้การสนับสนุนการสร้างสาธารณูปการต่าง ๆ ผ่านการบริจาคทุนทรัพย์ ทั้งส่งเสริมให้ปรับสิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด อาคารสถานที่ที่ทรุดโทรมได้รับการปรับปรุงให้พร้อมต่อการใช้สอยอยู่เสมอ และมีการจัดสรรสาธารณูปโภคสอดคล้องกับหลัก 5 ส. ซึ่งสอดคล้องกับ กรม ศาสนา (2539) ได้กล่าวถึง การบริหารวัดด้านสาธารณูปการไว้ว่า การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวัดด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเหล่านี้ ได้แก่ การดูแลการทำนุ

บำรุงรักษาสาธารณสมบัติของวัด การดูแลรักษาและการก่อสร้างอาคารสถานที่ให้อยู่ในความเรียบร้อย

6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตา (ธ) คือ การให้ความรู้ด้านการศึกษา การสนับสนุนเครื่องอุปโภค-บริโภคให้แก่โรงเรียนเป็นไปตามโอกาสต่างๆ มีการดำเนินการร่วมกับภาครัฐ และดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนตามโอกาส ดังนั้นประสิทธิผลการบริหารคณะสงฆ์ด้านนี้ คือความสามัคคีมีส่วนร่วมมาจากทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ พระธวัชชัย จารุธมฺโม (ศรีสุข) (2553) กล่าวว่า พระภิกษุควรดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยเพื่อช่วยเหลือคนลำบาก นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านในสิ่งที่พวกเขาต้องการและมีความจำเป็นแล้ว ยังเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้านอีกทางหนึ่งด้วย

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ 6 ด้าน ในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอสะเตา (ธ) ดังนี้

1) ด้านการปกครอง ควรอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีสมณะสัญญา และอบรมในเรื่องพระธรรมวินัย จรรยา มารยาทการปฏิบัติอันเกี่ยวกับพิธีให้แบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2539) ได้กล่าวการปกครองตามทัศนะของพระพุทธศาสนาว่า เป็นการปกครองเพื่อการศึกษา ความสงบเรียบร้อยที่เกิดจากการปกครองนั้นมีสภาพเอื้อ เพื่อช่วยให้แต่ละบุคคลบรรลุจุดหมายแห่งการศึกษาตามหลักพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าได้วางไว้

2) ด้านการศาสนศึกษา ควรสร้างบุคลากร พัฒนาครูสอนนักเรียน และบาลี ซึ่งสอดคล้องกับพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2531) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรมในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะเตรียมบุคคลในพระศาสนาให้มีความพร้อมที่จะรักษาพระศาสนาไว้ได้ หลักสูตรที่มีอยู่ก็มีขอบเขตคับแคบและจำกัดอย่างเดียว เพราะฉะนั้น จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพ ปรับปรุงเนื้อหา ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อสภาวการณ์เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้เท่าทันต่อสภาพปัจจุบันและสามารถที่จะนำความรู้ทางพระศาสนามาประยุกต์ใช้ และเผยแผ่ให้คนในปัจจุบันได้เข้าใจมากขึ้น

3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ควรสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้เกิดแก่พระภิกษุ สามเณร และเยาวชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในการสร้างโอกาสทางการงานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺโญ) (2540) กล่าวว่า การศึกษา

สงเคราะห์ คือการช่วยประชาชนให้ได้รับการศึกษาโดยอาศัยศาลาหรือเสนาสนะใด ๆ ของวัด เป็นโรงเรียนหรือพระสงฆ์วัดและคณะสงฆ์ให้การสนับสนุนแก่สังคมเป็นการศึกษาที่ นอกเหนือจากการศึกษาภาคปริยัติธรรมพระธรรม

4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ควรส่งเสริมให้พระสังฆาธิการเปิดรับความรู้ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ ในการช่วยเผยแผ่ศาสนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาสู่สังคมให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญศรี พานะจิตต์ (2545) ได้กล่าวว่า การ ประกาศธรรม ควรมีการเผยแผ่ทางสื่อมวลชน เป็นการดำเนินการโดยเผยแผ่ทางวิทยุ โทรทัศน์ วารสารนิตยสาร เผยแผ่ธรรมและการเผยแผ่ในต่างประเทศให้มากขึ้น

5) ด้านสาธารณูปการ ควรสร้างหอประชุม เพื่อเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆใน ชุมชน เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนในการพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน และควรมีการจัดกิจกรรม ระหว่างวัดและชุมชน เช่น อบรม บรรยายธรรมให้แก่คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พระเทพ ปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญฺญ) (2545) กล่าวว่า งานการสาธารณูปการเป็นการช่วยเหลือ อุดหนุนหรือเกื้อกูลคนส่วนมากหรือคนทั่วไปหรือกิจการเกี่ยวกับการดูแล รักษาและจัดการวัด ให้อยู่ในความเรียบร้อย ได้แก่การก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถานให้ วัดเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนโดยมีพระภิกษุสงฆ์เป็นผู้นำในการ พัฒนาทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

6) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ควรสร้างกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยเดือดร้อน บริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ลำบากตามสมควร ซึ่งสอดคล้องกับ พระธวัชชัย จารุธมฺโม (ศรีสุข) (2553) กล่าวว่า พระภิกษุควรดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อ พระธรรมวินัยเพื่อช่วยเหลือคนลำบาก นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านในสิ่งที่พวกเขา ต้องการและมีความจำเป็นแล้ว ยังเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างวัดกับบ้านอีกด้วย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารคณะสงฆ์ 6 ด้านในเขตปกครอง คณะสงฆ์อำเภอสะเดา (อ)” ด้านการปกครอง พบว่า การปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครอง อำเภอสะเดา (อ) พระผู้ปกครองมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีการอบรมสั่งสอน ดูแลรักษาความ สงบ เรียบร้อยของพระภิกษุ สามเณรภายใต้การปกครองปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของตนอยู่ใน กฎระเบียบได้ดี ด้านการศาสนศึกษา พบว่า บุคลากรที่ให้ความรู้แก่คณะสงฆ์ในเขตปกครอง อำเภอสะเดา (อ) มีคุณสมบัติที่เพียงพอต่อความต้องการของคณะสงฆ์ มีการขึ้นสนับสนุนให้

ผู้เรียนทุกรูปมีความพร้อมและได้เข้ารับการศึกษาด้านการศึกษาศาสนา สังคม วัฒนธรรม การศึกษาสงเคราะห์ ในเขตปกครองอำเภอสะเตง (ส) เจ้าคณะปกครองมีการสนับสนุนและชี้แนะแนวทางการศึกษา รวมไปถึงสนับสนุนการเดินทางไปสถานที่ศึกษาและสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตง (ส) มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและการจัดโครงการที่เกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนโดยอาศัยการชักชวนของพระภิกษุจากการเข้าไปสอนธรรมศึกษาในโรงเรียน การสาธารณูปการ พบว่า คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตง (ส) มองว่าสาธารณูปการเป็นพื้นฐานของการดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเพียงพอต่อความต้องการของคณะสงฆ์ และวัดในเขตอำเภอสะเตงมีการปรับสิ่งแวดล้อมตามหลัก 5 ส. การสาธารณสงเคราะห์ พบว่า การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอสะเตง (ส) มีการบริจาคเครื่องอุปโภค-บริโภคตามโอกาส และได้จัดขึ้นร่วมกับภาครัฐ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพราะได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนด้วยความสามัคคีของบุคลากรที่มีคุณภาพ **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ด้านการปกครอง ผู้นำต้องมีความเด็ดขาดชัดเจนและควรมีการพูดคุยผสมผสานสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น ด้านการศาสนศึกษา คือ ควรมีงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐและให้วัดมีการจัดการเรียนการสอนที่มีระบบแบบแผน ด้านการศึกษาศาสนา คือ ควรส่งพระเข้าฝึกอบรมความรู้เพื่อที่จะนำความรู้มาใช้ และควรให้เจ้าอาวาสสนับสนุนด้านการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณร ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ ให้มีกิจกรรมนอกสถานที่อย่างต่อเนื่องและจัดให้มีการเผยแผ่ธรรมเป็นประจำวันพระ ด้านการสาธารณูปการ คือ ควรจัดการให้สอดคล้องกับหลัก 5 ส. และให้เจ้าอาวาสและพระภิกษุ สามเณรในวัดช่วยกันสอดส่องดูแลให้อยู่ในสภาพที่น่าดู ด้านการสาธารณสงเคราะห์ คือ บูรณาการธรรมแก่ประชาชนทุกระดับและหาทางช่วยเหลือผู้ที่ลำบากในเรื่องบางเรื่อง อย่างน้อยก็เป็นเรื่องทางใจ เช่นการอบรมสั่งสอนให้กำลังใจแก่ผู้ที่เดือดร้อน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจการคณะสงฆ์ในเขตปกครอง” 2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจการคณะสงฆ์ทุกภาคส่วนในเขตปกครองต่าง ๆ” 3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบต่อประชาชนของการดำเนินกิจการบริหารคณะสงฆ์ในเขตปกครอง”

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2539). คู่มือการจัดการศึกษาสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.
- บุญศรี พานะจิตต์. (2545). ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ). (2540). การปกครองคณะสงฆ์และการศาสนา. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตโต). (2531). ทิศทางการศึกษาของคณะสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). พุทธวิธีในการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภาและสถาบันสื่อธรรม.
- พระวัชชัย จารุมโม่ (ศรีสุข). (2553). ประสิทธิภาพการบริหารงานคณะสงฆ์: กรณีศึกษาวัดในอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2539). นิติศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พระพิพิธธรรมสุนทร (สุนทร ญาณสุนทรโร). (2547). คม ชัด ลึก เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2539). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม.
- สถาบันพระสงฆ์วิชาการ. (2558). คู่มือพระสงฆ์วิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์*

THE DEVELOPMENT OF COMPETENCY OF ENTREPRENEURS IN THE AUTOMOBILE PARTS MANUFACTURING INDUSTRY

อริวัฒน์ อนุเวช¹, วิวัฒน์ หมั่นการ², วิวัฒน์ กรมดิษฐ์³ และ เพ็ญศรี ฉิรินัง⁴

Atiwat Anuwech¹, Wipat Mankan², Viwat Kromadit³ and Pensri Chirinang⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: atiwatanuwech@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเจ้าหน้าที่หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 คน ผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 บริษัท และผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 14 คน รวม 31 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 9 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะองค์กร คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการปรับตัว (2) สมรรถนะการบริหาร คือ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประสานงาน และด้านการสร้างความเชี่ยวชาญในอาชีพ (3) สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงาน คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านการตลาด และด้านการเงินและแหล่งทุน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

* Received 26 January 2024; Revised 30 January 2024; Accepted 29 February 2024

สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ (1) ความเป็นผู้ประกอบการ (2) ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน และ (3) นโยบายภาครัฐ 3) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาสมรรถนะ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนที่แสดงให้เห็นรูปแบบที่สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อยกระดับสมรรถนะและ ศักยภาพของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขัน อยู่รอด และเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ, ผู้ประกอบการ, อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์

Abstract

This research has objectives 1) to analyze the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry, 2) to study factors affecting the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry, and 3) to study the model for developing the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry. Using qualitative research methodology included documentary research, in-depth interviews, and focus group discussions. Key informants included 6 government officials and officials from related private agencies, 11 companies involved in the private sector, and 14 focus group participants, totaling 31 people. Data analysis used thematic analysis for information obtained to develop a model for developing the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry.

The results of the research can be summarized as follows: 1) Competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry consists of 3 core competencies in 9 areas: (1) Organizational competency were vision, leadership, and adaptation (2) Administrative

competency were human resources, coordination, and accumulating professional expertise (3) Specific competencies according to the job description were including technology, marketing, and finance and source of capital. 2) Factors affecting the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry consist of 3 factors: (1) entrepreneurship, (2) public-private cooperation, and (3) government policy. 3) The model for the development of the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry consists of elements that need to be developed, factors that affect the development of such competencies, and relationships among each element to show the model that can be used as a guideline for developing the competency of entrepreneurs in the automobile parts manufacturing industry to be in line with the development of Industry 4.0 to raise the competency and potential of entrepreneurs to be able to compete, survive, and grow continuously.

Keywords: Competency development model, Entrepreneur, Automobile parts industry

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ได้กำหนดจุดหมายการพัฒนาที่เป็นแรงผลักดันและเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยต้องเร่งพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถของการประกอบการธุรกิจภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อยกระดับการผลิตและการตลาดด้วยนวัตกรรมให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอุตสาหกรรมยานยนต์ยุคใหม่ ตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0) ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนทางเทคโนโลยีด้วยการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานสำคัญสำหรับการรองรับภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยีที่เชื่อมต่อบริบทอินเทอร์เน็ตในทุก

กระบวนการผลิต โดยมีเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนการผลิตขึ้นส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์จากการผลิตรถยนต์สันดาปภายในเป็นรถยนต์ไฟฟ้าเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2561)

โดยภาพรวมในปัจจุบันอุตสาหกรรมยานยนต์และการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยมีการส่งออกไปยังต่างประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง และยังต้องเผชิญกับประเทศคู่แข่ง เช่น จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย และแอฟริกาใต้ (ฐนกร บุญจันทร์, 2560) รวมทั้งผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์โลกที่มุ่งไปสู่ยุคของการใช้ชิ้นส่วนยานยนต์จากนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารหรือควบคุมการทำงานของรถยนต์และใช้เครื่องยนต์จากพลังงานไฟฟ้า เช่น รถยนต์ไฟฟ้า BEV (Battery Electric Vehicles: BEV) และรถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด (Plug-in Hybrid Electric Vehicles: PHEV) ที่ผสมผสานระหว่างระบบขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้าจากแบตเตอรี่และระบบที่ใช้น้ำมัน (สมาคมวิศวกรรมยานยนต์ไทย, 2560) ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ของไทยต้องเร่งสร้างผลิตภัณท์ไปตามแนวทางนั้น เพื่อให้สามารถช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เพิ่มขึ้นได้ (ศุภชัยกสิกรไทย, 2561) โดยภาครัฐได้กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 13 พ.ศ. 2566-2570 เพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์เชิงนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีเป้าหมายที่จะใช้นวัตกรรมเศรษฐกิจดิจิทัลและอุตสาหกรรมอัจฉริยะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยกลยุทธ์ด้านการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ได้ตั้งเป้าหมายในการนำระบบเทคโนโลยีอัตโนมัติและหุ่นยนต์อัจฉริยะเข้ามาใช้ในระบบการผลิต (Industrial Automation) ปรับเปลี่ยนด้านแรงงานโดยการเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และมีทักษะสูง (Smart Employee) โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาแรงงานตามแผนพัฒนาแรงงานของประเทศ เพื่อพัฒนากำลังคนที่มีประสิทธิภาพ (Productive Manpower) มีทักษะที่หลากหลาย (Multi-Skilled) มีมาตรฐานสากล เป็นแรงงานที่มีนวัตกรรม (Innovative Workforce) เพื่อให้แรงงานมีผลิตภาพที่สูงขึ้นสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงให้สอดคล้องกับโครงสร้างประเทศไทย 4.0 และเป็นแรงงานในระดับมันสมอง (Brain-level Manpower) ที่มีทักษะสูง มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมของไทยได้ (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2559)

ซึ่งจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิตที่กำลังมาข้างหน้า ล้วนส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการในภาคส่วนอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเฉพาะผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แบบเดิม (Original Equipment Manufacturer) หรือผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนเครื่องยนต์สันดาปภายใน (อาทิเช่น หม้อน้ำ ท่อไอเสีย ระบบถังน้ำมัน ระบบจ่ายน้ำมัน ระบบจุดระเบิด ระบบเกียร์) ที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่อุปทานของการผลิตที่ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การแข่งขันทางเทคโนโลยีการผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมยานยนต์จากนวัตกรรมใหม่ ๆ ก็เป็นโอกาสของผู้ประกอบการในการวางแผนพัฒนาระบบอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นทางเลือกของผู้ประกอบการในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงงานผู้ผลิตรถยนต์เช่นกัน (ศูนย์กสิกรไทย, 2561) ดังนั้น สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงการผลิตยานยนต์และการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่จะเกิดขึ้นใหม่นี้ ถือเป็นความท้าทายต่อการพัฒนาศักยภาพหรือขีดความสามารถผู้ประกอบการไทยในภาคอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกับเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การเพิ่มสมรรถนะให้แก่ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ทั้งในด้านแรงงาน การสื่อสาร แหล่งทุน เครื่องจักร นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งการตลาด จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าที่ผลิตในประเทศให้มากที่สุดในการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2561)

ด้วยเหตุผลที่ผู้วิจัยได้กล่าวแล้วมาข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญอย่างเร่งด่วนของอุตสาหกรรมยานยนต์และผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ที่จำเป็นต้องพัฒนาและเพิ่มสมรรถนะของตน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาวิจัย “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์” โดยเลือกทำการศึกษาผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมสำคัญที่มีนิคมอุตสาหกรรมจำนวนมากแห่ง เช่น นิคมอุตสาหกรรมบางปู นิคมอุตสาหกรรมบางพลี นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย (สุวรรณ

ภูมิ) เป็นต้น ทำให้มีผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมยานยนต์และผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ตลอดห่วงโซ่อุปทานเป็นจำนวนมาก ซึ่งในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในลำดับที่ 1 (Tier 1) และกลุ่มผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในลำดับที่ 2 (Tier 2) และลำดับที่ 3 (Tier 3) ที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีเพื่อการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ยังมีความล่าช้า โดยหวังว่า การศึกษาวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในบริบทปัจจุบันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์
3. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) โดยวิธีการศึกษา ประกอบด้วย วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้เข้าถึงและได้ข้อมูลการวิจัยที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามวิธีการที่ใช้ใน

การศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม จำนวน 31 คน ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย จำนวน 17 คน ดังนี้ คือ

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานสมาคม หน่วยงานองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ 2) ผู้บริหารสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 3) หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ 4) ผู้บริหารหัวหน้ากลุ่มโรงงานสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ 5) เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กองส่งเสริมการลงทุน 2 อุตสาหกรรมยานยนต์ และ 6) เลขาธิการสมาคมผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทย (TAPMA)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากตัวแทนผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ จำนวน 11 บริษัท ๆ ละ 1 คน รวม 11 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการในลำดับที่ 1 (Tier 1) จำนวน 1 คนลำดับที่ 2 (Tier 2) จำนวน 5 คน และลำดับที่ 3 (Tier 3) จำนวน 5 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 14 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ที่เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และกลุ่มตัวแทนจากผู้ประกอบการบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ คำถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended questions) โดยมีเนื้อหาในการสัมภาษณ์ที่มุ่งค้นหาสมรรถนะของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ (ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) และปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ((ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นการกำหนดข้อคำถามแบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured Interview) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ตอบคำถามหรืออภิปรายในประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ บันทึกข้อมูลการสนทนาและนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยตรวจสอบความถูกต้องของถ้อยคำและปรับแก้ไขสำนวนด้วยตนเอง จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์และด้านที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยตรวจสอบข้อคำถามเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ
2. นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความสอดคล้องโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) โดยเกณฑ์ค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากกว่า 0.6 ถือว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาและผ่านเกณฑ์การประเมิน (Hambleton, 1984)

3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง ก่อนการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (secondary research) ในการวิจัยเอกสารได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร นโยบายรัฐบาล เอกสารจากส่วนราชการ เอกสารจากภาคเอกชน หน่วยงาน สมาคมผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อทางอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย โดยมีรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ คือ 1) นโยบายการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา

อุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0) 2) แผนการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์สมัยใหม่ 3) นโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการในภาค อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกระแสแนวโน้มอุตสาหกรรมยานยนต์ยุคใหม่ 4) นโยบายการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และ 5) เอกสารจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (field research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาขึ้นรูปแบบพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม การผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง เพื่อให้ข้อมูลที่รวบรวมได้ มีความครอบคลุมและครบถ้วน ตรงประเด็นสามารถตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสนทนากลุ่ม เป็นการดำเนินการเสมือนเป็นการสนทนาพูดคุย มีการบันทึกเสียง และจดบันทึกข้อมูลระหว่างการสนทนาตลอดทุกขั้นตอน โดยผู้วิจัยจัดให้มีการจัดประชุมที่มีผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าร่วม จำนวน 14 คน โดยผู้วิจัยใช้ตัวเองเป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม เป็นผู้คอยป้อนคำถาม และคอยกำหนดกรอบและกำกับการสนทนาให้เข้าประเด็นหรืออยู่ในประเด็นที่ต้องการ และมีผู้ช่วยคอยบันทึกสรุปอยู่ตลอดเวลาของการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการวิจัยที่รวบรวมได้ผ่านทางการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มจะถูกวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นระบบในการระบุรูปแบบ สาระสำคัญ และข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. การตรวจสอบสามเส้า (Triangular inspection) การบูรณาการข้อมูลที่ได้จากวิธีการทั้ง 3 วิธี ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จะถูกนำมาใช้เพื่อตรวจสอบสามเส้า เพื่อความถูกต้องและเสริมสร้างผลการวิจัย การบรรจบกันของผลลัพธ์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะเพิ่มความไว้วางใจ (credibility) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำเสนอ ตีความ และอภิปรายในบริบทของวัตถุประสงค์การวิจัย การตีความจะได้รับการสนับสนุนโดยหลักฐานจากข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจชัดเจนทุกมิติเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 9 ด้าน คือ 1) สมรรถนะองค์กร (Organizational competencies) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) และด้านการปรับตัว (Adaptation) 2) สมรรถนะการบริหาร (Administrative competencies) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) ด้านการประสานงาน Coordination) และด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ Accumulating professional expertise) 3) สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงาน (Specific competencies to job description) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี (Technology) ด้านการตลาด (Marketing) และด้านการเงินและแหล่งทุน (Finance and Source of Capital) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ระหว่างผู้ประกอบการในลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 พบว่า สมรรถนะที่มีคล้ายคลึงกัน มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ และ 4) ด้านการเงินและแหล่งทุน ส่วนสมรรถนะที่มีความแตกต่างกัน มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปรับตัว 2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ 3) ด้านการประสานงาน 4) ด้านเทคโนโลยี และ 5) ด้านการตลาด และหากเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ระหว่างผู้ประกอบการในลำดับที่ 1 และลำดับที่ 3 พบว่า สมรรถนะที่มีความคล้ายคลึงกัน มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ด้านภาวะผู้นำ และ 3) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ และสมรรถนะที่มีความแตกต่างกัน มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปรับตัว 2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ 3) ด้านการประสานงาน 4) ด้านเทคโนโลยี 5) ด้านการตลาด และ 6) ด้านการเงินและแหล่งทุน ส่วนการเปรียบเทียบกับสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ระหว่างผู้ประกอบการในลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 พบว่า ส่วนใหญ่มี

ความคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันเพียงหนึ่งด้าน ได้แก่ ด้านการเงินและแหล่งทุนที่ผู้ประกอบการในลำดับที่ 2 มีความสามารถในการจัดการการเงินและการจัดหาแหล่งทุนได้ดีกว่าผู้ประกอบการในลำดับที่ 3

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ(Entrepreneurship) 2) ปัจจัยด้านความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (Public-private cooperation) และ 3) ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ (Government policy) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของสมรรถนะผู้ประกอบการในภาค อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ซึ่งมีรายละเอียดของผลการศึกษา ดังนี้

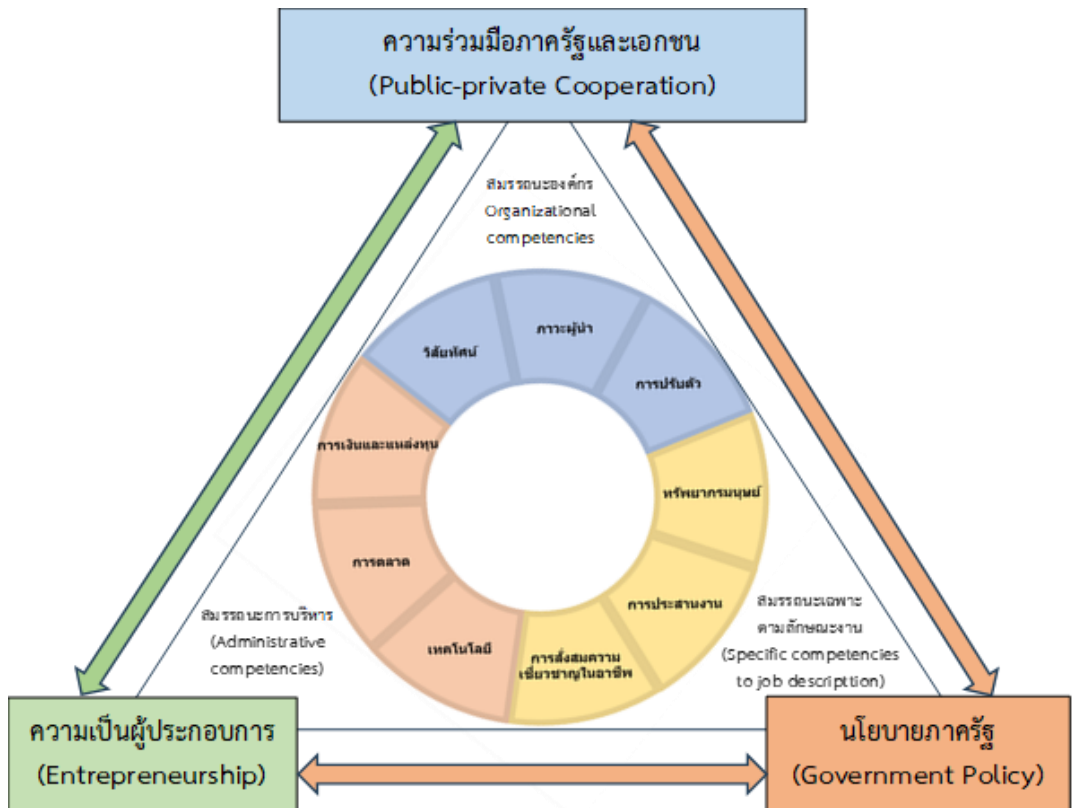
1. ปัจจัยด้านความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) พบว่า ความเป็นผู้ประกอบการส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้องค์กรหรือธุรกิจสามารถแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้าได้ ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ ผู้ประกอบการจะต้องมีหน้าที่ในการนำองค์กร นำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ จากการใช้ความรู้ความสามารถกลยุทธ์และวิธีการต่าง ๆ เข้าไปใช้ในการบริหารธุรกิจเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและศักยภาพของธุรกิจให้มากขึ้น โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ที่ผู้ประกอบการต้องผลักดันให้เกิดการพัฒนาการสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ธุรกิจมองเห็นว่าให้คุณค่าได้มากกว่า โดยใช้กระบวนการผลิตและนำเสนอสินค้าใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ หรือการค้นหาแหล่งจัดซื้อวัตถุดิบใหม่หรือวัตถุดิบทดแทน

2. ปัจจัยด้านความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (Public-private cooperation) พบว่า ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เนื่องจากการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ 3 ฝ่าย (Third-party cooperation network) หรือไตรภาคี (Tripartite network) โดยมีกลุ่มผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์เป็นแกนหลักให้ความร่วมมือกันระหว่างตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ชั้นนำผ่านการขับเคลื่อนโดยหน่วยงานองค์กรเอกชน

สมาคม และความร่วมมือจากภาครัฐในการออกนโยบายเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

3. ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ (Government policy) พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐสำคัญ คือ นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งมีเป้าหมาย “พัฒนาอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยรัฐบาลได้มีนโยบายสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ เช่น 1) การจัดตั้ง “ศูนย์ทดสอบยานยนต์และยางล้อแห่งชาติ” (Auto Technopolis) เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ให้สามารถผลิตและพัฒนานวัตกรรมชิ้นส่วนยานยนต์แล้วนำมาทดสอบที่ศูนย์ทดสอบยานยนต์และยางล้อแห่งชาติได้ 2) การจัดตั้ง “สถาบันอบรมเทคโนโลยีการผลิตอัตโนมัติและหุ่นยนต์” (manufacturing automation and robotics institute : MARA) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้การดูแลของภาครัฐ สังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่สนับสนุนผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับอุตสาหกรรม 4.0 เป็นการยกระดับและพัฒนาทักษะใหม่ของกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีการผลิตอัตโนมัติและหุ่นยนต์ (Manufacturing Automation and Robotic และ 3) นโยบายรถยนต์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นนโยบายที่มีผลกระทบอย่างมากต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์เร่งปรับการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จากเดิม คือ รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนด้วยเครื่องสันดาปภายใน (ICE) นำไปสู่การผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle) หรือ “รถ EV” เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ในระยะยาว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย องค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

จากภาพที่ 1 สรุปลองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วยหลัก 2 ส่วน คือ 1) องค์ประกอบที่เป็นสมรรถนะหลัก 3 กลุ่ม 9 ด้าน และ 2) องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความผู้ประกอบการ 2) ปัจจัยด้านความร่วมมือ 3) ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 องค์ประกอบสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 3 กลุ่ม 9 ด้าน ดังนี้

1.1.1 สมรรถนะองค์กร (Organizational competencies) 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) 2) ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) และ 3) ด้านการปรับตัว (Adaptation)

1.1.2 สมรรถนะการบริหาร (Administrative competencies) 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) 2) ด้านการประสานงาน (Coordination) และ 3) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (Accumulating professional expertise)

1.1.3 สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงาน (Specific competencies to job description) 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคโนโลยี (Technology) 2) ด้านการตลาด (Marketing) และ 3) ด้านการเงินและแหล่งทุน (Finance and source of capital)

1.2 องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) 2) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-private cooperation) และ 3) นโยบายภาครัฐ (Government policy)

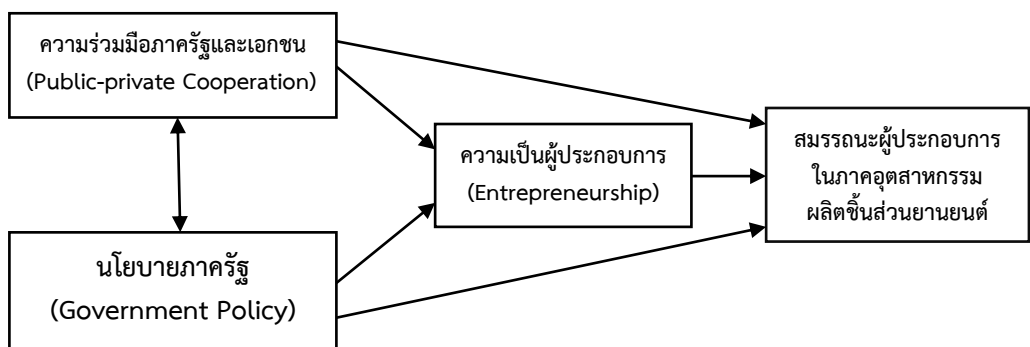
2) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ สรุปได้ดังนี้

2.1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ทั้ง 3 ปัจจัย มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยสนับสนุนกันในเชิงบวก กล่าวคือ ความเป็นผู้ประกอบการและนโยบายภาครัฐ จะส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ในขณะเดียวกันความร่วมมือระหว่างกันก็จะสามารถพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ได้

2.2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ทั้ง 3 ปัจจัย ร่วมกันส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์โดยสร้างสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะและเหมาะสมต่อการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของธุรกิจของผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

องค์ความรู้ใหม่

จากรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเสนอ แสดงให้เห็นสมรรถนะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 3 สมรรถนะ 9 ด้าน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา ประกอบด้วย ความเป็นผู้ประกอบการ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน และนโยบายภาครัฐ โดยปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และร่วมกันส่งผลต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของธุรกิจของผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในบริบทปัจจุบัน แบบจำลององค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากผลการศึกษา แสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แบบจำลององค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากผลการศึกษา

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า สมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะหลัก 9 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะองค์กร 3 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และการปรับตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของนปภา มณีรัตน์ (2563) เรื่อง รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในภาคตะวันออก พบว่า รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในภาคตะวันออก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารมุ่งหวังจะให้มีหรือเกิดขึ้นในอนาคต เป็นการตั้งเป้าหมายในระยะยาว เป็นวิธีการดำเนินการหรือขอบเขตในการดำเนินงานขององค์กร และผู้บริหารต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง กล้าตัดสินใจ และเป็นผู้นำทีมในการ

พัฒนาองค์กร และ สอดคล้องกับงานวิจัยของพีรฤติ ศิริศักดิ์ (2559) เรื่อง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร นวัตกรรมองค์การที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กร: ศึกษาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พบว่า การปรับตัวของผู้ประกอบการมีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อผลการดำเนินงานของ SMEs ความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Hellriegel, Jackson, and Slocum (2008) เรื่อง การจัดการแนวทางที่อิงกับความสามารถ พบว่า ผู้บริหารระดับสูง (CEO) ประธานบริษัท หรือผู้จัดการฝ่าย ควรจะมีสมรรถนะการปรับตัว

สมรรถนะการบริหาร 3 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ การประสานงาน และการสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของนปภา มณีรัตน์ (2563) เรื่อง รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในภาคตะวันออก พบว่า ผู้บริหารมีการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร มีการวิเคราะห์อัตรากำลังที่ต้องใช้ในกระบวนการผลิต มีการเพิ่มศักยภาพยกระดับฝีมือแรงงานให้สามารถใช้กำลังคนเท่าเดิม แต่ผลิตได้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการฝึกอบรมพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อพนักงานและองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ferreira and Azevedo (2007) เรื่องคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการในฐานะที่เป็นทรัพยากรและศักยภาพในการเติบโตของบริษัทขนาดเล็ก พบว่า การประสานงานที่ดีมีความสำคัญต่อผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตีพัทธ์ วรารัตน์นิธิกุล (2561) เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ในประเทศไทย พบว่า บุคลากรและกำลังแรงงานของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ไทยที่มีความเชี่ยวชาญในสายอาชีพมีจำนวนมาก ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญจากรุ่นสู่รุ่นของแรงงานได้ง่าย

สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงาน 3 ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยี การตลาด และการเงินและแหล่งทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัต สุนทรวิภาต และคณะ (2562) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ พบว่า สมรรถนะผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ต้องมีสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานด้านการจัดการเทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรา อะทะวงษา (2556) เรื่อง คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย พบว่า ตัวแปรร่วมที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางธุรกิจของการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ การตลาด ธุรกิจต้องมีการวิเคราะห์

ตลาดและวิเคราะห้คู่แข่งชั้น มีกลยุทธ์การตลาด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jasra, et al. (2011) เรื่อง ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจในอุตสาหกรรม ได้แก่ เงินทุน การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ เนื่องจากการที่ธุรกิจอุตสาหกรรมมีเงินลงทุนที่เพียงพอจะส่งผลถึงความสามารถในการขยายตัวของธุรกิจในอนาคต เพิ่มโอกาสในการลงทุนเพิ่มเติมในอนาคต

ผลศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ประกอบการ ปัจจัยด้านความร่วมมือภาครัฐและเอกชน และ ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Entrialgo (2002) เรื่อง ผลกระทบของการใช้กลยุทธ์และลักษณะการบริหารของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ (The Impact of the Alignment of Strategy and Managerial Characteristic on Spanish SMEs) พบว่า ผู้ประกอบการที่มีทักษะของความเป็นผู้ประกอบการสูงจะส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ คือ การมีความรู้ในธุรกิจที่สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในเรื่องของการขายและช่องทางการตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของนปภา มณีรัตน์ (2563) เรื่อง รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในภาคตะวันออก พบว่า การมีส่วนร่วมทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในภาคอุตสาหกรรมส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ขาดแคลนแรงงานช่างฝีมือเป็นจำนวนมาก องค์กรต้องใช้วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของชิตีพัทธ์ วรรัตน์ นิธิกุล (2561) เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ในประเทศไทย” ผลการศึกษาระบุว่า นโยบายภาครัฐส่งผลต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ในประเทศไทย

ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก คือ

สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ประกอบการ (ตามผลการศึกษาที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) และปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะ (ปัจจัยที่ส่งผล) (ตามผลการศึกษาที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) รูปแบบสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาสมรรถนะตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รูปแบบที่นำเสนอจึงสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่ต้องการจะพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ยกระดับสมรรถนะและศักยภาพของธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้ อยู่รอด และเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ระบุให้เห็นถึงสมรรถนะที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาตามแนวทางอุตสาหกรรม 4.0 และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ อันได้แก่ ความเป็นผู้ประกอบการ ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน และนโยบายภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักต้นสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่แนวทางดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

สำหรับผู้ประกอบในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ควรมีการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นในการพัฒนาสู่เป้าหมายอุตสาหกรรม 4.0 ตามผลการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 สมรรถนะ 9 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ การปรับตัวทรัพยากรมนุษย์ การประสานงาน การส่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ เทคโนโลยี การตลาดและการเงินและแหล่งทุน โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ที่ต้องเร่งปรับตัวเพื่อให้กระบวนการผลิตแบบใหม่ที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรม 4.0 ที่เน้นผลิตรายานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ที่นำเอาเครื่องจักรสมัยใหม่ที่มีเทคโนโลยีนวัตกรรมหุ่นยนต์เชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ต เพื่อควบคุมคุณภาพที่แม่นยำและยังเป็นการลดต้นทุนเพื่อให้สามารถแข่งขันได้และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยความร่วมมือและความ

ช่วยเหลือทั้งจากผู้ประกอบการในลำดับที่ 1 ซึ่งพัฒนาและปรับตัวได้เร็วกว่าเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับค่ายรถยนต์ และมีความพร้อมทั้งด้านพนักงาน เงินทุน เทคโนโลยีการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ตลอดจนการสนับสนุนและผลักดันของหน่วยงาน สมาคม และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

สำหรับภาคีรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อภาครัฐได้ประกาศนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อกระตุ้นให้ภาคการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ผลิตด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้วยนวัตกรรมหุ่นยนต์และเชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์ ภาครัฐควรมีนโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าถึงของผู้ประกอบการ เช่น การให้คำแนะนำความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตแบบใหม่ที่ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ต้องนำมาใช้ในทุกลำดับตลอดซัพพลายเชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อยกระดับฝีมือแรงงานเพื่อให้มีทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ การพัฒนาความรู้ด้านการจัดการทางการเงินเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานด้านการเงินที่สอดคล้องกับการขอสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ตลอดจนควรให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ การอบรม การฝึกทักษะแบบใหม่เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปประยุกต์เข้ากับความรู้ความเชี่ยวชาญเดิมของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายอุตสาหกรรม 4.0
2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในอนาคต
3. ควรศึกษาวิจัยถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและการสนับสนุนด้านการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3
4. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาสมรรถนะสำคัญที่ยังต้องการการพัฒนาของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม

ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ประเภท SMEs เช่น ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ด้านการตลาดและบัญชีการเงิน และด้านเทคโนโลยีการผลิต

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ได้จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2559). รายงานการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2559 และมอบนโยบายการทำงาน ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี. เรียกใช้เมื่อ 25 มกราคม 2561, จาก <http://www.dsd.go.th/DSD/Activity/ShowDetails/23475>
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/industry_plan/thailandindustrialdevelopmentstrategy4.0.pdf
- ชิตีพัทธ์ วรรัตน์นิจกุล. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์ในประเทศไทย. สุทธิปริทัศน์, 32(104), 183-199.
- ฐนกร บุญจันทร์. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าฝ่ายผลิตในอุตสาหกรรมยานยนต์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นปภา มณีรัตน์. (2563). รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหาร ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ในภาคตะวันออก. วารสารสังคมศาสตร์, 9(1), 60-69.
- พีรวุฒิ ศิริศักดิ์. (2559). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร นวัตกรรมองค์กรที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กร: ศึกษาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs). วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 27(3), 11-23.

- เรวัต สุนทรวิภาต สมนึก วิสุทธิแพทย์ และธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 30(3), 547-555.
- ศูนย์กสิกรไทย. (2561). แนวโน้มตลาดรถยนต์ไทย ปี พ.ศ. 2561. เรียกใช้เมื่อ 26 มิถุนายน 2561, จ ก http://www.thaiauto.or.th/2012/th/news/news-detail.asp?news_id=402
- สมาคมวิศวกรรมยานยนต์ไทย. (2560). ศักยภาพที่แท้จริงของอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย. กรุงเทพมหานคร: สมาคมวิศวกรรมยานยนต์ไทย.
- สุธีรา อะทะวงษา. (2556). คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจดุซฐบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Entrialgo, M. (2002). The impact of the Alignment of Strategy and Managerial Characteristic on Spanish SEMs. Journal of small Business Management. 40(3), 260-270.
- Ferreira, J. M. and Azevedo, S. (2007). Entrepreneurial Orientation as a main Resource and Capability on Small Firm's Growth. Researchgate. Retrieved on June 26, 2022, from <https://www.researchgate.net/publication/24114546>
- Hambleton, R. K. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). A guide to criterion-referenced test construction. (199–223). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- Hellriegel, D.; Jackson, S. E. and Slocum, J. W. (2008). Managing: A competency-based approach. Cincinnati, OH: South-Western College.
- Jasra, M. J.; Khan, M. A.; Hunjra, A. I.; Rehman, R. A. and Azam, R. I. (2011). Determinants of Business Success of Small and Medium Enterprises. International Journal of Business and Social Science, 2(20), 274-280.

แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า*

GOVERNMENT SUPPORTING GUIDELINES FOR ROOM RENTAL BUSINESSES

บุษยา ทรงสอาด¹, วิวัฒน์ หมั่นการ², ชาญ ธาระวาส³ และ เพ็ญศรี ฉิรินัง⁴

Atiwat Anuwech¹, Wiphat Mankan², Charn Tharawas³ and Pensri Chirinang⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: budsayasongsaard@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษามาตรการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจห้องเช่า 2) เพื่อวิเคราะห์มาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบการธุรกิจห้องเช่า และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวน 20 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน 8 คน ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า จำนวน 10 คน และตัวแทนสมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า จำนวน 2 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้เพื่อนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มาตรการสำคัญของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่า ได้แก่ 1) กฎหมายคุ้มครองผู้เช่าที่อยู่อาศัย 2) การกำกับดูแลและรับรองมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุน 4) การส่งเสริมความยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การสนับสนุนในด้านการศึกษาและการอบรม

* Received 28 January 2024; Revised 29 February 2024; Accepted 29 February 2024

2. มาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจห้องเช่า ได้แก่ 1) กฎหมายและข้อบังคับที่ซับซ้อน 2) การเงินและภาษี 3) การแข่งขัน 4) ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม 5) ความขัดแย้งทางนิติบัญญัติ และ 6) การควบคุมทางการเมือง

3. แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบธุรกิจห้องเช่า ประกอบด้วย 1) การสร้างนโยบายที่เอื้อต่อธุรกิจเช่าห้องพัก 2) การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน 3) การสนับสนุนทางวิชาการและการฝึกอบรม 4) การสร้างพื้นที่ที่เหมาะสม และ 5) การสร้างนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐ, การประกอบการธุรกิจห้องเช่า, มาตรการภาครัฐ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study government measures related to room rental businesses, 2) to analyze government measures that are problems and obstacles in operating a room rental business, and 3) to present the government supporting guidelines for room rental businesses. Using qualitative research methodology consisting of documentary research and in-depth interviews. The key informants were 20 participants, divided into 3 groups: 8 government and private sector officials, 10 room rental business entrepreneurs, and 2 representatives of the room rental business association. Data were analyzed using thematic analysis of the collected data to present the research results according to the set objectives.

The research results are summarized as follows:

1. Significant government measures related to room rental businesses include 1) residential tenancy legislation, 2) regulation and certification of facilities standards, 3) promotion and support for investment 4) Promotion of sustainability and efficient resource use, and 5) Support for Education and Training.

2. Government measures that are problems and obstacles in operating a room rental business include 1) complex laws and regulations, 2) financial and taxation issues, 3) competition, 4) Social and Environmental Concerns, 5) Legal Conflicts, and 6) Political Control.

3. Government support guidelines for room rental businesses include 1) Creating policies supportive of the rental accommodation business, 2) Financial assistance, 3) Academic and training support, 4) Creating suitable spaces, and 5) Creating policies supporting local development.

Keywords: Government support guidelines, Room rental businesses, Government measures

บทนำ

ที่อยู่อาศัย เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นที่รวบรวมความเป็นครอบครัว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความมั่นคงของมนุษย์ ดังนั้น ธุรกิจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยจึงเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่ง จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ได้แก่ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate) และธุรกิจก่อสร้าง (Construction) ซึ่งถือเป็นภาคธุรกิจที่ได้รับผลสืบเนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ มีการขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้วยเหตุผลในการเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศ ทำให้ประชากรจากจังหวัดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประชากรวัยเรียนหรือวัยทำงานเข้ามาทำงานและศึกษาต่อในพื้นที่ดังกล่าว ข้อมูลของสำนักทะเบียน กรมการปกครอง แสดงให้เห็นถึงจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ในเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เป็นกลุ่มที่อพยพมาจากต่างจังหวัดเพื่อทำงานและศึกษาต่อที่ส่วนใหญ่เป็นประชากรแฝงที่ไม่มีทะเบียนราษฎรและเข้าไม่ถึงการบริการของรัฐ เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนอยู่ในช่วง 12,601-19,400 บาทต่อเดือน จึงเลือกที่พักอาศัยในรูปแบบการเช่า และเนื่องจากปัจจุบันที่อยู่

อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก ทำให้ประชาชนรายได้ปานกลางที่ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ไม่สามารถซื้อที่อยู่อาศัยได้จึงต้องเลือกการเช่าเช่นกัน ส่งผลให้ความต้องการห้องเช่าเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564) ที่พบว่า จำนวนของที่อยู่อาศัยประเภทห้องเช่ามีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ตั้งแต่ปี 2560

กรุงเทพมหานคร มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย ตามตัวเลขประชากรที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานทะเบียน กรมการปกครอง แต่ในความเป็นจริงพื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรที่มากกว่าตัวเลขที่แสดงตามทะเบียนไปค่อนข้างมาก เนื่องจากจะมีประชากรที่มีทะเบียนบ้านอยู่ที่จังหวัดอื่นเข้ามาอาศัยเพื่อทำงาน หรือศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถูกเรียกว่า “ประชากรแฝง” โดยในปี 2560 – 2565 จำนวนประชากรแฝงมีแนวโน้มสัดส่วนของประชากรแฝงต่อประชากรทั้งหมดเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย จำนวนประชากรแฝงเพิ่มขึ้นจาก 8.08 ล้านคน ในปี 2560 เป็น 9.16 ล้านคน ในปี 2565 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565) ประชากรแฝงเหล่านี้เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครก็มักจะไม่ซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่จะอาศัยอยู่ในห้องเช่าของผู้ประกอบการกิจการก่อสร้างที่พักอาศัยเพื่อให้เช่าหรือที่เรียกว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ขนาดกลางและขนาดย่อม ประเภทบริการ ซึ่งมีบุคลากรไม่เกิน 100 คน และมีรายได้ไม่เกิน 300 ล้านบาทต่อปี โดยการขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในหมวดการบริการที่พักแรมประเภทอื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ได้แก่ บริการที่พักอาศัยสำหรับบุคคลย้ายถิ่นฐานชั่วคราว การบริการที่พักอาศัยกึ่งถาวรในบอร์ดยิ่งเข้าสัห้องเช่าและบ้านเช่า การบริการที่พักอาศัยสำหรับคนงาน ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนการขึ้นทะเบียนเพียง 150 ราย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยมากๆ เมื่อเทียบกับจำนวนนิติบุคคลทั้งประเทศซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 810,509 ราย โดยเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพียงแค่ 45 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2564)

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 เป็นต้นมาประเทศไทยและทั่วโลกประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้รัฐต้องออกมาตรการป้องกันโรคโดยให้งดเว้นการดำเนินกิจการบางกิจการ เช่น สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหารและธุรกิจให้คนส่วนใหญ่ทำงานอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้กิจการส่วนใหญ่ต้องปรับตัว เช่น การลดเงินเดือนพนักงาน หรือให้ออกจากงานชั่วคราวโดยไม่จ่ายเงินเดือน โดยเฉพาะกิจการ SME ที่มี

สภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้แรงงานที่ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายวัน หรือรายสัปดาห์ขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถดำรงชีพอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีค่าครองชีพสูงได้ ซึ่งการที่แรงงานย้ายออกจากกรุงเทพมหานครกลับบ้านเกิดเป็นจำนวนมากส่งผลให้เกิดการเลิกสัญญาห้องเช่าในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลกิจการห้องเช่าในเขตจตุจักร ที่ในปี 2562 ที่มีอัตราการเช่าห้องพัก 90-100% ของจำนวนห้องพัก แต่เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้อัตราการเช่าห้องพักค่อยๆ ลดลง ตั้งแต่ปลายปี 2563 คงเหลืออยู่ที่ 40-50% ของจำนวนห้องพักทั้งหมดในปี 2564 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการให้เช่าห้องในพื้นที่เนื่องจากมีรายได้ลดลง แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ ค่าแม่บ้านทำความสะอาด ค่าจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ค่าจ้างพนักงานในการบริหารจัดการห้องพักยังคงเท่าเดิม ซึ่งโดยปกติจะอยู่ที่ประมาณ 40% ของรายได้รวมตอนสถานการณ์ปกติ แต่เมื่อรายได้รวมลดลงกว่า 50-60% ทำให้บางผู้ประกอบการประสบภาวะเท่าทุน หรือขาดทุน ทำให้ต้องมีการปรับลดการจ้างงานซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการแก่ผู้พักอาศัย (นภนฤตย์ อภิวงศวนิชย์, 2564) ในขณะที่ผู้เช่ามีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งจากการศึกษาของปทุมณา นิยมเสน และเอกศิริ นิยมศิลป์ (2564) ที่ศึกษาแนวทางการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ให้ประสบความสำเร็จ พบว่าห้องเช่าจะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สะอาด มีค่าเช่าค่าบริการที่เหมาะสมสอดคล้องกับทำเลและกลุ่มลูกค้า มีการปรับปรุงสถานที่ให้ทันสมัย มีที่จอดรถสะดวก ปลอดภัย มีใจรักงานบริการ มีบริการที่หลากหลาย และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประชาสัมพันธ์

นอกเหนือจากปัญหาการย้ายออกของผู้เช่าที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าแล้ว ธุรกิจห้องเช่ายังมีความท้าทายมากขึ้น เมื่อมีธุรกิจคอนโดมีเนียมเข้ามาแข่ง โดยให้ผ่อนในราคาถูกกว่าเช่า ส่งผลให้ผู้บริโภคหลายคนเบนเข็มจากการเช่าพัก มาเป็นซื้อคอนโดแทน บวกกับการแข่งขันที่สูงขึ้น ธุรกิจห้องเช่าที่อยู่ในทำเลที่ดี ก็มีคู่แข่งจำนวนมาก ทำให้ต้องแข่งขันในเรื่องราคา รวมถึงการประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาเรื่องให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ซึ่งมีผลบังคับใช้ไปเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2561 ที่ผ่านมาก็ส่งผลกระทบโดยตรงกับผู้ประกอบการให้เช่าที่พักอาศัย โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่ทำให้มีรายได้ลดลง ส่งผลให้ผู้ประกอบการยังต้องประหยัดเพื่อลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นลง และต้องยกระดับการทำงานและบริการของตนเองให้ดีขึ้น (ศูนย์รวมข้อมูลธุรกิจเอสเอ็มอี, 2562)

จากความสำคัญของภาคธุรกิจห้องเช่าและปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น การสนับสนุนการประกอบธุรกิจในภาคส่วนนี้ของภาครัฐจึงถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากภาครัฐมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในทุกกระบวนการการทำธุรกิจ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการก่อสร้าง ซึ่งผู้ประกอบการต้องดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างจากรัฐ โดยต้องสร้างให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ถูกต้องประกาศภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เมื่อก่อสร้างเสร็จก็ต้องขออนุญาตประกอบกิจการซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เมื่อดำเนินกิจการก็ต้องทำสัญญาเช่ากับผู้เช่าให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2562 ที่อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เมื่อดำเนินกิจการเจ้าของอาคารที่ให้เช่าก็ต้องเสียภาษีที่ดิน ตาม พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และเมื่อมีรายได้ก็ต้องเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ซึ่งทุกกฎหมายล้วนแต่มีบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย ดังนั้น ด้วยข้อกฎหมายที่ค่อนข้างมาก ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อประกอบธุรกิจทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ประกอบการห้องเช่าในการพัฒนาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า และได้ดำเนินการนี้มากกว่า 20 ปี จึงมีความต้องการและสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า ซึ่งที่ผ่านมายังไม่พบว่ามี การศึกษามาก่อน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและข้อค้นพบที่สามารถใช้เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบการธุรกิจห้องเช่าและการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรแฝงและจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่ามากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจห้องเช่า
2. เพื่อวิเคราะห์มาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบการธุรกิจห้องเช่า
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) โดยวิธีการศึกษาประกอบด้วย วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 20 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการประกอบการธุรกิจห้องเช่า จำนวน 8 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า จำนวน 10 คน แบ่งเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เป็นบุคคลธรรมดา (ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) จำนวน 7 คน และผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนสมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า จำนวน 2 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มี 3 ชุด สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละกลุ่ม ทั้ง 3 กลุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยตรวจสอบความถูกต้องของถ้อยคำและปรับแก้ไขสำนวนด้วยตนเอง จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) กำหนดค่า IOC มากกว่า 0.7 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่แสดงถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Hambleton, 1984) จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง ก่อนการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิจากการวิจัยเอกสาร สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษามาตรการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่า โดยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร นโยบายรัฐบาล เอกสารจากส่วนราชการ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่า
2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์มาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจห้องเช่า และวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบธุรกิจห้องเช่า โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง เพื่อให้ข้อมูลที่รวบรวมได้ มีความครอบคลุมและครบถ้วน ตรงประเด็นสามารถตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการวิจัยที่รวบรวมได้จากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจะถูกวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นระบบในการระบุรูปแบบ สาระสำคัญ และข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญจากข้อมูลเชิงคุณภาพ
2. การตรวจสอบสามเส้า (Triangular inspection) การบูรณาการข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการประกอบธุรกิจห้องเช่า กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในพื้นที่เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร ที่ขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกลุ่มตัวแทนสมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าจะถูกนำมาใช้เพื่อตรวจสอบสามเส้า เพื่อความถูกต้องและเสริมสร้างผลการวิจัย การบรรจบกันของผลลัพธ์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะเพิ่มความไว้วางใจ (credibility) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอ ติความ และอภิปรายในบริบทของวัตถุประสงค์การวิจัย การตีความจะได้รับการสนับสนุนโดยหลักฐานจากข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจชัดเจนทุกมิติเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษามาตรการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจห้องเช่า พบว่า การประกอบธุรกิจห้องเช่าเป็นกิจการที่มีความสำคัญในด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสวัสดิการของประชาชน ภาครัฐจึงมีมาตรการและนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนี้ เพื่อให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมและมีคุณภาพสูงสุดต่อผู้เช่าและสังคมโดยรวม มาตรการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจห้องเช่าในประเทศไทยมีหลายประการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการคุ้มครองผู้เช่าและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้เช่า นอกจากนี้ยังมีมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจและการลงทุนในกลุ่มนี้ด้วย มาตรการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ 1) กฎหมายคุ้มครองผู้เช่าที่อยู่อาศัย (Residential Tenancy Legislation) มีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้เช่าในการเช่าที่อยู่อาศัย เช่น การกำหนดเงื่อนไขในการเช่า การจำกัดการเพิกถอนผู้เช่าโดยไม่มีเหตุผล และการกำหนดข้อตกลงในสัญญาเช่าที่เป็นธรรม 2) การกำกับดูแลและรับรองมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก (Regulation and Certification of Facilities Standards) ภาครัฐมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก เพื่อให้มั่นใจว่ามีความปลอดภัยและสะดวกสบายสำหรับผู้เช่า 3) การส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุน (Promotion and Support for Investment) ภาครัฐมีการสนับสนุนการลงทุนในธุรกิจการเช่าห้องพัก โดยมีมาตรการ เช่น การให้สินเชื่อหรือการสนับสนุนทางการเงินในการก่อสร้างหรือปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก 4) การส่งเสริมความยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Promotion of Sustainability and Efficient Resource Use) มีมาตรการ

ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ เช่น การส่งเสริมให้ใช้พลังงานที่มีประสิทธิภาพ การลดการใช้พลาสติก และการสนับสนุนให้ใช้วัสดุที่มีความยั่งยืนในการดำเนินกิจการ และ 5) การสนับสนุนในด้านการศึกษาและการอบรม (Support for Education and Training) ภาครัฐมีโครงการในการศึกษาและการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการจัดการธุรกิจห้องเช่าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการประกอบธุรกิจห้องเช่า และช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในระยะยาว

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเช่าห้องพักในประเทศไทยและรายละเอียดสำคัญของกฎหมาย มีดังนี้ 1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เช่าที่อยู่อาศัย (Residential Tenancy Act) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เช่าที่อยู่อาศัย มีเจตจำนงในการคุ้มครองสิทธิของผู้เช่าและผู้เช่าสัญญาเช่า โดยจะมีกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขการเช่า การชำระค่าเช่า และสิทธิของผู้เช่าและผู้เช่าสัญญาอื่นๆ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิและการข่มขู่ในการเช่าห้องพัก 2) พระราชบัญญัติความรับผิดชอบเกี่ยวกับความเสียหายจากการให้เช่าที่อยู่อาศัย (Residential Lease Liability Act) กฎหมายนี้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดความรับผิดชอบในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการให้เช่าที่อยู่อาศัย ซึ่งรวมถึงการจัดทำสัญญาเช่า การประเมินความเสียหาย และการชดเชยความเสียหายตามกฎหมาย กฎหมายสำคัญในกลุ่มนี้ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน 3) กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เช่า (Tenant Protection Laws): มีกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เช่า เช่น การจำกัดการเพิกถอนผู้เช่าโดยไม่มีเหตุอันควร การต้องทำการแจ้งเตือนล่วงหน้าในการเพิกถอน และการบังคับให้ผู้ให้เช่าดำเนินการซ่อมแซมห้องพัก 4) กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้เช่าและผู้ให้เช่า (Rights and Responsibilities of Tenants and Landlords) มีกฎหมายและข้อบังคับที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้เช่าและผู้ให้เช่า เช่น สิทธิในการตรวจสอบสภาพห้องพัก การชำระค่าเช่าที่เป็นไปตามข้อตกลง และการรักษาสภาพแวดล้อมในห้องพัก และ 5) กฎหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (Environmental Laws): มีกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสภาพแวดล้อมในห้องพัก เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะ การใช้พลังงาน และการป้องกันมลพิษ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์มาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบ การธุรกิจห้องเช่า พบว่า การเป็นเจ้าของธุรกิจเช่าห้องพักในประเทศไทยอาจเผชิญกับมาตรการภาครัฐที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่สามารถก่อให้เกิดความยุ่งเหยิง

หรือทำให้การประกอบธุรกิจมีความยุ่งยากได้ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1) กฎหมายและข้อบังคับที่ซับซ้อน (Complex Laws and Regulations) มีข้อบังคับจากภาครัฐทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติตาม เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเช่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยและมาตรฐานสุขภาพสาธารณะ ที่อาจมีความซับซ้อนและยากต่อการทำความเข้าใจและปฏิบัติตาม
- 2) การเงินและภาษี (Financial and Taxation Issues) การเสียภาษีและค่าธรรมเนียมที่สูง และการบริหารจัดการเรื่องการเงินอาจเป็นอุปสรรคสำหรับธุรกิจห้องเช่า โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการเพิ่มภาษีหรือค่าธรรมเนียมโดยไม่คาดคิดไว้
- 3) การแข่งขัน (Competition) ในบางพื้นที่หรือย่านการค้ามีการแข่งขันที่รุนแรงระหว่างธุรกิจเช่าห้องพัก ทำให้การดึงดูดลูกค้าหรือผู้เช่าเป็นสิ่งที่ยากลำบากมากขึ้น
- 4) ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environmental Concerns) ความไม่สมดุลทางสังคมและปัญหาทางสิ่งแวดล้อม เช่น การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ หรือการมีปัญหในเรื่องของการควบคุมมลพิษและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ
- 5) ความขัดแย้งทางนิติบัญญัติ (Legal Conflicts) ในบางกรณี อาจมีความขัดแย้งทางนิติบัญญัติระหว่างเจ้าของธุรกิจและผู้เช่า ทำให้เกิดความไม่พอใจและข้อพิพาททางกฎหมาย และ
- 6) การควบคุมทางการเมือง (Political Control) การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือมาตรการทางการเมืองที่ไม่คาดคิดไว้ อาจมีผลต่อธุรกิจในรูปแบบของการเช่าห้องพัก เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายเชิงเศรษฐกิจหรือการสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น การจัดการและเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการเริ่มต้นหรือดำเนินธุรกิจเช่าห้องพักในประเทศไทยให้สำเร็จไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อการประกอบการธุรกิจห้องเช่า สรุปได้ว่า การสนับสนุนของภาครัฐต่อธุรกิจเช่าห้องพักอาจมีหลายแง่มุมและแนวทางที่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้ คือ

- 1) การสร้างนโยบายที่เอื้อต่อธุรกิจเช่าห้องพัก (Creating policies supportive of the rental accommodation business) ภาครัฐสามารถสร้างนโยบายและกฎหมายที่ส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจเช่าห้องพักได้ เช่น การให้เงินกู้สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก โปรแกรมส่งเสริมการลงทุน หรือการให้สิทธิประโยชน์ภาษีต่าง ๆ ที่สนับสนุนกิจการเช่าห้องพัก
- 2) การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial assistance) ภาครัฐอาจมีการให้สินเชื่อหรือสนับสนุนการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือธุรกิจเช่าห้องพักในการขยายขนาดหรือปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เช่า
- 3) การสนับสนุนทางวิชาการและการฝึกอบรม (Academic and training support) การให้ความรู้

และทักษะทางธุรกิจให้กับเจ้าของธุรกิจและผู้ดูแลห้องพัก โดยจัดโครงการฝึกอบรมหรือส่งเสริมความรู้ทางธุรกิจเพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ 4) การสร้างพื้นที่ที่เหมาะสม (Creating suitable spaces) ภาครัฐอาจสนับสนุนในการสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเช่าห้องพัก โดยเป็นการสร้างสถานที่ที่มีความปลอดภัยและมีคุณภาพสำหรับผู้เช่า และ 5) การสร้างนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น (Creating policies supporting local development) การสนับสนุนโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินธุรกิจเช่าห้องพักในพื้นที่นั้น

อภิปรายผล

การดำเนินธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบัน มีความท้าทายและอุปสรรคในหลายด้าน ซึ่งนอกจากปัญหาจากมาตรการของภาครัฐแล้ว ยังมีปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการและการแข่งขันกันเองในธุรกิจด้วย ปัญหาที่พบในธุรกิจห้องเช่าที่สำคัญ ได้แก่ 1) การปฏิบัติตามกฎหมายและการรับใบอนุญาต การเข้าใจและปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดในกฎหมายและการขอใบอนุญาตซึ่งมีข้อกำหนดและเงื่อนไขที่เป็นภาระที่น่าเบื่อสำหรับผู้ประกอบธุรกิจห้องเช่า ซึ่งจากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2562) พบว่า กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจในแต่ละกลุ่มธุรกิจซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม และกฎหมายหรือกฎระเบียบเหล่านั้นอาจยังไม่มีมีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งจะกลายเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งอาจมีผลกระทบในการเติบโตได้ 2) การแข่งขันและการตลาด ตลาดห้องเช่าในประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีการแข่งขันที่สูงเนื่องจากในปัจจุบันมีผู้สนใจประกอบธุรกิจนี้หรือธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น อพาร์ทเมนต์ เป็นจำนวนมาก โดยทิศทางธุรกิจอพาร์ทเมนต์ในระยะข้างหน้าจะยิ่งเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจที่คาดว่าจะฟื้นตัวดีขึ้น จึงส่งผลดีต่อบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงธุรกิจอพาร์ทเมนต์ด้วย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560) สอดคล้องกับการศึกษาของยลธวัช มงคลนิติพัฒน์ (2560) ที่พบว่าอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบัน คือ คู่แข่งรายใหม่มีจำนวนมากขึ้นทำให้ผู้เช่ามีตัวเลือกในการใช้บริการ 3) การบริหารจัดการและซ่อมบำรุงทรัพย์สิน ซึ่งอาจต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าเดิม ทั้งในการทำความสะอาด การซ่อมแซม และการสนับสนุนการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า โดยเฉพาะต้นทุนการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง

อาทิ ค่าจ้างแรงงาน และราคาวัสดุก่อสร้าง ซึ่งปัจจุบันวัสดุก่อสร้างหลักและผลิตภัณฑ์หลักมีการปรับขึ้นราคามาตั้งแต่ต้นปี 2561 เนื่องจากความต้องการใช้เหล็กในประเทศสูงขึ้นจากโครงการลงทุนภาครัฐ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากมาตรการภาครัฐอื่น ๆ ได้แก่ การเงินและภาษี ปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัญหาจากการควบคุมทางการเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของยลธวัช มงคลนิติพัฒน์ (2560) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจนี้เกิดจากนโยบายการส่งเสริมการลงทุนของภาครัฐ ที่ไม่ได้เน้นส่งเสริมในส่วนผู้ประกอบการโดยตรง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการมองว่า นโยบายช่วยเหลือของภาครัฐน้อยเกินไปไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการจะได้รับ ประโยชน์จากนโยบายเพียงส่วนน้อยเท่านั้น สำหรับปัญหาและอุปสรรคด้านกระบวนการดำเนินการธุรกิจ พบว่า กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจ มีขั้นตอนในการดำเนินการที่ยุ่งยากและซับซ้อน ทั้งการจัดเตรียมเอกสารและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่เอื้ออำนวย ลำช้า อีกทั้งผู้ประกอบการต้องดำเนินการติดต่อหน่วยงานภาครัฐในหลายส่วน ทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจอยู่และสำนักงานที่ดินของจังหวัด

สำหรับแนวทางการสนับสนุนของภาครัฐต่อธุรกิจห้องเช่า ผลการศึกษา พบว่า อาจสามารถดำเนินการได้ในหลายประการ ได้แก่ การสร้างนโยบายที่เอื้อต่อธุรกิจห้องเช่า การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การสนับสนุนทางวิชาการและการฝึกอบรม การสร้างพื้นที่ที่เหมาะสม และการสร้างนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น (Creating policies supporting local development) เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของจักรพรรธ นวนทอง และจิตาภา พรยิ่ง (2566) ที่พบว่า มาตรการเร่งด่วนของภาครัฐ ในการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า ควรมีการดำเนินการครอบคลุมด้านการเงิน การลดหย่อนภาษีและลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม และการศึกษาของอังคณา วงศ์ฤทธิ์ (2566) เกี่ยวกับผลกระทบและการปรับตัวจากการระบาดของโควิด 19 ของธุรกิจห้องเช่าในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจมากที่สุด คือ ความช่วยเหลือจากภาครัฐในการลดหย่อนภาษี ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำเงินทุนไปปรับปรุงและดูแลห้องเช่าต่อได้ โดยผู้ประกอบการต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การยืดระยะเวลาในการใช้มาตรการลดหย่อนภาษี ออกมาตรการรองรับค่าสาธารณูปโภคที่ปรับเพิ่มขึ้น เงินสนับสนุนและความช่วยเหลือทางการเงิน และมีนโยบายสำหรับธุรกิจห้องเช่าโดยเฉพาะ นอกจากนี้ แนวทางการแก้ปัญหา นโยบายการส่งเสริมธุรกิจห้องเช่าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของภาครัฐ คือ การปลดล็อกเครดิตให้กับประชาชนบาง

กลุ่มที่เสียเครดิตไม่ร้ายแรงและเน้นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในจุดประสงค์และเป้าหมายของนโยบายที่ภาครัฐกำหนดออกมา อีกทั้งภาครัฐควรกำหนด นโยบายด้านอสังหาริมทรัพย์สำหรับธุรกิจห้องเช่าที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและเกิด ประโยชน์ต่อประชาชนและผู้ประกอบการ (ยลธวัช มงคลนิติพัฒน์, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา สรุปได้ว่า การสนับสนุนของภาครัฐเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง สภาพแวดล้อมที่เติบโตของธุรกิจห้องเช่า การมีนโยบายที่ชัดเจนและการสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างฐานลูกค้าและเพิ่มโอกาสในการลงทุนในธุรกิจนี้ นอกจากนี้ การสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมและนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นช่วยสร้างความยั่งยืนและ เสริมสร้างธุรกิจให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในระยะยาว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย

1. สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า

- 1) ควรติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ การประกอบธุรกิจห้องเช่า เพื่อให้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
- 2) ควรศึกษาข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่า เพื่อให้สามารถดำเนินการในการประกอบธุรกิจได้อย่างถูกต้องและไม่เกิดปัญหาความขัดแย้ง ทางนิติบัญญัติ
- 3) ควรจัดทำบัญชีการเงินที่เป็นระบบและสอดคล้องกับการขอรับการสนับสนุน ด้านเงินทุนหรือความช่วยเหลือทางการเงินและมาตรการทางภาษีจากภาครัฐ

2. สำหรับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- 1) การให้ข้อมูลและคำแนะนำ ภาครัฐควรสร้างช่องทางในการเสนอคำแนะนำและ ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนในการเริ่มต้นธุรกิจ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินธุรกิจห้องเช่า เช่น กฎหมายเช่าบ้าน และกฎหมายสัญญาเช่าอื่น ๆ
- 2) การสนับสนุนทางการเงิน ภาครัฐสามารถสนับสนุนผู้ประกอบการด้วยการให้ สินเชื่อหรือเงินทุนเพื่อการลงทุนในธุรกิจ รวมถึงการสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาห้องเช่าที่มีคุณภาพและทันสมัย

3) การศึกษาและการอบรม ภาครัฐสามารถจัดกิจกรรมการอบรมและการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจอย่างมืออาชีพและประสบความสำเร็จ

4) การสร้างพื้นที่ที่เหมาะสม ภาครัฐสามารถสนับสนุนในการสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการให้บริการห้องเช่า รวมถึงการให้สิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เช่าและผู้ให้เช่า

5) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ ภาครัฐสามารถสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายร่วมกับสมาคมธุรกิจห้องเช่าและองค์กรชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้การสนับสนุนและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ ที่อยู่ในสาขา

6) การสนับสนุนนโยบายสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับการพัฒนาธุรกิจห้องเช่าในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถช่วยสร้างธุรกิจที่ยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร

การสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในกรุงเทพมหานครไม่เพียงแต่จะสร้างโอกาสทางธุรกิจและเศรษฐกิจให้กับชุมชน แต่ยังสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเชื่อมโยงกันอย่างแข็งแกร่งในชุมชนและท้องถิ่นด้วย การสนับสนุนเหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสร้างสังคมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในระยะยาวในกรุงเทพมหานครและประเทศไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกอบการในเชิงลึกเฉพาะด้าน เช่น ด้านการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการธุรกิจห้องเช่าอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการส่งเสริมความยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมด้านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2564). แหล่งค้นหาข้อมูลนิติบุคคล และประเภทธุรกิจในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://datawarehouse.dbd.go.th>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564). ยุทธศาสตร์กระทรวง พ.ศ. 2560–2564 และยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวง พ.ศ. 2560–2564. เรียกใช้เมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER18/DRAWER003/GENERAL/DATA0000/00000037.PDF>

จักรพรรณ นวนทอง และจิตาภา พรยิ่ง. (2566). มาตรการทางกฎหมายฟื้นฟูการท่องเที่ยวของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต กรณีการแพร่ระบาดเชื้อไวรัส COVID-19. วารสารวิชาการนิติศาสตร์, 11(13), 1-18.

นภนฤตย์ อภิวงศวนิชย์. (2564). ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการเลิกจ้างแรงงาน. ใน วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปุณณภา นิยมเสน และเอกศิริ นิยมศิลป์. (2564). แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(4), 1-15.

ยลธวัช มงคลนิติพัฒน์. (2560). การดำเนินธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทอาคารชุดของผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2562). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายที่เอื้อและลดอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของ SME ในกลุ่มธุรกิจบริการ เสนอต่อสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). สรุปผลที่สำคัญประชากรแฝงในประเทศไทย พ.ศ. 2564. เรียกใช้เมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/yS

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2564). จำนวนประชากรจากการทะเบียนจำแนกตามอายุ เพศ และจังหวัด พ.ศ. 2563. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2564, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>

ศูนย์รวมข้อมูลธุรกิจเอสเอ็มอี. (2562). ทำธุรกิจห้องเช่าอย่างไรให้ปังในยุคดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ

12 ธันวาคม 2565, จ. ก

<https://www.smethailandclub.com/entrepreneur/4363.html>

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). K SME Analysis ลงทุนถูกทางทำอพาร์ทเมนต์รายตั้งใจ.

กรุงเทพมหานคร: ธนาคารกสิกรไทย.

อังคณา วงศ์ฤทธิ์. (2566). ผลกระทบและการปรับตัวจากการระบาดของโควิด 19 ของธุรกิจ

ห้องเช่าในจังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Hambleton, R.K. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). A guide to

criterion-referenced test construction. (199–223). Baltimore and London:

The Johns Hopkins University Press.

ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช*

STUDENTS' SATISFACTION WITH THE BACHELOR
OF ARTS PROGRAM IN DEPARTMENT OF BUDDHIST STUDIES FOR
DEVELOPMENT, MAHAMAKUT RAJAVIDYALAYA UNIVERSITY ON
SRITHAMMASOKRAT CAMPUS

พระครูบวรชัยวัฒน์ (วันชัย เมธิโก)¹ และ อภินันท์ สิริรัตนจิตต์²

Phrakru Bowonchaiwat (Wanchai Methiko)¹ and Aphinant Sirirattanajitt ²

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

¹Mahamakut Buddhist University, Srithammasokrat Campus, Thailand

²มหาวิทยาลัยทักษิณ

²Taksin University, Thailand

Corresponding author E-mail: aphinant.s@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลป ศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ปีการศึกษา 2566 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 43 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ใน

* Received 24 January 2024; Revised 2 February 2024; Accepted 27 February 2024

ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการและการบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, พุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The purpose of this research was to study Students' Satisfaction with the Bachelor of Arts program in department of Buddhist Studies for Development, Mahamakut Rajavidyalaya University on Srithammasokrat Campus, academic year 2023, is quantitative research. By using a questionnaire, The sample size used in the research was determined to be 43 people. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D).

The research results found that Students' Satisfaction with the Bachelor of Arts program in department of Buddhist Studies for Development, Mahamakut Rajavidyalaya University on Srithammasokrat Campus, overall is at a high level. The average value was 4.29. and classified by aspect, it was found that the aspect with a very high average was the quality of the Bachelor of Arts program. Department of Buddhism for Development at a high level. The average value was 4.37, followed by welfare and services. at a high level. The average was 4.32 and the aspect with the lowest average was the atmosphere and environment within the classroom. at a high level has an average of 4.20, respectively.

Keywords: Satisfaction, Buddhist Studies for Development, Mahamakut

Rajavidyalaya University

บทนำ

การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ในด้านคุณภาพผู้เรียน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาให้มีคุณภาพสูง และต้องดำเนินการกระตุ้นความสนใจกลุ่มเป้าหมายที่จะรับสมัครเข้าศึกษาต่อเพื่อให้การสมัครเข้าศึกษาต่อให้มีปริมาณสูงขึ้นด้วย

นโยบายของมหาวิทยาลัยที่สื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาต่อในสถาบัน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญและมีความจำเป็นเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาวางแผนกำหนดทิศทางในการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพการณ์ นอกจากนี้ยังทำให้มหาวิทยาลัย ได้รับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง จากการสำรวจความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและหลักสูตร ดังนั้น การรับรู้บริบทของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความคิดหรือทัศนคติของผู้สนใจมีความพึงพอใจที่จะศึกษาศึกษาต่อ จะมีผลโดยตรงกับการตัดสินใจเลือกสถาบันอุดมศึกษา (พระมหาจิรายุทธ ปโยโค และคณะ, 2560) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2562) ได้ระบุว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีหลายประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ถูกจำแนกโดยประเภทของสถาบัน อาจเป็นเงื่อนไขให้ต้องตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือมีเงื่อนไขปัจจัยอื่น เช่น ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เนื้อหาของหลักสูตร สถานที่ตั้งของสถาบัน สถาบันการศึกษา คุณภาพของครูอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของคอตเลอร์ และฟอกซ์ (Kotler & Fox, 1995) ในประเด็นนี้ไว้ว่าทัศนคติที่มีต่อสถาบันหรือหลักสูตร เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และเชื่อว่าปัจจัยทางการตลาดจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มหาวิทยาลัย จะนำมากำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อปรับปรุงความพึงพอใจของผู้รับบริการและตลาดของสถาบันการศึกษา จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และความพึงพอใจต่อตัวสถาบันเอง ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่า มีหลายปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา มีปัจจัยด้านชื่อเสียงของสถาบัน ปัจจัยด้าน

คุณภาพอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยด้านคุณภาพหลักสูตร ปัจจัยด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ถือว่าเป็น แรงจูงใจให้ผู้เรียนเลือกเรียนที่สถาบันนั้น (วิทวัส เหล่ามละอ, 2562; สุขพัฒน์ อนนทจารย์, ภาสกร ดอกจันทร์, รพีพร ธงทอง และสุรพล พรหมกุล, 2563) และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตร และสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาควิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา เพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน ให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศตามนโยบายของรัฐบาลบนวิสัยทัศน์ที่ว่า มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสังคม สร้างสังคมคุณภาพที่เป็นธรรม ไม่แบ่งแยก เสริมสร้างพลังทางสังคมด้วยพลังแห่งการ ช่วยเหลือกัน แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 (2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ สิ่งแวดล้อม เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย 1) บริบทภายนอก สถานการณ์ ผลกระทบ นโยบายและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น 2) แนวคิด ทฤษฎี หลักการพัฒนาสังคมการเมือง และหลักการพัฒนาตามแนว พระพุทธศาสนา 3) ประเด็นงานพัฒนา กิจกรรมแก้ปัญหาของสังคม การเมือง 4) กระบวนการ เครื่องมือ และ เทคนิคการพัฒนาสังคมการเมือง 5) การบริหารจัดการในงานพัฒนาสังคมการเมือง และ 6) ภาวะผู้นำและ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาสังคมการเมือง การเรียนการสอนในหลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสำคัญ สอดแทรกความเป็นคน มีคุณธรรม จรรยาบรรณและจริยธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นกำลังสำคัญทางด้านงาน พัฒนาของประเทศ โดยมีปรัชญาหลักสูตร เพื่อผลิตบัณฑิตให้รอบรู้พุทธศาสตร์ พัฒนาชาติและสังคม บ่มเพาะวัฒนธรรม น้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจ พัฒนาชีวิตแบบพอเพียง สร้างสรรค์นวัตกรรมวิชาการ ทำงานอย่างมีความสุข มั่นคงและยั่งยืน (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช, 2565) โดยมีมหาวิทยาลัย มีนโยบายและแนวทางประชาสัมพันธ์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้สนใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทำการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ศรีธรรมมาโคกราช อันเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์และกิจกรรมส่งเสริมการรับรู้ถึงกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้สนใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ความพึงพอใจต่อหลักสูตรในปัจจุบันด้านต่าง ๆ จะทำให้เราทราบว่า มีปัจจัยด้านใดที่เราต้องปรับปรุงหรือพัฒนา เพื่อให้หลักสูตรสามารถชักจูงให้นักศึกษาสนใจมากขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอีกด้วย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการประเมิน และพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรม และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมทบทวนเนื้อหาเชิงวิเคราะห์เพื่อกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามลำดับ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ปีการศึกษา 2566 จำนวน 51 คน (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ปีการศึกษา 2566 ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (krejcie & morgan) (1981) ได้จำนวน 43 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา

โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผ่านการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน พบว่า มีค่าความดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.66-1.00 และทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็นนักศึกษาปริญญาตรี สาขาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ศูนย์ประสานงานจังหวัดสงขลา ที่ไม่ไขว่คว้าเป้าหมายในงานวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการทำหนังสือถึงรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่แจกแบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาจำนวนที่กำหนดไว้ตามสัดส่วน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Random Sampling)

3.3 เมื่อได้แบบสอบถามที่ตอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วกลับคืนมา จำนวน 43 ชุด จึงตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดลำดับของข้อมูล รวมทั้งลงรหัส และบันทึกข้อมูล

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูปโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำหลังจากได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการลงรหัสข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ระบุไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราช” สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	39	90.70
หญิง	4	9.30
รวม	43	100
สถานภาพ		
บรรพชิต	33	76.70
แม่ชี	1	2.30
ฆราวาส	9	21.00
รวม	43	100
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	10	23.30
ชั้นปีที่ 2	8	18.60
ชั้นปีที่ 3	17	39.50
ชั้นปีที่ 4	8	18.60
รวม	43	100

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป จำนวน 43 คน ประกอบด้วย จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างเพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 90.70 และเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 จำแนกตาม สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 รองลงมา ขวราวาส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และแม่ชี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 39.50 รองลงมา นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 นิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 และนิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธ

ศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต

ศรีธรรมมาโคกราช 6 ด้าน

ข้อ	ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.25	0.46	มาก
2	ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา	4.37	0.39	มาก
3	ด้านคุณภาพอาจารย์ในหลักสูตร	4.31	0.48	มาก
4	ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน	4.30	0.49	มาก
5	ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน	4.20	0.51	มาก
6	ด้านสวัสดิการและการบริการในคณะ	4.32	0.42	มาก
โดยรวม		4.29	0.45	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงในระดับ

มาก ได้แก่ ด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการและการบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

อภิปรายผล

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่าความพึงพอใจของนักศึกษาด้านคุณภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ด้านสวัสดิการและการบริการในคณะ ด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งจะต้องปรับปรุงความพึงพอใจในทุกด้านเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นให้มากที่สุด และเชื่อมั่นว่าสถาบันแห่งนี้เป็นสถาบันอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยอมรับระดับสากล มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมีเอกลักษณ์โดดเด่นในการจัดการศึกษาเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนา และเป็นที่ยอมรับจากสังคม โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของยุภาพร อำนาจ, นันทพร สุทธิประภา, อีรวรรณ บุญโทแสง, ธนสนี สมบูรณ์, วรรณฯ สายแก้ว, วัฒนาชัย มาลัย และสุนิดา ทองโท (2565) ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียน การสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายประเด็น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านอาจารย์ ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และค่าความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้นี้มีค่าเฉลี่ย นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกันและนักศึกษาชั้นปีการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ศิวก ร คำวิเศษ

ธณ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรครุ ศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม” ผล การศึกษาพบว่า นักศึกษามีความ พึงพอใจต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการ เรียนการสอน โดยภาพรวมในระดับมาก และเสนอข้อคิดเห็นต่อการจัดการ เรียนการสอนของหลักสูตรควรเน้นการเรียนรู้ภาคปฏิบัติมากกว่า ภาคทฤษฎี บางรายวิชาควร แยกเนื้อหาสาระวิชาออกเป็นรายวิชาย่อย ควร มีรูปแบบการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจใฝ่ เรียนรู้ในกรณีที่ต้องจัดการ เรียนการสอนแบบออนไลน์ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีสิทธิเลือก อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ให้รวดเร็วขึ้น และเพิ่มสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรม มาโสกราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี และพร้อมที่จะพัฒนาหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพขึ้นได้ มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ ตามการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนั้น เพื่อการศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อ การพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ควรมีการศึกษาต่อ กลุ่มเป้าหมายใหม่และนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ต่อกลุ่มผู้สนใจศึกษาต่อ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ควรนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางในการประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

2. คณะจารย์ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ควรนำผล การศึกษานี้ไปใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ของสถาบัน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ต่อไป

3. บุคคลหรือหน่วยงานใด จะนำผลการวิจัยหรือเครื่องมือในการวิจัยไปใช้อ้างอิง ก็ควรประยุกต์ข้อคำถามและประเด็นที่สนใจศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”

2. ควรวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”

3. ควรวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช”

เอกสารอ้างอิง

กานต์ศิวกกร คำวิเศษธนธรณ. (2564). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารสาระคาม, 12(2), 46-69.

พระมหาจิรายุทธ ปโยโค และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ที่สำเร็จ การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 13 (2), 190-200.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช. (2566). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563). คู่มือหลักสูตร, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช.

วิทวัส เหล่ามะลอ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2562 โดยผ่านการคัดเลือกด้วยระบบ TCAS. ใน รายงานการวิจัย. สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2562). สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด. เรียกใช้เมื่อ 2 มกราคม 2567 จาก <http://www.mua.go.th/university.html>.

อำนาจ, นันทพร สุทธิประภา, อีรวรรณ บุญโทแสง, ธนสนี สมบูรณ์, วรรณาสายแก้ว, วัฒนาชัย มาลัย และ สุนิดา ทองโท. (2565). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสารคาม, 16 (2), 150-159.

Best, J. W. (1981). Research in education Engle Wood Cliff. New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P. & Fox, K. (1995). Strategic marketing for educational institutions. (2nd Ed.). Upper Saddle River. NJ: Prentice-hall.

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี*

THE 21st CENTURY SKILLS AFFECTING THE PERFORMANCE QUALITY OF ACCOUNTANTS

สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนนา¹, ทิพย์ารณ ปัตถา², กาญจนา คума³, สอนธิยา สุวรรณราช⁴

และ สรัชนุช บุญวุฒิ⁵

Suthira Thipwiwatpotjana¹, Tippyaporn Putta², Kanchana Khuma³, Sonthiya Suwannara⁴

and Saratchanut Boonvut⁵

¹⁻⁵ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹⁻⁵ Accounting Major, Faculty of Management Sciences, Lampang Rajabhat University

Corresponding Author's Email: suthira2024@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี และ 2) เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน โดยใช้ตารางการสุ่มของเครจซ์และมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและการกำหนดสัดส่วน วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยหาคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี อยู่ในระดับสูง ($M=3.66$, $SD=0.71$) 2) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และร่วมกันพยากรณ์คุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีได้ร้อยละ 88.8 ($APQ = .229TEC + .141COM + .178ANA + .116ADA + .118BUS + .156STR + .074MUL + .110CRE$) ข้อค้นพบสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะเหล่านี้ในการปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในภูมิภาคนี้ได้อย่างรวดเร็วของศตวรรษที่ 21

* Received 1 February 2024; Revised 9 February 2024; Accepted 27 February 2024

คำสำคัญ: ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21, คุณภาพการปฏิบัติงาน, นักบัญชี

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the level of accountants' 21st-century skills, and 2) to investigate the influence of 21st-century skills on the performance quality of accountants by quantitative research methodology. A questionnaire was used to collect data from accountants of accounting firms in the upper northern region of Thailand. A sample size of 265 participants was determined using Krejcie and Morgan's random sampling table at a confidence level of 95 percent and selected using stratified random sampling and proportional sampling. Data were analyzed using statistical analysis including frequency, percentage, mean, and standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results found that 1) the level of accountants' 21st century skills is at a high level ($M=3.66$, $SD=0.71$), 2) 21st-century skills have a statistically significant influence on the performance quality of accountants and together they predicted the accountants' performance quality of 88.8 percent ($APQ = .229TEC + .141COM + .178ANA + .116ADA + .118BUS + .156STR + .074MUL + .110CRE$). The findings can provide insights into the importance of these skills in improving the performance quality of accountants in a rapidly evolving business landscape. of the 21st century.

Keywords: 21st-century skills, Performance Quality, Accountants

บทนำ

ในปัจจุบัน วิชาชีพบัญชีมีความท้าทายมากขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งทำให้นักบัญชีต้องมีทักษะทางอารมณ์ (soft skills) มากกว่าความรู้ด้านเทคนิค เพื่อให้ นักบัญชีเป็นหัวใจสำคัญของนวัตกรรมขององค์กร และมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนกลยุทธ์และการเติบโตของ

ธุรกิจในอนาคต (Jaafar, Sultanah, & Bahiyah 2018) ตามคำกล่าวของ Helen Brand ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของ Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) ที่ว่า “การจะประสบความสำเร็จในฐานะนักบัญชีมืออาชีพ ต้องใช้ทักษะที่จำเป็นที่ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากทักษะเมื่อสิบปีที่แล้ว และในทศวรรษหน้าสิ่งต่างๆ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจโลกยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว” ดังนั้น ในปัจจุบัน บริษัทต่างๆ จึงต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินและการบัญชีที่สามารถก้าวข้ามขีดจำกัดด้านตัวเลขแบบเดิมๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนจากนักคิดคำนวณตัวเลขไปเป็นผู้เชี่ยวชาญเชิงกลยุทธ์จำเป็นต้องมีทักษะใหม่สำหรับนักบัญชี นักบัญชีที่มีความสามารถพิเศษแห่งอนาคตจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะการสื่อสารและความถนัดเชิงกลยุทธ์ แทนที่จะเชี่ยวชาญด้านการจัดการสเปรดชีต กล่าวโดยสรุป ความสามารถช่วยให้สามารถส่งมอบข้อมูลเชิงลึกเชิงคาดการณ์แก่ผู้บริหาร ขับเคลื่อนการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล และให้คำปรึกษาแบบผู้เชี่ยวชาญ (Thornton, 2020).

ในศตวรรษที่ 21 ทักษะหลายประการมีความจำเป็นต่อการปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีและความสำเร็จในงานบัญชี ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ 1) ทักษะทางเทคโนโลยี (Technological Skills) เนื่องจากการพึ่งพาระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ในวิชาชีพบัญชีเพิ่มมากขึ้น นักบัญชีจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยี เช่น ซอฟต์แวร์การบัญชี โปรแกรมสเปรดชีต และระบบการจัดการฐานข้อมูล 2) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักบัญชี เนื่องจากนักบัญชีมักจะต้องสื่อสารข้อมูลทางการเงินที่ซับซ้อนให้กับลูกค้าและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงความสามารถในการเขียนอย่างชัดเจนและรัดกุม และความสามารถในการนำเสนอข้อมูลทางการเงินในลักษณะที่ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย 3) การวิเคราะห์ (Analytic Skills) นักบัญชีจำเป็นต้องวิเคราะห์และตีความข้อมูลทางการเงิน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการระบุแนวโน้มและรูปแบบในข้อมูลทางการเงิน ตลอดจนความสามารถในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีข้อมูล 4) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) วิชาชีพบัญชีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น นักบัญชีจึงต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยี ภาวะเป็ยบ และการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ๆ ซึ่งรวมถึงการเปิดรับการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ และการยอมรับการเปลี่ยนแปลง 5) ความเฉียบแหลมทางธุรกิจ (Business acumen) นอกเหนือจากทักษะทางเทคนิคแล้ว นักบัญชียังต้องมีความเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติทางธุรกิจเป็นอย่างดี

ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเข้าใจว่าการตัดสินใจทางการเงินที่แตกต่างกันสามารถส่งผลกระทบต่อธุรกิจได้อย่างไร และสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกและคำแนะนำอันมีค่าแก่ลูกค้าหรือนายจ้างได้ 6) การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic thinking) นักบัญชีที่สามารถคิดเชิงกลยุทธ์สามารถช่วยลูกค้าหรือนายจ้างในการตัดสินใจโดยมีข้อมูลครบถ้วนซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาว ซึ่งรวมถึงความสามารถในการระบุโอกาสและความเสี่ยง ตลอดจนสามารถพัฒนาและดำเนินการตามแผนที่มีประสิทธิภาพ 7) ทักษะพหุภาษา (Multilingualism Skills) ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มมากขึ้น การพูดได้มากกว่าหนึ่งภาษาอาจมีคุณค่าสำหรับนักบัญชี สิ่งนี้สามารถช่วยให้พวกเขาสื่อสารกับลูกค้าและเพื่อนร่วมงานที่พูดภาษาต่างกันและเข้าใจมุมมองทางวัฒนธรรม และ 8) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) แม้ว่าการบัญชีมักถูกมองว่าเป็นงานด้านเทคนิคและการวิเคราะห์ แต่ก็สามารถสร้างสรรค์ได้เช่นกัน การคิดนอกกรอบและการคิดหาวิธีแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรมสามารถช่วยให้นักบัญชีโดดเด่นในอาชีพของตนได้ (Association of International Certified Professional Accountants, 2019; Bhasin, 2019; Thornton, 2019; Deloitte, 2020)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบระดับของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และอิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลถูกรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีเพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างทักษะเหล่านี้กับอิทธิพลที่มีต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน การศึกษานี้พยายามที่จะสนับสนุนองค์ความรู้ที่มีอยู่ ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะเหล่านี้และให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี นักการศึกษา และผู้กำหนดนโยบาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงปฏิบัติทางการบัญชีในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในศตวรรษที่ 21 ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี ประกอบด้วย ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการวิเคราะห์ ความสามารถในการปรับตัว ความเฉียบแหลมทางธุรกิจ การคิดเชิงกลยุทธ์ ทักษะพหุภาษา และความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ทักษะทางเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 3 (H_3) ทักษะการวิเคราะห์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพผลการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 4 (H_4) ความสามารถในการปรับตัว มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 5 (H_5) ความเครียดแหลมทางธุรกิจ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 6 (H_6) การคิดเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 7 (H_7) ทักษะพหุภาษา มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

สมมติฐานที่ 8 (H_8) ความคิดสร้างสรรค์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research methodology) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และยังคงดำเนินกิจการอยู่ในปี 2566 จำนวน 466 แห่ง ใน 9 จังหวัด ประกอบด้วย สำนักงานบัญชีที่ประกอบธุรกิจในจังหวัดเชียงราย 60 แห่ง เชียงใหม่ 301 แห่ง แม่ฮ่องสอน 2 แห่ง ลำปาง 16 แห่ง ลำพูน 29 แห่ง อุตรดิตถ์ 13 แห่ง แพร่ 17 แห่ง พะเยา 14 แห่ง และน่าน 14 แห่ง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้างนี้ โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 265 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) และการกำหนดสัดส่วน (proportion) นักบัญชีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสำนักงานบัญชีในแต่ละจังหวัด เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีแต่ละแห่ง แห่งละ 1 คน โดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เพื่อให้ข้อมูลผ่านการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (online questionnaire) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักบัญชีของสำนักงานบัญชีในจังหวัดเชียงราย จำนวน 34 คน เชียงใหม่ จำนวน 171 คน แม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน ลำปาง จำนวน 9 คน ลำพูน จำนวน 17 คน อุตรดิตถ์ จำนวน 7 คน แพร่ จำนวน 10 คน พะเยา จำนวน 8 คน และน่าน จำนวน 8 คน รวม 265 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน และการมีใบประกอบวิชาชีพบัญชี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี จำนวน 12 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ (five-point scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) (Likert, 1932)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ทำการศึกษา จากนั้นร่างแบบสอบถามและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) ตามเกณฑ์ของแฮมเบิลตัน (Hambleton, 1984) ($IOC > .60$) จากผลการตรวจสอบ

พบว่า ค่า IOC ของทุกข้อคำถามในแบบสอบถามมากกว่า .60 จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ของครอนบาค (Cronbach, 1951) จากการทดลองใช้เครื่องมือ (tryout) กับนักบัญชีที่ทำงานในสำนักงานบัญชีในจังหวัดลำปางที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .85 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี และคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี เท่ากับ .83 และ .85 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย google form หลังจากการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามออนไลน์ ได้ส่งลิงค์ (link) แบบสอบถามออนไลน์โดยแนบสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังสำนักงานบัญชีแต่ละแห่ง เพื่อให้ตัวแทนนักบัญชีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลการวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา 30 วัน ในการรอการตอบกลับจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อครบตามกำหนดได้รับการตอบกลับการให้ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีถูกต้องครบถ้วนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 92.45

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การหาความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์ระดับทักษะในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชีและคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. วิเคราะห์อิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.4) มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี (ร้อยละ 46.1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (บัญชี) (ร้อยละ 51.8) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 53.8) มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัญชี (ร้อยละ 55.9) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพทางการบัญชี จำนวน 206 คน (ร้อยละ 84.1) มีใบประกอบวิชาชีพทางการบัญชีเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร (TA) จำนวน 37 คน (ร้อยละ 15.1) และมีใบประกอบวิชาชีพทางการบัญชีเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.8)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี พบว่า ระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี อยู่ในระดับสูง ($M=3.66$, $SD=0.71$) ในทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะทางเทคโนโลยี ($M=3.93$, $SD=0.86$) รองลงมา คือ ทักษะการวิเคราะห์ ($M=3.80$, $SD=0.79$) ทักษะการสื่อสาร ($M=3.77$, $SD=0.87$) การคิดเชิงกลยุทธ์ ($M=3.70$, $SD=0.81$) ความคิดสร้างสรรค์ ($M=3.62$, $SD=0.89$) ความสามารถในการปรับตัว ($M=3.59$, $SD=0.84$) ทักษะพหุภาษา ($M=3.50$, $SD=0.86$) และความเฉียบแหลมทางธุรกิจ ($M = 3.32$, $SD = 0.98$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี

ทักษะ (Skills)	Mean (M)	Standard Deviation (SD)
ทักษะทางเทคโนโลยี (Technological Skills)	3.93	0.86
ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills)	3.77	0.87
ทักษะการวิเคราะห์ (Analytic Skills)	3.80	0.79
ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability)	3.59	0.84
ความเฉียบแหลมทางธุรกิจ (Business Acumen)	3.32	0.98
การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)	3.70	0.81
ทักษะพหุภาษา (Multilingualism Skills)	3.50	0.86
ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	3.62	0.89

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี (APQ) พบว่า ทักษะทางเทคโนโลยี (TEC) ทักษะการสื่อสาร (COM) ทักษะการวิเคราะห์ (ANA) ความสามารถในการปรับตัว (ADA) ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (BUS) การคิดเชิงกลยุทธ์ (STR) ทักษะพหุภาษา (MUL) และความคิดสร้างสรรค์ (CRE) มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

Predictor	Hypothesis	Std. Coefficient (β)	p-value	Explanation
Technological Skills (TEC)	H_1	.229**	.000	Accepted
Communication Skills (COM)	H_2	.141**	.000	Accepted
Analytic Skills (ANA)	H_3	.178**	.000	Accepted
Adaptability (ADA)	H_4	.116**	.000	Accepted
Business Acumen (BUS)	H_5	.118**	.000	Accepted
Strategic Thinking (STR)	H_6	.156**	.001	Accepted
Multilingualism Skills (MUL)	H_7	.074*	.035	Accepted
Creativity (CRE)	H_8	.110**	.005	Accepted
N		245		
F-stat		243.667		
Prob > F		.000		
Adj. R^2		.888**		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$), * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ข้อมูลในตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน แสดงการยอมรับหรือสนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้ง 8 ข้อ ($H_1 - H_8$ Accepted) รายละเอียดผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ทักษะทางเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .229 ($\beta=.229$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.000$)

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .141 ($\beta=.141$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.000$)

สมมติฐานที่ 3 (H_3) ทักษะการวิเคราะห์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .178 ($\beta=.178$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.000$)

สมมติฐานที่ 4 (H_4) ความสามารถในการปรับตัว มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .116 ($\beta=.116$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.000$)

สมมติฐานที่ 5 (H_5) ความเฝ้ายแลหลมทางธุรกิจ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .118 ($\beta=.118$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.000$)

สมมติฐานที่ 6 (H_6) การคิดเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .156 ($\beta=.156$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.001$)

สมมติฐานที่ 7 (H_7) ทักษะพหุภาษา มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .074 ($\beta=.074$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($p <.035$)

สมมติฐานที่ 8 (H_8) ความคิดสร้างสรรค์ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .110 ($\beta=.110$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p <.005$)

ค่า R^2 เท่ากับ .888 แสดงอิทธิพลรวมของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลในการพยากรณ์ที่ระดับร้อยละ 88.8 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีสมการพยากรณ์ ดังนี้ คือ

$$APQ = .229TEC + .141COM + .178ANA + .116ADA + .118BUS + .156STR + .074MUL + .110CRE$$

องค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงความสำคัญและความจำเป็นของทักษะต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของนักบัญชีในศตวรรษที่ 21 โดยระบุว่า ทักษะที่มีผลกระทบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ รวมถึงผลกระทบของทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่ระบุในผลการศึกษา องค์ความรู้ที่ได้นี้แสดงให้เห็นนัยสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี สถาบันการศึกษา องค์กรธุรกิจที่ว่าจ้างนักบัญชี และองค์กรวิชาชีพบัญชี สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการตัดสินใจที่ดีขึ้นภายในองค์กรในบริบทปัจจุบันและในอนาคต

อภิปรายผล

การศึกษานี้ได้ตรวจสอบผลกระทบของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยมุ่งเน้นไปที่ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการวิเคราะห์ ความสามารถในการปรับตัว ความยืดหยุ่นทางธุรกิจ การคิดเชิงกลยุทธ์ ทักษะพหุภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ผลการวิจัยนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงความสำคัญของทักษะเหล่านี้ในวิชาชีพบัญชีและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการปฏิบัติงานทางการบัญชี

การศึกษาระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นถึงระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี ในส่วนของทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการสื่อสารเป็นทักษะสามอันดับแรกที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยสูงสุดในบรรดาทักษะทั้งหมด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ที่เน้นถึงความสำคัญที่เพิ่มขึ้นของความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในวิชาชีพบัญชี (Alles et al., 2018; AICPA, 2019; Gallo, 2019)

ผลกระทบของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลเชิงบวกระหว่างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ ความยืดหยุ่นทางธุรกิจ และการคิดเชิงกลยุทธ์ ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกที่แข็งแกร่งกับคุณภาพของการปฏิบัติงาน การค้นพบเหล่านี้สอดคล้องกับวรรณกรรมที่เน้นบทบาทที่สำคัญของความ

เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูล และการคิดเชิงกลยุทธ์ในการช่วยให้นักบัญชีสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลรอบด้านและให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (AICPA, 2018; IFAC, 2016; Tysiac, 2019)

อิทธิพลรวมของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แสดงให้เห็นว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ และการคิดเชิงกลยุทธ์ เป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลมากที่สุด ผลการศึกษาวิจัยนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ของนักบัญชี (AICPA, 2018; IFAC, 2016)

ผลการศึกษาวิจัยนี้แสดงให้เห็นนัยสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี สถาบันการศึกษา และองค์กรธุรกิจและองค์กรวิชาชีพที่ว่าจ้างนักบัญชี ที่ระบุว่าของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีผลกระทบต่อการทำงานในภูมิทัศน์แห่งศตวรรษที่ 21 ของนักบัญชี ดังนั้น นักบัญชีควรจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยี ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ การทำเช่นนี้ ทำให้นักบัญชีสามารถปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมกับการสร้างข้อมูลเชิงลึกอันมีค่าเพื่อการขับเคลื่อนการตัดสินใจที่ดีขึ้นภายในองค์กรของตน (AICPA, 2019; IFAC, 2018)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และอิทธิพลของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ข้อมูลถูกรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักบัญชี ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ และทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ให้ข้อมูลประจักษ์ที่แสดงถึงความสำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะที่สำคัญ ประกอบด้วย ทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสาร ทักษะการวิเคราะห์ ความสามารถในการปรับตัว ความยืดหยุ่นทางธุรกิจ การคิดเชิงกลยุทธ์ ทักษะพหุภาษา และความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ และทักษะการ

สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบัญชีในการประกอบวิชาชีพ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง การมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางธุรกิจ และการคิดอย่างมีกลยุทธ์ มีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิผลโดยรวมของนักบัญชีและเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร นอกจากนี้ การพูดได้หลายภาษาและความคิดสร้างสรรค์ยังได้รับการยอมรับว่าเป็นทักษะอันทรงคุณค่าที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการสื่อสารและการแก้ปัญหา นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยการใช้เทคโนโลยี การวิเคราะห์ และการคิดเชิงกลยุทธ์กลายเป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการบัญชีควรปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้นักบัญชีในอนาคตมีความสามารถที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จทางวิชาชีพ นอกจากนี้ องค์กรที่ว่าจ้างนักบัญชีสามารถใช้ผลการวิจัยเพื่อระบุช่องว่างทักษะในบุคลากรของตน และลงทุนในโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเพิ่มความสามารถของนักบัญชีในสาขาที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการศึกษานี้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่า แต่ก็ไม่ได้ไร้ข้อจำกัด ข้อมูลถูกรายงานด้วยตนเอง และอคติในการตอบสนองอาจส่งผลต่อผลลัพธ์ นอกจากนี้ การวิจัยมุ่งเน้นไปที่ประชากรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และการค้นพบนี้อาจไม่สามารถสรุปได้อย่างสมบูรณ์สำหรับนักบัญชีทุกคน การวิจัยในอนาคตสามารถสำรวจปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และคุณภาพการปฏิบัติงาน เช่น วัฒนธรรมองค์กรและรูปแบบความเป็นผู้นำ

โดยสรุป ข้อค้นพบของการวิจัยนี้เน้นถึงความสำคัญที่สำคัญของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในการกำหนดคุณภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ด้วยการตระหนักถึงความสำคัญของทักษะเหล่านี้และพัฒนาอย่างแข็งขันและต่อเนื่อง นักบัญชีสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการแบบไดนามิกของวิชาชีพและมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพต่อความสำเร็จขององค์กรในภูมิทัศน์ธุรกิจสมัยใหม่ ในขณะที่วิชาชีพบัญชียังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังและพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะมีบทบาทสำคัญในการรับประกันความสำเร็จของนักบัญชีในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- AICPA. (2018). CPA Horizons 2025: Technology impacts on the profession. American Institute of Certified Public Accountants. Retrieved on June 26, 2023, from <https://www.aicpa.org/interestareas/futureoflearning/resources/cpahorizons2025.html>
- AICPA. (2019). Future of Learning: The Possibilities. American Institute of Certified Public Accountants. Retrieved on June 26, 2023, from <https://www.aicpa.org/interestareas/futureoflearning.html>
- Alles, M.; Brennan, G.; Kogan, A. and Vasarhelyi, M. (2018). Continuous auditing and continuous monitoring: The state of the art, and a call for research. *Journal of Accounting Research*, 56(5), 1377-1406.
- Association of International Certified Professional Accountants. (2019). The essential skills for accountants. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www.aicpa.org/content/dam/aicpa/career/students/careersinaccounting/downloadabledocuments/essential-skills-accountants.pdf>
- Bhasin, H. (2019). The top 5 skills every accountant needs in the 21st century. *Forbes*. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2019/05/08/the-top-5-skills-every-accountant-needs-in-the-21st-century/?sh=41e9e9a72b22>
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Deloitte. (2020). The top 10 skills for accounting and finance professionals in the 21st century. Deloitte Insights. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/accounting-finance-skills-21st-century.html>
- Gallo, A. (2019). The role of communication in accounting. *Journal of Accounting Education*, 47, 1-9.

- Hambleton, R. K. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). A guide to criterion-referenced test construction. (199–223). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- IFAC. (2016). Professional Accountants–The Future: Drivers of Change and Future Skills. International Federation of Accountants. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/professional-accountancy-education-development/resources/professional>
- IFAC. (2018). Professional Accountants in Business: Leveraging Technology and Innovation. International Federation of Accountants. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/PAIB-Technology-Innovation.pdf>
- Jaafar, S.; Sultanah, T. and Bahiyah P. (2018). Are Soft Skills Required for Accounting Students in Future Careers. SSRN Electronic Journal, Retrieved on May 30, 2023, from DOI: 10. 2139/ssrn.3167595
- Krejcie, R. and Morgan. D. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Thornton, G. (2020). 21st-century skills for accounting professionals. Retrieved on May 30, 2023, from <https://www.grantthornton.com/insights/21st-century-skills-for-accounting-professionals/>
- Tysiac, K. (2019). Building a data-driven accounting department. Journal of Accountancy, 227(2), 20-24.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู*

THE DEVELOPMENT OF TRAINING COURSE CURRICULUM ON
CLASSROOM ACTION RESEARCH FOR STRENGTHEN THE POTENTIAL
OF TEACHING THAI LANGUAGE OF TEACHING PROFESSIONAL
STUDENTS

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง

Atthaphong Phiwhlueng

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: yanamath60@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 รูป/คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์

* Received 1 February 2024; Revised 13 February 2024; Accepted 27 February 2024

โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน, นักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

This research the objectives are as follows: 1) To create a curriculum and training manual on classroom action research to strengthen the teaching potential of Thai language students in the teaching profession. 2) To compare the results of using the training course on action research in the classroom. 3) To assess the satisfaction of trainees towards the training course on action research in the classroom. This research is a type of experimental research. The sample group consisted of 30 undergraduate students/person by simple random sampling. The research tools were learning management plans for training courses. Achievement test and satisfaction assessment. Statistics used include mean, standard deviation, and Dependent Sample t-test.

The research results were found: 1) Results of creating a curriculum and training manual on classroom action research. Receive training course documents including principles and rationale, objectives, and structure of the course. Guidelines for organizing training activities Media used for training.

Training measurement and evaluation and criteria for passing the training course and training documents which includes Course guide for training providers and trainees 2) Comparative results of using the training curriculum on action research in the classroom, it was found that the scores after attending the training were significantly higher than before attending the training at the .05 level. 3) Results of the assessment of trainees' satisfaction with the training course on classroom action research, it was found that the trainees were overall satisfied at the highest level ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49).

Keywords: Training courses, Classroom action research, Teaching professional students

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิมผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เพื่อให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคต สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งเรียกว่า 3R8C และ 3R คือ Reading ทักษะอ่านออกเสียง (W)riting เขียนได้เขียนเป็น (A)rithmetics คณิตศาสตร์ และ 8C คือ Critical thing and problem solving ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและสามารถการแก้ปัญหา Creativity and innovation ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม Cross-cultural understanding ทักษะความเข้าใจในความแตกต่างและกระบวนการคิดของแต่ละวัฒนธรรม Collaboration information and media literacy ทักษะในการสื่อสารข้อมูลและการรู้เท่าทันสื่อ Computing and IT literacy ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ Career and learning skills ทักษะอาชีพและ

ความสามารถในการเรียนรู้ และ Compassion ความมีเมตตากรุณา มีคุณธรรม รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมไปถึงการมีระเบียบวินัย

การพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน การพัฒนาคนเริ่มต้นที่การให้การศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ที่มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น กระบวนการศึกษาธิการ (2551)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติ, 2542) กล่าวว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการจัดการเป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลสังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในระบบปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษาวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู (ฉบับที่ 2) ข้อ 7 สมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ ให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาความสามารถการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในระดับขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับบุคคล โดยต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำงานทั้งในเรื่องของด้านความรู้ (Knowledge : K) ด้านเจตคติ (Attitude : A) และด้านทักษะ (Skill : S) เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง จนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของงานที่ปฏิบัติอยู่ให้บรรลุความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามความคาดหวังขององค์กร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มีความมั่นใจในการทำหน้าที่สอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมกับยกระดับผลการเรียนของนักเรียนด้านการอ่านและเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ เสวภา ปัญจจริยะกุล (2561) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ เพื่อแก้ปัญหาคาดความรู้ ความชำนาญในสายงานที่ได้รับมอบหมาย และเพื่อพัฒนาปรับปรุงความรู้ในสายงานที่ได้รับมอบหมายให้มากขึ้นสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2534) สรุปความมุ่งหมายของการฝึกอบรม มี 2 ประการ คือ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาคาดความรู้ ความชำนาญในสายงานของข้าราชการที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติ และเพื่อพัฒนาการปรับปรุงความรู้ให้แก่ข้าราชการ เป็นการเพิ่มเติมซึ่งความรู้เพื่องานที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และสามารถแก้ปัญหาคาดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผล ดังที่ สรชัย พิศาลบุตร (2553) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขวิธีการเรียนของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มหรือชั้นเรียน ปรับปรุงวิธีการสอนและการวัดผลการเรียนของครูให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและวิชาที่สอน ตลอดจนใช้ในการจัดการสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งการทำวิจัยในชั้นเรียนมีระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวกับการแผนงานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ ข้อมูลจึงไม่ยุ่งยากซับซ้อน ครูทุกคนจึงสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่เป็นมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 5 บท 1) บทนำ 2) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) วิธีดำเนินการวิจัย 4) ผลการวิจัย และ 5) สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ การทำวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และยังเป็นการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เน้นการสะท้อนผล และส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และยอมรับใน

การข้อค้นพบร่วมกัน (สุวิมล ว่องวานิช, 2553) ดังนั้น การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้ครูดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้มีการจัดให้นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาเป็นเวลา 6 เดือน ภายใต้การนิเทศร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้แก่ ปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำโครงการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานบริการของโรงเรียน ศึกษา และบริการชุมชน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาทุกคนจะต้องทำวิจัยในชั้นเรียน ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งจะอยู่ภายใต้การกำกับติดตามของอาจารย์นิเทศของมหาวิทยาลัยและครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ โดยอาจารย์ทั้ง 2 ฝ่าย จะให้คำปรึกษาและการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้ทดลองนำความรู้ที่ได้จากทฤษฎีทางวิชาการศึกษา ทักษะ กระบวนการ และอุดมคติต่อวิชาชีพครูไป ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามสาขาวิชาที่ได้ศึกษามา ซึ่งเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ และความเจริญงอกงามในวิชาชีพครู นอกจากนี้ ยังได้เผยแพร่ผลงาน นวัตกรรม และแนวคิดใหม่ ๆ จากองค์ความรู้ที่นักศึกษาได้สั่งสมมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ดังนั้น จากสภาพการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อหวังว่าจะพัฒนาศักยภาพนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถเลือกใช้วิธีวิทยาการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการสอนภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ (Experimental research) ด้วยวิธีการใช้กลุ่มทดลองกลุ่มเดียว เพื่อวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group Pre-test and Post-test Design)

1. ขอบเขตของการวิจัย ดังนี้
 - 1.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ ปี 2563 – 2566 จำนวน 214 รูป/คนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 52 รูป/คน ผู้วิจัยได้สุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป/คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)
 - 1.2 ด้านเนื้อหา เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรม ดังนี้ ภาคทฤษฎีจำนวน 30 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน
 - 1.3 ด้านระยะเวลา ภาคทฤษฎีใช้เวลาการฝึกอบรม จำนวน 5 วัน 30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง
 - 1.4 ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ตัว

แปรตาม คือ 1) หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 2) ผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม 3) ความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู 2) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม มีลักษณะเป็นข้อคำถามชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก 60 ข้อ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีค่า IOC มีค่าเท่ากับ 4.33 และค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 4.39

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 เตรียมหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู

3.2 ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี

3.3 ดำเนินการฝึกอบรม โดยผู้วิจัยได้เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมทั้งหมด ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3.4 เมื่อจบการฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู (ภาคทฤษฎี) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม (Post-test) และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรายงานโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คำนวณจากการทดสอบผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมและผลการประเมินจากแบบประเมินความพึงพอใจ นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทำการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบ dependent

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 4.33 ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 4.39 ค่าความยาก มีค่าเท่ากับ 0.35 และค่าอำนาจจำแนก มีค่าเท่ากับ 0.29 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค Cronbach (1970)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลของการจัดทำเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม

1.2 ผลของการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจด้านส่วนประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) ด้านระยะเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ด้านสื่อที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) และด้านกระบวนการฝึกอบรมตามแผนการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม มืองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม และ 2) เอกสารประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ 2.1) คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและผู้เข้ารับการอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ประกอบด้วย คำชี้แจงการฝึกอบรม ซึ่งได้แก่ การเตรียมการฝึกอบรมและขั้นตอนการฝึกอบรม ตอนที่ 2 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการฝึกอบรมภาคทฤษฎี จำนวน 10 หน่วย โดยแต่ละแผนการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อเรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ (เอกสารประกอบการเรียน) และคำถามท้ายบท และตอนที่ 3 แผนตารางการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ 2.2) คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย คำชี้แจงการฝึกอบรม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย บทนำ ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน จุดประสงค์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประเภทของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ประโยชน์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และตัวอย่างรายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลี้ยง ทุมทอง (2554 : 25) รุจิรี ภู่อาระ (2553 : 35) Tyler (1949 : 25) Taba (1962 : 38) Beauchamp (1968 : 46) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย 1) นโยบายการศึกษา

2) จุดมุ่งหมายหลักสูตร 3) เนื้อหา 4) การนำหลักสูตรไปใช้ 5) การประเมินผลหลักสูตร และสอดคล้องกับวราภรณ์ อาจคำไพ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK) พบว่า 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 5) สื่อการเรียนการสอน 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสอดคล้องกับพระปลัดนนทณัฏฐ์ ศฤงคาร (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนศีลธรรม ระดับประถมศึกษา พบว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) โครงสร้าง 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อการสอน 7) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับสุทธิกร แก้วทอง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า หลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่อ/ สิ่งอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์และการวัดและ ประเมินผล และสอดคล้องกับเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรมซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

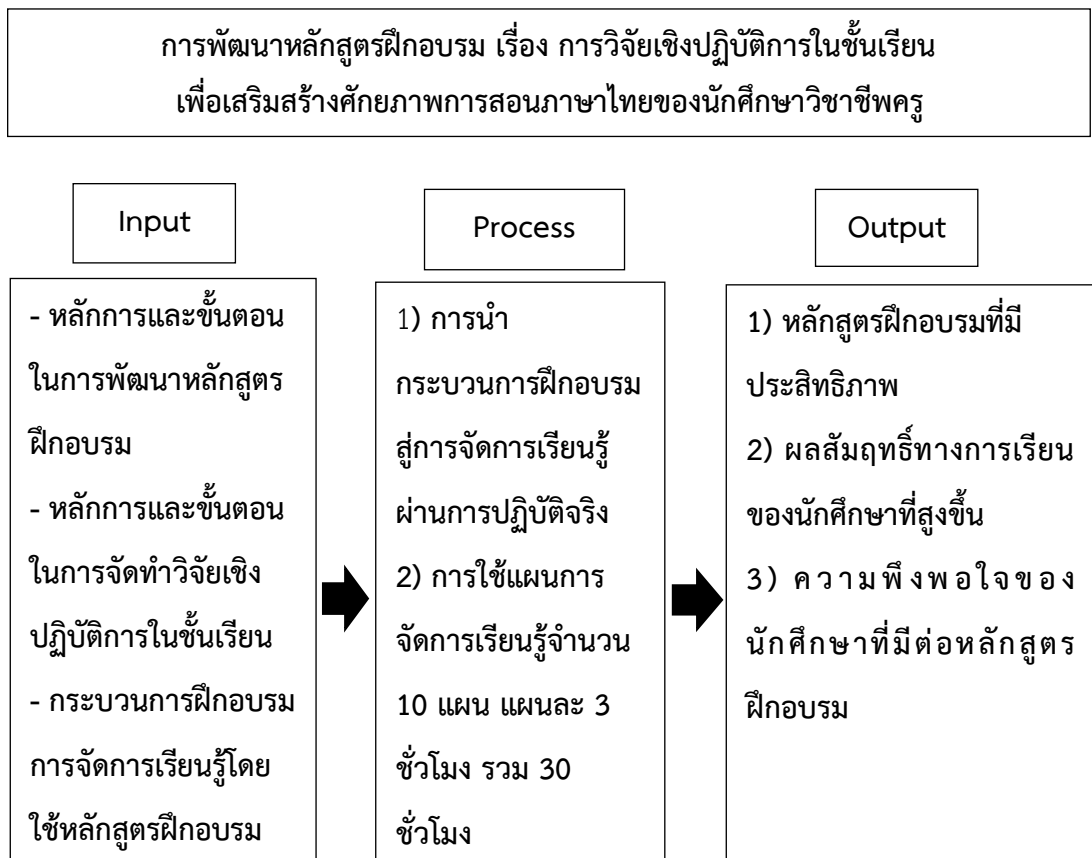
2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นจากการศึกษาในรายวิชาการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มาก่อนแล้ว และในการจัดอบรมโครงการวิจัยนี้มีกระบวนการและแผนการฝึกอบรมที่ชัดเจน สื่อประกอบการอบรมมีคุณภาพ และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2538) สรุปความได้ว่า เทคนิคการฝึกอบรมที่นิยมใช้ทั่วไป ได้แก่ การบรรยาย การประชุมอภิปราย การแสดง

บทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง การสาธิต การสัมภาษณ์ การฝึกการทำงานของผู้บริหาร มาเพื่อพิจารณาแก้ปัญหาการสร้างตัวแบบนั้น ซึ่งต้องอาศัยความ ชำนาญและความสามารถ อย่างสูง โดยมากเน้นในเรื่องการฝึกฝนการตัดสินใจ สอดคล้องกับธนฐกร หาญประสิทธิ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรู้ความ เข้าใจของครูมีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผล การเปรียบเทียบการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรมและหลังของผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนหลัง เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษา วิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49) ทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงทำ ให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นกันเอง ทำให้ผู้เข้าอบรมตื่นตัวและมีความสนใจเป็นอย่างมาก โดย ผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การฝึกอบรมมีการช่วยเหลือกันและกันในการเตรียมการทําวิจัยใน ชั้นเรียนได้จริง จึงทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมครั้งนี้ สอดคล้อง กับธนฐกร หาญประสิทธิ์ (2563) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีเจตคติต่อหลักสูตร ฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับครู ในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผล การประเมินของผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จาก หลักการและขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและหลักการและขั้นตอนในการจัดทำ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งได้นำมาออกแบบเป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้นักศึกษามี พื้นฐานการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยมีการประเมินผลที่ได้ จากหลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่สูงขึ้นและความ พึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ดังแผนภาพโมเดลต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการสร้างหลักสูตรและคู่มือฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือหลักสูตรสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและคู่มือหลักสูตรสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า คะแนนหลังเข้ารับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.49)

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1.1 การนำหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ไปใช้กับผู้เข้ารับการอบรมที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องปรับพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจก่อน ซึ่งผู้วิจัยต้องชี้แจงให้ผู้อบรมเข้าใจกระบวนการฝึกอบรมและผลที่จะได้รับการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการฝึกอบรม เพื่อให้การจัดการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความแตกต่างกัน

2.1.2 ระยะเวลาในการฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ เนื่องจากการกำหนดการเปิดภาคการศึกษาที่ 2 ชัยบเวลาเปิดเรียนก่อนกำหนด จึงทำให้การฝึกอบรมไม่สามารถดำเนินได้ตามแผนที่กำหนด จึงได้ปรับแผนการฝึกอบรมใหม่เพื่อให้ทันเวลา

2.1.3 ผู้วิจัยควรชี้แจงคู่มือหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะฝึกอบรม และดำเนินการอบรมและเน้นการลงมือปฏิบัติจริงไปตามลำดับขั้นตอน

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรู เป็นวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อเพื่อให้สอดคล้องกับครูในศตวรรษที่ 21

2.2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพรูต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- ณฐกร หาญประสิทธิ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการใช้ Google Classroom เพื่อการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเลี้ยง ทมทอง. (2554). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระปลัดนนทณัฐ ศฤงคาร. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) สำหรับพระสอนศีลธรรม ระดับประถมศึกษา. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุจิร ภูสาระ. (2553). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

- วรารณ อัจคำไพ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดความรู้ในเนื้อหาศาสตร์การสอนและเทคโนโลยี (TPACK). ปรินญาปรัชญาดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรชัย พิตาลบุตร. (2553). การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2534). เอกสารการเรียนรู้การทำวิจัยด้วยตนเอง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิกร แก้วทอง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. การศึกษาดุขฎิบัณทิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวภา ปัญจจริยะกุล. (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- Beauchamp, George A. (1981). Curriculum Theory. Illinois: The Kagg.
- Taba, Hilda. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R.W. (1949). Basic principles of curriculum and instruction. Chicago: University of Chicago.

อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย*

INFLUENCE OF FACTOR MARKETING AND DIGITAL MARKETING ON CONSUMER PURCHASING DECISIONS IN THAILAND

ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ¹, นันทะ บุตรน้อย², สุพรรณิ คำวาส³ อัจฉรา เมฆสุวรรณ⁴

และ สุธีรา ทิพย์วิวัฒน์พจนนา⁵

Pattaratida Wattanapun Kitti¹, Nunta Bootnoi², Supunnee Kamwass³ Atchara Meksuwan⁴

and Suthira Thipwiwatpotjana⁵

¹⁻⁵คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹⁻⁵ Faculty of Management Sciences, Lampang Rajabhat University

Corresponding Author's Email: bootnoinunta66@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย 2) เพื่อตรวจสอบอิทธิพลระหว่างปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน กำหนดโดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเลือกโดยวิธีการแบบบังเอิญ (accidental sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก 2) อิทธิพลระหว่างปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยค่าสถิติ $\chi^2 = 68.856$, $df = 55$, $p = .099$, $\chi^2/df = 1.252$, $GFI = .932$ และ $RMSEA = .041$ โดย

* Received 4 February 2024; Revised 14 February 2024; Accepted 27 February 2024

อิทธิพลระหว่างตัวแปรในแบบจำลองสมมติฐานสรุปได้ดังนี้ คือ ปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยทางการตลาดดิจิทัลและการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และปัจจัยทางการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ข้อค้นพบสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่ออกแบบให้ตรงและสอดคล้องกับความชอบและความต้องการของผู้บริโภคเพื่อขับเคลื่อนการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจในอนาคตการค้ายุคใหม่

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการตลาด, ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล, การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study marketing factors Digital Marketing Factors and purchasing decisions of consumers in Thailand. 2) To examine the influence between marketing factors, digital marketing factors, and purchasing decisions of consumers in Thailand. Quantitative research methods were used to collect information from internet users when choosing products or using services via the internet network or online applications in Thailand. The sample of 384 participants was determined using Krejci and Morgan's tables at a confidence level of 95 percent and selected by chance. Data analysis uses statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation analysis, and structural equation modeling analysis.

The results of the research found that: 1) marketing factors, digital marketing factors, and purchasing decisions of consumers in Thailand were at a high level. 2) Influence between marketing factors, digital marketing factors, and consumer purchasing decisions were statistically significant at the .01 level, with $\chi^2 = 68.856$, $df = 55$, $p = .009$, $\chi^2/df = 1.252$, $GFI = .932$, and $RMSEA = .041$. The influence between variables in the hypothesized model can be summarized as follows: marketing factors have a positive direct influence on digital marketing factors and consumer purchasing decisions, and digital marketing factors have a

positive direct influence on consumer purchasing decisions. Findings can provide insights that can be developed into marketing strategies designed to match and align with consumer preferences and needs to drive sustainable business growth in the modern commercial landscape.

Keywords: Marketing factors, Digital marketing factors, Consumer purchasing decisions

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รูปแบบธุรกิจมีความแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งในอดีตการทำธุรกิจส่วนมากจะเป็นการดำเนินการผ่านทางหน้าร้าน จึงทำให้ต้องใช้เงินลงทุนสูง ร้านค้าต่างๆ จะเป็นที่ยึดและสามารถเข้าถึงได้จำกัดเพียงลูกค้าในพื้นที่เท่านั้น แต่ในปัจจุบันการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำธุรกิจ ทำให้เกิดระบบการค้าออนไลน์ในรูปแบบที่เรียกว่า พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) หรือการตลาดออนไลน์ (Online marketing) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน วิธีนี้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางการค้ำระหว่างผู้ค้ากับกลุ่มลูกค้า ทำให้ประหยัดต้นทุนและมีผลตอบแทนที่คุ้มค่า เนื่องจากการทำการค้าที่ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังเป็นการทำธุรกิจที่ไร้พรมแดน ไม่มีขีดจำกัดของเวลาและสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยตรงและรวดเร็ว ซึ่งจากข้อดีและประโยชน์ของพาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ประกอบการหลากหลายธุรกิจในประเทศไทยได้หันมาใช้ช่องทางอีคอมเมิร์ซในการจำหน่ายสินค้าและบริการ ดังจะเห็นได้จากจำนวนร้านค้าออนไลน์ที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2565)

การเปลี่ยนแปลงการทำธุรกิจสู่การเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) นี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจของบริษัทต่าง ๆ ในประเทศไทย หลายธุรกิจมีการปรับตัวให้เข้ากับการตลาดออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยปรับกลยุทธ์ต่างๆ ทั้งการนำเสนอขายสินค้าและบริการ และการสื่อสารกับผู้บริโภคให้สามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้นและเลือกซื้อได้ตรงกับตามความต้องการมากขึ้น การปรับรูปแบบธุรกิจเหล่านี้ ทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีพลวัตในปัจจุบัน

ดังนั้น ในขอบเขตของการค้ายุคใหม่ การทำความเข้าใจการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ถือเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับกลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพ ในประเทศไทย เศรษฐกิจที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วโดยมีฐานผู้บริโภคที่กำลังเติบโต การเข้าใจปัจจัยและช่องทางดิจิทัลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับธุรกิจที่แสวงหาการเติบโตที่ยั่งยืน (Euromonitor International, 2022)

ปัจจัยทางการตลาดซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ เช่น คุณภาพผลิตภัณฑ์ (product quality) ราคา (pricing) ชื่อเสียงของแบรนด์ (brand reputation) และบรรจุภัณฑ์ (packaging) ได้รับการยอมรับมายาวนานว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภคและการตัดสินใจซื้อ (Kotler & Keller, 2020) นอกจากนี้ การถือกำเนิดของการตลาดดิจิทัลได้ปฏิวัติภูมิทัศน์ โดยนำเสนอช่องทางใหม่ที่แบรนด์ต่างๆ สามารถมีส่วนร่วมกับผู้บริโภคได้ ตั้งแต่แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียไปจนถึงการโฆษณาออนไลน์แบบกำหนดเป้าหมาย (Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019)

การทำงานร่วมกันระหว่างปัจจัยการตลาดและการตลาดดิจิทัลมีความซับซ้อนเนื่องจากธุรกิจต่างๆ พยายามที่จะนำทางตลาดที่มีการแข่งขันสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็มุ่งมั่นที่จะสะท้อนกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย การทำความเข้าใจความสัมพันธ์แบบไดนามิกนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและขับเคลื่อนพฤติกรรมการซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพแวดล้อมทางการตลาดร่วมสมัยในประเทศไทยดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดความท้าทายและโอกาสมากมายสำหรับธุรกิจ และด้วยการแพร่กระจายของช่องทางดิจิทัลและความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยการตลาดและการตลาดดิจิทัลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยการวิจัยนี้มุ่งเป้าไปที่การตรวจสอบปัจจัยทางการตลาดและการตลาดดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบหรือผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัย จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของประเทศไทยได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับนักการตลาดและธุรกิจที่ต้องการเติบโตในภูมิทัศน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย
2. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลระหว่างปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล

สมมติฐานที่ 3 (H_3) ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantative research methodology) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในประเทศไทย จำนวน 50.1 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนกว่า ร้อยละ 75 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศไทยที่ 66.5 ล้านคน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 384 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการแบบบังเอิญ (accidental sampling) เพื่อให้ข้อมูลผ่านการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (online questionnaire)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล ลักษณะของสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล ความถี่ในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางดิจิทัล จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง และช่องทางการชำระเงินแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ โดยมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาด (Marketing Factors) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ปัจจัยด้านราคา (Price) 3) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) 4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) และ 5) ปัจจัยด้านการให้บริการส่วนบุคคล (Personalization) มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 23 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing Factors) ประกอบด้วย 1) เว็บไซต์ (Website & Landing Page) 2) การตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) 3) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail Marketing) 4) ครองหน้าแรก (Search Engine Optimization: SEO) และ 5) สื่อสังคม (Social Media Marketing) มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 17 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Consumer's Purchasing Decision) ประกอบด้วย 1) ด้านทัศนคติ (Attitudes) 2) ด้านความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือ (Trust and Credibility) และ 3) ด้านการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance) มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 15 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended questions)

ลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมีมาตรวัด 5 ระดับ (five-point scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) (Likert, 1932) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) ตามเกณฑ์ของแฮมเบิลตัน (Hambleton, 1984) ($IOC > .60$) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบ สอบถาม พบว่า ค่า IOC ของทุกข้อคำถามในแบบสอบถามมากกว่า .60 จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในประเทศไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้เกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient method) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เท่ากับ .887 .787 และ .960 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการทดสอบถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง คือ มากกว่า .70 ($\alpha > .70$) (Cronbach, 1970) สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ในประเทศไทย จำนวน 50.1 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 75 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่ 66.5 ล้านคน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564) โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผ่าน Google Form ระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2566 หลังจากครบกำหนด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 161 คน ซึ่งเป็นอัตราการตอบกลับ (Response Rate) คิดเป็นร้อยละ 41.92 ซึ่ง Aaker et al. (2001) ได้เสนอไว้ว่า อัตราการตอบกลับของการสำรวจที่มีกระบวนการติดตามที่เหมาะสม ถ้ามีอัตราการตอบกลับ

มากกว่าร้อยละ 20 สามารถยอมรับได้ ซึ่งงานวิจัยนี้มีอัตราการตอบกลับคืนที่ร้อยละ 87.50 จึงอนุมานได้ว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอและมีคุณสมบัติเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมดได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล ลักษณะของสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล ความถี่ในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางดิจิทัล จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง และช่องทางการชำระเงิน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลที่กำหนด ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการอธิบายผลการคำนวณ และการแปลความหมาย ดังนี้

- 4.21 – 5.00 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.41 – 4.20 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 2.61 – 3.40 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.81 – 2.60 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.80 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาด การตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person's product moment correlation)

4. วิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปรปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation modeling: SEM) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง ของโมเดลสมมติฐาน (model-fit criteria) ประกอบด้วย 1) chi-square probability level ($p > .05$) 2) relative chi-square ($\chi^2/df < 2$) 3) goodness of fit

index (GFI >.90) 4) root mean square error of approximation (RMSEA <.08) (Brown & Cudek, 1993; Byrne, 2001; Kline, 2005; Schumacker & Lomax, 2004)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 77.6) มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี (ร้อยละ 33.5) มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.3) มีสถานะเป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 37.9) มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 36.0)

ประเภทสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย (ร้อยละ 32.9) รองลงมาคือ อาหารเครื่องดื่ม (ร้อยละ 33.5) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (ร้อยละ 16.8) เครื่องสำอาง (ร้อยละ 23.0) สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 19.3) อุปกรณ์ตกแต่งบ้านและสวน (ร้อยละ 19.3) เครื่องใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ 18.0) เครื่องประดับ (ร้อยละ 16.8) หนังสือ (ร้อยละ 2.5) และอุปกรณ์ศิลปะ เครื่องเขียน (ร้อยละ 0.6)

ลักษณะของสินค้าที่เลือกซื้อผ่านช่องทางดิจิทัล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต (ร้อยละ 72.7) รองลงมาคือ สินค้าตามเทรนด์หรือกระแสนิยม (ร้อยละ 14.9) และสินค้าฟุ่มเฟือย (ร้อยละ 12.4)

ความถี่ในการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านช่องทางดิจิทัล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อสินค้าเดือนละ 2-3 ครั้ง (ร้อยละ 39.1) รองลงมาคือ เดือนละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 25.5) สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 22.4) สัปดาห์ละ 3 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 7.5) ปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 4.3) ซื้อถ้าจำเป็นต้องซื้อ (ร้อยละ 0.6) และ ถูกใจค่อยซื้อ (ร้อยละ 0.6)

จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ซื้อสินค้าน้อยกว่า 500 บาท (ร้อยละ 41.6) รองลงมาคือ 500-1,000 บาท (ร้อยละ 38.5) 1,001-2,000 บาท (ร้อยละ 12.4) และมากกว่า 2,000 บาท (ร้อยละ 7.5)

ช่องทางการชำระเงิน (บ่อยที่สุด) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกชำระเงินปลายทาง (ร้อยละ 60.9) รองลงมาคือ ชำระผ่านอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง (ร้อยละ 23.6) ชำระผ่านบัตรเครดิต (ร้อยละ 9.9) และชำระผ่าน QR Code (ร้อยละ 5.6)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยทางการตลาด การตลาดดิจิทัล และ

การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ ปัจจัยทางการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ($\bar{X}=3.53$, $S.D. =.74$) ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ($\bar{X}=3.60$, $S.D. =.745$) และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ($\bar{X}=3.71$, $S.D. =.812$) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล

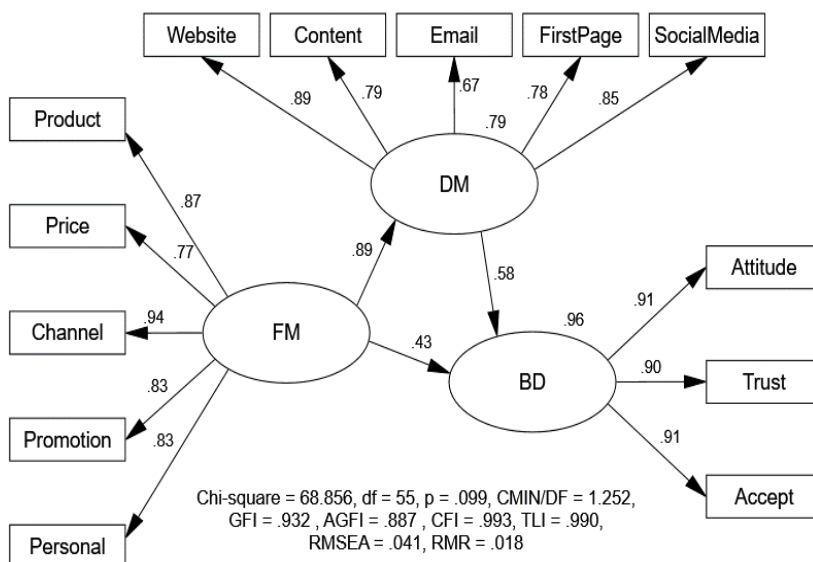
และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย

ตัวแปร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	$S.D.$	ระดับ
ปัจจัยทางการตลาด	3.53	.714	มาก
ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล	3.60	.745	มาก
การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค	3.71	.812	มาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการตรวจสอบอิทธิพลระหว่างปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล และการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า แบบจำลองสมมติฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังการปรับแบบจำลองแล้ว ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (data-model fit indices) ไคสแควร์ (chi-square: χ^2) = 68.856 องศาอิสระ (degrees of freedom: df) เท่ากับ 55 ความน่าจะเป็น (probability value: p) เท่ากับ .099 ไคสแควร์สัมพัทธ์ (chi-square relative: χ^2/df) เท่ากับ 1.252 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (goodness of fit index: GFI) เท่ากับ .932 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (root mean square error of approximation: $RMSEA$) เท่ากับ .041 ค่าสถิติแสดงได้ดังภาพที่ 2 และภาพที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่นำเสนอเปรียบเทียบกับเกณฑ์

Evaluating the Data-Model Fit	Criteria	Results
1) Chi-square probability level: p	$p > .05$	.099
2) Relative chi-square: χ^2/df	< 3	1.252
3) Goodness of fit Index: GFI	$> .90$	.932
4) Root mean square error of approximation: $RMSEA$	.05 - .08	.041

ภาพที่ 1 ค่าสถิติความสอดคล้องเหมาะสมของโมเดลที่นำเสนอและข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 3 แสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปรในแบบจำลองสมมติฐาน

Independent Variables	Dependent Variables					
	DM			BD		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ปัจจัยทางการตลาด (FM)	.887**		.887**	.431**	.512**	.943**
ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM)				.577**		.577**
R^2		.787**			.960**	

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p < .01$) (DE = Direct effect, IE = Indirect effect และ TE = Total effect)

ภาพที่ 1 และตารางที่ 3 แสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปรในแบบจำลองสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางการตลาด (FM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก (Direct, positive effect) ต่อปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .887 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($\beta = .887, p < .01$)
2. ปัจจัยทางการตลาด (FM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก (Direct, positive effect) ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (BD) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .431 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($\beta = .461, p < .01$)
3. ปัจจัยทางการตลาด (FM) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก (Indirect, positive effect) ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (BD) ผ่านปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .512 (มาจาก $.887 \times .577$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($\beta = .512, p < .01$)
4. ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก (Direct, positive effect) ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (BD) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .577 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($\beta = .577, p < .01$)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	β	t-value	S.E.	Summarized
H_1 : FM $\rightarrow$ BD	.431**	4.678	.110	สนับสนุน
H_2 : FM $\rightarrow$ DM	.887**	12.635	.080	สนับสนุน
H_3 : DM $\rightarrow$ BD	.577**	6.066	.099	สนับสนุน

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($p < .01$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H_1) ปัจจัยทางการตลาด (FM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (BD) ผลการทดสอบพบว่า อิทธิพลทางตรงเชิงบวกของปัจจัยทางการตลาดต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (path coefficient)

เท่ากับ .431 ($\beta = .431$) และ t-value เท่ากับ 4.678 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $<.01$ ($p <.01$)

สมมติฐานที่ 2 (H_2) ปัจจัยทางการตลาด (FM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM) ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (path coefficient) เท่ากับ .887 ($\beta = .887$) และ t-value เท่ากับ 12.635 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $<.01$ ($p <.01$)

สมมติฐานที่ 3 (H_3) ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัล (DM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (BD) ผลการทดสอบพบว่า การตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (path coefficient) เท่ากับ .577 ($\beta = .577$) และ t-value เท่ากับ 6.066 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $<.01$ ($p <.01$)

องค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เน้นย้ำถึงการทำงานร่วมกันระหว่างปัจจัยทางการตลาดและการตลาดดิจิทัล ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย ด้วยการทำความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภคและแนวโน้มทางดิจิทัล ธุรกิจต่างๆ สามารถพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่ตรงเป้าหมาย ด้วยการบูรณาการปัจจัยทางการตลาดเข้ากับกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จในการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภคและกระตุ้นความตั้งใจในการซื้อ ธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเสริมแนวทางการตลาดแบบดั้งเดิมสามารถเพิ่มการมองเห็นแบรนด์ ส่งเสริมความไว้วางใจของผู้บริโภค ผลักดันยอดขายในตลาดที่มีการแข่งขันสูงและขับเคลื่อนการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจในตลาดยุคใหม่ที่กำลังพัฒนา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าทั้งปัจจัยการตลาดและการตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ คุณภาพผลิตภัณฑ์ ราคาชื่อเสียงของแบรนด์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และการใช้บริการส่วน

บุคคล กลายเป็นปัจจัยกำหนดสำคัญของพฤติกรรมผู้บริโภค นอกจากนี้ ช่องทางการตลาดดิจิทัล ได้แก่ แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น เว็บไซต์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือค้นหา (search engine) และการตลาดเชิงเนื้อหา (content marketing) หรือการตลาดแบบอินฟลูเอนเซอร์ (influencer marketing) และสื่อสังคม (Social Media) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความชอบและพฤติกรรมของผู้บริโภค

ผลการวิจัยเน้นถึงความสำคัญของการผสมผสานปัจจัยการตลาดเข้ากับกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลเพื่อดึงดูดผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในการปรับคุณภาพผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การกำหนดราคา และการส่งเสริมแบรนด์ให้สอดคล้องกับความคิดริเริ่มด้านการตลาดดิจิทัล สามารถเพิ่มการมองเห็นแบรนด์ ส่งเสริมความไว้วางใจของผู้บริโภค และกระตุ้นความตั้งใจในการซื้อในตลาดที่มีการแข่งขันสูง

(Usunier & Lee, 2018) เนื่องจากการตลาดดิจิทัลเปิดโอกาสให้แบรนด์ต่างๆ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมายกับผู้บริโภคผ่านการมีส่วนร่วมส่วนบุคคลและกลยุทธ์การสื่อสารที่ตรงเป้าหมาย แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเป็นช่องทางสำหรับแบรนด์ในการโต้ตอบกับผู้บริโภคโดยตรง ขอคำติชม และแก้ไขข้อกังวลของลูกค้าแบบเรียลไทม์ (Phua et al., 2017) การสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือผ่านการสื่อสารและการตอบสนองที่โปร่งใสเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้บริโภค

ดังนั้น ในโลกดิจิทัลที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ธุรกิจต่างๆ จะต้องคงความคล่องตัวและปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของผู้บริโภคและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป การติดตามแนวโน้มตลาด ข้อมูลเชิงลึกของผู้บริโภค และกลยุทธ์ของคู่แข่งอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการกำหนดหน้าและรักษาความเกี่ยวข้องในตลาด (Chaffey & Ellis-Chadwick, 2019) นวัตกรรมในการนำเสนอผลิตภัณฑ์แคมเปญการตลาด และประสบการณ์ของลูกค้าเป็นกุญแจสำคัญในการรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันและขับเคลื่อนการเติบโต ด้วยการทำความเข้าใจความต้องการของผู้บริโภคและแนวโน้มทางดิจิทัลทำให้ธุรกิจต่างๆ สามารถพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่ตรงเป้าหมาย สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคในขอบเขตของการค้ายุคใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ให้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ยืนยันอิทธิพลของปัจจัยการตลาดและการตลาดดิจิทัลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย

ปัจจัยทางการตลาดมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย โดยครอบคลุมคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การกำหนดราคา ชื่อเสียงของแบรนด์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และการใช้บริการส่วนบุคคล ด้วยการทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากปัจจัยเหล่านี้ นักการตลาดสามารถเพิ่มการรับรู้ของผู้บริโภค กระตุ้นความตั้งใจในการซื้อ และสร้างความภักดีต่อแบรนด์อย่างยั่งยืนในตลาดไทย

การตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย โดยใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ให้ข้อมูล และโน้มน้าวผู้บริโภค ด้วยการนำ

กลยุทธ์การตลาดดิจิทัลมาใช้ เช่น การตลาดบนโซเชียลมีเดีย SEM, SEO, การตลาดด้วยเนื้อหา และการตลาดแบบอินฟลูเอนเซอร์ ธุรกิจต่างๆ จึงสามารถเชื่อมต่อกับผู้บริโภคชาวไทย สร้างการรับรู้ถึงแบรนด์ และขับเคลื่อนยอดขายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างปัจจัยทางการตลาด การตลาดดิจิทัล และพฤติกรรมผู้บริโภค ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับธุรกิจที่ต้องการเติบโตในตลาดของไทย ด้วยการใช้อย่างมีประสิทธิภาพจากข้อมูลเชิงลึกจากการวิจัยนี้และเปิดรับนวัตกรรมและการปรับตัว ธุรกิจสามารถพัฒนากลยุทธ์ที่ออกแบบให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการและสนใจของผู้บริโภคและขับเคลื่อนการเติบโตที่ยั่งยืนในภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับธุรกิจและนักการตลาด

1) ผสานรวมองค์ประกอบปัจจัยทางการตลาดต่างๆ เช่น คุณภาพผลิตภัณฑ์ ราคา และชื่อเสียงของแบรนด์ เข้ากับกลยุทธ์การตลาดดิจิทัล เพื่อสร้างแคมเปญการตลาดที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความชอบและพฤติกรรมของผู้บริโภค

2) เน้นการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และรักษาชื่อเสียงของแบรนด์เพื่อสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือในหมู่ผู้บริโภค

3) ใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อแสดงคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ คุณประโยชน์ และคำรับรองที่เสริมสร้างความน่าเชื่อถือของแบรนด์

4) เพิ่มประสิทธิภาพช่องทางการตลาดดิจิทัล โดยใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียยอดนิยม เช่น Facebook, Instagram และ LINE เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภคและโปรโมตผลิตภัณฑ์หรือบริการ

และลงทุนในกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกค้นหา (SEO) และการตลาดผ่านเครื่องมือค้นหา (SEM) เพื่อเพิ่มการมองเห็นออนไลน์และดึงดูดปริมาณการเข้าชมที่เกี่ยวข้อง

5) ทำงานร่วมกับอินฟลูเอนเซอร์และผู้สร้างเนื้อหาที่มีตัวตนและอิทธิพลบนแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ผู้บริโภคมักแวะเวียนมา ส่งเสริมเนื้อหาที่ผู้สร้างสร้างขึ้นและบทวิจารณ์ของลูกค้าเพื่อส่งเสริมความถูกต้องและการพิสูจน์ทางสังคม ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ

ด้วยการนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปปฏิบัติ ธุรกิจและนักการตลาดสามารถใช้ประโยชน์จากปัจจัยทางการตลาดและกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย และบรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดที่มีพลวัตและมีการแข่งขันสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาระยะยาว (Longitudinal Studies) การวิจัยในอนาคตอาจใช้การศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคและอิทธิพลทางการตลาดในระยะยาว แนวทางนี้จะให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวโน้มการพัฒนาและความยั่งยืนของกลยุทธ์ทางการตลาด

2. การเปรียบเทียบกับตลาดอื่นๆ (Comparison with Other Markets) การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่แตกต่างกันหรือการวิเคราะห์ข้ามวัฒนธรรมจะช่วยให้เข้าใจในวงกว้างมากขึ้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคในพฤติกรรมผู้บริโภคและประสิทธิผลของกลยุทธ์ทางการตลาด

3. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technological Advances) ด้วยวิวัฒนาการที่รวดเร็วของเทคโนโลยี การสำรวจผลกระทบของเทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น Augmented Reality (AR) หรือ Virtual Reality (VR) ต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในประเทศไทย สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าสำหรับกลยุทธ์การตลาดในอนาคต

4. อิทธิพลทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Influences) การตรวจสอบผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ และความ

แตกต่างทางเศรษฐกิจ ต่อพฤติกรรมผู้บริโภค อาจให้ความเข้าใจที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อในบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารไทยพาณิชย์. (2565). 7 ขั้นตอนการทำตลาดออนไลน์สำหรับมือใหม่. เรียกใช้เมื่อ 12 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/7-steps-online-marketing.html>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563, สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เรียกใช้เมื่อ 12 ตุลาคม 2565, จาก <https://www.etda.or.th/th/newsevents/pr-news/ETDA-released-IUB-2020.aspx>
- Aaker, J. L.; Benet-Martinez, V. and Garolera, J. (2001). Consumption Symbols as Carriers of Culture: A Study of Japanese and Spanish Brand Personality Constructs. *Journal of Personality & Social Psychology*, 81(3), 492-508.
- Browne, M. and Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen, J. S. Ling (Eds.). *Testing structural equation models*. Beverly Hill, CA: Sage.
- Byrne, B. (2001). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concept, application, and programming*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associate.
- Chaffey, D. and Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing: Strategy, Implementation, and Practice* (7th ed.). Pearson Education.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Euromonitor International. (2022). Thailand Country Profile. Retrieved on December 15, 2023 from <https://www.euromonitor.com/thailand>

- Hambleton, R. K. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). A guide to criterion-referenced test construction. (199–223). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- Kline, R. (2005). Principle and practice of structural equation modeling. New York: The Guilford Press.
- Krejcie, R. and Morgan. D. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Kotler, P. and Keller, K. L. (2020). Marketing Management (15th ed.). Pearson Education.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitude. Archives of Psychology, 140, 1-55.
- Phua, J.; Jin, S. V. and Kim, J. (2017). Gratifications of Using Facebook, Twitter, Instagram, or Snapchat to Follow Brands: The Moderating Effect of Social Comparison, Trust, Tie Strength, and Network Homophily on Brand Identification, Brand Engagement, Brand Commitment, and Membership Intention. Telematics and Informatics, 34(1), 412-424.
- Schumacker, R., & Lomax, R. (2004). A beginner's guide to structural equation modeling. (2 nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Usunier, J. C. and Lee, J. A. (2018). Marketing across Cultures (7th ed.). Pearson Education.

การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับ

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน*

THE DEVELOPMENT OF ENGLISH VOCABULARY LEARNING THROUGH

MULTIMEDIA PICTURES FOR STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE

JURISDICTION OF NON-FORMAL EDUCATION

สุริยะ ประทุมรัตน์

Suriya Pratoomrat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: suriya.snru1984@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2. พัฒนาชุดการเรียนรู้รูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดีย เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร จำนวน 15 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1) รูปภาพมัลติมีเดีย 2) แผนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) 3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และ

* Received 13 February 2024; Revised 15 February 2024; Accepted 27 February 2024

5) แบบประเมินความพึงพอใจ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนคนที่ 7 มีค่าร้อยละเท่ากับ 95 และนักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียน้อยที่สุด คือ นักเรียนคนที่ 11 มีค่าร้อยละเท่ากับ 62.5 2. ประสิทธิภาพของรูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกกระบบมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 61.98/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อนักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกกระบบโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ, รูปภาพมัลติมีเดีย, โรงเรียนในสังกัดการศึกษานอกกระบบโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the learning English vocabulary through multimedia pictures for non-formal education students 2) to develop multimedia pictures learning kits which developed the learning of English vocabulary for non-formal education students with an efficiency of 80/80 and 3) to study the satisfaction of non-formal education students toward the development of English vocabulary learning through multimedia pictures. It was an experimental research. The target group are Fifteen participants of non-formal education students, Phon Na Kaeo district, Sakon Nakhon province, using

the purposive selection method. The tools used in this study were 1)multimedia pictures, 2)Communicative Language Teaching lesson plan (CLT), 3)pre-test – post-tests, and 5) satisfaction assessment form. Then the data was analyzed to find percentages, means, and standard deviations.

The results of the research found that : 1) students had development in learning English vocabulary through multimedia pictures was at a high level. When considered individually, it was found that student number 7 had a percentage of 95 and the student who had the least development in learning English vocabulary through multimedia pictures was student number 11 with a percentage of 62.5. 2) the efficiency of multimedia picture which developed English vocabulary learning for non-formal education students in schools has an efficiency of 61.98/82.56, which was higher than the specified criteria. And the academic achievement scores when students learned English vocabulary through multimedia pictures after studying were higher than before studying at a statistical significance of .05 and 3) students in schools under the non-formal education system were satisfied towards the overall development of English vocabulary learning through multimedia picture at the highest level.

Keywords: Learning English vocabulary, Multimedia pictures, Non-formal education

บทนำ

การศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ สังคม และมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง เจริญก้าวหน้า ท้นต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่เป็นผู้นำความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็น

อย่างมาก โดยมีการจัดสรรงบประมาณในการให้การศึกษาแก่ประชาชนในลำดับต้นๆ ของการจัดสรรงบประมาณในแต่ละประเภท เช่นเดียวกันกับประเทศไทยที่ได้ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่ประชาชน มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลายและสร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม แร่งผลักดันทางสังคม เศรษฐกิจ กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของการทำงาน และตลาดแรงงานเป็นแรงผลักดันที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการยกระดับทักษะการทำงาน ทำให้ต้องเพิ่มความเข้มแข็งในการผลิตคนที่มีประสิทธิภาพทั้งในด้านความรู้และมีทักษะรอบด้าน เพื่อเป็นการเตรียมคนในประเทศให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ และคณะ, 2559)

การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่เข้ามาขับเคลื่อนให้การพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่การศึกษาในระบบอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาในหมวดที่ 3 มาตรา 15 ที่กล่าวว่า การศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบกันไป เพื่อให้คนในชาติได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการจัดการศึกษานอกระบบจะส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง หัวใจสำคัญคือการยอมรับและเคารพในการตัดสินใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยในระดับพื้นฐานด้วย อีกทั้งการศึกษานอกระบบยังเป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยมีการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ภาควิชาภาษาอังกฤษ หรือเรียกว่าหลักสูตรอีพี (English Program : EP) มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสื่อสารโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนด้วยกันเอง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความสำคัญของผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตาม กระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความ สำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาตามความมุ่งหมายใน สถานการณ์ต่างๆ และแม้จะให้ความสำคัญแค่ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาแต่ก็ไม่ได้ละเลย เรื่องความถูกต้องของภาษาแต่อย่างใด ซึ่งจุดมุ่งหมายของวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวการ จัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารนี้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ใน สถานการณ์จริง โดยครูผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียน โดยมีการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อการสอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อเทคโนโลยีที่ช่วย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกในการเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการ เรียนภาษาอังกฤษ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2556) ซึ่งการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อการ สื่อสารสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ยากสำหรับ ครูผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนยังไม่มี พื้นฐานในด้านภาษาหรืออาจจะมึบ้างเล็กน้อย อีกทั้งนักเรียนยังไม่รู้คำศัพท์ ไม่กล้าและอายที่ จะพูดภาษาอังกฤษ และส่วนใหญ่คิดว่าไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ดังนั้นในการสอน ภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นจึงควร สอนสิ่งที่ง่ายและเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (ฤทธิไกร ไชยงาม และคณะ, 2561) ดังนั้นในการ ใช้สื่อที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนในโรงเรียน สังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน 9 สื่อ นั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรว่ามีความเหมาะสมกับระดับ ความสามารถของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ไม่ยากเกินไปหรือง่าย เกินไป และยังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษา นอกระบบโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัด การศึกษานอกแบบโรงเรียนนั้นจำเป็นต้องใช้สื่อเทคโนโลยีหรือสื่อมัลติมีเดียเพื่อกระตุ้นให้เกิด การจดจำและเกิดทักษะการเรียนรู้ที่มากขึ้นและจำเป็นต้องอาศัยสื่อที่มีความหลากหลายและมีความ น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนจดจ่อต่อสิ่งที่สนใจ ทำให้เกิดสมาธิในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสื่อมัลติมีเดียเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดการ เรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถยกระดับการศึกษาให้ผู้เรียน เกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น ผู้เรียนสามารถตอบสนองหรือเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ สื่อแบบมัลติมีเดียจึง ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ทุกคน โดยอาจใช้ เวลาในการเรียนหรืออัตราการเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกันตามความสามารถของแต่ละบุคคล ด้วยคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน (วีระพงศ์ วรพงศ์ทรัพย์, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้สื่อมัลติมีเดียในการพัฒนาการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกแบบโรงเรียนที่ผู้วิจัย จัดทำขึ้น โดยมีสื่อการสอนทั้งหมด 9 สื่อ ได้แก่ 1) Color 2) Family and friend 3) Animals 4) Toys 5) Body 6) Foods 7) Clothes and places 8) My house และ 9) School ซึ่งสื่อคำศัพท์ภาษาอังกฤษนี้เป็นสื่อที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนในสังกัดการศึกษานอกแบบ โรงเรียนเข้าใจคำศัพท์กับรูปภาพ สามารถจดจำและนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับ ความสามารถหรือความต้องการจำเป็นของผู้เรียน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ และ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้วิจัยเห็นสมควรว่ามีความเหมาะสมกับระดับ ความสามารถของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกแบบโรงเรียน ไม่ยากเกินไปหรือง่าย เกินไป และยังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษา นอกแบบโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดีย

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. รูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่ อย่างไร
3. ความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2566 จำนวน 15 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เกณฑ์การคัดอาสาสมัครเข้าสู่โครงการ

1. เป็นนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. มีอายุระหว่าง 18 - 50 ปี

5. มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. จัดทำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3. นำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม

4. นำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

5. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยที่ได้รับจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมกับเนื้อหาจำนวน 5 คน

3. นำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.5 – 1 มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไปยังโรงเรียนในสังกัด การศึกษานอกกระบบ พร้อมแนบแบบแสดงความยินยอมให้ทำการวิจัยจากอาสาสมัคร เอกสารประกอบการสอน และเอกสารชี้แจงอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 20 ชั่วโมง สอนทั้งหมด 9 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชั่วโมง

3. ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการทดลองที่โรงเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการถามคำถามเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้มอบหมายให้กลุ่มตัวอย่างจดจำ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เก็บข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. One-Group Pretest-Posttest Design

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (The Development of Learning English Vocabulary through Picture Media for Non-Education Students) เป็นการเสนอตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียมากที่สุด คือ นักเรียนคนที่ 7 มีค่าร้อยละเท่ากับ 95 นักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 6 มีค่าร้อยละเท่ากับ 87.5 นักเรียนคนที่ 4 และคนที่ 5 มีค่าร้อยละเท่ากับ 85 นักเรียนคนที่ 8,9,15 มีค่าร้อยละเท่ากับ 82.5 นักเรียนคนที่ 1 และคนที่ 2 มีค่าร้อยละเท่ากับ 80 นักเรียนคนที่ 10 และคนที่ 14 มีค่าร้อยละเท่ากับ 75 นักเรียนคนที่ 13 มีค่าร้อยละเท่ากับ 72.5 นักเรียนคนที่ 12 มีค่าร้อยละเท่ากับ 67.5 และนักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียน้อยที่สุด คือ นักเรียนคนที่ 11 มีค่าร้อยละเท่ากับ 62.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านรูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์

ภาษาอังกฤษของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (E1) เท่ากับ 61.98 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 82.56 ดังนั้น รูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 61.98/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดีย พบว่า นักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดีย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.33, S.D. = 0.63, ผลรวมโดยรวม = 43.27)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธินทร บุญทวี (2561) ที่ได้จัดทำวิจัยเรื่องการใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมคำศัพท์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 35 คน ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 12 คาบ คาบละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนการสอนที่ใช้เกมคำศัพท์ ประกอบการสอน แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ T-Test ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมคำศัพท์มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80.55 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนโดยใช้เกมคำศัพท์ในระดับมาก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 4.16

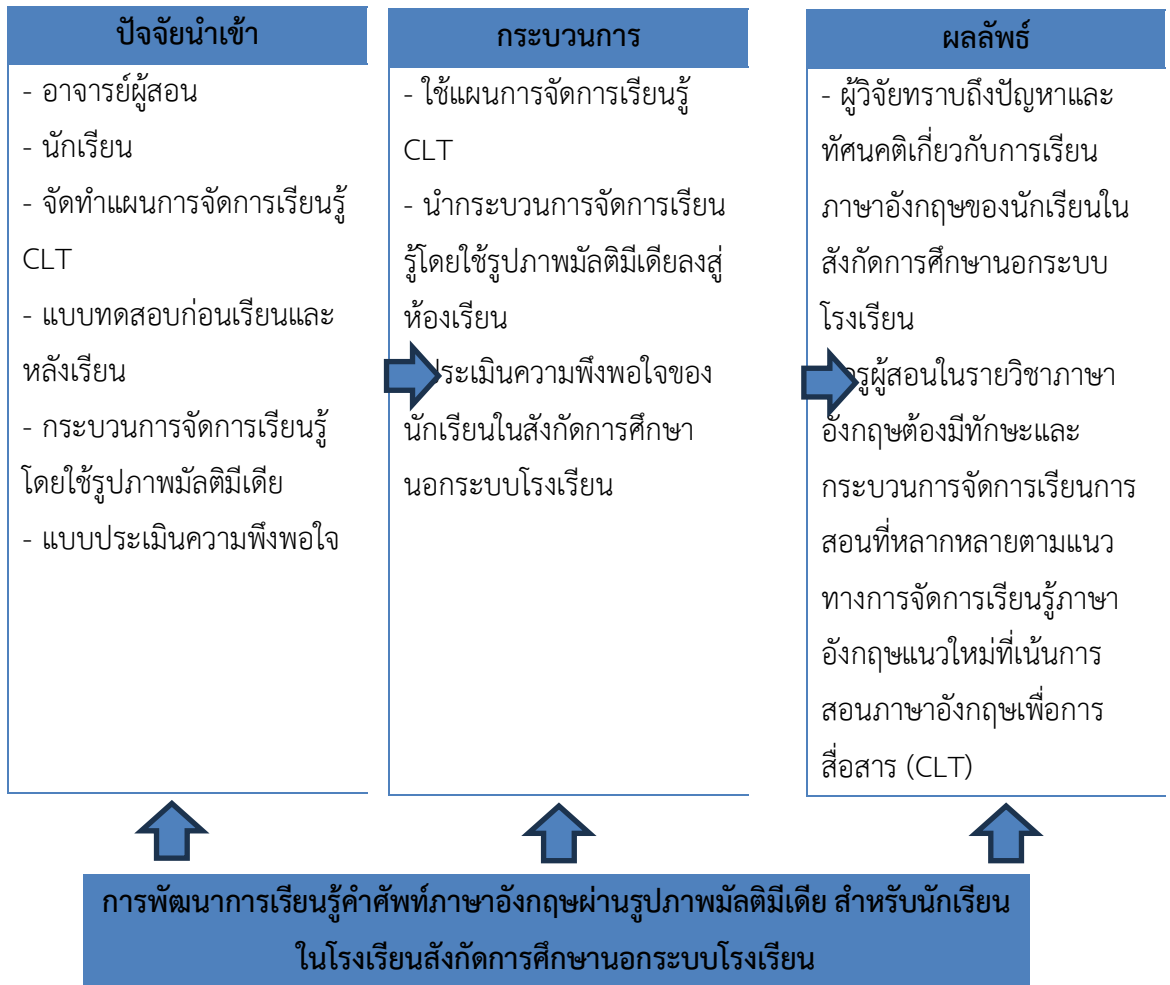
2. จากการประเมินประสิทธิภาพของรูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์ (2565) ได้จัดทำวิจัยเรื่อง การใช้เกมประกอบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนก่อนและหลังการสอนโดยใช้เกมประกอบ การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการใช้เกมประกอบการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.55

3. จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุพล สืบสำราญ (2564) ได้จัดทำวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า 1) การเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงปัญหาและทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนั้นในการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียครั้งนี้ทำให้นักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนคือครูผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษต้องมีทักษะและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายตามแนวทางการจัดการเรียนรู้

ภาษาอังกฤษแนวใหม่ที่เน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (CLT) อีกทั้งครูผู้สอนยังต้องมีทักษะในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนคนที่ 7 มีค่าร้อยละเท่ากับ 95 และนักเรียนที่มีการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียน้อยที่สุด คือ นักเรียนคนที่ 11 มีค่าร้อยละเท่ากับ 62.5 2. ประสิทธิภาพของรูปภาพมัลติมีเดียที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษา

นอกระบบมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 61.98/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อนักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาในทุกทักษะ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนทักษะการคิดและการนำเสนอซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น
2. ควรปรับปรุงภาพมัลติมีเดียให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดเตรียมสถานที่ให้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และควรให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
2. ครูผู้สอนควรมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผ่านรูปภาพมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนในสังกัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ และคณะ. (2559). ความสำคัญของการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://soreda.oas.psu.ac.th>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2551). รูปแบบการจัดการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จาก [http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L3 1 .pdf](http://regu.tu.ac.th/quesdata/Data/L3%201.pdf)
- สมิตรา อังวัฒนกุล. (2556). การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จาก [https://avs.kku.ac.th/OER-KKU/1 0 1 / UTQ-2 1 0 8](https://avs.kku.ac.th/OER-KKU/1%201%20/UTQ-2%201%208)

- ฤทธิไกร ไชยงาม และคณะ. (2561). การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จ ำ ก <https://avs.kku.ac.th/OER-KKU>
- วีระพงศ์ วรพงศ์ทรัพย์. (2559). การสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี. เรียกใช้เมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จ ำ ก <https://www.starfishlabz.com/blog>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ความหมายการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ. เรียกใช้เมื่อ 8 มีนาคม 2566 จ ำ ก <http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext>
- ภัทรินธร บุญทวี. (2561). การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ระดับประถมศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php>
- รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2559). แบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จ ำ ก <https://kb.psu.ac.th/psukb>
- เอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์. (2565). การใช้เกมประกอบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2566 จ ำ ก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php>
- دنۇفل سىب سآراىۇ. (2564). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเปรียบเทียบทักษะการเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2566 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/2541>

การนำนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยไปปฏิบัติกรณีศึกษา

นโยบายบ้านมั่นคงในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว

กรุงเทพมหานคร*

IMPLEMENTING PUBLIC POLICY ON HOUSING

CASE STUDY: BANN MANKONG POLICY IN COMMUNITY AREAS

ALONG LAT PHROA CANAL, BNAGKOK

ฐิตพล น้อยจาต¹, วิพัฒน์ หมั่นการ², จุมพล นิมพานิช³ และ เพ็ญศรี ฉิรินง⁴

Titapol Noijad¹, Wiphat Mankan², Jumpol Nimpanich³ and Pensri Chirinang⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: noijadtitapol@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความท้าทายของการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อเสนอแนวทางการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลักเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการ/ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายบ้านมั่นคงในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 13 คน และ 3) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร 7 เขต รวม 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

* Received 16 February 2024; Revised 23 February 2024; Accepted 27 February 2024

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและความท้าทายของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร มีดังนี้ คือ พื้นที่และทรัพยากรที่จำกัด ข้อกั่วงวลด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหากรรมสิทธิ์และการครอบครองที่ซับซ้อน ข้อจำกัดด้านเงินทุน ความท้าทายทางการเมืองและระบบราชการ ความยั่งยืนและการบำรุงรักษา และการไม่แบ่งแยกและความเสมอภาคทางสังคม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การมีส่วนร่วมและการเสริมพลังของชุมชน ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ความร่วมมือและพันธมิตร และการออกแบบและการวางแผนที่ยั่งยืน 3) แนวทางการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การประเมินความต้องการของชุมชน การสร้างกรอบกฎหมายที่ชัดเจน การเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรม การออกแบบและการวางแผนแบบครอบคลุม การติดตามและประเมินผล และกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน ข้อค้นพบและองค์ความรู้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการนํานโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้ตั้งไว้

คำสำคัญ: การนํานโยบายไปปฏิบัติ, นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัย, โครงการบ้านมั่นคง

Abstract

The objectives of this research are 1) To analyze the problems and challenges of implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok; 2) To analyze the factors affecting the success of implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok; 3) To propose guidelines for implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok. The study used qualitative methodology consisting of documentary research, in-depth interviews, and focus group discussions to collect data. Key informants were purposively selected, totaling 30 participants, divided into 3 groups: 1) Eight academics/executives of government and private agencies involved in

implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok; 2) Thirteen Participants living in the Baan Mankong Community Project along the Lat Phrao Canal Bangkok; and 3) Operating staff of the canalside community housing in 7 districts of Bangkok, a total of 7 participants. Data were analyzed using content analysis to present research results according to the set objectives.

The results of the research found that 1) Problems and challenges in implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok, were as follows, Limited space and resources, Environmental concerns, Complex ownership and tenure issues, Funding constraints, Political and bureaucratic challenges, Sustainability and maintenance, and Social inclusion and equity; 2) Factors affecting the success of implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok, including, Community participation and empowerment, Adaptability and flexibility, Collaboration and partnership, and Sustainable design and planning; 3) Guidelines for implementing the Baan Mankong policy in the community areas along Lat Phrao Canal, Bangkok, consisting of Community needs assessment, Creating a clear legal framework, Capacity building and training, Inclusive design and planning, Monitoring and evaluation, and Sustainable Financing Mechanisms. The research findings and knowledge can be used as guidelines for developing successful public housing policy implementation and achieving the goals and objectives of the policies that have been set.

Keywords: Policy implementation, Public policy on housing, Baan Mankong Project

บทนำ

ทีนโยบายที่อยู่อาศัยของประเทศไทยมีการพัฒนาที่สำคัญซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและภูมิทัศน์เมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วและการเติบโตของจำนวนประชากร ความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพียงพอจึงกลายเป็นเรื่องเร่งด่วนมากขึ้น สิ่งนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อสวัสดิการสังคมและการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน ซึ่งหากจะกล่าวถึงการพัฒนา นโยบายที่อยู่อาศัยในประเทศไทยก็สามารถย้อนกลับไปในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งความคิดริเริ่มในช่วงแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่มีรายได้ต่ำโดยการดำเนินการโดยรัฐบาลในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยราคาประหยัดในเขตเมืองเพื่อรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น (Rithisorn, et al., 2018) โดยนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไทย โดยมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ 1) การเจริญเติบโตของเมือง (city growth) ส่งผลให้เกิดความแออัด ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม และชุมชนแออัดที่อยู่กระจัดกระจายในเมือง การจัดการด้านที่ดินและที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหา 2) การสร้างสิทธิขั้นพื้นฐานร่วมกัน (creating basic rights) การสร้างระบบการอยู่อาศัยร่วมกันที่ไม่ใช่เฉพาะแต่เรื่องที่อยู่เท่านั้น แต่เป็นการสร้างสิทธิขั้นพื้นฐานร่วมกัน ทำให้มีสวัสดิการ มีสังคมร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ชุมชนเป็นรากฐานของการสร้างเมือง 3) การให้ประชาชนมีส่วนร่วม (Involving the public) การเชื่อมโยง วางแผน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนานโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและมีความครอบคลุมในประเทศไทย โดยนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยเริ่มเป็นรูปเป็นร่างอย่างเป็นทางการเมื่อมีการจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในภาคการเคหะของประเทศไทย ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยและส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม (National Housing Authority, 2003)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้เปิดตัวโครงการที่อยู่อาศัยหลักหลายโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ โปรแกรมเหล่านี้ครอบคลุมมาตรการต่างๆ ได้แก่ การอุดหนุนที่อยู่อาศัย การจัดสรรที่ดิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Kusuma & Kim, 2020) โครงการริเริ่มที่โดดเด่นประการหนึ่งคือ โครงการบ้านมั่นคง (Baan Mankong) หรือ Secure Housing

ซึ่งเป็นโครงการริเริ่มสำคัญที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเป็นเจ้าของชุมชน ความสามัคคีทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Hassan, 2017) ด้วยการให้ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรระดับรากหญ้า โครงการริเริ่มนี้ได้ช่วยตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยในลักษณะที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วมมากขึ้น

ในระยะแรกของโครงการบ้านมั่นคง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง (พ.ศ. 2559–2561) โดยมีเป้าหมายคือ ชุมชนริมคลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร 11,004 ครัวเรือน ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. เป็นหน่วยงานหลักดำเนินการโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อคืนพื้นที่คลองให้กรุงเทพมหานครสามารถสร้างเขื่อนระบายน้ำได้ ขณะเดียวกันชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมคลองจะได้รับการพัฒนาให้มีความมั่นคงและถูกต้องตามกฎหมาย มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็ง ส่งผลด้านภาพลักษณ์ต่อนโยบายการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงมีการบูรณาการงานของหน่วยงาน เพื่อช่วยเหลือดูแลผู้เดือดร้อน และยังเป็นการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ถือเป็นการทำงานร่วมกันในรูปแบบประชารัฐที่ทั้งชุมชนและหน่วยงานร่วมกันดำเนินการเพื่อให้ได้เป้าหมายร่วมกันคือ “คืนความสุขให้คนคลอง คืนสายคลองให้คนเมือง” (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2558) ซึ่งในการดำเนินงานเป็นการปฏิบัติการร่วมกันของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กองทัพบก กรมธนารักษ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ การไฟฟ้า การประปานครหลวง และสถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยให้เริ่มดำเนินการในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าวก่อน ซึ่งมีชุมชนทั้งหมด 50 ชุมชน 7,069 ครัวเรือน ในพื้นที่ 5 เขต ประกอบด้วย 1) พื้นที่เขตสายไหม 2) พื้นที่เขตหลักสี่และดอนเมือง 3) พื้นที่เขตบางเขน 4) พื้นที่เขตจตุจักร 5) พื้นที่เขตห้วยขวางและวังทองหลาง รูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยมุ่งเน้น “การจัดการร่วมกันของชุมชน ในรูปแบบของสหกรณ์” มีการขยับบ้านเรือน/ครัวเรือนที่รูกล้ำคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกันตามรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัย ทั้งการก่อสร้างรูปแบบใหม่ในที่ดินเดิม (Reconstruction) โดยการเช่าที่ดินราชพัสดุ จากกรมธนารักษ์ การรื้อย้ายไปซื้อที่ดินสร้างชุมชนใหม่ (Relocation) รวมทั้งการเช่าซื้ออาคารในโครงการที่มีอยู่แล้วของการเคหะแห่งชาติ โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญมีดังนี้ คือ 1) การสร้างความเข้าใจ ให้ข้อมูลเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัย 2) การสำรวจข้อมูล

ชุมชน ข้อมูลครัวเรือน 3) การจัดระบบกลุ่มออมทรัพย์ส่งเสริมการออมต่อเนื่อง 4) การพิจารณาสิทธิในที่อยู่อาศัยและการรับรองสิทธิการอยู่อาศัย 5) การจัดการที่ดิน การเช่าที่ดิน ราชพัสดุ หรือหาซื้อที่ดินที่มีราคาและที่ตั้งเหมาะสม 6) การออกแบบผังชุมชน/รูปแบบบ้าน 7) การเสนอโครงการและงบประมาณ/อำนวยการสินเชื่อ 8) เตรียมการรื้อย้าย/ก่อสร้างบ้านจัดหา ที่อยู่อาศัยชั่วคราว 9) การเบิกจ่ายงบประมาณและการทำนิติกรรมสัญญา 10) การจัดการงาน ก่อสร้าง และ 11) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ สมาชิกในชุมชน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ของรัฐบาลที่บริหารประเทศในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2554-2564) ที่ผ่านมานั้น มีทั้ง โครงการที่ประสบความสำเร็จและโครงการที่มีปัญหาอุปสรรคที่แตกต่างกันและไม่สามารถ บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ อาทิเช่น การมีที่อยู่อาศัยที่ไม่เพียงพอ สำหรับผู้มีรายได้น้อย การเกิดชุมชนแออัดและชุมชนบุกรุก การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมและการอยู่อาศัยที่ไม่ได้มาตรฐาน กระบวนการ ดำเนินงานขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ขาด การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้มีรายได้น้อย ขาดการ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขาดการวิเคราะห์การบริหารโครงการและ การบริหารชุมชนภายหลังการเข้าอยู่อาศัยของประชาชนในด้านคุณภาพการอยู่อาศัยและ คุณภาพชีวิต ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เกิดจากการดำเนินนโยบายของหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งเน้นเพียง กระบวนการของการกำหนดนโยบายและการประเมินผลของนโยบายเป็นส่วนสำคัญทำให้ มองข้ามความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้โครงการริเริ่มต่าง ๆ ของประสบปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การดำเนินการไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของนโยบาย และไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (วรเดช จันทรศร, 2565)

จากข้อมูลและเหตุผลที่ได้นำเสนอมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษา การนำนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยไปปฏิบัติเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนิน นโยบายและโครงการริเริ่มต่าง ๆ ด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ให้ประสบความสำเร็จและ บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยผู้วิจัยใช้โครงการบ้านมั่นคงในพื้นที่ชุมชนริมคลอง ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เป็นกรณีศึกษา เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความ ทำทาย (Problems and Challenges) ปัจจัยความสำเร็จ (Key Success Factors) และ นำเสนอแนวทางในการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลอง กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการโครงการบ้านมั่นคงหรือโครงการที่อยู่อาศัยในลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ หรือโครงการอื่น ๆ ภายใต้การดำเนินนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความท้าทายของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนวทางการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนํานโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยไปปฏิบัติ กรณีศึกษา นโยบายบ้านมั่นคงในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) โดยมีวิธีการศึกษา ประกอบด้วย วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussions) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ ผู้บริหาร ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายบ้านมั่นคงในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 18 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (มหาชน) 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน 3) ตัวแทนเจ้าหน้าที่การสำนักบริหารทรัพย์สินที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ 4) ผู้อำนวยการเขตจตุจักร 5) ผู้อำนวยการเขตสายไหม 6) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการชุมชน เขตจตุจักร 7) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการชุมชน เขตสายไหม 8) ประธาน/กรรมการสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง และ 9) ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมคลองลาดพร้าว จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เขตลาดพร้าว เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตบางเขน เขตจตุจักร เขตห้วยขวาง เขตละ 1 คน รวม 7 คน 2) กรรมการเครือข่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมคูคลอง (องค์กรสาธารณประโยชน์) จำนวน 2 คน และ 3) ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในโครงการบ้านมั่นคงชุมชนริมคลองลาดพร้าว จำนวน 3 คน รวม 11 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (open-ended questions) ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) เพื่อศึกษาปัญหาและความท้าทายของการนโยบายนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนโยบายนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 (2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นการกำหนดข้อคำถามแบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured Interview) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ตอบคำถามหรืออภิปรายในประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ บันทึกข้อมูลการสนทนาและนำมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแนวทางการนโยบายนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยตรวจสอบความถูกต้องของถ้อยคำและปรับแก้ไขสำนวนด้วยตนเอง จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) กำหนดค่า IOC มากกว่า 0.7 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ที่แสดงถึงความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Hambleton, 1984) จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง ก่อนการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิจากการวิจัยเอกสาร สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาศึกษาปัญหาและความท้าทายของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารนโยบายรัฐบาล เอกสารจากส่วนราชการ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการบ้านมั่นคง

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร และวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง เพื่อให้ข้อมูลที่รวบรวมได้ มีความครอบคลุมและครบถ้วน ตรงประเด็นสามารถตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการวิจัยที่รวบรวมได้จากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจะถูกวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่เป็นระบบในการระบุและสรุปสาระสำคัญจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. การตรวจสอบสามเส้า (Triangular inspection) การบูรณาการข้อมูลที่ได้จากวิธีการศึกษาทั้ง 3 วิธี และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่หลากหลายกลุ่ม ถูกนำมาใช้เพื่อตรวจสอบสามเส้า เพื่อความถูกต้องและเสริมสร้างผลการวิจัย การบรรจบกันของผลลัพธ์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะเพิ่มความไว้วางใจ (credibility) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกนำเสนอ ตีความ และอภิปรายในบริบทของวัตถุประสงค์การวิจัย การตีความจะได้รับการสนับสนุนโดยหลักฐานจากข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจชัดเจนทุกมิติเกี่ยวกับการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาปัญหาและความท้าทายของการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงในชุมชนริมคลองในกรุงเทพมหานคร เผชิญกับความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะความซับซ้อนที่มีอยู่ในการพัฒนาเมืองและความคิดริเริ่มที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน ปัญหาและความท้าทายสำคัญของการนำนโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติ จากการศึกษาค้นคว้า และการสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปได้ดังนี้ คือ 1) พื้นที่และทรัพยากรที่จำกัด (Limited space and resources) ชุมชนริมคลองในกรุงเทพมหานคร มักเผชิญกับข้อจำกัดด้านพื้นที่และทรัพยากรที่จำกัด ทำให้เกิดความท้าทายในการดำเนินโครงการที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ 2) ข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental concerns) คลองในกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มที่จะเกิดน้ำท่วมและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ทำให้ความพยายามในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐานมีความซับซ้อนมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาสสมดุลของระบบนิเวศ 3) ปัญหากรรมสิทธิ์และการครอบครองที่ซับซ้อน (Complex ownership and tenure issues) กรรมสิทธิ์และการครอบครองที่ดินริมคลองมีความซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการและสิทธิในทรัพย์สินที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาขัดขวางการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง 4) ข้อจำกัดด้านเงินทุน (Funding constraints) ทรัพยากรทางการเงินและกระบวนการราชการที่จำกัดก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ 5) ความท้าทายทางการเมืองและระบบราชการ (Political and bureaucratic challenges) การแทรกแซงทางการเมืองและระเบียบราชการอาจขัดขวางการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงริมคลอง กรุงเทพมหานคร อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความคืบหน้าล่าช้าและก่อให้เกิดความไม่พอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ความยั่งยืนและการบำรุงรักษา (Sustainability and maintenance) การรับประกันความยั่งยืนในระยะยาวของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับการปรับปรุงยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับชุมชนคลองภายใต้ นโยบายบ้านมั่นคง และ 7) การไม่แบ่งแยกและความเสมอภาคทางสังคม (Social inclusion and equity) แม้ว่าจะพยายามส่งเสริมการไม่แบ่งแยกและความเท่าเทียมทางสังคม แต่กลุ่มเปราะบางบางกลุ่ม ได้แก่ ผู้หญิง เด็ก และคนพิการ ยังคงเผชิญกับอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงบริการภายในชุมชนริมคลอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายโครงการบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงในชุมชนริมคลองในกรุงเทพฯ เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่หลากหลาย โดยมีลักษณะของการระดมชุมชน การวางแผนแบบมีส่วนร่วม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการสร้างขีดความสามารถ ทำให้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายไปปฏิบัติหลายประการ (Factors Affecting Success) ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมและการเสริมพลังของชุมชน (Community participation and empowerment) การดำเนินงานบ้านมั่นคงให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการเสริมพลังของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทำให้สามารถขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาได้ 2) ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น (Adaptability and flexibility) โครงการบ้านมั่นคงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับความต้องการและสถานการณ์เฉพาะของแต่ละชุมชนริมคลอง โดยมีความยืดหยุ่นในกระบวนการวางแผนและดำเนินการ 3) ความร่วมมือและพันธมิตร (Collaboration and partnership) ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรในชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการระดมทรัพยากรและความเชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนความคิดริเริ่มของบ้านมั่นคง และ 4) การออกแบบและการวางแผนที่ยั่งยืน (Sustainable design and planning) การเน้นหลักการออกแบบที่ยั่งยืนและแนวทางปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสามารถลดผลกระทบของการพัฒนาต่อระบบนิเวศที่เปราะบางของคลองในกรุงเทพฯ ขณะเดียวกันก็รับประกันความอยู่รอดในระยะยาว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการนํานโยบายโครงการบ้านมั่นคงไปปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า แนวทางการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติอาจมีหลายแง่มุมและแนวทางที่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้ คือ 1) การประเมินความต้องการของชุมชน (Community needs assessment) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายบ้านมั่นคงต้องดำเนินการประเมินอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจความต้องการเฉพาะ ลำดับความสำคัญ และแรงบันดาลใจของชุมชนริมคลอง โดยให้ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนตั้งแต่เริ่มแรก 2) กรอบกฎหมายที่ชัดเจน (Clear legal framework) สร้างกรอบกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน กรรมสิทธิ์ และสิทธิในทรัพย์สิน เพื่อให้เกิดความแน่นอนและความปลอดภัยแก่ผู้อยู่อาศัย และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง 3) การเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรม (Capacity

building and training) จัดให้มีโปรแกรมการฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถ เพื่อช่วยให้ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ในการตัดสินใจและการดำเนินโครงการ 4) การออกแบบและการวางแผนแบบครอบคลุม (Inclusive design and planning) ส่งเสริมกระบวนการออกแบบที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วม ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกส่วนของชุมชน รวมถึงกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้มั่นใจว่า โครงการจะตอบสนองต่อความต้องการและมุมมองที่หลากหลาย 5) การติดตามและ ประเมินผล (Monitoring and evaluation) ใช้กลไกการติดตามและประเมินผลที่แข็งแกร่ง เพื่อติดตามความคืบหน้า ระบุความท้าทาย และวัดผลกระทบของโครงการริเริ่มบ้านมั่นคง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ 6) กลไกทางการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable financing mechanisms) สำรวจกลไกทางการเงินที่เป็นนวัตกรรม เช่น โครงการออมทรัพย์ของชุมชน การเงินรายย่อย และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรและรับประกันความยั่งยืนทางการเงินของโครงการบ้านมั่นคง ด้วยการยึด มั่นในแนวปฏิบัติเหล่านี้และจัดการกับความท้าทายและโอกาสเฉพาะที่นำเสนอโดยชุมชนริม คลองในกรุงเทพฯ ผู้กำหนดนโยบายสามารถปฏิบัติตามนโยบายบ้านมั่นคงเพื่อปรับปรุงสภาพ ความเป็นอยู่และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในพื้นที่เหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่่านโยบายบ้านมั่นคงจะประสบความสำเร็จในหลายบริบท แต่การดำเนินการอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและปัจจัยในท้องถิ่น การปรับตัวและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องถือเป็นสิ่ง สำคัญในการบรรลุผลลัพธ์ที่มีความหมายและยั่งยืนในชุมชนริมคลองในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

นโยบายบ้านมั่นคงซึ่งริเริ่มในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนผู้มีรายได้น้อยด้วยการอพยพและโครงสร้าง พื้นฐาน ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเป็นเจ้าของ การนำ นโยบายนี้ไปปฏิบัติในชุมชนริมคลองในกรุงเทพมหานคร ก่อให้เกิดทั้งความท้าทายและโอกาส ซึ่งผลการศึกษาได้มีข้อค้นพบด้านปัญหาและความท้าทาย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และ แนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสรุปเป็นประเด็นสำคัญในการอภิปรายดังนี้ 1) ปัญหาและ ความท้าทาย (Problems and challenges) มีปัญหาความท้าทายมากมายที่มีอยู่ในโครงการ บ้านมั่นคง เช่น พื้นที่และทรัพยากรที่จำกัด ปัญหาการเป็นเจ้าของและการครอบครองที่

ซับซ้อน อุปสรรคทางการเมืองและระบบราชการ และความกังวลด้านสิ่งแวดล้อม ความท้าทายเหล่านี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการดำเนินการและการจัดการที่เหมาะสมและเฉพาะเจาะจงบริบทเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่ยั่งยืน (Chotiphan, 2016; Fongkaew, 2019; Kanjanapa, 2018; Lebel, 2017) 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ (Critical Success Factors) ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการบ้านมั่นคง ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ และกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน ปัจจัยเหล่านี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมโครงสร้างการกำกับดูแลที่ครอบคลุม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่หลากหลายเพื่อบรรลุการเปลี่ยนแปลงที่ปรับเปลี่ยนได้ (Sukwong, 2018; Phanich, 2019; Wongkit, 2021) 3) แนวทางสำหรับการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (Guidelines for Effective Implementation) แนวทางที่สรุปไว้นี้เสนอข้อมูลเชิงลึกเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย ประกอบด้วย การประเมินความต้องการของชุมชน การสร้างกรอบกฎหมายที่ชัดเจน การลงทุนในการสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรม ส่งเสริมการออกแบบและการวางแผนที่ครอบคลุม และการใช้กลไกการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ แนวปฏิบัติเหล่านี้เป็นแนวทางที่มีคุณค่าสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนเพื่อสำรวจความซับซ้อนของโครงการริเริ่มตามนโยบายบ้านมั่นคง (Bobbio, 2017; Hall, 2018; Kritsanee, 2020; Tanomkit, 2019) 4) มุมมองแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Perspectives) การบูรณาการข้อมูลเชิงลึกจากสาขาวิชาที่หลากหลาย ได้แก่ การวางผังเมือง ธรรมชาติวิทยา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชุมชน เพื่อให้มีความเข้าใจแบบองค์รวมเกี่ยวกับความท้าทายและโอกาสในการดำเนินนโยบายบ้านมั่นคง แนวทางแบบสหวิทยาการนี้เน้นย้ำถึงธรรมชาติของปัญหาเมืองที่เชื่อมโยงถึงกันและความจำเป็นในการแก้ปัญหาและการบูรณาการร่วมกัน (Phanich, 2019; Sukwong, 2018)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงในชุมชนริมคลองในกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐในการจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนของความยากจนในเมือง ความเป็นระบบ และความไม่เท่าเทียม ด้วยการให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของ

กระบวนการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการมีส่วนร่วม นโยบายดังกล่าวได้เพิ่มขีดความสามารถของผู้อยู่อาศัยในการเป็นเจ้าของอนาคตของตนเอง และเปลี่ยนละแวกใกล้เคียงให้เป็นชุมชนที่มีชีวิตชีวาและมีความยืดหยุ่น

ด้วยการลงทุนแบบกำหนดเป้าหมายในด้านที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐาน การดำรงชีวิต และการทำงานร่วมกันทางสังคม นโยบายบ้านมั่นคงได้สร้างผลกระทบที่สำคัญปรับปรุงชีวิตของผู้อยู่อาศัยหลายพันคนที่อาศัยอยู่ริมคลอง จากสภาพที่อยู่อาศัยที่ตื้นและโอกาสทางเศรษฐกิจ ไปจนถึงการกระชับความสัมพันธ์ทางสังคมและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงของความคิดริเริ่มที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่ครอบคลุมและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษา พบว่า การดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงยังเผชิญกับความท้าทายมากมาย ตั้งแต่ปัญหาการถือครองที่ดินและข้อจำกัดด้านเงินทุน ไปจนถึงข้อกังวลด้านความยั่งยืนและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม การจัดการกับความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นที่ยั่งยืนจริงจัง แนวทางเชิงนวัตกรรม และความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย อันได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน และภาคเอกชน ซึ่งจากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางสำคัญสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการดำเนินการตามนโยบายบ้านมั่นคงให้ประสบความสำเร็จไว้หลายประการดังนี้ คือ

1. การเสริมพลังให้กับชุมชน (Community Empowerment) เป็นการเสริมพลังให้ชุมชนในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาของตนเองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความเป็นเจ้าของ ความเป็นองค์กร และความยืดหยุ่น

2. การกำกับดูแลแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) การยอมรับกระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมและโครงสร้างการกำกับดูแลที่ครอบคลุมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรับรองความชอบธรรมและความยั่งยืนของการดำเนินการพัฒนาเมือง

3. ความเสมอภาคและการไม่แบ่งแยกทางสังคม (Equity and Social Inclusion) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการและข้อเรียกร้องของทุกกลุ่มในสังคม เป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความยุติธรรม ความเสมอภาคทางสังคม และสิทธิมนุษยชนในบริบทของเมือง

4. แนวทางการปรับตัวและบริบทเฉพาะ (Adaptive and Context-Specific) การเปิดรับแนวทางการปรับตัวและบริบทเฉพาะในการพัฒนาเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสที่หลากหลาย

โดยสรุป ผลการศึกษานโยบายบ้านมั่นคงในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ข้อค้นพบอันมีคุณค่าและข้อมูลเชิงลึกสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และชุมชนที่ต้องการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงให้เกิดผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันในเมือง ด้วยการนำหลักการของการพัฒนาที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน ความเสมอภาค และความยั่งยืน เราสามารถสร้างเมืองที่ครอบคลุม ยืดหยุ่น และเจริญรุ่งเรืองโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาการดำเนินการนโยบายนโยบายบ้านมั่นคงในเชิงลึกในประเด็นสำคัญเฉพาะด้าน เช่น ด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรม ด้านการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้อง และด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของชุมชน เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาการดำเนินการนโยบายนโยบายบ้านมั่นคงในพื้นที่อื่น ๆ หรือบริบทอื่น เพื่อเป็นข้อมูลหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ในการยืนยันแนวทางที่เหมาะสมและครอบคลุมในการดำเนินนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามหลักการและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เอกสารอ้างอิง

วรเดช จันทรศร. (2565). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร: พรทิพกราฟฟิค.

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2558). โครงการบ้านมั่นคง: การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

Bobbio, L. (2017). Community Needs Assessment: A Foundation for Effective Policy Implementation. *Journal of Urban Planning and Development*, 144(2), 04017045.

- Chotiphan, P. (2016). Complex Ownership and Tenure Issues in Baan Mankong Projects. *Urban Studies Journal*, 11(3), 301-315.
- Fongkaew, K. (2019). Limited Space and Resources: Challenges in Baan Mankong Implementation. *Sustainable Development Journal*, 12(1), 87-101.
- Hall, J. (2018). Clear Legal Frameworks for Effective Policy Implementation. *Public Administration Review*, 32(1), 87-101.
- Hambleton, R. K. (1984). Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). *A guide to criterion-referenced test construction*. (199–223). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- Hassan, A. (2017). Social housing in Thailand: A perspective of urban development. *International Journal of Built Environment and Sustainability*, 4(1), 49-60.
- Kanjanapa, S. (2018). Political and Bureaucratic Challenges in Baan Mankong Implementation. *Urban Affairs Review*, 51(4), 345-358.
- Kritsanee, S. (2020). Inclusive Design and Planning: Lessons from Baan Mankong Projects. *Journal of Urban Planning and Development*, 146(3), 321-336.
- Kusuma, H. and Kim, M. J. (2020). A review of housing policies and housing development in Bangkok, Thailand. *Sustainability*, 12(24), 1-17.
- Lebel, L. (2017). Environmental Concerns in Baan Mankong Implementation. *Urban Studies Journal*, 10(2), 201-215.
- National Housing Authority. (2003). *Interesting Housing Studies Development Projects*. Retrieved on June 26, 2023, from <https://www.nha.co.th/en/>
- Phanich, W. (2019). Factors Affecting Success: Lessons from Baan Mankong Projects. *Sustainable Development Journal*, 11(2), 189-202.
- Rithisorn, T.; Sekprathai, P. and Yu, S. (2018). Assessing the affordability of public housing in Thailand: Case study of low-income earners in Bangkok. *International Journal of Housing Markets and Analysis*, 11(3), 379-395.

- Sukwong, T. (2018). Community Participation and Empowerment in Baan Mankong Projects. *International Journal of Community Development*, 33(1), 45-58.
- Tanomkit, P. (2019). Monitoring and Evaluation for Effective Policy Implementation. *Public Administration and Policy Review*, 32(1), 87-101.
- Wongkit, C. (2021). Collaboration and Partnership: Key Drivers of Success in Baan Mankong Projects. *Journal of Community Development*, 28(3), 215-228.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญา
ท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบ
สร้างสรรค์เป็นฐาน*

THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH SPEAKING SKILL THROUGH
CREATIVITY - BASED LEARNING APPROACH FOR LOCAL WISDOM
KHAM DYE FABRIC VILLAGE PRODUCERS AT SAKON NAKHON
PROVINCE

สุริยะ ประทุมรัตน์

Suriya Pratoomrat

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: suriya.snru1984@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2. เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองในการพูดภาษาอังกฤษให้กับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ CBL 2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3. แบบทดสอบย่อย 4. แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ 5. แบบประเมินความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ สอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถ

* Received 20 February 2024; Revised 24 February 2024; Accepted 29 February 2024

ในการพูดภาษาอังกฤษ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. เมื่อชาวบ้านได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบย่อยเท่ากับ 77.77 คิดเป็นร้อยละ 77.77 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 77.77 2. ชาวบ้านมีความความมั่นใจในตนเองในการพูดภาษาอังกฤษในระดับสูง 3. ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานพบว่าด้านเนื้อหาบทเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านเทคนิคการสอนแบบ CBL มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านตัวผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ด้านเวลาที่สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่มีความเหมาะสมในระดับมาก และในภาพรวม การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมีความเหมาะสมในระดับมาก 4. ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$, S.D. = 11.8) และมีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน, ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ, ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม

Abstract

The research aims 1) to develop and find the efficiency of the creative-based learning concept to be effective according to the criteria of 75/75. 2) to create self-confidence in speaking English for villagers who produce local wisdom. 3) to survey the opinions of villagers who produce local wisdom. 4) to analyze the satisfaction of villagers who produce local wisdom. The target group consists of 30 local residents involved in the production of indigenous wisdom, Kham-dyed fabrics in Sakon Nakhon Province. This experimental research

utilized a targeted sampling approach and various tools, including Case-Based Learning (CBL) lesson plans, pre- and post-learning assessments, sub-tests, and assessments of English speaking abilities and confidence. Feedback on English speaking ability development was also collected for analysis, employing percentages, means, and standard deviations to interpret the data.

The research findings are as follows: Upon completing the creative learning process, the villagers attained an average score of 77.77 in the sub-test, representing 77.77%. This indicates that the effectiveness of the process (E1) is 77.77%. The villagers exhibited high levels of confidence in their English speaking abilities. Students' feedback on the development of English speaking abilities through the creative base learning indicated that the lesson content was highly appropriate. The teaching techniques in CBL were highly suitable, as were the instructional media. In addition, instructors demonstrated highly proficient skills in managing learning, and the timing of classes was highly appropriate. The learning environment and facilities were also highly suitable. Overall, the development of English speaking abilities through the creative base learning approach was highly appropriate. The target group villagers expressed the highest level of overall satisfaction (Mean = 4.9, S.D. = 1.18), with satisfaction levels for each aspect also being the highest.

Keywords : Creativity-Based Learning, English speaking ability, The local wisdom of Kham dyed fabrics

บทนำ

ในสังคมโลกยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ ความบันเทิง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย และวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่าย กว้างขวางขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศหนึ่งในประชาคมโลกที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของประเทศได้รับผลกระทบอย่างมากจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้อยู่ในระดับที่จะรู้และเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารไปยังประชาคมโลกได้ถูกต้องและเหมาะสม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) มีชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทยจำนวนมาก ทำให้คนไทยจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจทางการค้า การผลิต เทคโนโลยี อุตสาหกรรมต่าง ๆ การท่องเที่ยวและการติดต่อสื่อสาร หรือการทำงานร่วมกับชาวต่างชาติ (วันทนีย์ กองเขียว, 2556) บุคคลทั่วไปที่เข้าสู่ตลาดแรงงานจะต้องมีทักษะในการรับและส่งข้อมูลข่าวสารสามารถป้อนข้อมูลและรับสารจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นภาษาอังกฤษได้ทั่วโลก สังคมไทยมีการตื่นตัวและให้ความสนใจอย่างจริงจังมากขึ้น เมื่อประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ได้กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง (English as a lingua franca) ในการสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิก ส่งผลให้ความรู้ความสามารถและทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทยกลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาติในอาเซียน หรือแม้กระทั่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยที่นับวันจะต้องสัมพันธ์กับประชากรจากประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนที่เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น กล่าวได้ว่า ภาษาอังกฤษเป็น

‘working language’ เป็นภาษากลางสำหรับคนทุกกลุ่ม ซึ่งมีโอกาสทำงานติดต่อสื่อสารหรือการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน (บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์, 2558)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้ประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาคิดค้น คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะทัดเทียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้นั้นคือการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีการคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนากิจกรรมที่อาจต้องมีการปรับให้น่าสนใจและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนมากที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่ออนาคต (สมหมาย อ่ำดอนกลอย, 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ในช่วงเวลาว่างเว้นจากการผลิตทางการเกษตร ผู้หญิงก็มักจะทอผ้าเพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูกาลถัดไป เช่น ทอผ้าห่ม ทอผ้าทำหมอน ทอผ้าเพื่อทำที่นอน เป็นต้น จังหวัดสกลนครเป็นแหล่งผลิตผ้าย้อมครามที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพและสวยงามเป็นที่นิยมของผู้บริโภคอย่างยิ่ง โดยจะพบเห็นทั่วไปในหมู่บ้านหลายๆ แห่งในจังหวัดสกลนคร ผ้าย้อมคราม

ถือเป็นหัตถกรรมเกษตร เพราะนอกจากต้องใช้ฝีมือในการทอผ้าแล้วยังต้องให้ความสำคัญกับการปลูกคราม อาชีพทอผ้าครามจะพบเห็นในหมู่บ้านหลายๆ แห่งในจังหวัดสกลนคร กระบวนการทำผ้าครามเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วจะเห็นการปลูกคราม ความมหัศจรรย์ของการย้อมผ้าครามคือกระบวนการเกิดสีที่เปลี่ยนไปจากครามอันเป็นสีจากธรรมชาติในท้องถิ่น ส่วนผสมหลักเป็นใบครามและน้ำคั่งหรือน้ำขี้เถ้า เมื่อนำผ้าฝ้ายสีขาวจุ่มลงไปจะได้ผ้าสีเขียวและเมื่อบิบน้ำออกผ้าจะกลายเป็นสีคราม จากนั้นนำมาตากให้แห้งแล้วไปทอเป็นผ้าผืน ผ้าชิ้น ผ้าพันคอ ผ้าครามมีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อน เริ่มจากการนำฝ้ายที่ปลูกไว้มาทอให้เป็นเส้น แล้วนำเส้นฝ้ายมามัดหมี่ให้เป็นหลอดลาย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นคิดค้นประดิษฐ์หลอดลายที่สวยงาม จากนั้นจึงนำไปย้อมและทอหมี่ให้เป็นผืนผ้าด้วยกี่พื้นบ้าน เกิดเป็นผ้ามัดหมี่ทอหมี่ครามที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่เต็มไปด้วยศิลปะที่สวยงาม นับเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับชาวบ้านที่ผลิตผ้าครามในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนคร เนื่องจากจังหวัดสกลนครมีความโดดเด่นในด้านการทำผ้าครามจนได้รับการขนานนามว่า City of Indigo ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกจังหวัดสกลนครเป็นเขตพื้นที่ในการทำวิจัย และด้วยเหตุที่ผู้วิจัยมีภารกิจสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชากรในประชาคมอาเซียน รวมทั้งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติเผยแพร่วัฒนธรรมไทย เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองได้ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity – Based Learning) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 มาทดลองใช้ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวบ้านที่ผลิตผ้าคราม จังหวัดสกลนคร เนื่องจากเป็นระบบความคิดการแก้ปัญหาที่ให้ผู้เรียนคิดค้นคว้าหาแนวทางที่แสดงออกถึงความรักและความห่วงแหนมรดกทางสังคมของบรรพบุรุษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning) ของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อสร้างความมั่นใจในตัวเองในการพูดภาษาอังกฤษให้กับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning)
3. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning)
4. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning)

สมมติฐานการวิจัย

1. แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning) ของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 หรือไม่ อย่างไร
2. ชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความมั่นใจในตนเองในการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับสูงหรือไม่ อย่างไร
3. ชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในระดับสูงหรือไม่ อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าอ้อมครามในชุมชนต่างๆ จังหวัดสกลนคร ที่สมัครเข้าอบรมในหลักสูตร “การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ” ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น รุ่นที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เกณฑ์การคัดอาสาสมัครเข้าสู่โครงการ

1. เป็นชาวบ้านในชุมชนผ้าอ้อมคราม จ.สกลนคร
2. มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
3. เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการทำผ้าคราม
4. เป็นผู้ที่มีความสนใจในโครงการ “การพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษ”

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
3. นำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอคำแนะนำ

เพิ่มเติม

4. นำโครงร่างของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

5. ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย โดยนำไปทดลองใช้ (Try - out)
6. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยจาก

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยที่ได้รับจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมกับเนื้อหาจำนวน 5 คน

3. นำเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.5 – 1 มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ไปยังชุมชนที่ผลิตผ้าयोमคราม จังหวัดสกลนคร พร้อมแนบแบบแสดงความยินยอมให้ทำการวิจัยจากอาสาสมัครเอกสารประกอบการสอน และเอกสารชี้แจงอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 1 ปี (ปี พ.ศ. 2566) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และหลังการทดลอง ซึ่งการดำเนินการวิจัยระยะแรกใช้แบบทดสอบก่อนเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 2 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ CBL แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ และแบบประเมินความมั่นใจในตัวเองในการพูดภาษาอังกฤษในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 3 ใช้แบบทดสอบหลังเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการทดลองในชุมชนผลิตผ้าयोมคราม จังหวัดสกลนคร ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าयोมคราม จังหวัดสกลนคร ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

3.2 ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความมั่นใจในตนเองในการพูดภาษาอังกฤษให้ผู้เข้าร่วมอบรมตอบแบบประเมิน

3.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ เป็นฐาน แล้วให้ผู้เข้าร่วมอบรมตอบแบบสอบถามความคิดเห็น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เก็บข้อมูลพื้นฐานโดยใช้ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. One-Group Pretest-Posttest Design

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกระบวนการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) ของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ผลปรากฏว่า เมื่อผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) ได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบย่อยเท่ากับ 77.77 คิดเป็นร้อยละ 77.77 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 77.77

2. การศึกษาวิจัยความมั่นใจในตัวเองในการพูดภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร

การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองในภาพรวมพบว่า ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 1.6819

3. การวิจัยความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร

การสำรวจความคิดเห็นของชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษที่ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านเนื้อหาบทเรียน พบว่า ในภาพรวมชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าเนื้อหาบทเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.3333

2) ด้านเทคนิคการสอนแบบ CBL พบว่า ในภาพรวมชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าด้านเทคนิคการสอนแบบ CBL มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.7926

3) ด้านสื่อการสอน พบว่า ในภาพรวมชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.5700

4) ด้านผู้สอน พบว่า ในภาพรวมชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.6000

5) ด้านเวลาในการสอน พบว่า ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าการจัดเวลาที่สอนในแต่ละบทเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.6667

6) ด้านสภาพแวดล้อมและสถานที่ พบว่า ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายเห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกลุ่มผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.6333

สรุป ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.0800

4. การวิจัยความพึงพอใจในการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม

จังหวัดสกลนคร การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษไปใช้ประเมินกับชาวบ้านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผลปรากฏว่า ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$, S.D. = 11.8) และมีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity- Based Learning) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) ได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบย่อยเท่ากับ 77.77 คิดเป็นร้อยละ 77.77 แสดงว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 77.77 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญขององค์ประกอบของการพูดคือ ผู้พูดต้องมีความรู้ด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (grammatical competence) มีความรู้ด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ของประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Canale & Swain (1980) ที่ว่าความสามารถในการพูดสื่อสารต้องประกอบไปด้วยความสามารถทางด้านการเชื่อมโยงไวยากรณ์หรือโครงสร้าง ความคล่องแคล่ว และความถูกต้องในการพูด ภาษาอังกฤษ

2. ความมั่นใจในตัวเองในการพูดภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร มีความมั่นใจในตัวเองในการพูดภาษาอังกฤษ ในภาพรวมอยู่ในระดับที่สูง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 1.6819 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากประเด็นปัญหาในการพูดภาษาอังกฤษ และแก้ปัญหาด้วยตนเองและกลุ่มเพื่อน และให้ผู้เรียนได้ฝึกการพูดทั่วถึง ทุกคน ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจตนเองในการพูดภาษาอังกฤษ เป็นผลทำให้คะแนนประเมินความมั่นใจในตนเองของผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูง สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ฤชชัยพานิชย์ (2558, น. 23-37) ที่กล่าวว่า CBL เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะและทัศนคติ การคิด

การแก้ปัญหา และความเชื่อมั่นตนเอง ทำให้เกิดทักษะ ที่สำคัญ คือ 1) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ 2) ทักษะด้านการค้นคว้าหาความรู้ 3) ทักษะด้านการสื่อสาร และ 4) ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้กับผู้เรียน

3. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับที่มาก โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.0800 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ การกระตุ้นผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียน การค้นคว้าแก้ปัญหา การนำเสนอผลงาน และการประเมิน โดยผู้เรียนได้ฝึกทดลองปฏิบัติด้วยตนเองตลอดทุกขั้นตอน จึงได้รับการยอมรับจากชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมครามว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ลัดดา ศิลาน้อย (2558) ที่ว่าการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองคิดนอกกรอบที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียนจะได้มาซึ่งคำตอบต่อคำถามและเป็นคำตอบที่มาจากประสบการณ์และสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล

4. ความพึงพอใจในการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$, S.D. = 11.8) และมีความพึงพอใจเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานของผู้วิจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรองพิจารณาอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ คิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหามหาการพูดภาษาอังกฤษอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ฤชชัยพานิชย์ (2558) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนนั้นมีความอยากเรียน อยากรู้

อยากค้นหาคำตอบ ถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้จากกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ท้าทาย กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ช่วยกันตั้งปัญหา ฝึกทักษะการคิด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

องค์ความรู้ใหม่

ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลลัพธ์
- อาจารย์ผู้สอน - ชาวบ้านที่ผลิตผ้าย้อมคราม - จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ CBL - แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน - แบบทดสอบย่อย - แบบประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ - แบบประเมินความมั่นใจ - แบบสอบถามความคิดเห็น	- ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ CBL ในการจัดการเรียนรู้ - ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน - ทดสอบย่อย - ประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ - ประเมินความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ - สอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ	- ผู้วิจัยทราบถึงความต้องการพื้นฐานในการสื่อสารภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมครามในจังหวัดสกลนคร - ผู้วิจัยทราบถึงความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมคราม

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าย้อมคราม จังหวัดสกลนคร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

จากแผนภาพ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับชาวบ้านกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ CBL ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ประเมินความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ และสอบถามความคิดเห็นต่อการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษกับชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าयोกรมในจังหวัดสกลนคร ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความต้องการพื้นฐานในการสื่อสารภาษาอังกฤษของชาวบ้านที่ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น และทราบถึงความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษกับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สนใจในผลิตภัณฑ์ผ้าयोกรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานมีการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ เป็นการเรียนแบบแบ่งปันร่วมมือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆ มีความชำนาญตามความถนัดของแต่ละคนมีปัญหาเป็นจุดประกายเริ่มต้นในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายการเรียนรู้แบบเพื่อนเป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและในหมู่ผู้เรียนด้วยกัน ได้ฝึกทักษะต่างๆ ตลอดจนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการวัดและประเมินผลตามเป้าหมายการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วน และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานทุกขั้นตอนนั้นจะสามารถนำการจัดกิจกรรมตามทฤษฎีปัญหา มาผสมผสาน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาหลากหลายและเกิดทักษะด้านต่างๆ ที่สูงขึ้นอันจะส่งผลดีให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ติดตัวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การแบ่งกลุ่มผู้เรียน ควรแบ่งกลุ่มภายหลังจากการที่ผู้เรียนได้ค้นหาปัญหาในบทเรียนที่ตนเองสงสัย โดยแบ่งกลุ่มตามความสนใจของผู้เรียน และให้จำนวนกลุ่มเท่ากับจำนวนปัญหา ย่อมจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความพอใจและกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าวิเคราะห์แก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง

2) การจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์ ผู้สอนควรอยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนเพื่อคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะแก้ปัญหา สร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้คิดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบและหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3) การค้นคว้าหาความรู้ ควรใช้เรื่องที่ผู้เรียนสนใจเป็นเนื้อหา นำ และใช้การค้นคว้าเนื้อหาความรู้เป็นตัวตาม โดยผู้สอนควรแนะนำแหล่งความรู้ และสอนให้ผู้เรียนรู้จักเลือกข้อมูลความรู้อย่างถูกต้อง ปลอ่ยให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียนรู้และค้นคว้าความรู้ นั้น เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและค้นคว้าหาคำตอบของผู้เรียน คำตอบของปัญหาที่ถูกต้องคือการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และรู้จักค้นคว้าหาข้อมูล รู้จักเลือกใช้และตัดสินใจในข้อมูลที่ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนหลังจากได้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานใน 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) อันเป็นการประเมินรอบด้าน โดยประเมินร่วมกันทั้งผู้เรียนที่ทำกิจกรรมและผู้สอนที่คอยสังเกตการณ์

2) ควรทำการวิจัยรูปแบบการสอนตามแนวคิดเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานในวิชาอื่นๆ เพื่อศึกษาคุณประโยชน์ ปัญหา และข้อบกพร่องต่างๆ ให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางและเป็นสากลยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2558). ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ. เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2566

จาก

<http://www.edu.nu.ac.th/researches/admin/upload/460311011114853is.pdf>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). ความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ.

เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2566 จาก

<http://www.cmruir.cmru.ac.th/bitstream/123456789>

- วันทนี กองเขียว. (2552). รูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษของบุคลากรในหอฝึก สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สมหมาย อ่อนกลอย. (2557). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2566 จาก <https://www.hu.ac.th/Conference/conference2022>
- ลัดดา ศิลาน้อย. (2558). การวิจัยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ขอนแก่น : วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4), 141- 148.
- วิริยะ ฤชชัยพานิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity Based Learning (CBL). กรุงเทพมหานคร: วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2), 23-37.
- อนรรฆ สมพงษ์ และลดาวัลย์ มะลิไทย. (2560). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานในรายวิชาการศึกษาเอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Canale & Swain (1980). From communicative competence to communicative language Pedagogy. In J.C. Richard, & Richards & Schmidt R.W. (Eds.), Language and communication. (pp. 2-27). London: Longman.

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE WORK PERFORMANCE ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF
THE CHIEF OF CHANGKLANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, CHANGKLANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE

เดชชาติ ตรีทรัพย์¹, จินตนา กะตากุล² และ พระอนุรักษ์ อนรรักษ์โต (รัฐธรรม)³

Detchat Treesap¹, Jintana Kantakul² and Phra Anurak Anurakhito (Ratthatham)³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโศกราช

¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Srithammasokkarat Campus, Thailand

Corresponding author E-mail: detchat8932@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 17,282 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t – test และ f- test

* Received 23 February 2024; Revised 26 February 2024; Accepted 29 February 2024

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ที่มี เพศ ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัญหา ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงาน แนวทางแก้ไขปัญห ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงานให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การปฏิบัติงาน, หลักธรรมาภิบาล, นายองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง

Abstract

This research aimed to study 1) To study the work performance according to good governance of the chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province 2) To compare work performance according to good governance of the chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes as differently, and 3) To study the suggestions were concerned with problems and resolutions the work performance according to good governance of the chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat

province. The population for this research were people who live in Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province at the number of 17,282 persons. Sample size by Krejcie and Morgan's table measurement. The samples were about 377 persons. The instrument for data collection was questionnaire (five points rating scale) and open from question, data analysis were carried out by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and F-test

The results found that:

1. The work performance according to good governance of chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province by overviews were at high level, when considered in each aspects found that, from more to less as follows; the aspect of virtue, the aspect of responsibility, the aspect of lawfulness, the aspect of transparency, the aspect of valuable and the aspect of participation respectively.

2. The comparative result on work performance according to good governance of chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province in term of sexes, there were different as statistical significance at 0.01. in terms of ages, degrees of education, occupations and monthly incomes, there were not different as statistical significance at 0.05.

3. The suggestions were concerned with problems and resolutions the work performance according to good governance of the chief of Changklang sub-district administrative organization, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province. The problem found that there was not more activities in term of sympathetic in office and resolution; there should be more activities in term of sympathetic in office.

Keywords: The work performance according, Good governance, The chief of Changklang sub-district administrative organization

บทนำ

วิวัฒนาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ได้มีการพัฒนามาอย่างยาวนานในปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญไม่ว่าจะในเรื่องการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนขององค์กรทางการเมืองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จนถือได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบยึดถือของประชาชนในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำไปใช้กับการปกครองในระดับประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลมีผู้บริหารสูงสุด คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ควบคุม รับผิดชอบการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ นโยบาย วางระเบียบต่างๆ เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้ทราบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีเหตุผล อดทน อดกลั้น กล้าเผชิญเหตุการณ์ มีความรับผิดชอบ ตัดสินปัญหาได้เร็ว มีไหวพริบ ใจกว้าง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้รอบด้าน มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม บุคลิกลักษณะดี เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ มีหลักธรรมประจำใจ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลใด มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแบบประชาธิปไตย ทำตัวเป็นนักบริหารที่ดี เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนก็จะทำให้การบริหารสาธารณะแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า (ชวงค์ ฉายบุตร, 2539)

องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นตัวแทนเข้าไปบริหารท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นผู้บริหาร โดยผู้บริหารคือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนไม่มีคุณสมบัติตามความต้องการของประชาชน คือบางคนมีบุคลิกภาพไม่ดี ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชน และขาดคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้ประชาชนไม่ค่อยมีความเชื่อถือต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในเรื่องของความโปร่งใส ความรับผิดชอบ มนุษย์สัมพันธ์ และคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อได้ทราบถึงความต้องการของประชาชน นำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ และการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 17,282 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 17,282 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 (สงศรี ชมภูวงศ์, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 3 ด้าน จำนวน 20 ข้อ โดยมีการให้คะแนนระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและ/หรือกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. เขียนนิยามปฏิบัติการให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละลักษณะที่ต้องการวัด และสร้างข้อคำถามตามที่ได้นิยามไว้
4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้ผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 4 ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ

แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95

6. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 5 มาจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยไปนำเรียนแก่นายกองคการบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ประสานไปยังปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลางเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลและผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการแจกในวันประชุม อสม. ทำการอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในการตอบแบบสอบถามก่อน และให้ลงมือตอบแบบสอบถาม

3. หลังจากผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงมือตอบแบบสอบถามแล้ว ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด สร้างคู่มือลงรหัสและนำข้อมูลมาลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปบันทึกในแผ่นข้อมูล (CD) แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F- test และเมื่อปรากฏว่า ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 192 คน คิดเป็นร้อยละ 51.05 และเป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 185 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 48.95 2) ด้านจำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.58 มีอายุ อายุ 41-50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.84 ต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 119 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 น้อยสุด 3) ด้านจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนทั้งสิ้น 129คน คิดเป็นร้อยละ 34.21 และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 125 คิดเป็นร้อยละ 33.16 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./ปริญญาตรี มีจำนวนทั้งสิ้น 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.63 น้อยที่สุด 4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวนทั้งสิ้น 111 คน คิดเป็นร้อยละ 29.47 และมีอาชีพค้าขาย/รับจ้าง/พนักงานบริษัท มีจำนวนทั้งสิ้น 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.85 มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา/แม่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น 86คน คิดเป็นร้อยละ 22.89 มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 น้อยที่สุด 5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ 8,000-15,000 บาทมีจำนวนทั้งสิ้น 186 คน คิดเป็นร้อยละ 49.22 และมีรายได้ ต่ำกว่า 8,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 105คน คิดเป็นร้อยละ 27.89 มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.89 น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน 1) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรพระพรหม อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งกลุ่มมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) ผลการรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานขาดความยุติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงาน ไม่มีกิจกรรมยกย่องผู้ที่กระทำความดี เพื่อเป็นแบบอย่างของบุคคลอื่น 3) ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ ไม่มีการสร้างกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ข้าราชการชั้นผู้น้อยขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้าราชการไม่เป็นแบบอย่างในการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ขาด จิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการยังคงยึดระบบการทำงานแบบเดิม 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ควรตัดสินปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานขาดความยุติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ ควรการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงาน ควรมีกิจกรรมยกย่องผู้ที่กระทำความดี เพื่อเป็นแบบอย่างของบุคคลอื่น 3) ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ ควรมีการสร้างกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ควรให้ข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการสร้างจิตสำนึกใน

การปฏิบัติงาน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรตระหนักในจิตสำนึก การปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการตำรวจยังควรมีการปรับปรุงพัฒนาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ ควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เพียงพอ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศพบว่า โดยรวมเพศชาย ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิง ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวม อายุ 20 - 40 ปีและอายุ 41 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุ 20-40ปี พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แกด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อายุ 41 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมระดับการศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางระดับมัธยม/ป.วช. และระดับอนุปริญญา/ป.วส. ปริญญาตรี ขึ้นไป อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับประถม ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับมัธยม/ป.วช. ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านหลักความรับผิดชอบ ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดระดับการศึกษาอนุปริญญา/ป.วส./ปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า

ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมจากผู้ตอบคำถาม อาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ค้าขาย/รับจ้าง/พนักงานบริษัท, นักเรียน/นักศึกษา/แม่บ้าน และเกษตรกร/ธุรกิจส่วนตัว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพ ค้าขาย/รับจ้าง/พนักงานบริษัท พบว่า ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา/แม่บ้าน พบว่า ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพ เกษตรกรรม/ธุรกิจส่วนตัว พบว่า ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมจากผู้ตอบคำถาม ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท, 8,000-15,000 บาท และ 15,001 บาทต่อเดือน ขึ้นไป อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผู้มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดผู้มีรายได้ 8,000 -15,000 บาทต่อเดือน ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดผู้มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ส่วน ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช ” ดังนี้

ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้างกลาง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่าโดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพุทธศาสนาเป็นแนวทางดำเนินชีวิตปรัชญา ชีวิตคนไทย วัฒนธรรม ประเพณี จริยธรรมล้วนสืบเนื่องมาจากปรัชญาทางพระพุทธศาสนา การมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องจริยธรรมย่อมก่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสม เข้าใจทัศนคติและรูปแบบของการปฏิบัติตน เพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการที่ได้รับการพัฒนาด้วยกาย ความคิด จิตใจ และทักษะในการทำงานให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้อง ค่านิยมที่เหมาะสมดงาม ย่อมสามารถนำไปพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึก มีอุดมการณ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดา พรายแก้ว (2551) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เรียง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบ ว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ และด้านความคุ้มค่าตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ด้านหลักนิติธรรม พบว่าโดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เพราะข้าราชการมีการยึดหลักรัฐศาสตร์ และหลักนิติศาสตร์ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี (2546) เรื่อง ความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด มีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต่ำ สำหรับ

ปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านหลักคุณธรรม พบว่าโดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่า เพราะข้าราชการยึดหลักปฏิบัติในการทำสิ่งที่ถูกต้อง ด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามบนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคมและยังประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รหัส สแสงผ่อง (2547) เรื่อง กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษากระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลและเปรียบเทียบกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ อายุ สภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของกรมการบริการและสมาชิก อบต. ผลการวิจัยพบว่า 1.กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ 2. กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าโดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่า เพราะข้าราชการมีการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขององค์กร ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนครินทร์ (2547) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนะการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต.และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อบต. พบว่า ประชาชนมี

ทิศทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. นั้น พบว่าประชาชนมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ใน อบต.

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าโดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่าเพราะข้าราชการได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเอง ได้ร่วมตัดสินใจไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักดี ศรีเมือง (2549) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลพบว่า ประชาชนมีความคิดต่อการหลักธรรมาภิบาล มาบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใสตรวจสอบตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าโดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่าเพราะข้าราชการมีความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จสอดคล้องตามกฎ / ระเบียบของทางราชการหรือที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ ยอดศรี (2551) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเพศหญิงนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมากโดยเฉพาะหลักนิติธรรมและหลักความรับผิดชอบ อายุระหว่าง 31-40 ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในระดับมาก การศึกษา บุคลากรที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อยู่ในระดับมากและรายได้ต่อเดือน บุคลากรที่มีรายได้ 10,000 บาทขึ้นไปมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด ส่วนข้อเสนอแนะ ด้านหลักนิติธรรมให้ อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและร้องทุกข์เรื่องราวต่างๆให้หลากหลายยิ่งขึ้น ด้านหลักคุณธรรม ให้ผู้บริหารและพนักงานสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชนมากขึ้น ด้านหลักความโปร่งใส ให้ผู้บริหารและพนักงานควรทำหน้าที่ด้วยความ

รับผิดชอบโดยตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการให้บริการ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ให้อบต. ประสานงานกับกลุ่มประชาชนและองค์กรต่างๆ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต้องให้ประชาชนมีสิทธิแสดงความเห็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ความต้องการพัฒนาของประชาชนเพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และด้านหลักความคุ้มค่า ให้จัดการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพโดยจ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาให้มากที่สุดพนักงานทำหน้าที่ด้านบริการตลอดเวลาและเสมอภาพโดยไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมมีค่ามีแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่า เพราะข้าราชการการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รหัส แสงผ่อง (2547) เรื่อง กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1.กระบวนการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบต่อ 2. กระบวนการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน มีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ การศึกษาวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ที่มี เพศ ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน ต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัญหา ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงาน แนวทางแก้ไขปัญหา ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรักความสามัคคีในหน่วยงานให้มากขึ้น

1.ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ข้าราชการควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความโปร่งใส

1. ด้านหลักนิติธรรม การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบและข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด

2. ด้านหลักคุณธรรมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยยึดถือความถูกต้องเป็นที่ตั้ง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ ขยัน อดทนและมีระเบียบวินัย

3. ด้านหลักความโปร่งใส การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริม การ

ปฏิบัติงานด้วยการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบได้ตลอดเวลาและการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริม สร้างจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริม ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมาย / ระเบียบของทางราชการหรือที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหาย ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณะชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้ และพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรพระพรหม อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ข้าราชการ ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริม การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในระดับภาค

เอกสารอ้างอิง

- จินดา พรายแก้ว. (2551). การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพินเณศพรินท์ติ้ง เซ็นเตอร์จำกัด.
- นพพล สุรศักดิ์รินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2546). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี.
- ภักดี ศรีเมือง. (2549). การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ ยอดศรี. (2551). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. ใน สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- รหัส แสงผ่อง. (2547). กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย.

วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม

ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี*

DEMOCRATIC WAY OF LIFE OF STUDENT WATKOMETRATTANARAM CHIANGRAK NOI SUBDISTRICT, SAMKHOK DISTRICT, PATHUMTHANI PROVINCE

พนัด ดั่งวลี¹, อนุชา ครูทำนา² และ พระลิขิต หล่องบุตรสี³

Panut Duangtilee¹, Anucha Kruthumna² and Phra Likhit Longbutsi³

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹Mahamakut Buddhist University

²⁻³โรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม

²⁻³Wat Komet Rattanam School, Thailand

Corresponding author E-mail: amanichi2533@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัย 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี 2) การเปรียบเทียบวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินวิถีชีวิตประชาธิปไตย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ด้านการระดมสมอง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสามัคคีธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านวินัยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และ

* Received 27 December 2023; Revised 26 February 2024; Accepted 29 February 2024

นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยน้อยที่สุด คือ ด้านปัญญาธรรม อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยแตกต่างกันกับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : วิถีชีวิต, ประชาธิปไตย, นักเรียน

Abstract

The purposes of this study are 1) to study of democratic way of life of student Watkometrattanaram Chiangraknoi Subdistrict, Samkhok District, Pathumthani Province. 2) to compare democratic way of life of student Watkometrattanaram Chiangraknoi Subdistrict, Samkhok District, Pathumthani Province. Population used in this research were 36 students of Watkometrattanaram School. The tools used to collect data include the Democratic Way of Life Assessment. Data analysis using percentages, means, standard deviations, and t-tests.

The result found that 1) the overall democratic way of life in school of student Watkometrattanaram Chiangraknoi Subdistrict, Samkhok District, Pathumthani Province was moderate level. When considering each aspect found that the students had the most democratic way of life was Kharwadhamma. It was more level. Next was Samakhidhamma. It was more level. Winaidhamma was moderate level. And the students had the least democratic way of life was Panyadhamma. It was moderate level. 2) To compare democratic way of life in school of student Watkometrattanaram Chiangraknoi Subdistrict, Samkhok District, Pathumthani Province. It was found that students lower secondary school have democratic way of life in school were different from the democratic way of life in school of students high secondary school by statistical significance at the .05 level.

Keywords : Way of life, Democratic, Student

บทนำ

ในปัจจุบันการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศที่ยังไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ การที่จะพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์จะต้องมีการเสริมสร้างประชาธิปไตยสู่เด็ก เยาวชน โดยส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านความรู้และการปฏิบัติตน เพราะการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทัศนคติ สร้างค่านิยมก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเห็นความเชื่อต่าง ๆ แก่ผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่สถานศึกษาต้องสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของสถานักเรียน ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตย เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญของประเทศในอนาคตและเป็นเสมือนคลื่นลูกใหม่ที่มีพลังขับเคลื่อนประชาธิปไตย มีพลังความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ มีดวงจิตที่สะอาด บริสุทธิ์ งดงาม ปราศจาก เลศนัย และผลประโยชน์ที่แฝงเร้นอยู่เบื้องหลัง ดังนั้น เยาวชนจึงเป็นต้นกล้าประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งที่จะงอกงามขึ้นมาอย่างอุดมสมบูรณ์ ด้วยความเป็นประชาธิปไตย และด้วยสภาพการณ์ปัจจุบัน เป็นยุคแห่งความขัดแย้งทางการเมือง ส่งผลให้การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยไม่พัฒนาก้าวหน้าเท่าที่ควร และในบางครั้งกลับถดถอยลงด้วยซ้ำ หากเยาวชนคนหนุ่มสาวเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย ด้วยการศึกษารเรียนรู้และตระหนักในคุณค่าระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลและหน้าที่ของตน ดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตย โดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ การปฏิบัติตนตามแนวทางดังกล่าว จะสามารถแก้ไขปัญหาของประเทศ พร้อมทั้งส่งผลให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยเกิดการพัฒนาอย่างไรก็ตามการที่จะให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องส่งเสริมสนับสนุนทั้งเรื่องการศึกษา การมีพื้นที่ให้กลุ่มเยาวชนได้แสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ โดยการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนโดยการประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย สิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างยั่งยืนสืบไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง นอกจากนี้แล้ว การศึกษายังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดำรงอยู่ในสังคม อย่างเป็นสุขอีกด้วย การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความ เจริญก้าวหน้าแก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่าง ด้านต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ เหมาะแก่กาลเวลา และบริบทของสังคมไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา โดย ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นคนที่สมบูรณ์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่าง แท้จริง (กองวิจัยการศึกษา, 2544)

นอกจากนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการศึกษา คือ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยมุ่งหวัง ว่าผู้ที่ผ่านการศึกษแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มีสุขภาพ อนามัย ทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ มีความสามารถในการคิด และแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละ อดทน มีความเป็นประชาธิปไตย รัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของ การศึกษาแต่ละระดับ (กรมวิชาการ, 2542) แต่ที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้รัฐธรรมนูญ และการเลือกตั้งในระดับโรงเรียนเป็น ปัญหาสำคัญและจำเป็นต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ปัญหาความรู้พื้นฐานทางการเมืองในระดับประชาชนไทยและพฤติกรรมทางการเมืองของ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองในระดับประชาชนไทยในระดับ ปานกลางค่อนข้างสูง และมีความสนใจ ติดตามข่าวสารทางการเมืองและการสนใจมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมืองในระดับน้อย (โคทม อารียา, 2542)

จากความสำคัญของประชาธิปไตยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเยาวชนควรได้รับความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้โดยใช้หลักการดังกล่าวเป็นแนวทาง สำหรับโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม แผนกสามัญศึกษา ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นโรงเรียนประจำ นักเรียนเป็นสามเณรจำนวน 36 รูป การปกครองนักเรียนมีการจัดตั้งสภานักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนแต่ละชั้นทำหน้าที่ประสานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงที่ผ่านมามีการทำกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าส่วนมากจะเป็นคณะกรรมการนักเรียนทำ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนคนอื่น ๆ เท่าที่ควร ส่งผลให้กิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร สังเกตได้จากข้อมูลบันการลงชื่อเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมา เช่น กิจกรรมการเลือกตั้งประธานนักเรียน ปีการศึกษา 2565 มีผู้เข้ากิจกรรม จำนวน 22 รูป และกิจกรรมการจัดงานวันวิสาขบูชา ปีการศึกษา 2565 มีผู้เข้ากิจกรรม จำนวน 20 รูป เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความสามัคคีและอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งกันที่สุดในที่สุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม โดยมุ่งศึกษาถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา เสริมสร้างการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยนักเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คอ นักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คอ แบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ดังนี้

1. ด้านวินัยธรรม	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการะธรรม	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านสามัคคีธรรม	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านปัญญาธรรม	จำนวน 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว นำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน

2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบสำเร็จรูป

3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน ประกอบด้วย

1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการหาค่าร้อยละ

3.2 การวิเคราะห์ระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2533)

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยมาก

2.51-3.50 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยปานกลาง

1.50-2.50 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยน้อย

1.00-1.50 หมายถึง นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชากร เพื่อพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของประชากร ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระ (t-test independent)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 60.30 รองลงมาเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 39.70
2. วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการระดมสมอง รองลงมา คือ ด้านสามัคคีธรรม ด้านวินัยธรรม และด้านปัญญาธรรม ตามลำดับ

2.1 วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านวินัยธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มากที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักประหยัดและอดออม รองลงมา คือ นักเรียนยึดมั่นในกรอบระเบียบของโรงเรียนสังคมหรือวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและน้อยที่สุด คือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.2 วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านการละเว้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ นักเรียนไม่ละเมิดทรัพย์สินสถานที่ของผู้อื่นและส่วนรวม รองลงมา คือ นักเรียนมีความเคารพเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และน้อยที่สุด คือ นักเรียนพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.3 วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านสามัคคีธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมา คือ นักเรียนใช้หลักเหตุผลและความถูกต้องในการแก้ปัญหาของกลุ่ม และน้อยที่สุด คือนักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2.4 วิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านปัญญาธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข่าวสารและประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สติปัญญาได้ รองลงมา คือ นักเรียนสามารถตัดสินใจโดยใช้เหตุผลได้ และน้อยที่สุด คือ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้

3. การเปรียบเทียบวิถีชีวิตประชาธิปไตยระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า

3.1 วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทาง .05

3.2 วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านวินัยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านการละเมิดธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านสามัคคีธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ด้านปัญญาธรรม แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณากิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนว่ามีความเหมาะสมและน่าสนใจหรือไม่อย่างไร และดำเนินการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนทุกครั้งหลังจากจัดกิจกรรมแล้ว

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงการฝึกอบรมการพูดในที่สาธารณะให้กับนักเรียนอย่างน้อย 3 เดือนครั้ง และควรมีการติดตามสังเกตพฤติกรรมการพูดของนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแสดงถึงภาวะความเป็นผู้นำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด การพูดและการทำในสิ่งที่ถูกต้อง และยอมรับมติหรือกติกาของโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งประธานนักเรียน คณะกรรมการนักเรียน และการมอบหมายงานให้

นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อประเมินถึงการให้ความร่วมมือและการแสดงออกถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำและผู้ตามของนักเรียนอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน

4. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจะจัดการโครงการเสวนาให้กับนักเรียนอย่างน้อย 3 เดือนครั้ง เพื่อให้ นักเรียนให้รู้จักการค้นคว้าข้อมูล เพื่อนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการเรียน และเสนอความต้องการของนักเรียนทั้งในห้องเรียนและในที่ประชุม เพื่อจะได้ฝึกให้นักเรียน ได้คิดวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคและเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ 1
2. ควรจะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาพูดในที่สาธารณะให้กับนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
3. ควรจะศึกษาเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). การสอนตามสภาพที่แท้จริง. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2545). ประชาธิปไตยในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา.
- กองวิจัยการศึกษา. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : กองวิจัยการศึกษา.
- โคทม อารียา. (2542). การเลือกตั้งระบบใหม่. นนทบุรี : เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร:สุริยวิทยาสนาสน.
- โรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม. (2566). รายงานประจำปีการศึกษา 2565. ปทุมธานี : โรงเรียนวัดโกเมศรัตนาราม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เอกนรินทร์ คล้ายหิรัญ. (2556). รายงานผลการพัฒนาวิธีประชาธิปไตยนักเรียนในโรงเรียนโชติคณะเกษมบ้านเมืองงาม อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วน
ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*

ROLE OF PUBLIC PARTICIPATION IN INBURI SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, INBURI DISTRICT, SINGBURI
PROVINCE

ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ¹, เดือนนภา ภูทอง², ชวดี โกศล³, พีรพล ไทยทอง⁴,
ชนะ รตนภักดี⁵, ณัฐวรรณ สาสึงห์⁶ และ ฉวีวรรณ ปุรานิธิ⁷

Sakda Siriphatsohon¹, Duannapa Phuthong², Chawadee Koson³, Peerapon Thaithong⁴,
Chana Ratanapakdee⁵, Nattawan Sasing⁶ and Chaweewan Puranithi⁷

¹⁻⁷คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹⁻⁷Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

Corresponding Author's Email: Taweesak787@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ ควรเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชน และควร

* Received 7 January 2024; Revised 27 February 2024; Accepted 29 February 2024

กระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นให้เห็นถึงผลดีและประโยชน์ที่จะได้รับ

คำสำคัญ: บทบาท, การมีส่วนร่วมของประชาชน, องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี

Abstract

The objective of this research is to study the level and role of public participation in the Inburi Subdistrict Administrative Organization. Inburi District Singburi Province. This research article was quantitative. The research area was Inburi Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. The sample was people aged 18 years and over who lived in Inburi Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province, totaling 390 samples, using Taro Yamane's calculation formula. The research instrument is a questionnaire. Data was analyzed by using percentages and standard deviation.

The results found that: 1) The level of role of public participation in Inburi Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province, in all four areas, had a low level of participation. When considering income, it was found that monitoring and evaluation people had the lowest average participation. 2) The role of public participation in Inburi Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province, namely, should strengthen people to participate in the operations of Subdistrict Administrative Organization by providing knowledge about the roles and duties of people and should encourage people to be conscious of participating in the operations of Subdistrict Administrative Organization by emphasizing the good results and benefits that would be received.

Keywords: Role, Public Participation, Inburi Subdistrict Administrative Organization,

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อาทิเช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548 นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้ การปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ดังเห็นว่าการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งนั้นนอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดแก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น

การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นหลักสำคัญของกระจายอำนาจ นอกจากจะทำให้รัฐสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่มากที่สุดแล้วยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ที่เข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้สมาชิกในชุมชนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่และบทบาทของตนที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และสามารถพัฒนาชุมชนให้

สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการบริหารส่วนท้องถิ่นในการที่จะสร้างแผนงานให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อที่จะยกระดับให้ประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้น การที่ประชาชนมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
- 2) เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 4,251 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี, 2566) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาร์เย มาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนเต็มที่ 390 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี แบ่งเป็นรายด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale) รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ไปติดต่อเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอ

อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยวิธีการกรอกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้ครบ นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.9 มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 44.10 มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 52.80 มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 39.50 อาศัยในชุมชนตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.80 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 6.30

2. บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีส่วนร่วมในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1 บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรม/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับความต้องการของชุมชน รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขปัญหาในชุมชนกับ อบต. และข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมเสนอปัญหาเกิดขึ้นในชุมชนและการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกับ อบต.ตามลำดับ

2.2 บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวางแผนการบริหารงาน ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 13 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ อบต. เป็นผู้จัด เช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 12 การมีส่วนร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อมีการบริหารงานด้านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นในงานวันประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนและข้อที่ 14 การมีส่วนร่วมบริจาค เงิน สิ่งของ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ

2.3 บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน ผลการวิจัยใน

ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 18 การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวกสบายในเส้นทางจราจรที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรับปรุง รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 16 การมีส่วนร่วมได้รับความสะดวก สบายจากการพัฒนาระบบไฟฟ้าน้ำประปาขององค์การบริหารส่วนตำบล และข้อที่ 19 การมีส่วนร่วมในการจัดสรรพื้นที่พักผ่อนให้กับประชาชนและส่งเสริมด้านกีฬาในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ

2.4 บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการติดตามประเมินผลจากการบริหารงาน ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 20 การมีส่วนร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 21 การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กับข้อที่ 24 การมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและการประเมินผลงานตามแผนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและ ข้อที่ 25 การมีส่วนร่วมการติดตามความชัดเจน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนบริหารงาน ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผล พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย โดยการติดตามประเมินผลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนขาดความร่วมมือ ร่วมใจ และยังไม่ให้ความสนใจในการบริหารงานของ อบต. เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปุณยวีร์ เอี่ยมสะอาด (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทั้งสามด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ด้านการ

มีส่วนร่วมคิด และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1. ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับโอกาสจาก อบต.หรือจากชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ในการเปิด โอกาสแสดงความคิดเห็น ซึ่งเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำให้ไม่มีเวลาที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงาน ของ อบต. ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560) ได้ ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบาง ไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

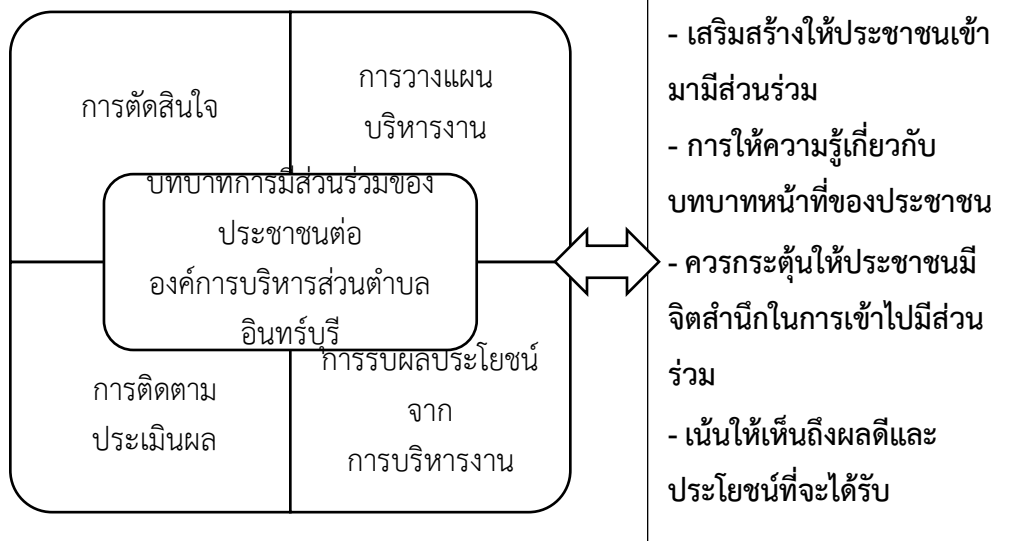
2. ด้านการวางแผนบริหารงาน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การดำเนินการวางแผนการบริหารงาน ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความตระหนัก ถึงการเข้าร่วมบริหาร ร่วมพัฒนาองค์กรให้เกิดความก้าวหน้า โดยส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องของ เจ้าหน้าที่และข้าราชการเท่านั้นที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการวางแผน บริหารงานต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิพลรัตน์ คงยงค์ และนิรัตน์ เพชรรัตน์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารี อำเภอบาบอง จังหวัดพัทลุง ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่า ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประชาชนมีส่วน ร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าระดับการมี ส่วนร่วมเป็นอันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน อันดับที่สาม คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และอันดับ สุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี มีแผนพัฒนาในการ จัดทำโครงสร้างพื้นฐานให้กับประชาชนโดยประชาชนได้รับความสะดวก สบายในเส้นทาง

จรรยาบรรณไฟฟ้าประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บดินทร์ เดเบาะจาโก และอาหวัง ล่านุ้ย (2564) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการติดตามประเมินผลจากการบริหารงาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อرنันท์ กลันทปุระ และปฏิภาณ ชัยเสนา (2565) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษพบว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ด้านการติดตามและตรวจสอบการทำงาน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปให้เห็นถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนบริหารงาน ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี ควรเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของประชาชน และควรกระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นให้เห็นถึงผลดีและประโยชน์ที่จะได้รับ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
2. ควรกระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
3. ควรหาวิธีการให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
4. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีอย่างแท้จริง โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ตามตามหลักธรรมาภิบาล
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี อำเภอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2544). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บดีนทร์ เตเบาะจาโก และอาหวัง ล่าญ้อย. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญยวีร์ เอี่ยมสะอาด. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น. ใน สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิพลรัตน์ คงยงค์ และนิรัตน์ เพชรรัตน์. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. ใน การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 (น. 697-711). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุวัตถ์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(2), 119-140.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี. (2566). จำนวนประชากร. สิงห์บุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลอินทร์บุรี. (เอกสารอัดสำเนา)
- อรนันท์ กลั่นทูประ และปฎิภาณ ชัยเสนา. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 5(2), 69-80.
- Linton, R. (1936). The Study of man. New York: D. Apleton Century.
- Parsons, T. & Shils, E. A. (1953). Working Papers in the Theory of Action. New York: Free Press.
- Erwin, W. (1976). Participation Management : Concept Theory and Implementation. Atlanta G. : Georgia State University.

การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่
อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*

KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF BANG SARAY
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, SATTAHIP DISTRICT, CHONBURI
PROVINCE

จรินทร์ สวนแก้ว¹, บังอร เบ็ญจาธิกุล², ศิริพร วณิชธนนันต์³, อนงค์วรรณ เทพสุทิน⁴,

ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช⁵, ณัฐวรรณ สาสิงห์⁶ และ อุดุลย์ เลหาพล⁷

Charin Suankaew¹, Bangorn Benjathikun², Siriporn Wanitchthanun³, Anongwan Thepsuthin⁴,

Tasaneelakkhanapitchanat⁵, Nattawan Sasing⁶ and Adul Laohaphon⁷

¹⁻⁷คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

¹⁻⁷Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

Corresponding Author's Email: somchai-898@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ เทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่เป็นบุคลากรของตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 185 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลต่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 70.27 และเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 29.73 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 36.21 มีระดับการศึกษา

* Received 7 January 2024; Revised 27 February 2024; Accepted 29 February 2024

ปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 52.43 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 44.86 2) การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรกได้ ดังนี้ ด้าน การพัฒนา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน การฝึกอบรม

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, การพัฒนา, เทศบาลตำบลบางเสร่

Abstract

The objective of this research is to study personal factors affecting knowledge management in the development of Bang Saray Subdistrict Municipality, Sattahip District, Chonburi Province. and to study knowledge management in the development of Bang Saray Subdistrict Municipality, Sattahip District, Chonburi Province. This research article was quantitative. The area's research was Bangsaray Subdistrict Municipality, Sattahip District, Chonburi Province. The study sample consisted 185 people in Bangsaray Subdistrict, Sattahip District, Chonburi Province, using the purposive selection method. The research tool was a questionnaire. The data analysis was based on statistics, percentages, averages, and standard deviation.

The research results found that: 1) Personal data towards knowledge management in the development of Bangsaray Subdistrict Municipality, Sattahip District, Chonburi Province was found that the majority of respondents were male, 130 people, accounting for 70.27 percent, and female, 55 people, accounting for 1.5 percent. 29.73 were between the ages of 41 - 50 years, 67 people, accounting for 36.21 percent, had a bachelor's degree in 97 people, accounting for 52.43 percent, and had a low average monthly income of 10,001 - 20,000 baht, 83 people, accounting for 44.86 percent. 2) Knowledge

management in the overall development of Bangsaray Subdistrict Municipality, Sattahip District, Chonburi Province was at a high level when considering each item, it was found that every item was at a high level. The top three rankings could be ordered from highest to lowest as follows: the development was at a high level, followed by education, and the aspect with the lowest average was training.

Keywords: Knowledge Management, Development, Bangsaray Subdistrict Municipality

บทนำ

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบในการค้นหา สร้าง รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ ถ่ายทอด แบ่งปันและใช้ความรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการความรู้คือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ โดย “คน” ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วน “เทคโนโลยี” นั้นจะต้องเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนสามารถจัดเก็บ แลกเปลี่ยนและค้นหารวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบมากขึ้น ส่วน “กระบวนการจัดการความรู้” เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ เพื่อนำไปสร้างนวัตกรรมหรือปรับปรุงการทำงาน โดยที่องค์ประกอบทั้งสามส่วนนี้จะต้องเชื่อมโยงและใช้ร่วมกันอย่างสมดุล (บุญดี บุญญากิจ และคณะ, 2547) สำหรับเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ถ้าทุกคนในองค์กรมีแนวทางการจัดการความรู้ โดยมีการเรียนรู้ และมีการพัฒนาแนวความคิดตลอดจนพัฒนาความสามารถใหม่ๆ ของตนเองให้เกิดขึ้นและเคลื่อนไหวอยู่ในองค์กรตลอดเวลา จะส่งผลดีต่อองค์กรโดยรวม ซึ่งการเรียนรู้ในองค์กรนั้นประกอบด้วยหลักการ 5 ประการ (The Fifth Discipline) ตามแนวคิดของ Senge (1990) ที่กล่าวว่าเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อ สร้างกระบวนการเรียนรู้ทั้งองค์กร ดังนี้ 1) มีความคิดความเข้าใจเชิงระบบ (System Thinking) โดยทุกคน ต้องมีความสามารถในการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบ นอกจาก มองภาพรวมแล้ว ต้องมองรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยในภาพนั้นให้ออกด้วย ซึ่งหลักการข้อนี้สามารถ

แก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนต่างๆ ภายในองค์กรได้ 2) มุ่งสู่ ความเป็นเลิศและรอบรู้ (Personal Mastery) โดย มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้ไปถึงเป้าหมายด้วยการสร้าง วิสัยทัศน์ของตนเอง (Personal Vision) เมื่อลงมือกระทำ ต้องกระทำด้วยความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ มีการใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ (Commitment to the Truth) อย่างเป็นระบบ ความรู้ดังกล่าวที่ใช้ในการทำงานจะถูกสร้างขึ้นและพัฒนาโดยผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งอาจสร้างขึ้น จากการเลือกเอาความรู้เชิงทฤษฎี มาปฏิบัติ หรือสร้างขึ้นโดยตรงจากประสบการณ์ในการทำงานก็ได้ กล่าวคือ ความรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำเป็นจะต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน และทำให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งเทคนิคดังกล่าวเรียกว่า การจัดการ ความรู้

จากความเป็นมาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในการพัฒนา เทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ว่ามีวิธีการ รูปแบบ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค หรือวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์กรอย่างไร อาจจะมี ขาดเพียงแต่การจัดการ หรือการนำวิธีการนำความรู้ของแต่ละบุคคลมาจัดให้เป็นระบบเพื่อที่จะได้ เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
- 2) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ เทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

- 1.ประชากร คือ บุคลากรของตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 185 คน (เทศบาลตำบลบางเสร่, 2565) /กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของตำบลบางเสร่ อำเภอสัต

หีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 185 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากบุคลากรของเทศบาลตำบลบางเสร่ในปีงบประมาณ 2565 และเป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนนับได้แน่นอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการศึกษา และ 3) ด้านการพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจากแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามจำนวน 185 ชุดที่เก็บมาได้ มาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลต่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จากผู้ตอบแบบสอบถาม 185 คน พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 70.27 และเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 29.73 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 36.21 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 52.43 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 44.86

2. การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรกได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยรวมและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงระดับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมทุกด้าน

(n=185)

การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการพัฒนา	3.96	0.19	มาก
2) ด้านการศึกษา	3.83	0.49	มาก
3) ด้านการฝึกอบรม	3.78	0.34	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงระดับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนา มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.78$)

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ได้ดังนี้ ควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาบุคลากรให้มีได้หลากหลายกิจกรรมที่จัดครอบคลุมได้ทุกเรื่อง และให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น กิจกรรมประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ โดยเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการวางแผนร่วมกัน ควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเฉพาะทางในความรู้ความสามารถที่จำเป็นอาจใช้กิจกรรมการศึกษาต่อการฝึกอบรม การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การสอนงานระหว่างปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้พนักงานได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ หรือเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้สามารถทำงานได้ดีขึ้นทั้งพนักงานที่เข้าทำงานใหม่และบุคลากรที่ทำงานอยู่แล้วได้รับความเจริญก้าวหน้า

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้พบว่า การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถพิจารณาแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านการฝึกอบรม ในภาพรวมเรื่องการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการฝึกอบรม พบว่า มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมที่ชัดเจน มีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของบุคลากรในเรื่องการฝึกอบรมทุกปี และมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีศักดิ์ สุวรรณธรรมมา (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาบุคลากรของเทศบาลนครนนทบุรีใช้รูปแบบการฝึกอบรม และส่งเสริมการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดฝึกอบรม การศึกษาดูงาน ส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอก เป็นต้น วิธีการในการจัดฝึกอบรมที่ใช้คือ การบรรยาย การอภิปราย สัมมนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่วนวิธีการพัฒนาตนเองของบุคลากร คือ การเรียนรู้จากหัวหน้างาน การจัดองค์ความรู้ (KM) การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

ด้านการศึกษา ในภาพรวมเรื่องการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการศึกษา พบว่า มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางวิชาการเพื่อให้บุคลากรได้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดในการศึกษาต่อ และมีเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรในการรับทุนหรือโควตาการศึกษาต่อที่เหมาะสม และมีการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรก่อนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเช่นอบรมภาษาอังกฤษคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทพดุม วรินทร์เวช (2562) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งของพนักงานเทศบาล : กรณีศึกษาสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากร ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งนั้นมีกระบวนการพัฒนาบุคลากรโดยผ่านฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนาแนวทางในการพัฒนาบุคลากร คือ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม และการสอนงาน

3. ด้านการพัฒนา ในภาพรวมเรื่องการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนา พบว่า มีการมุ่งใจค้นหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต และ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และกล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับ

การศึกษาของพัชรินทร์ จันทรส และยุทธชัย ฮารีบิน (2565) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานพัสดุภาครัฐของเทศบาลเมืองพังงา ผลการวิจัยพบว่าการจัดการความรู้ของพนักงานในหน่วยงานเทศบาลเมืองพังงา ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานพัสดุภาครัฐ อย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบ่งชี้ ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ และด้านการเรียนรู้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม มีด้านการพัฒนา ด้านการศึกษา และด้านการฝึกอบรม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาบุคลากรให้มีได้หลากหลายกิจกรรมที่จัดครอบคลุมได้ทุกเรื่อง และให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น กิจกรรมประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ โดยเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการวางแผนร่วมกัน ควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเฉพาะทางในความรู้ความสามารถที่จำเป็นอาจใช้กิจกรรมการศึกษาต่อการฝึกอบรม การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การสอนงานระหว่างปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ศึกษาด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้พนักงานได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ หรือเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้สามารถทำงานได้ดีขึ้นทั้งพนักงานที่เข้าทำงานใหม่และบุคลากรที่ทำงานอยู่แล้วได้รับความเจริญก้าวหน้า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น
3. ศึกษาปัจจัยการจัดการความรู้ในการพัฒนาเทศบาลตำบลอื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- จุมพล หนิมพานิช. (2554). การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มุมมองในทัศนะทางรัฐศาสตร์ การเมือง และรัฐประศาสนศาสตร์การบริหาร และกรณีศึกษาของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทพดล วรินทร์เวช. (2562). การพัฒนาบุคลากรด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งของ พนักงานเทศบาล : กรณีศึกษาสำนักงานเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. ใน การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). การจัดการความรู้ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : จีรวัดน์ เอ็กเพรส.
- พัชรินทร์ จันทรส และยุทธชัย ฮารีบิน. (2565). แนวทางการจัดการความรู้สู่ความเป็นเลิศด้าน การปฏิบัติงานพัสดุภาครัฐของเทศบาลเมืองพังงา. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4 วิทยาการจัดการเทพสตรีวิชาการ วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 (น.546-559). ลพบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- วินิดา หมดเบื้อหมาน. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ โดยใช้ KMMM. ใน สารนิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศรีศักดิ์ สุวรรณธรรมมา. (2563). แนวทางการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาล นครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. ใน การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมาคมผู้จัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย. (2557). การพัฒนาองค์การ (Organization Development). กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้จัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย.
- Kochikar, V. P. (2004). Towards a Knowledge Sharing Organization: Some Challenges Faced on the Infosys Journey, in M. Rao (ed.) Annals of Cases on Information Technology, Vol. 6(c), Hershey, PA: Idea Group Inc., pp. 244–258.
- Lee, J. M., et al. (2009). Short Stature in a Population-Based Cohort Social, Emotional, and Behavioral Functioning. Pediatrics, 124, 903-910.

Senge, P. M. (1990). The Fifth discipline : The Art and Practice of the Learning Organization. London : Century Press.

Senge, P. M. (2006). The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. New York : Currency Doubleday.

ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของ
เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม *

EFFECTIVENESS OF CIVIL DEFENSE VOLUNTEERS PERFORMANCE OF
OMYAI SUBDISTRICT MUNICIPALITY, NAKHON PATHOM PROVINCE

กัณฐณา สนเจริญ¹, ภูริต เหล่าสืบสกุล², รุจิรวัทน์ ลำताल³, พรเทพ กลุณรัตน์⁴,
ณัฐวารินทร์ บวรภักตสิริ⁵, และ ขิง แขวงวิเศษชัยชาญ⁶

Kanthana Soncharoen¹, Phurit Laosuebsukon², Rujirawat Lamtan³, Phonthep Kulnarat⁴,
Natthawarinthon Bowonphakwuttisiri⁵ and Khing Khwaengwiset chaichan⁶

¹⁻⁶คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี

¹⁻⁶Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

Corresponding Author's Email: Suchada-A45@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่และความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.20) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม และด้านบทบาทต่อนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาท

* Received 7 January 2024; Revised 27 February 2024; Accepted 29 February 2024

หน้าที่ทางสังคมของ อปพร. ($\bar{X} = 3.55$) และด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$)

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การปฏิบัติหน้าที่, อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน,

Abstract

The objective of this research is to study the level of effectiveness in performing duties and opinions on the effectiveness in performing duties of the civil defense volunteers of Om Yai Subdistrict Municipality, Nakhon Pathom Province. This research article was quantitative. The research area was Omyai Subdistrict Municipality, Nakhonpathom Province. The study sample was 172 people who received the assistance from the civil defense volunteers performance of Omyai Subdistrict Municipality, Nakhon- pathom Province in 2022, totaling 172 people, using all people was the sample in this study. The research instrument is a questionnaire. The data analysis was based on statistics, percentage, mean, and standard deviation.

The results found that: 1) Effectiveness level of civil defense volunteers performance of Omyai Subdistrict Municipality, Nakhonpathom Province when considered as a whole, it was found to be at a moderate level ($\bar{X} = 3.20$) and when considered in each aspect, it was found to be at a high and moderate level. 2) Results of comparing opinions on the civil defense volunteers performance of Omyai Subdistrict Municipality, Nakhonpathom Province was in terms of social roles. And regarding the role of local politicians, it was found that the aspect with the highest mean value was the social role of the Local Government Organization ($\bar{X} = 3.55$) and the aspect of the role of civil defense volunteers to local politicians had the lowest average ($\bar{X} = 3.00$).

Keywords: Effectiveness, Performance, Civil Defense Volunteers

บทนำ

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้รับการอบรมหลักสูตรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้เสียสละตนเอง อาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่โดยมิได้ รับค่าตอบแทน ไม่มีเงินเดือน ไม่มีเบี้ยเลี้ยง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยทางราชการกำหนดให้องค์กรปกครองทั้งในภูมิภาค (อำเภอ กิ่งอำเภอ) และส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล) รวมทั้งเขตปกครองพิเศษ (เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร) มีหัวหน้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ผู้อำนวยการ มีอำนาจในการสั่งใช้และสั่งการได้ตามความจำเป็น ทั้งยังต้องจัดสรร งบประมาณอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยอาสาสมัครเหล่านี้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างแท้จริง (กรมการปกครอง, 2555)

งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความมั่นคงและสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยแท้ แต่ล้าพังกาลังเจ้าหน้าที่งบประมาณและเครื่องมือเครื่องมือของทางราชการที่จัดไว้ไม่อาจเพียงพอต่อจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ ทำให้เกิดความล่าช้าและการให้บริการไม่ทั่วถึงแนวความคิดพื้นฐานที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือให้ประชาชนในท้องถิ่นมาเป็นกำลังเสริมในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น แนวความคิดนี้ได้ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยมานานแล้ว ดังจะเห็นได้จากการที่มีสมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยประกอบกับทางราชการมองเห็นความสำคัญและความสามารถของประชาชนที่ได้รวมตัวกัน เป็นองค์กร จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดองค์กรและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ไปตามที่ได้วางแผนไว้ มีกฎหมายและระเบียบราชการรองรับ รวมถึงการจัดให้มีหน่วยอาสาสมัคร พ.ศ. 2547 ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 (กระทรวงมหาดไทย, 2553)

ผลกระทบจากสาธารณภัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้าน ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนำไปสู่ประเด็นปัญหาต่างๆ ในสังคม เช่น ความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาอาชญากรรมและการโจรกรรม รวมทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดสาธารณภัย จากความเสียหายภายหลังการเกิดสาธารณภัยส่งผลให้ประเด็นปัญหาดังกล่าว กลายเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องดำเนินการให้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในทุกครั้งที่ผ่านมาก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งที่สามารถประเมินเป็น

มูลค่าความเสียหายได้ และความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าได้ เช่น สภาวะจิตใจของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติซึ่งทำให้ประเด็นปัญหาดังกล่าว มีความสำคัญ ก่อให้เกิดความตระหนักจากประชาชนทุกคน เนื่องจากผลกระทบและความรุนแรงที่เกิดขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์การหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในด้านการจัดการสาธารณภัย โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นองค์การของรัฐที่อยู่ในพื้นที่ประสบภัยที่จะสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ความรับผิดชอบได้

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ได้อย่างไรเพื่อรองรับการเผชิญเหตุและบริหารจัดการสาธารณภัยหรือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม
- 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ ประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 172 คน (เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่, 2565)
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่ได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นกลุ่มที่นับได้แน่นอนจำนวน 172 คน โดยนำจำนวนทั้งหมดนี้มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบล อ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของสมาชิก อปพร. และด้านบทบาทของสมาชิก อปพร. ที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น

4.รวบรวมข้อมูลโดย ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

5.นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 172 คน ดังนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 85.80 อายุส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 41-60 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มาก ที่สุด จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 80.86

2. การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม มีผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม

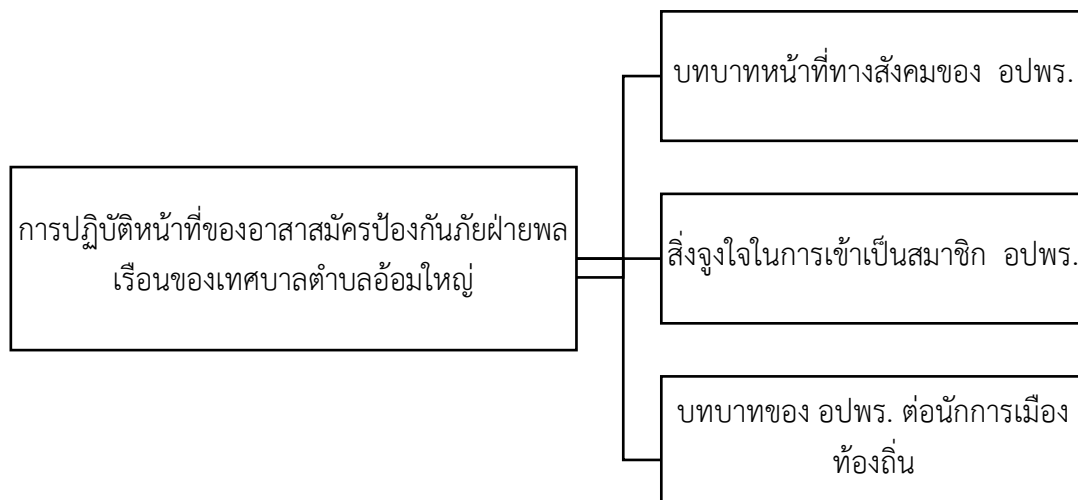
(n=185)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร.	3.55	0.35	มาก
2) ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร.	3.05	0.49	ปานกลาง
3) ด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่น	3.00	0.34	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.20	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร. ($\bar{X} = 3.55$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. ($\bar{X} = 3.05$) อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) อยู่ในระดับปานกลาง

3. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. และด้านบทบาทของ อปพร. ต่อนักการเมืองท้องถิ่นพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร. รองลงมาคือด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. และด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม ของ อปพร. ในมุมมองของประชาชนในชุมชน ซึ่งในมุมมองนี้แสดงให้เห็นว่า บทบาทของ อปพร. นั้น มีลักษณะที่สำคัญคือการทำงานเพื่อส่วนรวม การเสียสละเพื่อส่วนร่วม ส่วนบทบาทอื่นๆ คือ สิ่งจูงใจในการมาเป็นสมาชิก อปพร. เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการ และการที่ได้มีบทบาทต่อนักการเมืองท้องถิ่น กลับอยู่ในลำดับที่รองลงมา นั้นแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์การทำงานของ อปพร. เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับบริการ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้พบว่า ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของอาวาสคุ้มครองกัณเฑาะพละเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อกำหนดให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการป้องกันภัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้มา การป้องกันภัยพละเรือนของไทยก็ยังไม่ได้เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร สาเหตุที่เป็นอุปสรรคพบว่ามียู่ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์กรบริหาร ด้านอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการป้องกันภัยพละเรือนระดับต่าง ๆ ด้านการวางแผนป้องกันภัยพละเรือน ด้านอาวาสคุ้มครองกัณเฑาะพละเรือน นอกจากนี้พระราชบัญญัติป้องกันภัยพละเรือน พ.ศ. 2522 ยังมีปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดที่ทำให้การดำเนินการบางเรื่องไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เกิดปัญหาในการตีความ ขอกฎหมาย เป็นปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติ ได้แก่ 1) ปัญหาการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยพละเรือนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ 2) ปัญหาการใช้พระราชบัญญัตินี้ในเรื่องการสำรวจข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการป้องกันภัยพละเรือน 3) ปัญหาการจัดตั้งหน่วยอาวาสคุ้มครองกัณเฑาะพละเรือน

(อปพร.) ในเขตพื้นที่ และ 4) ข้อจำกัดในการใช้พระราชบัญญัตินี้ จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีข้อจำกัดต่าง ๆ จึงทำให้ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความตั้งใจที่จะเสียสละเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยต่าง ๆ การมีเกียรติอยู่ในสังคม โอกาสที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในระบบราชการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กริช ฤทธิสี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) จัดระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 2) การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 3) การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน 4) การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร.พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและการให้การสนับสนุนการเสียสละอย่างทุ่มเทเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พระศิวกาญเทศพลญ (วันทา) (2562) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอดงนาครี จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดีลัง อำเภอดงนาครี จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การบริหารงานด้านการบรรเทา ($\bar{X} = 3.93$) การบริหารงานด้านการเตรียมการ ($\bar{X} = 3.89$) การบริหารงานด้านการสู้ภัย ($\bar{X} = 3.78$) การบริหารงานด้านการฟื้นฟู ($\bar{X} = 3.66$)

ด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันขึ้นชื่อนักการเมืองไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามก็จะมีคนเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มีทั้งโอกาสและปัญหามากมาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ โกศล สอดส่อง (2565) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำไฮ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำไฮ อำเภอเมือง จังหวัด หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับ การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ในด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม และด้านบทบาทต่อนักการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร. ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมา คือ ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. ($\bar{X} = 3.05$) และด้านบทบาทของ อปพร.ต่อนักการเมืองท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ กฤษณะ ทองสุก (2563) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการป้องกันภัยพลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านระดับประสิทธิผลการป้องกันภัยพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปให้เห็นถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม จึงต้องคำนึงถึงด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคมของ อปพร. ด้านสิ่งจูงใจในการเข้าเป็นสมาชิก อปพร. และด้านบทบาทของ อปพร. ต่อนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม แต่ควรมีการพัฒนา อปพร. เป็นระยะเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็นในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ควรให้การสนับสนุนทั้งโอกาส เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม ที่มีประสิทธิผล
3. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ จังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2547). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กรมการปกครอง. (2555). อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง.
- กระทรวงมหาดไทย. (2553). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.
- กริช ฤทธิสี. (2560). การกำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 12(39), 101-110.
- กฤษณะ ทองสุก. (2563). ประสิทธิภาพการป้องกันภัยพลเรือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน, 2(1), 13-25.
- โกศล สอดส่อง. (2565). การปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลนาคำไฮ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. Journal of Modern Learning Development, 7(3), 100-113.

- จำนรรจ์ บุญศิริ. (2543). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชลพรรษ ดีมา. (2544). ผลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระศิวากร เตชปญโญ (วันทา). (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลติ่ง อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน. ใน สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สนอง คำชมภู. (2559). อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) Civil Defense Volunteer. กรุงเทพมหานคร: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw Hill.
- Steer, R. M. (1974). Antecedents and Outcome Organization Commitment. Administrative Science Quarterly.
- Zaleanik A. et al. (1958). Motion Productively and Satisfaction of Workers. Massachusetts : Devition of Research, Harward University.

นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย*

PUBLIC POLICY ON HOUSING IN THAILAND

ฐิตพล น้อยจาต¹, วิวัฒน์ หมั่นการ², จุมพล นิมพานิช³ และ เพ็ญศรี จิรินัง⁴

Titapol Noijad¹, Wipat Mankan², Jumpol Nimpanich³ and Pensri Chirinang⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: noijadtitapol@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย โดยติดตามวิวัฒนาการตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียทางประวัติศาสตร์ บทความทางวิชาการ และรายงานและเอกสารนโยบายของรัฐบาล เพื่อสำรวจปัจจัยขับเคลื่อนหลัก ความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย บริบททางประวัติศาสตร์เผยให้เห็นถึงความคิดริเริ่มในช่วงแรกๆ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) และการเกิดขึ้นของนโยบายด้านที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการ บทความนี้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงในการมุ่งเน้นนโยบาย ตั้งแต่ที่อยู่อาศัยราคาประหยัดไปจนถึงที่อยู่อาศัยทางสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระบวนการเมืองและแนวทางชุมชน แม้จะประสบความสำเร็จในการขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและเสริมสร้างศักยภาพให้กับชุมชน แต่ความท้าทายที่ยังคงมีอยู่ เช่น การขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว การตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ ข้อจำกัดด้านความสามารถในการจ่าย และปัญหาด้านความยั่งยืนยังคงมีอยู่ แนวโน้มปัจจุบันเน้นย้ำถึงการบูรณาการเทคโนโลยี การเน้นความยั่งยืน และแนวทางที่ครอบคลุมในการกำหนดและการดำเนินนโยบายที่อยู่อาศัย บทความนี้สรุปโดยเน้นถึงความสำคัญของนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือ และการปฏิรูปนโยบายเพื่อสร้างระบบที่อยู่อาศัยที่ยืดหยุ่น ครอบคลุม และยั่งยืน ซึ่งตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชากรไทยที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะ, นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัย, การพัฒนานโยบาย

* Received 12 February 2024; Revised 14 February 2024; Accepted 29 February 2024

Abstract

This article provides a study of the development of public housing policy in Thailand, tracing its evolution from its inception to the present day. The analysis draws upon historical documents, scholarly articles, government reports, and policy documents to explore the key drivers, challenges, and transformations that have shaped public housing policy in Thailand. The historical context reveals early initiatives aimed at addressing housing shortages, leading to the establishment of the National Housing Authority (NHA) and the emergence of formal housing policies. The article discusses shifts in policy focus, from low-cost housing to social housing, influenced by political regimes and community-based approaches. Despite successes in expanding access to affordable housing and empowering communities, persistent challenges such as rapid urbanization, informal settlements, affordability constraints, and sustainability issues remain. Current trends highlight the integration of technology, emphasis on sustainability, and inclusive approaches to housing policy formulation and implementation. The article concludes by emphasizing the importance of continued innovation, collaboration, and policy reform to create resilient, inclusive, and sustainable housing systems that meet the diverse needs of Thailand's growing population.

Keywords: Public policy, Housing public policy, Policy development

บทนำ

ปัญหาในด้านที่อยู่อาศัย เป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ ซึ่งปัญหาหลักของการอยู่อาศัย คือ การขาดแคลนหรือความไม่เพียงพอต่อความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย ปัญหาของที่อยู่อาศัยที่ไม่ได้มาตรฐาน และความไม่มั่นคงในที่ดิน หรือการไม่มีกรรมสิทธิ์ในการอยู่อาศัย เมื่ออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจยิ่งสูงขึ้น ความต้องการที่อยู่อาศัยก็ยิ่งมากขึ้น ราคาของที่อยู่อาศัยปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดปัญหา ชุมชนแออัด ชุมชนบุก

รุกรณะจัดกระจายไปในเมืองต่างๆ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และเมืองในภูมิภาคทั่วประเทศ (ศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัยแห่งชาติ, 2566)

นโยบายที่อยู่อาศัยของประเทศไทยมีการพัฒนาที่สำคัญซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและภูมิทัศน์เมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วและการเติบโตของจำนวนประชากร ความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพียงพอจึงกลายเป็นเรื่องเร่งด่วนมากขึ้น สิ่งนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อสวัสดิการสังคมและการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน ซึ่งหากจะกล่าวถึงการพัฒนานโยบายที่อยู่อาศัยในประเทศไทยก็สามารถย้อนกลับไปในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งความคิดริเริ่มในช่วงแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่มีรายได้ต่ำที่ดำเนินการโดยรัฐบาลในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยราคาประหยัดในเขตเมืองเพื่อรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น (Rithisorn, et al., 2018) โดยนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไทย โดยมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ 1) การเจริญเติบโตของเมือง (city growth) ส่งผลให้เกิดความแออัด ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม และชุมชนแออัดที่อยู่กระจายในเมือง การจัดการด้านที่ดินและที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหานี้ 2) การสร้างสิทธิขั้นพื้นฐานร่วมกัน (creating basic rights) การสร้างระบบการอยู่อาศัยร่วมกันที่ไม่ใช่เฉพาะแต่เรื่องที่อยู่ที่นอน แต่เป็นการสร้างสิทธิขั้นพื้นฐานร่วมกัน ทำให้มีสวัสดิการ มีสังคมร่วมกัน ช่วยเหลือกัน ชุมชนเป็นรากฐานของการสร้างเมือง 3) การให้ประชาชนมีส่วนร่วม (Involving the public) การเชื่อมโยง วางแผน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนานโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและมีความครอบคลุมในประเทศไทย โดยนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยเริ่มเป็นรูปเป็นร่างอย่างเป็นทางการเมื่อมีการจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในภาคการเคหะของประเทศไทย ซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยและส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม (National Housing Authority, 2003)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมีการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนจากที่อยู่อาศัยราคาประหยัดแบบเดิมๆ มาเป็นแนวทางแบบองค์รวมมากขึ้น เช่น ที่อยู่อาศัยเพื่อสังคมและการพัฒนาโดยอาศัยชุมชน สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ในวงกว้างมากขึ้นถึงความท้าทายด้านที่อยู่

เมื่อพิจารณาจากภูมิหลังที่กล่าวมาเหล่านี้ การทำความเข้าใจบริบทและพลวัตของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยจึงถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการประเมินความสำเร็จในอดีตและระบุโอกาสในการแก้ไขปัญหาในอนาคต ดังนั้น การตรวจสอบปัจจัยขับเคลื่อนหลัก ความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัย จะทำให้ได้แนวทางเกี่ยวกับการกำหนดและพัฒนาการดำเนินการตามนโยบายเพื่อจัดการกับความท้าทายและพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทย

บริบททางพัฒนาการของนโยบายด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยมีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับวิถีการพัฒนาของประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่สองและแนวโน้มการขยายตัวของเมืองหลังสงคราม ประเทศไทยประสบกับการเติบโตของจำนวนประชากรและการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งนำไปสู่ความกดดันที่เพิ่มขึ้นต่อทรัพยากรที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน (Yoshitake, 2003) โดยภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตเมืองซึ่งผู้อยู่อาศัยจากพื้นที่ชนบทแห่กันไปแสวงหาโอกาสในการจ้างงาน ทำให้รัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในการแทรกแซงเพื่อแก้ไขปัญหาความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนผู้มีรายได้น้อย (Phengpirom & Srisaeng, 2019) ในช่วงเวลานี้ ความคิดริเริ่มในช่วงต้นของการเคหะสาธารณะมุ่งเน้นไปที่การก่อสร้างหน่วยที่อยู่อาศัยราคาประหยัดเป็นหลักเพื่อรองรับจำนวนประชากรในเมืองที่เพิ่มขึ้น ความคิดริเริ่มเหล่านี้ได้รับแรงผลักดันจากหน่วยงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ และมีเป้าหมายเพื่อสร้างที่พักพิงขั้นพื้นฐานให้กับชุมชนชายขอบ (Rithisorn, et al., 2018)

ช่วงเวลาสำคัญในวิวัฒนาการของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย คือ การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (National Housing Authority: NHA) ในปี พ.ศ. 2516 ที่ถือเป็นก้าวสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยและส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม ทำให้เกิดโครงการที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการ (National Housing Authority, 2003) กรอบการทำงานของรัฐบาล ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีกำหนดนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยตามพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมถึงการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว การพัฒนาอุตสาหกรรม และการรวมอำนาจของรัฐเข้าด้วยกัน การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยของรัฐบาลมักสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนาที่กว้างขึ้น เช่น การลดความยากจนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

อย่างไรก็ตาม โครงการริเริ่มการเคหะสาธารณะในยุคแรกๆ ยังข้อจำกัดและความท้าทายที่เกี่ยวข้องหลายประการ แม้จะมีความพยายามที่จะขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัย แต่ความแตกต่างในการจัดหาที่อยู่อาศัยยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับชุมชนเมือง อย่างในกรุงเทพมหานคร ที่ประชากรแออัดจำนวนมากทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ การมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายเชิงปริมาณจึงมักบดบังการพิจารณาเรื่องคุณภาพที่อยู่อาศัย ความสามารถในการจ่ายได้ และความยั่งยืน (Hassan, 2017)

ดังนั้น ในระยะแรกของการพัฒนาที่อยู่อาศัยสาธารณะ จึงเน้นที่การจัดหาที่พักขึ้นพื้นฐานสำหรับชุมชนผู้มีรายได้น้อยเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภูมิทัศน์เมืองของประเทศไทยพัฒนาไปและความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงมีการรับรู้มากขึ้นถึงความจำเป็นในการใช้แนวทางนโยบายที่อยู่อาศัยแบบองค์รวม (Rithisorn, et al., 2018) โดยการเปลี่ยนจากที่อยู่อาศัยราคาประหยัดแบบเดิมๆ ไปเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อสังคม ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของนโยบาย ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นที่กว้างขึ้นในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมและการพัฒนาเมืองที่ครอบคลุม (Hassan, 2017) โครงการริเริ่มที่อยู่อาศัยเพื่อสังคมมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาไม่เพียงแต่ความสามารถในการอยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประเด็นด้านการเข้าถึง คุณภาพ และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วย (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

นอกจากนี้ นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยยังได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองและโครงสร้างการปกครอง รัฐบาลชุดต่างๆ ได้ดำเนินแนวทางที่แตกต่างกันในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ซึ่งกำหนดทิศทางตามอุดมการณ์ ลำดับความสำคัญของ

นโยบาย และการจัดสรรทรัพยากร (Yoshitake, 2003) ภายใต้ระบอบเผด็จการ นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยมักทำหน้าที่ในวาระทางการเมืองที่กว้างขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการตกแต่งเมือง (Hassan, 2017) ในทางตรงกันข้าม ช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางประชาธิปไตยเน้นไปที่การวางแผนแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการริเริ่มที่ขับเคลื่อนโดยชุมชนมากขึ้น (Rithisorn, et al., 2018)

แนวโน้มที่โดดเด่นอย่างหนึ่งในวิวัฒนาการของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทย คือการนำแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนมาใช้เพิ่มมากขึ้น ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ท้องถิ่น เครือข่ายทางสังคม และแนวปฏิบัติด้านวัฒนธรรม ผู้กำหนดนโยบายจึงพยายามส่งเสริมชุมชนในการวางแผน การดำเนินการ และการจัดการโครงการบ้านจัดสรร (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

โครงการริเริ่มสำคัญที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน เช่น บ้านมั่นคง (Baan Mankong) หรือ Secure Housing มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเป็นเจ้าของชุมชน ความสามัคคีทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Hassan, 2017) ด้วยการให้ผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรระดับรากหญ้า โครงการริเริ่มเหล่านี้ได้ช่วยตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยในลักษณะที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วมมากขึ้น

โดยสรุป วิวัฒนาการของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันของปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แม้ว่าความคิดริเริ่มในอดีตจะสร้างความก้าวหน้าครั้งสำคัญในการขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัย แต่ก็ยังมีความท้าทายที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การขยายตัวของเมือง ความไม่เท่าเทียมกัน และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ที่จำเป็นต้องมีนวัตกรรมและความร่วมมืออย่างต่อเนื่องในนโยบายและแนวปฏิบัติด้านที่อยู่อาศัย

นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทย

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยต่างๆ ได้แก่ การขาดแคลนที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง การตั้งถิ่นฐานนอกระบบ และแรงกดดันจากการขยายตัวของเมือง ทำให้มีการริเริ่มนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ประเด็นสำคัญบางประการของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยมีหลายมุมมองและมีการปฏิบัติตามมาตรฐานที่

ต่างกันในแต่ละยุคและระยะเวลา ดังนี้ (ศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัยแห่งชาติ, 2566; สัมมา คีตสิน, 2564)

1. การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) (Establishment of National Housing Authority: NHA) การเคหะแห่งชาติ (กคช.) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและดำเนินนโยบายการเคหะในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการจัดหาทางเลือกที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลาง โครงการริเริ่มของ กคช. ได้แก่ การพัฒนาโครงการบ้านจัดสรรราคาประหยัด โครงการที่พักให้เช่า และโครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

2. นโยบายการเคหะแห่งชาติ (National Housing Policy) ประเทศไทยมีนโยบายการเคหะแห่งชาติที่มุ่งตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยของพลเมือง นโยบายดังกล่าวเน้นการจัดหาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและราคาไม่แพงสำหรับทุกกลุ่มรายได้ กรอบนโยบายประกอบด้วยกลยุทธ์ในการส่งเสริมการเป็นเจ้าของบ้าน ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ และสนับสนุนการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน

3. โครงการริเริ่มที่อยู่อาศัยที่นำโดยชุมชน (Community-led Housing Initiatives) มีการมุ่งเน้นเพิ่มมากขึ้นในโครงการริเริ่มที่อยู่อาศัยที่นำโดยชุมชน ซึ่งช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยของพวกเขาผ่านโครงการช่วยเหลือตนเอง โครงการบ้านจัดสรรแบบมีส่วนร่วม และกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วมโครงการริเริ่มเหล่านี้มักได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และพันธมิตรด้านการพัฒนาระหว่างประเทศ

4. โครงการการเงินและเงินอุดหนุนด้านที่อยู่อาศัย (Housing Finance and Subsidy Programs) รัฐบาลไทยได้ริเริ่มโครงการสินเชื่อและเงินอุดหนุนเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย โปรแกรมเหล่านี้อาจได้แก่ เงินอุดหนุนสำหรับการชำระเงินดาวน์ เงินอุดหนุนอัตราดอกเบี้ย และการค้ำประกันการจำนอง ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ซื้อบ้านที่มีคุณสมบัติผ่านโครงการสินเชื่อต่างๆ

5. การยกระดับการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Settlement Upgrading) รัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการกับการตั้งถิ่นฐานและสลัมอย่างไม่เป็นทางการในเขตเมือง ความพยายามอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานให้บริการขั้นพื้นฐาน และทำให้การถือครองที่ดินเป็นไปตามข้อกำหนดในการตั้งถิ่นฐานที่ไม่เป็น

ทางการ โครงการบ้านมั่นคง (ที่อยู่อาศัยที่มั่นคง) ซึ่งริเริ่มโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (CODI) เป็นหนึ่งในโครงการสนับสนุนการยกระดับการมีส่วนร่วมในการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการทั่วประเทศไทย

6. ระเบียบการวางผังเมืองและการใช้ที่ดิน (Urban Planning and Land Use Regulations) กฎระเบียบด้านการวางผังเมืองและการใช้ที่ดินมีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยและรับมือกับความท้าทายด้านการขยายตัวของเมือง รัฐบาลพยายามที่จะส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่มีขนาดกะทัดรัดและยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็รับประกันการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน

7. กรอบกฎหมายเพื่อสิทธิที่อยู่อาศัย (Legal Framework for Housing Rights) ประเทศไทยมีกฎหมายและข้อบังคับที่มุ่งปกป้องสิทธิที่อยู่อาศัยและป้องกันการถูกบังคับขับไล่ รัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทยยอมรับสิทธิในการมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

8. ความเป็นหุ้นส่วนพันธมิตรและความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Partnerships and Cooperation) ประเทศไทยมีความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น โครงการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-Habitat) และหน่วยงานผู้บริจาคเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยและเสริมสร้างขีดความสามารถของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทย มีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างสมศักดิ์ศรี โดยมีความเป็นมนุษย์ อย่างพอเพียงตามควร และมีความเป็น “เจ้าของ” ที่อยู่อาศัย ซึ่งอาจเป็นเจ้าของที่มีกรรมสิทธิ์สมบูรณ์ หรือเป็นเจ้าของที่มีกรรมสิทธิ์ในการเช่าระยะยาวหรือระยะสั้น หรือเป็นเจ้าของที่ได้รับสวัสดิการดูแลจากหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่กำลังดำเนินการเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเช่าที่อยู่อาศัย และสร้างโอกาสให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยเข้าถึงที่อยู่อาศัย โดยมุ่งหมายให้มีที่อยู่อาศัยประเภทเช่ามากขึ้น อย่างน้อยปีละ 100,000 หน่วย ในระยะเวลา 5 ปี (2564–2568) ตามแผนยุทธศาสตร์การเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2560-2570 (การเคหะแห่งชาติ, 2565)

ความท้าทายและปัญหาสำคัญ

แม้จะมีความพยายามอย่างมากในการตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัย แต่นโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายและความซับซ้อนมากมาย การทำความเข้าใจความท้าทายเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดกลยุทธ์และการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพเพื่อประกันความมั่นคงของที่อยู่อาศัยและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม

1. การขยายตัวของเมืองและการเติบโตของประชากรอย่างรวดเร็ว (Urbanization and Rapid Population Growth) หนึ่งในความท้าทายที่สำคัญที่สุดที่นโยบายด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยต้องเผชิญ คือ การขยายตัวของเมืองที่เกิดจากประชากรการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้อยู่อาศัยในชนบทแห่กันไปที่ใจกลางเมืองเพื่อค้นหาโอกาสการจ้างงานและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ความต้องการที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงจึงเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก (Kusuma & Kim, 2020) เขตเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร และเมืองใหญ่อื่นๆ ต้องเผชิญกับความแออัดยัดเยียด การตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ และโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ การไหลเข้าของผู้ย้ายถิ่นทำให้สต็อกที่อยู่อาศัยที่มีอยู่ลดลง และทำให้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมรุนแรงขึ้น ก่อให้เกิดความท้าทายที่สำคัญสำหรับการวางแผนเมืองและการพัฒนา (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

2. การตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการและพื้นที่สลัม (Informal Settlements and Slum Areas) ความแออัดของการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการและพื้นที่สลัมยังคงเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่องในภูมิทัศน์เมืองของประเทศไทย ชุมชนนอกระบบมักขาดการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ สุขาภิบาล และไฟฟ้า ส่งผลให้ผู้อยู่อาศัยมีความเสี่ยงด้านสุขภาพและความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม (Rithisorn, et al., 2018) ความพยายามในการจัดการกับการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการจำเป็นต้องมีแนวทางแบบองค์รวมที่สร้างสมดุลระหว่างมาตรการด้านกฎระเบียบกับกลยุทธ์การพัฒนาเมืองที่ครอบคลุม โครงการริเริ่มที่มุ่งยกระดับพื้นที่สลัมและจัดหาการถือครองที่ดินที่ปลอดภัยสามารถช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และส่งเสริมการรวมกลุ่มทางสังคมในหมู่ชุมชนที่ขาดโอกาสเหล่านี้ (ชนกาญจน์ พันธุ์เดิมวงศ์, 2559)

3. ความสามารถในการเข้าถึงและการจ่ายสำหรับหน่วยที่อยู่อาศัยสาธารณะ (Accessibility and Affordability of Public Housing Units) แม้ว่าโครงการการเคหะ

สาธารณะมีเป้าหมายที่จะขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง แต่ความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและความสามารถในการจ่ายยังคงมีอยู่ ความพร้อมของหน่วยที่อยู่อาศัยที่จำกัด รายการรอที่ยาวนาน และเกณฑ์คุณสมบัติเป็นอุปสรรคต่อครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่ต้องการความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการ (Yoshitake, 2003) นอกจากนี้ ราคาที่ดินที่สูงขึ้นและต้นทุนการก่อสร้างยังส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดด้านความสามารถในการจ่าย โดยเฉพาะในเขตเมืองที่ความต้องการมีมากกว่าอุปทาน ความไม่ตรงกันระหว่างอุปสงค์และอุปทานที่อยู่อาศัยตอกย้ำถึงความจำเป็นสำหรับกลไกทางการเงินที่เป็นนวัตกรรมใหม่ กลยุทธ์การวางแผนการใช้ที่ดิน และการปฏิรูปกฎระเบียบเพื่อให้ที่อยู่อาศัยเข้าถึงได้มากขึ้นและราคาไม่แพงสำหรับทุกส่วนของสังคม (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

4. การบำรุงรักษาและความยั่งยืนของโครงการบ้านจัดสรร (Maintenance and Sustainability of Housing Projects) การดูแลให้โครงการที่อยู่อาศัยสาธารณะมีการบำรุงรักษาในระยะยาวและยั่งยืนถือเป็นความท้าทายที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้กำหนดนโยบายในประเทศไทยต้องเผชิญ การพัฒนาที่อยู่อาศัยจำนวนมากประสบปัญหาจากการบำรุงรักษาที่ไม่เพียงพอ การเสื่อมสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่เพียงพอ (Kusuma & Kim, 2020) การจัดการที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนจึงต้องใช้แนวทางหลายมิติที่ผสมผสานการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการริเริ่มเสริมสร้างขีดความสามารถ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสามารถช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและความยั่งยืนของโครงการบ้านจัดสรร เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการเหล่านี้ยังคงดำรงอยู่ได้และตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป (Rithisorn, et al., 2018)

โดยสรุป การจัดการกับความท้าทายที่สำคัญเหล่านี้ต้องใช้แนวทางที่ครอบคลุมและประสานงาน ซึ่งใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ด้วยการจัดลำดับความสำคัญของความเท่าเทียมทางสังคม ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ครอบคลุม ผู้กำหนดนโยบายสามารถมุ่งมั่นที่จะสร้างชุมชนที่มีความยืดหยุ่นและน่าอยู่สำหรับผู้อยู่อาศัยในประเทศไทยทุกคน

การดำเนินมาตรการและโครงการของรัฐบาล

รัฐบาลไทยได้ดำเนินมาตรการและโครงการต่างๆ ที่มุ่งตอบสนองความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม และส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน โครงการริเริ่มเหล่านี้ครอบคลุมระดับต่างๆ ของรัฐบาล และเกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ อันได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และภาคเอกชน โดยมีมาตรการและโครงการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) (Establishment of the National Housing Authority: NHA) หัวใจสำคัญของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของประเทศไทยคือ การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (กคช.) ในปี พ.ศ. 2516 กคช. มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านที่อยู่อาศัย การดำเนินโครงการด้านที่อยู่อาศัย และการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยทั่วประเทศ (National Housing Authority, 2003) ในฐานะหน่วยงานรัฐบาลหลักที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัย กคช. จะดูแลการวางแผนและการก่อสร้างโครงการที่อยู่อาศัยสาธารณะ บริหารจัดการสินเชื่อที่อยู่อาศัยและเงินอุดหนุน และให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคแก่หน่วยงานท้องถิ่นและองค์กรชุมชน (Hassan, 2017) การดำเนินการดังกล่าวครอบคลุมทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยสำหรับพลเมืองทุกคน

2. การดำเนินการโครงการที่อยู่อาศัยหลัก (Implementation of Flagship Housing Programs) ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้เปิดตัวโครงการที่อยู่อาศัยหลักหลายโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนที่มีรายได้น้อย โปรแกรมเหล่านี้ครอบคลุมมาตรการต่างๆ ได้แก่ การอุดหนุนที่อยู่อาศัย การจัดสรรที่ดิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Kusuma & Kim, 2020) โครงการริเริ่มที่โดดเด่นประการหนึ่งคือ โครงการ “บ้านเอื้ออาทร” (Baan Ua-Athorn) หรือ Decent Home ซึ่งมุ่งให้ความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยแก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในสภาพที่อยู่อาศัยต่ำกว่ามาตรฐาน ครัวเรือนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจะได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการเข้าถึงบริการต่างๆ จากชุมชนผ่านโครงการนี้ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (Rithisorn, et al., 2018)

3. ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) (Collaboration with International Organizations and NGOs) นอกเหนือจากความคิด

ริเริ่มในประเทศแล้ว รัฐบาลไทยยังร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เพื่อจัดการกับความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากความรู้และความเชี่ยวชาญและทรัพยากรจากชุมชนโลก ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ เช่น โครงการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Settlements Programme: UN-Habitat) ธนาคารโลก (World Bank) และที่อยู่อาศัยเพื่อมนุษยชาติ (Habitat for Humanity) ซึ่งองค์กรเหล่านี้ได้อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้ การเสริมสร้างขีดความสามารถ และแนวทางใหม่ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (Phengpirom & Srisaeng, 2019) ความร่วมมือเหล่านี้ครอบคลุมกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิเช่นการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์นโยบาย ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการดำเนินโครงการ ด้วยการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของมาตรการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในพื้นที่ที่ได้รับจากประสบการณ์ระดับโลก (Yoshitake, 2003)

โดยสรุป การดำเนินมาตรการและโครงการของรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการกำหนดภูมิทัศน์ที่อยู่อาศัยสาธารณะของประเทศไทย ตอบสนองความต้องการด้านที่อยู่อาศัย และส่งเสริมการไม่แบ่งแยกทางสังคม ด้วยการใช้แนวทางหลายมิติที่บูรณาการการกำหนดนโยบาย การดำเนินโครงการ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กำหนดนโยบายสามารถทำงานเพื่อสร้างชุมชนที่มีความยืดหยุ่นและน่าอยู่สำหรับผู้อยู่อาศัยในประเทศไทยทุกคน

ความสำเร็จ ความล้มเหลว และบทเรียนที่ได้รับ

ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของความท้าทายด้านที่อยู่อาศัยที่หลากหลายและความซับซ้อนที่มีอยู่ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการ แม้ว่าความคิดริเริ่มบางอย่างจะบรรลุผลในเชิงบวกและมีส่วนทำให้สภาพที่อยู่อาศัยดีขึ้น แต่ก็ยังมีโครงการอื่นๆ ที่เผชิญกับอุปสรรคสำคัญและให้ผลลัพธ์ที่หลากหลาย

ความสำเร็จ (Successes)

1. ปรับปรุงการเข้าถึงที่อยู่อาศัย (Improved Housing Accessibility) นโยบายที่อยู่อาศัยของรัฐบาลประสบความสำเร็จในการขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงสำหรับครัวเรือน

ที่มีรายได้น้อย โดยให้ที่พักพิงและความปลอดภัยแก่ชุมชนที่ขาดโอกาส (marginalized communities) (Rithisorn, et al., 2018)

2. การเพิ่มขีดความสามารถให้กับชุมชน (Community Empowerment) โครงการริเริ่มต่างๆ เช่น โครงการบ้านมั่นคง ได้เพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการวางแผน การก่อสร้าง และการจัดการโครงการที่อยู่อาศัย ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและความยืดหยุ่นทางสังคม (Hassan, 2017)

3. ความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Collaboration) ความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชนได้อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างขีดความสามารถ และการนำแนวทางที่เป็นนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการแทรกแซงของรัฐบาล (Phengpirom & Srisaeng, 2019)

ความล้มเหลว (Failures)

1. การตั้งถิ่นฐานนอกระบบอย่างต่อเนื่อง (Persistent Informal Settlements) แม้ว่าจะพยายามจัดการกับการตั้งถิ่นฐานนอกระบบและพื้นที่สลัม แต่ความแพร่หลายของที่อยู่อาศัยนอกระบบยังคงเป็นความท้าทายอย่างต่อเนื่อง โดยสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยังคงมีอยู่และอุปสรรคเชิงโครงสร้างต่อการพัฒนาเมืองที่ครอบคลุม (Yoshitake, 2003)

2. ข้อจำกัดด้านความสามารถในการจ่าย (Affordability Constraints) ข้อจำกัดด้านความสามารถในการจ่ายยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองซึ่งราคาที่ดินและค่าก่อสร้างสูง ความพร้อมของยูนิตที่อยู่อาศัยที่จำกัดและคิวรอที่ยาวนานทำให้ความท้าทายด้านความสามารถในการจ่ายรุนแรงขึ้น ส่งผลให้ครัวเรือนจำนวนมากเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงด้านที่อยู่อาศัย (Kusuma & Kim, 2020)

3. การบำรุงรักษาและความยั่งยืน (Maintenance and Sustainability) โครงการบ้านจัดสรรหลายโครงการประสบปัญหาจากการบำรุงรักษาที่ไม่เพียงพอ การเสื่อมสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่เพียงพอ ส่งผลให้ความยั่งยืนและความอยู่รอดในระยะยาวลดลง (Rithisorn, et al., 2018)

บทเรียนที่ได้รับ (Lessons Learned)

บทเรียนอันมีค่าที่ได้รับจากความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย

- ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและการเสริมสร้างศักยภาพในโครงการริเริ่มการพัฒนาที่อยู่อาศัย
- ความจำเป็นสำหรับแนวทางที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงความต้องการและความชอบที่หลากหลายของผู้อยู่อาศัย
- ความสำคัญของทางเลือกที่อยู่อาศัยแบบองค์รวมและยั่งยืน ซึ่งไม่เพียงแต่คำนึงถึงความสามารถในการซื้อที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าถึง คุณภาพ และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

โดยสรุป แม้ว่านโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยประสบความสำเร็จในการขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชน แต่ความท้าทายยังคงมีอยู่ ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การเปิดรับแนวทางที่เป็นนวัตกรรม และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กำหนดนโยบายสามารถทำงานเพื่อสร้างชุมชนที่เท่าเทียม ยืดหยุ่น และน่าอยู่มากขึ้นสำหรับผู้อยู่อาศัยในประเทศไทยทุกคน

บทวิเคราะห์แนวโน้มปัจจุบันและทิศทางในอนาคต

ภาพรวมของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยถูกกำหนดโดยแนวโน้มที่เกิดขึ้นใหม่และลำดับความสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะที่พลวัตของการพัฒนาเมืองและความต้องการที่อยู่อาศัย การทำความเข้าใจแนวโน้มเหล่านี้และการคาดการณ์ทิศทางในอนาคตถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

1. การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Integration of Technology and Innovation) แนวโน้มที่โดดเด่นประการหนึ่งในนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยคือ การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการออกแบบที่อยู่อาศัย การก่อสร้าง และการจัดการความก้าวหน้าในเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การสร้างแบบจำลองข้อมูลอาคาร (Building Information Modeling: BIM) เทคนิคการสร้างขึ้นส่วนสำเร็จรูป และวัสดุก่อสร้างที่ยั่งยืน มอบโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และปรับปรุงคุณภาพของโครงการบ้านจัดสรร

(Kusuma & Kim, 2020) นอกจากนี้ การนำระบบบ้านอัจฉริยะ อุปกรณ์ประหยัดพลังงาน และทางเลือกพลังงานหมุนเวียนมาใช้ สามารถนำไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและลดต้นทุนการดำเนินงานในระยะยาวของการพัฒนาที่อยู่อาศัย การเปิดรับนวัตกรรมและการควบคุมศักยภาพของเทคโนโลยีสามารถช่วยรับมือกับความท้าทายด้านที่อยู่อาศัย ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและการดูแลสิ่งแวดล้อม (สัมมา คีตสิน, 2564; Phengpirom & Srisaeng, 2019)

2. เน้นความยั่งยืนและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Emphasis on Sustainability and Environmental Considerations) แนวโน้มสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในการพิจารณานโยบายและการพัฒนาที่อยู่อาศัย เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการสูญเสียทรัพยากรที่ความรุนแรงมากขึ้น จึงมีการรับรู้เพิ่มขึ้นถึงความจำเป็นในการปรับใช้ทางเลือกที่อยู่อาศัยที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยืดหยุ่น ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวต่ออันตรายทางธรรมชาติ (Hassan, 2017) มาตรฐานอาคารสีเขียว เช่น Leadership in Energy and Environmental Design (LEED) และการรับรองอาคารสีเขียวของประเทศไทย ส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การอนุรักษ์น้ำ และการลดของเสียในโครงการที่อยู่อาศัย ด้วยการจัดลำดับความสำคัญของหลักการออกแบบที่ยั่งยืนและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผู้กำหนดนโยบายจะสามารถสร้างชุมชนที่มีสุขภาพดีและน่าอยู่มากขึ้น พร้อมรับมือกับความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม (Rithisorn, et al., 2018)

3. แนวทางที่ครอบคลุมในการกำหนดและการดำเนินนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัย (Inclusive Approaches to Housing Public Policy Formulation and Implementation) เพื่อตอบสนองต่อความไม่เท่าเทียมทางสังคมที่เพิ่มขึ้นและความไม่เสมอภาคในเมือง มีการเน้นย้ำอีกครั้งเกี่ยวกับแนวทางที่ครอบคลุมในการกำหนดและการดำเนินการนโยบายสาธารณะที่อยู่อาศัย ด้วยตระหนักถึงความต้องการและความชอบที่หลากหลายของผู้อยู่อาศัย ผู้กำหนดนโยบายจึงมีส่วนร่วมกับชุมชน องค์กรประชาสังคม และกลุ่มทางสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น (Yoshitake, 2003) ผ่านกลไกการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Participatory planning mechanisms) ในโครงการริเริ่มที่ขับเคลื่อนโดยชุมชน (Community-driven initiatives) และโมเดลที่อยู่อาศัยเพื่อสังคม ส่งเสริมความเสมอภาค (social housing models promote equity) การทำงานร่วมกันทาง

สังคม (Social cohesion) และการเสริมสร้างศักยภาพของพลเมือง (Citizen empowerment) ด้วยการจัดลำดับความสำคัญของการรวมกลุ่มทางสังคมและตอบสนองความต้องการของประชากรกลุ่มเปราะบาง ผู้กำหนดนโยบายจะสามารถสร้างระบบที่อยู่อาศัยที่เท่าเทียมและยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อยู่อาศัยทุกคน (Kusuma & Kim, 2020)

โดยสรุปแล้ว ในขณะที่ประเทศไทยยังคงขยายตัวของเมืองและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว อนาคตของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยก็มีทั้งความท้าทายและโอกาส ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ จัดลำดับความสำคัญของความยั่งยืนและการดูแลสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบมีส่วนร่วม ผู้กำหนดนโยบายจะสามารถสร้างชุมชนที่มีความยืดหยุ่น น่ายอยู่ และครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชากรไทยที่กำลังเติบโต

สรุป

วิวัฒนาการของนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลในการกำหนดภูมิทัศน์เมืองและพลวัตของที่อยู่อาศัยของประเทศ จากความคิดริเริ่มในช่วงแรกๆ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ไปจนถึงความพยายามล่าสุดที่มุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืนและการไม่แบ่งแยกทางสังคม นโยบายที่อยู่อาศัยของประเทศไทยได้พัฒนาไปเพื่อตอบสนองความต้องการและลำดับความสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้วยความร่วมมือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และภาคเอกชน มีความก้าวหน้าครั้งสำคัญในการขยายการเข้าถึงที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง เพิ่มศักยภาพให้กับชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน โครงการริเริ่มต่างๆ เช่น การจัดตั้งการเคหะแห่งชาติ (NHA) โครงการที่อยู่อาศัยหลัก และความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้มีส่วนทำให้สภาพที่อยู่อาศัยดีขึ้นและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับผู้อยู่อาศัยจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายยังคงมีอยู่ เช่น การขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว การตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นทางการ ข้อจำกัดด้านความสามารถในการจ่าย และความเสี่ยงโทรมของสิ่งแวดล้อม ความท้าทายเหล่านี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

การทำงานร่วมกัน และการปฏิรูปนโยบายเพื่อสร้างระบบที่อยู่อาศัยที่ยืดหยุ่น ครอบคลุม และยั่งยืน ซึ่งตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชากรไทยที่เพิ่มขึ้น

ในขณะที่ประเทศไทยเปิดรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน และการดูแลสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบมีส่วนร่วม จึงมีโอกาที่จะสร้างชุมชนที่เท่าเทียม น่ายอยู่ และฟื้นตัวได้สำหรับผู้อยู่อาศัยทุกคน ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การส่งเสริมการสนทนาและความร่วมมือ และการยอมรับแนวทางที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ ผู้กำหนดนโยบายสามารถกำหนดแนวทางสู่อนาคตที่เจริญรุ่งเรืองและยั่งยืนยิ่งขึ้นสำหรับภาคที่อยู่อาศัยของประเทศไทย

โดยสรุป แม้ว่าเส้นทางข้างหน้าอาจท้าทาย แต่ก็เต็มไปด้วยความมั่นใจสัญญาและโอกาส ด้วยการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาและความเชี่ยวชาญร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การลงทุนในทางเลือกที่เป็นนวัตกรรม และการทำให้ผู้คนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ประเทศไทยสามารถสร้างระบบที่อยู่อาศัยที่สะท้อนถึงคุณค่าของความยุติธรรมทางสังคม ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

การเคหะแห่งชาติ. (2566). แผนยุทธศาสตร์การเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2560-2570 (ฉบับปรับปรุง ปี 2565). เรียกใช้เมื่อ 26 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.nha.co.th/wp-content/uploads/2022/08/ยุทธศาสตร์-ฉบับปรับปรุง.pdf>

ชนกาญจน์ พันธุ์เดิมวงศ์. (2559). กระบวนการและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านที่อยู่อาศัยของเครือข่ายสลัมสี่ภาค. วารสารวิจัยสังคม, 39(1), 73–108.

ศูนย์ข้อมูลที่อยู่อาศัยแห่งชาติ. (2566). นโยบายและยุทธศาสตร์ที่อยู่อาศัย. เรียกใช้เมื่อ 26 ธันวาคม 2566, จาก

<https://nhic.nha.co.th/archives/category/dataset/housing-policy-strategy>
สัมมา คีตสิน. (2564). แนวนโยบายด้านที่อยู่อาศัย. เรียกใช้เมื่อ 26 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.terra bkk.com/articles/199477>

- Hassan, A. (2017). Social housing in Thailand: A perspective of urban development. *International Journal of Built Environment and Sustainability*, 4(1), 49-60.
- Kusuma, H. and Kim, M. J. (2020). A review of housing policies and housing development in Bangkok, Thailand. *Sustainability*, 12(24), 1-17.
- National Housing Authority. (2003). Interesting Housing Studies Development Projects. Retrieved on June 26, 2023, from <https://www.nha.co.th/en/>
- Phengpirom, S. and Srisaeng, P. (2019). The role of national housing policy in sustainable urban development: A case study of Thailand. *Habitat International*, 91, 1-9.
- Rithisorn, T.; Sekprathai, P. and Yu, S. (2018). Assessing the affordability of public housing in Thailand: Case study of low-income earners in Bangkok. *International Journal of Housing Markets and Analysis*, 11(3), 379-395.
- Yoshitake, N. (2003). Thailand's housing policy in the past two decades: Challenges and responses. *Habitat International*, 27(2), 241-263.

การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัลและผลกระทบต่อการบริหารจัดการ องค์กรภาครัฐของประเทศไทย*

DIGITAL TRANSFORMATION AND ITS IMPACT ON THAILAND'S ORGANIZATION MANAGEMENT

บุญสงค์ ประเสริฐกุล¹, วิวัฒน์ หมั่นการ², เพ็ญศรี ฉิรินัง³ และ อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ⁴

Boonsong Prasertkul¹, Wiphat Mankan², Pensri Chirinang³ and Udomvit Chaisakulkiat⁴

¹⁻⁴วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Corresponding Author's Email: boonsongprasertkul@gmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน กระบวนการ และบริการขององค์กร บทความนี้ศึกษาแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัลและผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทย สำนวความเป็นมาและสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัล ความท้าทายและโอกาสในการปรับใช้การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในบริบทของรัฐบาล วิเคราะห์ผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการให้บริการสาธารณะโดยรวม ผ่านการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ กรณีศึกษา และข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ อย่างครอบคลุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการ ริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่ประสบความสำเร็จในองค์กรภาครัฐของไทย และบทวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัล, การบริหารจัดการ, องค์กรภาครัฐ

* Received 26 January 2024; Revised 24 February 2024; Accepted 29 February 2024

Abstract

Digital transformation involves integrating digital technologies to transform an organization's operations, processes, and services. This paper examines the concept of digital transformation and its effects on government organization management in Thailand. It explores the background and situation of digital transformation, the challenges and opportunities of adopting digital transformation in the Thai government context, analyzing its impact on efficiency, transparency and accountability, public engagement, and overall public service delivery through a comprehensive review of scholarly literature, case studies, and information from various reference sources. It aimed to provide insights into the successful implementation of digital transformation initiatives in Thai government organizations and the analysis of directions and trends that will occur in the future.

Keywords: Digital transformation, Management, Government organization

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัล (digital transformation) เกี่ยวข้องกับรวมและการบูรณาการ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในเชิงกลยุทธ์เพื่อปฏิบัติกระบวนการ ปรับปรุงการให้บริการและประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กร (Westerman, Bonnet, & McAfee, 2014) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลกลายเป็นกุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงองค์กรในภาคส่วนต่างๆ เพื่อการขับเคลื่อนนวัตกรรม ประสิทธิภาพ และการส่งมอบบริการที่ดีขึ้น ปรากฏการณ์นี้นอกจากจะส่งผลกระทบ อย่างมีนัยสำคัญต่อภาคเอกชนแล้ว ยังกลายเป็นวาระสำคัญสำหรับรัฐบาลทั่วโลกในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในภาครัฐ หรือที่เรียกว่า รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) หรือรัฐบาลดิจิทัล (digital government) ซึ่งมีเป้าหมายในการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (efficiency) ส่งเสริมความโปร่งใส (transparency) ความรับผิดชอบ

(accountability) การมีส่วนร่วมของประชาชน (public engagement) และการให้บริการสาธารณะโดยรวม (overall public service delivery) ที่มากขึ้น (United Nations, 2020)

ประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีพลวัตและก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลในภาครัฐ และได้เริ่มต้นการดำเนินการเพื่อรับเอาความคิดริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมาใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ โดยพยายามปรับปรุงแนวปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลให้ทันสมัย และสร้างการบริหารที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (UNCTAD, 2019) โดยความคิดริเริ่มเหล่านี้ สอดคล้องกับ วาระแห่งชาติ “ประเทศไทย 4.0” (Thailand 4.0) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพื่อการ ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐของไทยมีศักยภาพในการรับมือกับความท้าทายต่างๆ ที่รูปแบบการกำกับดูแลแบบดั้งเดิมต้องเผชิญ ความท้าทายเหล่านี้ ได้แก่ ความสำเร็จประสิทธิภาพของระบบราชการ ปัญหาคอขวดในการให้บริการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างจำกัด ด้วยการยอมรับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ รัฐบาลไทยมีเป้าหมายที่จะสร้างการบริหารจัดการที่คล่องตัวและตอบสนองรวดเร็วมากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของ พลเมืองในยุคดิจิทัล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทย โดยจะเจาะลึกถึงความท้าทายและโอกาสที่องค์กรภาครัฐของ ไทยต้องเผชิญในการนำความคิดริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมาใช้ นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ผลที่ตามมาของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในด้านประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และการให้บริการสาธารณะโดยรวม ในการศึกษาได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ กรณีศึกษา และรายงานข้อมูลจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative analysis) ประกอบด้วย การวิเคราะห์แก่นสาระของวรรณกรรม (thematic analysis of literature) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรณีศึกษา (comparative analysis of case studies)

เนื้อหาในบทความนี้แบ่งออกเป็นหลายส่วน โดยแต่ละส่วนจะมุ่งเน้นให้แง่มุมต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐของประเทศไทย การ

ทบทวนวรรณกรรมจะให้ความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด และความท้าทายในภาครัฐ ส่วนต่อจากนั้นจะเจาะลึกถึงความคิรีเริ่มต้น การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลที่ดำเนินการโดยรัฐบาลไทย ผลกระทบต่อธรรมาภิบาลและบทเรียนที่ได้รับ

ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในองค์กรภาครัฐ

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล (Digital transformation) เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างมากทั้งใน แวดวงวิชาการและธุรกิจ Westerman, Bonnet, and McAfee (2014) นิยามการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลว่า เป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทาง ธุรกิจ กิจกรรม ความสามารถ และรูปแบบธุรกิจ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและส่งมอบคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปลี่ยนแปลงนี้นำมาซึ่งการ บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) คลาวด์คอมพิวติ้ง (cloud computing) ปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence: AI) และอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมและประสิทธิภาพ

การนำการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมาใช้ในภาครัฐ ซึ่งมักเรียกว่า รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ รัฐบาล ดิจิทัลได้กลายเป็นกระแสทั่วโลก รัฐบาลทั่วโลกตระหนักถึงศักยภาพของ เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงการให้บริการพลเมือง ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ และเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (United Nations, 2020) โครงการริเริ่มของรัฐบาล ดิจิทัลครอบคลุมการใช้งานที่หลากหลาย ได้แก่ บริการ อิเล็กทรอนิกส์ (e-services) แพลตฟอร์มข้อมูลแบบเปิด (open data platforms) และระบบระบุตัวตน ดิจิทัล (digital identity systems)

ประโยชน์และความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในภาครัฐ

การนำความคิรีเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลไปใช้ในองค์กรของรัฐมีประโยชน์ ในหลายประการ ข้อได้เปรียบหลักประการหนึ่ง คือ การส่งมอบบริการและประสิทธิภาพที่ดีขึ้น (Gil-Garcia & Pardo, 2005) ด้วยการเปลี่ยนกระบวนการและบริการให้เป็นดิจิทัล รัฐบาล สามารถปรับปรุงขั้นตอนของระบบราชการ ลดงานเอกสาร และให้บริการที่รวดเร็วและเข้าถึง ได้มากขึ้นแก่ประชาชน

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลยังมีศักยภาพในการเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบ ในภาครัฐ โดยการริเริ่มระบบข้อมูลแบบเปิด (Open data initiatives) ช่วยให้รัฐบาลสามารถ แบ่งปันข้อมูลกับประชาชน ส่งเสริมความไว้วางใจและการมีส่วนร่วม (Chun, Shulman, & Sandoval, 2010) ยิ่งไปกว่านั้น แพลตฟอร์ม ดิจิทัล (digital platforms) ยังอำนวยความสะดวกในการรายงานแบบเรียลไทม์ ทำให้สามารถติดตามและ ประเมินประสิทธิภาพการ ทำงานของรัฐบาลได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในภาครัฐไม่ได้ปราศจากความท้าทาย ความ กังวลด้าน ความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวเป็นอุปสรรคสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ (Layne & Lee, 2001) การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้เกิดความเสี่ยงในการละเมิด ข้อมูล (data breaches) และการโจมตีทาง ไซเบอร์ (cyberattacks) อาจทำให้ข้อมูลสำคัญ หรือข้อมูลส่วนตัวบางอย่างเสียหายและทำลายความไว้วางใจ ของประชาชน

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลประสบ ความสำเร็จ รัฐบาล จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูป ระบบดิจิทัลในภาครัฐ เช่น ความ เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์และความมุ่งมั่นจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง (Gil-Garcia, 2012) โดยรัฐบาลต้องพัฒนา วิสัยทัศน์และแผนงานที่ชัดเจนสำหรับการ เปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายในการพัฒนาประเทศโดย ภาพรวม

นอกจากนี้ ความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนที่มีประสิทธิภาพกับภาคเอกชนและภาค ประชาสังคม สามารถเร่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้ (Heeks & Bailur, 2007) การ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียตั้งแต่ระยะเริ่มต้นและสร้างพันธมิตรสามารถนำไปสู่การ พัฒนาทางเลือกและวิธีการที่เป็นนวัตกรรม (innovative solutions) และการแบ่งปันแนวทาง ปฏิบัติที่ดีที่สุด (the sharing of best practices)

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในองค์กรภาครัฐเน้นให้เห็นถึงศักยภาพในการ เปลี่ยนแปลง และนำมาซึ่งประโยชน์มากมาย ได้แก่ การให้บริการที่ดีขึ้น ความโปร่งใส และ การมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม ความท้าทายต่างๆ เช่น ข้อกังวลด้านความ ปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว จะต้องได้รับการ แก้ไขอย่างรอบคอบเพื่อให้แน่ใจว่าใช้งาน จะประสบความสำเร็จ เมื่อพิจารณาปัจจัยเหล่านี้รวมถึงการประยุกต์ใช้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด จากนานาชาติ ฝ่ายบริหารองค์กรภาครัฐของไทยสามารถใช้พลังของ การเปลี่ยนแปลงทาง

ดิจิทัลเพื่อสร้างภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีประชาชนเป็น ศูนย์กลางมากขึ้น (public-centric sector)

การริเริ่มการปฏิรูปสู่ดิจิทัลในรัฐบาลไทย

ประเทศไทยได้ดำเนินการเชิงรุกในการเปิดรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในภาครัฐ โดยมีสำนักงาน พัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) (Digital Government Development Agency: DGA) เป็นหน่วยงานหลักที่ รับผิดชอบในการส่งเสริมและดำเนินโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในภาครัฐของประเทศไทย โดย DGA มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และขับเคลื่อนโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government projects) การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และผลักดันการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ใน หน่วยงาน ภาครัฐเพื่อยกระดับบริการสาธารณะและพัฒนาความสามารถด้านดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐ ความคิดริเริ่มสำคัญในการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลในประเทศไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2561; สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2560) ได้แก่

1. นโยบายไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0 Policy) ประเทศไทย 4.0 เป็นโมเดล เศรษฐกิจที่รัฐบาล นำมาใช้เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและนวัตกรรมของประเทศ นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยความรู้และ คุณค่า (value-based, knowledge-driven economy) โดยเน้นการสร้างการเติบโตที่นำโดย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (technology and innovation-led growth)

2. แผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) รัฐบาลไทยจัดทำแผน แม่บทรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล แผนดังกล่าวระบุกล ยุทธ์และความคิดริเริ่มในการ ยกระดับบริการสาธารณะ ส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัล และพัฒนา ความสามารถด้านดิจิทัลในหน่วยงานภาครัฐ

3. ศูนย์จัดการข้อมูลแห่งชาติ (National Data Management Center: NDMC) NDMC ทำหน้าที่ เป็นพื้นที่เก็บข้อมูลส่วนกลางสำหรับข้อมูลของรัฐบาล ทำให้สามารถแบ่งปัน และใช้ประโยชน์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพในหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ความคิดริเริ่มนี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการตัดสินใจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (data-driven decision-making) และปรับปรุงการให้บริการ

4. แพลตฟอร์มระบุตัวตนดิจิทัล (Digital ID Platform) รัฐบาลไทยได้นำแพลตฟอร์มระบุตัวตน ดิจิทัลมาใช้เพื่อให้ประชาชนมีวิธีการที่ปลอดภัยและสะดวกสบายในการเข้าถึงบริการของรัฐทางออนไลน์ แพลตฟอร์มนี้รับรองการพิสูจน์ตัวตนและการยืนยันตัวตนของผู้ใช้ (authentication and verification of users) เพิ่มความคล่องตัวในการส่งมอบบริการอิเล็กทรอนิกส์

5. ศูนย์ข้อมูลภาครัฐและบริการคลาวด์ (Government Data Center and Cloud Services) รัฐบาลไทยได้ลงทุนสร้างศูนย์ข้อมูลภาครัฐและโครงสร้างพื้นฐานคลาวด์ที่แข็งแกร่งเพื่อรวมศูนย์การจัดเก็บข้อมูลและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลและความปลอดภัย ความคิดริเริ่มนี้อำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูล และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

6. PromptPay (PromptPay) เป็นระบบชำระเงินดิจิทัลที่รัฐบาลไทยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมแบบไร้เงินสด (cashless transactions) และการเข้าถึงบริการทางการเงิน ช่วยให้ประชาชนชำระเงิน ได้อย่างปลอดภัยและสะดวกสบาย โดยใช้หมายเลขโทรศัพท์มือถือหรือหมายเลขประจำตัวประชาชน

7. นโยบายปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ (National AI Policy) รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาด้าน AI โดยได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2565–2570) ซึ่งเป็นความร่วมมือของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการของประเทศในการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของ AI ในภาคส่วนต่างๆ นโยบายดังกล่าวมุ่งส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยี AI อย่างรับผิดชอบเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

8. เมืองอัจฉริยะและ IoT (Smart Cities and IoT) หลายเมืองและหลายจังหวัดในประเทศไทยกำลังเปิดรับโครงการเมืองอัจฉริยะที่ใช้เทคโนโลยี IoT (Internet of Things) เพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของเมือง การขนส่ง และบริการสาธารณะ โครงการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยสรุป รัฐบาลไทยได้ดำเนินโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างแข็งขันเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและบริการสาธารณะให้ทันสมัย ความมุ่งมั่นของประเทศในการบรรลุไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติที่มุ่งเน้นนวัตกรรมและดิจิทัลเป็นแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังความพยายามมากมายเหล่านี้ ด้วยการผสมผสานระหว่างการวางแผนเชิงกลยุทธ์

การพัฒนานโยบาย และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ประเทศไทยมีความก้าวหน้าที่สำคัญในการเดินทางสู่การเป็นประเทศที่ก้าวหน้าด้านดิจิทัล

นอกจากความคิดริเริ่มสำคัญในการนำบริการรัฐบาลดิจิทัลไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภาคส่วนต่าง ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การให้ความสำคัญกับการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวด้วยการเปิดตัวกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการรับรองสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่ปลอดภัย และเพื่อรักษาและเกิดประโยชน์สูงสุดจากความคิดริเริ่มเหล่านี้ นอกจากนี้ยังตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัลของประชาชน ด้วยการลงทุนในโครงการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล รัฐบาลมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และความเชี่ยวชาญที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นดิจิทัลต่อการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการจัดการองค์กรภาครัฐ โดยปฏิรูปหรือเปลี่ยนแปลงการให้บริการสาธารณะ ปรับปรุงกระบวนการ และการนำข้อมูลไปใช้ ผลกระทบที่สำคัญบางประการของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลต่อการจัดการองค์กรภาครัฐมีดังนี้

1. ประสิทธิภาพและการให้บริการที่ดีขึ้น (Improved Efficiency and Service Delivery) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลและกระบวนการที่เป็นอัตโนมัติมาใช้ ทำให้หน่วยงานรัฐบาลสามารถปรับปรุงการให้บริการ ลดงานเอกสารและขั้นตอนการทำงาน สิ่งนี้นำไปสู่การให้บริการที่รวดเร็วขึ้นและลด ความล่าช้าของระบบราชการ ยกกระดับความพึงพอใจและประสบการณ์ของประชาชนโดยรวม เช่น บริการ อิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางออนไลน์ ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ตลอด 24 ชั่วโมงทุกวันจาก ทุกที่ ซึ่งช่วยลดความจำเป็นในการไปติดต่อยังสถานที่ราชการด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2017)

2. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น (Increased transparency and accountability) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้เพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทยการริเริ่มข้อมูลแบบเปิดและพอร์ทัลออนไลน์ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศของรัฐบาลได้ (Chun, Shulman, & Sandoval, 2010) สิ่งนี้ส่งเสริมความไว้วางใจในสถาบันของรัฐบาลและ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแล เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยให้สามารถรายงานและติดตาม กิจกรรมและค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแบบเรียลไทม์ ทำให้มั่นใจได้ถึงความรับผิดชอบที่มากขึ้นในการใช้เงินทุน สาธารณะ (United Nations, 2020) การเข้าถึงข้อมูลภาครัฐและข้อมูลทางการเงินของสาธารณะส่งเสริมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้น และลดโอกาสในการทุจริตและการจัดการที่ผิดพลาด ยิ่งไปกว่านั้น การบูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูลยังช่วยให้สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลได้ อำนวยความสะดวกในการ กำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรที่มีข้อมูลมากขึ้น (Layne & Lee, 2001)

3. ส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน (Empowered Citizen Engagement and Participation) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการ ตัดสินใจของรัฐบาล แพลตฟอร์มการมีส่วนร่วมทางอิเล็กทรอนิกส์ และช่องทางโซเชียลมีเดียกลายเป็นช่องทาง สำหรับประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือสาธารณะ (Gil-Garcia, 2012) การมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้นนี้ช่วยให้รัฐบาลเข้าใจความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน ได้ดีขึ้น นำไปสู่ นโยบายและบริการที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลยังช่วยให้รัฐบาลสามารถทำการสำรวจและรวบรวมข้อเสนอแนะจากสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถกำหนดและประเมินนโยบายที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Heeks & Bailur, 2007)

4. การเปลี่ยนแปลงกำลังแรงงานและการพัฒนาทักษะ (Workforce Transformation and Skills Development) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลทำให้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกำลังคนในองค์กรภาครัฐ เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลกลายเป็นส่วนสำคัญในการให้บริการและกระบวนการภายใน พนักงานของรัฐ จำเป็นต้องได้รับทักษะและความสามารถด้านดิจิทัล (United Nations, 2020) การฝึกอบรมและยกระดับ ทักษะกลายเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้และเครื่องมือที่จำเป็นในการนำทางภูมิทัศน์

ดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลยังนำไปสู่การเกิดขึ้นของ บทบาทและ ความรับผิดชอบงานใหม่ เช่น นักวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ และนักออกแบบ บริการดิจิทัลภายในหน่วยงานของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560; สำนักงานพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล, 2563)

แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดและบทเรียนที่ได้รับ

1. ปรับการปฏิรูปทางดิจิทัลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรัฐบาล (Aligning Digital Transformation with Government Objectives) การปฏิรูปทางดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพในองค์กรภาครัฐนั้น ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐบาล การผสมผสานรวมเทคโนโลยีดิจิทัลจะถือว่าประสบ ความสำเร็จได้ เมื่อสามารถสนับสนุนวิสัยทัศน์ของ รัฐบาลในการปรับปรุงการให้บริการ เพิ่มความโปร่งใส และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560) ความเข้าใจ ที่ชัดเจน เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ต้องการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าการริเริ่มการ เปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลจะผสมผสานกับวัตถุประสงค์ของรัฐบาลอย่างราบรื่นลงตัว

2. การรับรองความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Ensuring Data Security and Privacy) การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการรวบรวมและการจัดการ ข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้น มาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวที่ แข็งแกร่ง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปกป้องข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและรักษาความไว้วางใจ ของสาธารณชน องค์กรของรัฐควรปฏิบัติตามมาตรฐาน การปกป้องข้อมูลระหว่างประเทศและ ใช้โปรโตคอลความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เข้มงวดเพื่อป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น (Gil-Garcia & Pardo, 2005)

3. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศดิจิทัลที่แข็งแกร่ง (Building Strong Digital Infrastructure and Ecosystem) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่แข็งแกร่ง และยืดหยุ่นเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการดำเนินโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลให้ ประสบความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ การพัฒนา การเชื่อมต่อ broadband ศูนย์ข้อมูล และบริการ คลาวด์ที่เชื่อถือได้ (สำนักงานพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล, 2563) นอกจากนี้ การส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม จะสร้างระบบนิเวศที่

สนับสนุนและส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และการแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรม (Heeks & Bailur, 2007)

4. การส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนกับภาคเอกชน (Encouraging Collaboration and Partnership with the Private Sector) การร่วมมือกับภาคเอกชนสามารถเร่งความพยายามในการเปลี่ยน แปลงทางดิจิทัลโดยใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญทรัพยากร และโซลูชันที่เป็นนวัตกรรมของบริษัทเอกชน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนสามารถอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และรูปแบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2563)

5. การจัดการกับการผสมผสานรวมกันและการเข้าถึงทางดิจิทัล (Addressing Digital Inclusion and Accessibility) ความคิดริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลควรจัดลำดับความสำคัญของการผสมผสานรวมดิจิทัล เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนทุกคน รวมถึงกลุ่มคนชายขอบ และกลุ่มเปราะบาง สามารถเข้าถึงบริการและ เทคโนโลยีดิจิทัลได้ รัฐบาลต้องจัดการกับความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลโดยจัดการฝึกอบรมและการสนับสนุนสำหรับประชาชนที่มีความรู้ด้านดิจิทัลจำกัด (United Nations, 2020)

โดยสรุป แนวทางเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางดิจิทัลในการบริหารจัดการ ภาครัฐบาลและส่งเสริมความเป็นอยู่ในโลกดิจิทัล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับประชาชนทุกคนและทุกภาคส่วนในสังคม

บทวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มในอนาคตในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลสำหรับองค์กรภาครัฐในประเทศไทยจากการวิเคราะห์ตามบริบทในปัจจุบันและแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลทั่วโลก สามารถเน้นย้ำทิศทางและแนวโน้มที่เป็นไปได้บางประการที่อาจกำหนดอนาคตของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในองค์กรภาครัฐของไทย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงและปัญญาประดิษฐ์ (Advanced Data Analytics and Artificial Intelligence: AI) หน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูงและเทคโนโลยี AI มากขึ้นเพื่อรับข้อมูลเชิงลึก ปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจ และปรับปรุงการให้บริการ AI สามารถใช้สำหรับงานต่างๆ เช่น การวิเคราะห์เชิง

คาดการณ์ บริการเฉพาะบุคคล และระบบอัตโนมัติของกระบวนการตามปกติ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิภาพ

2. การประมวลผลแบบคลาวด์และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย (Cloud Computing and Digital Infrastructure Modernization) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในการนำระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้งมาไว้ในองค์กรภาครัฐทั่วโลก รวมถึงในประเทศไทยด้วย การประมวลผลแบบคลาวด์นำเสนอความสามารถในการปรับขนาด ความยืดหยุ่น และความคุ้มค่า ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีให้ทันสมัย เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน และปรับปรุงการให้บริการดิจิทัลแก่ประชาชน

3. มาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Cybersecurity and Data Privacy Measures) เนื่องจากองค์กรภาครัฐพึ่งพาแพลตฟอร์มดิจิทัลและเทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลมากขึ้น ความปลอดภัยทางไซเบอร์และความเป็นส่วนตัวของข้อมูลจึงกลายเป็นข้อกังวลสำคัญยิ่ง ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเห็นการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในโครงสร้างพื้นฐานด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ การอบการบริหารความเสี่ยง และมาตรการกำกับดูแลเพื่อปกป้องข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์

4. การส่งมอบบริการที่ยืดหยุ่นและเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Service Delivery) ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในอนาคตในองค์กรภาครัฐของไทยคาดว่าจะให้ความสำคัญกับรูปแบบการให้บริการที่เน้นพลเมืองเป็นศูนย์กลาง สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการออกแบบบริการและแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ใช้งานง่าย เข้าถึงได้ และตอบสนองต่อความต้องการและความชอบของประชาชน อาจเน้นไปที่การมีส่วนร่วมหลายช่องทางเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการไม่แบ่งแยก

5. เทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ (Blockchain Technology for Transparency and Trust) เทคโนโลยีบล็อกเชนมีศักยภาพในการเพิ่มความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจในการดำเนินงานและธุรกรรมของรัฐบาล องค์กรภาครัฐไทยอาจสำรวจการใช้บล็อกเชนสำหรับแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น การจัดการข้อมูลประจำตัวที่ปลอดภัย ความโปร่งใสของห่วงโซ่อุปทาน และการตรวจสอบเอกสารที่ปลอดภัย

6. การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการจัดหาผู้มีความสามารถ (Digital Skills Development and Talent Acquisition) การสร้างและดูแลบุคลากรที่มีทักษะซึ่งสามารถขับเคลื่อนความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของ

องค์กรภาครัฐในประเทศไทย แนวโน้มในอนาคตอาจเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในโครงการพัฒนาทักษะดิจิทัล กลยุทธ์การได้มาซึ่งผู้มีความสามารถ และความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคเอกชน

7. การบูรณาการเทคโนโลยีเกิดใหม่ (Integration of Emerging Technologies) เทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น Internet of Things (IoT), ความเป็นจริงเสริม (augmented reality: AR) และความเป็นจริงเสมือน (virtual reality: VR) คาดว่าจะมีบทบาทสำคัญในการปรับโฉมบริการและการดำเนินงานของรัฐบาลใหม่ เทคโนโลยีเหล่านี้มีศักยภาพในการปรับปรุงการรวบรวมข้อมูล ปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจ และสร้างประสบการณ์ที่ดีสำหรับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทิศทางและแนวโน้มเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามร่วมกันในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของพลเมือง ขณะเดียวกันก็เผชิญกับความท้าทายและโอกาสของโลกดิจิทัลที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประเทศไทยก้าวหน้าบนเส้นทางการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคประชาสังคมจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและรับประกันการพัฒนาที่ครอบคลุมและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในภาครัฐเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและกว้างขวาง โดยมีผลกระทบต่อทุกด้านของการดำเนินงานของภาครัฐ ดังนั้น การสร้างนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงดิจิทัลมีความสำเร็จและยั่งยืนได้ เพื่อเสนอแนะแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับผลกระทบดังกล่าว ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดกรอบนโยบายที่ครอบคลุมสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของรัฐบาล (Establish a Comprehensive Policy Framework for Government Digital Transformation) รัฐบาลควรพัฒนารอบ นโยบายที่ครอบคลุมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ของรัฐบาล ซึ่งนโยบายควรครอบคลุมทุกระดับของรัฐบาลและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ที่กว้างขึ้น เช่น Thailand 4.0 กรอบการทำงานควรรวมถึงแนวทางปฏิบัติสำหรับการรักษาความปลอดภัย

ข้อมูล (data security) การปกป้องความเป็นส่วนตัว (privacy protection) และการผสมรวมทางดิจิทัล (digital inclusion) (United Nations, 2020)

2. ลงทุนในการเพิ่มขีดความสามารถและการฝึกอบรมสำหรับพนักงานภาครัฐ (Invest in Capacity Building and Training for Government Employees) เพื่อให้การดำเนินการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลง ทางดิจิทัลประสบความสำเร็จ สิ่งสำคัญคือต้องลงทุนในโครงการเสริมสร้างศักยภาพและการฝึกอบรมสำหรับ พนักงานของรัฐ การฝึกอบรมควรมุ่งเน้นไปที่ทักษะดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการออกแบบบริการดิจิทัล โอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้พนักงานของรัฐสามารถใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและปรับตัวให้เข้ากับแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป (Gil-Garcia & Pardo, 2005)

3. เสริมสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Strengthen Cybersecurity Measures) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลทำให้องค์กรภาครัฐเผชิญกับภัยคุกคาม ความปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่อาจเกิดขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ รัฐบาลควร สร้างกรอบความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่แข็งแกร่ง ดำเนินการประเมินความเสี่ยงเป็นประจำ และดำเนินการ ตามแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อปกป้องข้อมูลที่ละเอียดอ่อนและโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ (United Nations, 2020)

4. ส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัลและการรวมพลเมืองเข้าด้วยกัน Promote Digital Literacy and Inclusion among Citizens) ควรให้ความสำคัญกับความคิดริเริ่มด้านความรู้ด้านดิจิทัลเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางดิจิทัลและตรวจสอบให้แน่ใจว่าประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมในบริการของรัฐบาลดิจิทัลได้ รัฐบาล สามารถร่วมมือกับองค์กรชุมชนและสถาบันการศึกษาเพื่อจัดโปรแกรมการฝึกอบรมและทรัพยากรที่เสริมสร้างทักษะความรู้ด้านดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560)

5. ประเมินและติดตามความคิดริเริ่มด้านการปฏิรูปทางดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ (Regularly Evaluate and Monitor Digital Transformation Initiatives) รัฐบาลควรสร้างกลไกสำหรับติดตามและประเมิน ผลกระทบของการริเริ่มด้านการปฏิรูปทางดิจิทัล การประเมินเป็นประจำจะช่วยให้สามารถระบุโครงการที่ ประสบความสำเร็จได้ เช่นเดียวกับส่วนที่ต้องปรับปรุง ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากการประเมินสามารถช่วยในการตัดสินใจด้านนโยบาย และการจัดสรรทรัพยากรในอนาคตได้ (Gil-Garcia, 2012)

โดยสรุป การดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้จะช่วยให้ภาครัฐมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะ

ยาว และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาด้านดิจิทัลในประเทศอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องเสียโอกาสใด ๆ ในการเข้าถึงบริการและโอกาสในสังคมดิจิทัลที่ก้าวหน้าขึ้นไปด้วยกัน ผ่านนโยบายและมาตรการที่รองรับการเปลี่ยนแปลงดิจิทัลอย่างครอบคลุมและมีเสถียรภาพที่ยั่งยืนในระยะยาว

สรุป

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้กลายเป็นพลังสำคัญในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทย ด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้รัฐบาลไทยมีความก้าวหน้าอย่างมากในการยกระดับการให้บริการ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และขีดความสามารถของแรงงาน การนำ ความคิดริเริ่มของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการขับเคลื่อนโดยนโยบายอย่างประเทศไทย 4.0 และแผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้ส่งเสริมระบบนิเวศดิจิทัลที่ให้ประโยชน์ทั้งกับประชาชนและพนักงาน ของรัฐ

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลต่อการจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทย นั้นลึกซึ้งมาก กล่าวคือ ด้วยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี หน่วยงานของรัฐได้ปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการที่นำไปสู่ การปรับปรุงประสิทธิภาพและการส่งมอบบริการที่รวดเร็วขึ้น ปัจจุบัน ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ได้มากขึ้นผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ลดอุปสรรคของระบบราชการ และทำให้พร้อมให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทุกวัน

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้ยกระดับความโปร่งใสและความรับผิดชอบในภาครัฐ ข้อมูลแบบเปิดช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของรัฐบาล ส่งเสริมความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วม การรายงานและการตรวจสอบตามเวลาจริงได้ ช่วยปรับปรุงและเพิ่มความสามารถของรัฐบาลในการติดตาม ผลการปฏิบัติงานและรับรองการใช้จ่ายเงินสาธารณะอย่างมีความรับผิดชอบ

การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลไม่เพียงเพิ่มขีดความสามารถของประชาชน แต่ยังเปลี่ยนรูปแบบ การทำงานของรัฐบาลด้วย โครงการฝึกอบรมและเสริมสร้างศักยภาพได้จัดเตรียมทักษะและความสามารถ ด้านดิจิทัลที่จำเป็นให้กับพนักงานของรัฐ ทำให้พวกเขาเปิดรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและขับเคลื่อน นวัตกรรมในการให้บริการสาธารณะ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการริเริ่มด้านการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลจะประสบความสำเร็จ อย่างยั่งยืน ผู้กำหนดนโยบายจะต้องจัดการกับความท้าทายหลายประการ เช่น

ข้อกังวลด้านความปลอดภัย ของข้อมูลและความเป็นส่วนตัวต้องอยู่ในระดับเชื่อถือได้ เนื่องจากรัฐบาลรวบรวมและจัดการข้อมูลที่ละเอียดอ่อนจำนวนมาก มาตรการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เข้มงวดและการปฏิบัติตาม มาตรฐานการปกป้องข้อมูลมีความจำเป็นต่อการรักษาความไว้วางใจของสาธารณชน

นอกจากนี้ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับการผสมรวมดิจิทัลและความสามารถในการเข้าถึง เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนทุกคนจะได้รับประโยชน์จากบริการดิจิทัล การลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลและ การเพิ่มพูนความรู้ทางดิจิทัลจะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมืองและการมีธรรมาภิบาลมากขึ้น

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลได้ปฏิวัติการจัดการองค์กรภาครัฐในประเทศไทย ซึ่งปูทางไปสู่ ภาครัฐที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โปร่งใส และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ในขณะที่เทคโนโลยีมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ผู้กำหนดนโยบายจะต้องตื่นตัวและปรับตัวอยู่เสมอ ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่หยุดนิ่งของประเทศและประชาชน ด้วยกรอบนโยบายที่ครอบคลุม การลงทุนในศักยภาพของแรงงาน และความมุ่งมั่นต่อการมีส่วนร่วมทางดิจิทัล รัฐบาลไทยจึงอยู่ในสถานะที่ดีที่จะเปิดรับโอกาสที่เข้ามาในยุคดิจิทัลและสามารถใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). ส่งเสริมการชำระเงินดิจิทัลสำหรับประเทศไทย 4.0.

เรี ย ก ไ้ ช้ เมี อ 25 ั น ว า ค ม 2565, จ า ก
<https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PaymentDevelopment/DigitalPayment/Pages/Promoting-Digital-Payment.aspx>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). แผนแม่บทรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.

2 5 6 0 -2 5 6 4 เรี ย ก ไ้ ช้ เมี อ 25 ั น ว า ค ม 2565, จ า ก
https://www.nesdb.go.th/nesdb_en/download/EGOVERMENT_Masterplan_2017-2021_7MB.pdf

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2563). เกี่ยวกับเรา. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2565, จาก

<https://www.dga.or.th/en/about-dga>

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ประเทศไทย 4.0: ยุทธศาสตร์ชาติ. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2565, จาก http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/03/masterplan_updated2023_080363.pdf
- Chun, S. A.; Shulman, S. and Sandoval, R. (2010). Government 2.0: Making Connections between Citizens. Data and Government. Information Polity, 15(1-2), 1-9.
- Gil-Garcia, J. R. (2012). Enacting Electronic Government Success: An Integrative Study of Government-wide Websites. Organizational Capabilities, and Institutions. Information Systems Research, 23(3), 774-795.
- Gil-Garcia, J. R. and Pardo, T. A. (2005). E-Government Success Factors: Mapping Practical Tools to Theoretical Foundations. Government Information Quarterly, 22(2), 187-216.
- Heeks, R. and Bailur, S. (2007). Analyzing e-Government Research: Perspectives, Philosophies, Theories, Methods, and Practice. Government Information Quarterly, 24(2), 243-265.
- Layne, K. and Lee, J. (2001). Developing Fully Functional E-Government: A Four-Stage Model. Government Information Quarterly, 18(2), 122-136.
- UNCTAD. (2019). Thailand Rapid eTrade Readiness Assessment. United Nations Conference on Trade and Development. Retrieved on June 26, 2023, from https://unctad.org/system/files/official-document/dtlstict2019d3_thailand.pdf
- United Nations. (2020). E-Government Survey 2020: Digital Government in the Decade of Action for Sustainable Development. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Division for Public Institutions and Digital Government. Retrieved on June 26, 2023, from <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2020-Survey/2020%20UN%20EGovernment%20Survey%20Full%20Report.pdf>

Westerman, G.; Bonnet, D. and McAfee, A. (2014). Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation. Harvard Business Review Press.

แรงจูงใจการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์

ของพระสงฆ์*

MOTIVATION FOR MONKS TO ENTER HIGHER EDUCATION IN MONASTIC UNIVERSITIES

เชาว์ เอื้อเฟื้อ¹ และ ธีรชัย ชุตินันต์²

Chao Ueafue¹ and Teerachai Chutimant²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ศรีไพบูลย์

¹⁻² Mahachulalongkorn Rajavidyalaya University, Kanchanaburi Sripaiboon collage, Thailand

Corresponding author E-mail: bright135799@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเปิดโอกาสให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีภารกิจมากมายในแต่ละวัน จึงส่งผลให้มีเวลาน้อยในการที่จะพิจารณาในการที่จะเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้น การศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาคือ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ พร้อมนำเสนอแนวคิด วิธีการ และแนวทางในการสร้างแรงจูงใจการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ในรูปแบบต่างๆ ผ่านมุมมองตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ และแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของพระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์ที่กำลังจะตัดสินใจเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ สามารถนำไปเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

* Received 9 January 2024; Revised 14 January 2024; Accepted 29 February 2024

ไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้พระสงฆ์มีความมานะพยายาม มีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรค และเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งเอาไว้

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์จำเป็นที่จะต้องอาศัยแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาคือ ซึ่งก็คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะส่งผลและมีอิทธิพลโดยตรงต่อพระสงฆ์ให้เกิดความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวางใดๆ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, การศึกษาต่อ, อุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยสงฆ์, พระสงฆ์

Abstract

Education is considered one of the important factors in giving people the opportunity to have a good quality of life. For higher education in the Sangha University of Sangha This is a person who has many missions every day. As a result, there is little time to consider entering higher education. Therefore, higher education in a monastic university for monks requires motivation to enter education good extension.

This academic article the objective is to study the motivation of monks to pursue higher education in a monastic university. Along with presenting concepts, methods, and guidelines for motivating monks to enter higher education in monastic universities in various forms. Through the perspective of concepts and theories about motivation. Concepts and theories regarding motivation for further study and ideas about the education of monks For monks who are about to decide to pursue higher education in a monastic university. It can be used to strengthen motivation to pursue higher education in a monastic university that is appropriate to the rapidly changing situation in the present era. As a result, the monks have perseverance. Have patience to overcome obstacles and in order to achieve success according to the goals that they have set.

The study found that continuing higher education in a monastic university for monks requires good motivation to continue their education, that is, achievement motivation. Because the motivation to strive for achievement will directly affect and influence the monks to be determined and not give up in the face of any obstacles. in order to achieve success according to the set goals.

Keywords: Motivation, Further Education, Higher Education, Monastic University, Monks

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาของคณะสงฆ์ได้พัฒนาขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยไม่ได้จัดการศึกษาธรรมะและบาลีเท่านั้น ได้เปลี่ยนการศึกษาในรูปแบบของปริยัติสามัญ และมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาขึ้นไปเพื่อนำให้พระสงฆ์มีความสมบูรณ์ในหลายๆ ด้าน เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2514 กระทรวงศึกษาธิการให้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2514 และปรับปรุงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2535 เป็นการศึกษาที่รัฐ กำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ฝ่ายศาสนจักรได้ศาสนทายาทที่ดีมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และสืบสานพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองเจริญสืบทอดต่อไป และเมื่อพระภิกษุสามเณรลาสิกขาแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือสามารถเข้ารับราชการได้สร้างคุณประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองได้ ปัจจุบันได้มีการจัดการศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมจำนวนมากขึ้น โดยมีจำนวน 400 กว่าโรงเรียนทั่วประเทศ ต่อมารัฐบาลโดยการยินยอมจากรัฐสภา ได้ตราพระราชกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการศึกษา พ.ศ.2527 ลงวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2527 และได้ตราพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2540 ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2540 โดยให้มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลไทย จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เปิดสอนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งภาคภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่

มีเป้าหมายในการมุ่งพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้ดำรงตนใน คำสอนของพระพุทธศาสนา ในอดีต วัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงถือเป็น ศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณร จะต้องศึกษาและนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชน ซึ่ง จะยังผลให้เกิดความสงบเรียบร้อย ภายในสังคมเกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนาและประเทศชาติใน ส่วนรวมต่อไป ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผน ปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2553-พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นแผนสำคัญที่มุ่งใช้วิธีการทางยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูป และเปลี่ยนแปลงระบบการจัด การศึกษา ระบบการบริหารจัดการ ระบบการบริการการศึกษา และระบบการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างมี เอกภาพ อีกทั้งเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา และทางเลือกที่ดีที่สุดอีกทางหนึ่งแก่สังคมไทย และสังคมพระพุทธศาสนาในระดับสากล โดยประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของโลกในการ เรียนรู้และการศึกษาระดับพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าพัฒนาโรงเรียนที่มีความ พร้อมให้เป็นการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา นานาชาติต้นแบบ เพื่อสร้าง ภาพลักษณ์ในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาทางพระพุทธศาสนาของโลก ที่มุ่งพัฒนาหลักสูตร ระบบ จัดการศึกษา และการสานสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่างๆ ที่เหมาะสม และเป็นไปได้รวมทั้งการ ส่งเสริมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างกันกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในระดับสากล (ธวัชชัย แก้วสิงห์, 2560: 4-5)

มหาวิทยาลัยสงฆ์ ถือเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ให้การศึกษสำหรับ พระภิกษุสามเณร โดยขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาขั้นสูงใน ระดับอุดมศึกษา จึงได้จัดตั้งสถาบันการศึกษาของสงฆ์ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นนิติบุคคล มี 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ วัดบวรนิเวศวิหารจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2536 และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่วัดมหาธาตุฯ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จัดตั้งเมื่อ พ.ศ.2539 ปัจจุบันมีสาขาอยู่ทั่วทั้ง 4 ภาค ของประเทศ ซึ่งเรียกว่าวิทยาเขตของสถาบัน นั้น ๆ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีวิทยาเขตอยู่ 10 แห่ง วิทยาลัยสงฆ์ 12 แห่ง ห้องเรียนอีก 5 แห่ง มีหน่วยวิทยบริการ 12 แห่ง นอกจากนี้ยังมีการจัดการศึกษาในต่างประเทศ อีก 5 แห่ง ปัจจุบันมีผู้จัดการศึกษาระดับปริญญาเอกแล้วจำนวน 11 รุ่น ปริญญาโท 25 รุ่น ปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติ 13 รุ่น ปริญญาตรี 60 รุ่น (พระสรวิชัย อภิปัญญา (ดวงชัย), 2558) ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม เป็น

องค์กรที่สำคัญที่ได้นำเอาหลักธรรมทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (กุทัย หาระพันธ์, 2555: 1)

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือ การมุ่งเน้นจัดการศึกษาอย่างกว้างขวางแก่ พระภิกษุสามเณร ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยจัดการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต และพุทธศาสนบัณฑิต หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งมีดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต แบ่งออกเป็น 4 คณะ คือ คณะศาสนาและปรัชญา คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต แบ่งเป็น 4 สาขา คือ สาขาพุทธศาสนศึกษาสาขาวิชาการจัดการศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยา และสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองระดับปริญญาเอก หลักสูตรศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา และ 2) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสนบัณฑิต แบ่งเป็น 4 คณะ คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ส่วนระดับบัณฑิตศึกษาเปิดสอนระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต เปิดสอน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาพุทธศาสนา เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรนานาชาติ สาขาวิชาปรัชญา สาขาวิชาธรรมนิเทศ และสาขาวิชาภาษาบาลี ส่วนระดับปริญญาเอกพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและสาขาวิชาปรัชญา (กุทัย หาระพันธ์, 2555)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์วางหลักการปฏิบัติกิจวัตรของพระภิกษุไว้ 10 ประการคือ 1) ลงอุโบสถ 2) บิณฑบาตเลี้ยงชีพ 3) สวดมนต์ไหว้พระ 4) กวาดอาวาสวิหารลานพระเจดีย์ 5) รักษาผ้าครอง 6) อยู่ปริวาสกรรม 7) โกนผมปลงหนวดตัดเล็บ 8) ศึกษาสิกขาบทและปฏิบัติพระอาจารย์ 9) เทศนาบัตติ 10) พิจารณาปัจเจกขณะทั้ง 4 เป็นต้น (อุทัย มณี (เปรียญ), 2562) ขณะเดียวกันในทางสังคม วัดกลายเป็นศูนย์กลาง เป็นที่รวมของประชาชน ชาวบ้านได้มีโอกาส ชุมชนพบปะพร้อมเพรียงกันในคราวที่วัดมีงาน งานสนุกสนานรื่นเริงก็มาจัดกันที่วัด มีเรื่องทุกข์หรือเดือดร้อนใจก็มาหาพระที่วัด วัดเป็นที่พักคนเดินทาง เป็นที่สงเคราะห์คนป่วยไข้ สิ่งของสำหรับใช้ในกิจการสำคัญ ก็อยู่ที่วัด เมื่อครัวเรือนใดมีกิจต้องใช้ ก็มายืมไปจากวัด ประชาชนมีความรู้สึก ว่า วัดเป็นของกลาง เป็นสมบัติร่วมกันของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นสำนักศึกษาที่ได้ส่งลูกหลานไปรับการอบรม พระกลายเป็นผู้นำของประชาชน ทั้งในทางจิตใจและทางสังคมเมื่อมีกิจเนื่องด้วยผลประโยชน์ร่วมกันของชาวบ้าน เช่น การก่อสร้างโรงเรียน การขุดบ่อน้ำ ทำทาง สร้าง

สะพาน เป็นต้น (Somdet Phra Buddhaghosacariya (P. A. Payutto), 2564) รวมถึงงานวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ กฐิน เข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น ซึ่งที่ผ่านมาพระสงฆ์มีการกิจที่ต้องปฏิบัติตามบทบาทของพระสงฆ์ไทยมากมายจึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ดังนั้น จึงควรมีการจุดใจที่ดีในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพในการจัดการศึกษา และสร้างความมั่นใจเรื่องคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมต้องให้บุคคลที่มีชื่อเสียง และเป็นแบบอย่างที่ดี หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จที่เป็นผลผลิตที่เป็นรูปธรรมจาก สถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่น และมั่นใจในศักยภาพการจัดการศึกษา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อม มีความสะดวกเหมาะสม เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย มีความน่าสนใจมีคุณภาพ และได้มาตรฐานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของสังคม ที่สำคัญคือ การให้การสนับสนุนทุกอย่างโดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก เช่น มีหอพักให้พระได้พักในวิทยาลัยสงฆ์ในระหว่างที่ทำการศึกษา เป็นต้น สร้างทัศนคติที่ดีให้เห็นถึงความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของการศึกษา พัฒนารูปแบบให้มีความทันสมัยหลากหลาย น่าสนใจ ชัดเจน น่าเชื่อถือ และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย เช่น มีห้องสมุดที่ทันสมัยและมีความหลากหลายทางวิชาการ สร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และให้โอกาสพัฒนาศักยภาพจากการสนับสนุนของสถานศึกษาทั้งผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ หรือผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อในระดับสูงหลังจบการศึกษาอีกด้วย (พระอาโษ เสี่ยกัง (มาเยอะ), 2562) อีกทั้ง พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เจ้าอาวาสวัด และเจ้าคณะจังหวัด ควรมีการผลักดันให้พระสงฆ์ให้พระสงฆ์เข้ารับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่มีการปฐมนิเทศควรให้ผู้ปกครองเข้าร่วมรับฟังด้วย เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ จะได้ช่วยส่งเสริมให้พระสงฆ์มีแรงจูงใจที่ดีในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้พระสงฆ์ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เมื่อสัณนิบาตไปหรือยังครองบรรพชิตอยู่ก็สามารถนำความรู้ไปพัฒนาวัดหรือองค์กรได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าในแต่ละวันพระสงฆ์มีการกิจที่ต้องปฏิบัติหลายประการ จึงทำให้มีเวลาในการที่จะเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์จะต้องอาศัยแรงจูงใจที่ดี จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ และแนวทางการศึกษาของพระสงฆ์ ว่ามีแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์อย่างไรบ้าง โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาใน

มหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์เหมาะสมกับภารกิจที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวัน รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจของเฮอริเบิร์ก (Herzberg, 1959: 113-115) ศาสตราจารย์หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยเวสเทอร์นรีเสิร์ฟ (Western Reserve University) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์ และได้พบซึ่งบทสรุปออกมาเป็นแนวคิดตามทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two-factor Theory) เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) หรือองค์ประกอบด้านกระตุ้น เป็นปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจในทางบวก ซึ่งจะเป็นผลให้พนักงานเกิดความพอใจในการทำงาน มีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องงานโดยตรง ปัจจัยด้านนี้ ได้แก่

1.1) ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ

1.2) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับความยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน กลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นโดยทั่วไป ได้รับความไว้วางใจมอบหมายให้ปฏิบัติงานสำคัญ ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน มีความสำคัญต่องาน ซึ่งการยอมรับนับถือนี้บางครั้งอาจจะแสดงออกในรูปของการยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน

1.3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work Itself) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีและไม่ดีต่อลักษณะงานว่า งานนั้นเป็นงานที่จำเจ เบื่อหน่าย ทำลายความสามารถ ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นงานที่ยากหรือง่าย

1.4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน (Advancement) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสถานะหรือตำแหน่งของบุคคลในองค์กร แต่ในกรณีที่บุคคลย้ายตำแหน่งจากแผนกหนึ่งไปยังอีกแผนกหนึ่งขององค์กรโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะ ถือเป็นเพียงการเพิ่มโอกาสให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เรียกได้ว่า เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบมากขึ้น แต่ไม่ใช่ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอย่างแท้จริง

2) ปัจจัยด้าน (Hygiene Factors) หรือองค์ประกอบด้านอนามัย เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อม หรือ ส่วนประกอบของงานปัจจัยด้านนี้ ได้แก่

2.1) นโยบาย และการบริหารงาน (Company Policy and Administration) หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์การ การให้อำนาจแก่บุคคล ในการให้เข้าดำเนินงานได้สำเร็จรวมทั้งการติดต่อสื่อสารในองค์การ ได้แก่ นโยบายการควบคุมดูแล ระบบขั้นตอนของหน่วยงาน ข้อบังคับ วิธีการทำงาน การจัดการ วิธีการบริหารงานของ องค์การ มีการแบ่งงานไม่ซับซ้อน มีความเป็นธรรม มีการเขียนนโยบายที่ชัดเจน และมีการแจ้ง นโยบายให้ทราบอย่างทั่วถึง เช่น การที่บุคคลจะต้องทราบว่าเขาทำงานให้ใครนั่นคือนโยบาย ขององค์การจะต้องแน่ชัด เพื่อให้บุคคลดำเนินงานได้ถูกต้อง

2.2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน (Interpersonal Relation Peers) หมายถึง การพบปะสนทนา ความเป็นมิตร การเรียนรู้กันในกลุ่ม ความรู้สึกเป็นส่วน หนึ่งในกลุ่ม และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลยังเป็นสัมพันธภาพ ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่าง ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกัน ในการติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดี ต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะเป็น องค์ประกอบที่เกิดควบคู่กับการปกครองบังคับบัญชาเสมอหากผู้ใต้บังคับบัญชาไม่สามารถ เข้าถึงผู้บังคับบัญชา หรือไม่สามารทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้แล้ว จะมีความรู้สึกไม่พึง พอใจในงานที่รับผิดชอบ

2.3) ความมั่นคงในการทำงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อความมั่นคงในงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน ได้รับการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น และความ มั่นคงขององค์การ นอกจากนี้ ยังได้รับโอกาสและการสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต สนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม สัมมนาหรือดูงาน เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ

2.4) สภาพแวดล้อมในการทำงาน (Working Condition) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะอำนวยความสะดวกในการทำงาน เช่น อาคารสถานที่ทำงาน สะอาดทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน อากาศถ่ายเท มี ความพร้อมของเครื่องมือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพียงพอ และอื่นๆ รวมทั้งปริมาณงานที่ รับผิดชอบ รวมทั้งสถานที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาปฏิบัติงานและติดต่อกับงาน และมีความ ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

2.5) รายได้และสวัสดิการ (Salary) หมายถึง ค่าตอบแทนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถในตำแหน่งงานที่ต้องปฏิบัติ ค่าตอบแทนเพียงพอต่อการดำรงชีพ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ เงินช่วยเหลือบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าล่วงเวลาเหมาะสม ตลอดจนสวัสดิการประเภทต่างๆ เหมาะสม รวมทั้งการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม

ทฤษฎีของ McClelland มีความสำคัญต่อการศึกษาเรื่องแรงจูงใจมาก เพราะเขาคิดว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะช่วยสอนให้บุคคลรู้จักความสำเร็จและความล้มเหลว และยังช่วยให้คิดว่าบุคคลควรจะทำงานในระดับที่เหมาะสมกับตนเอง จึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ McClelland ยังเชื่อว่าทฤษฎีของเขาสามารถนำไปใช้ เพื่อฝึกบุคคลให้รู้จักคิดและแสดงออก เพื่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ และสามารถนำไปใช้ได้ดีกับบุคคลที่มีสัมฤทธิ์ผลในการทำงานต่ำได้ดีอีกด้วย แรงจูงใจนี้เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการอยู่ในตำแหน่งที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความต้องการความสำเร็จสูงขึ้น ลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จะเป็นคนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรับภาระหรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ไม่ชอบเกี่ยงงาน จะค้นหาว่าปัญหาจะถูกแก้ได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ตั้งเป้าหมายไว้สูงกว่าปกติ และชอบเสี่ยงกับเป้าหมายในระดับที่เป็นไปได้หรือสถานการณ์ที่ท้าทาย ตลอดจนต้องการข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตน (McClelland, 1985) McClelland กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะทำให้บุคคลในอาชีพต่างๆ ประสบความสำเร็จในชีวิตหรือหน้าที่การงานนั้น เกิดจากความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในงานที่ทำบุคคลที่มีความต้องการประสบความสำเร็จ จะมีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เมื่อสามารถเอาชนะก็จะประสบความสำเร็จ จะมีความสบายใจหรือภูมิใจ ถ้าหากไม่สำเร็จก็จะรู้สึกวิตกกังวล แต่ก็จะมีมุ่งมั่นทำงานต่อไป แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้สามารถกระตุ้นให้เพิ่มขึ้นในบุคคลได้ นอกจากนี้ McClelland ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภท คือ (McClelland, 1985)

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ซึ่งก็คือความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไป ได้ด้วยดี โดยพยายามแข่งกับมาตรฐานอันดีเลิศ ความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และจะมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ต้องการ เป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดง พฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุตามความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์ แนวคิดตามทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two-factor Theory) แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ส่วนแรงจูงใจทางสังคม ประกอบไปด้วย 3 ประเภท คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อ

การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเปิดโอกาสให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะถ้ามีการศึกษาดีจะนำไปสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี ได้รับเงินเดือนค่าตอบแทนสูงเพียงพอต่อการเลี้ยงตนเองและครอบครัว การศึกษาช่วยให้คนมีโอกาสได้เลื่อนฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของตนได้ การศึกษาเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลและสังคมไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมภายนอก และภายในตัวบุคคล ซึ่งจะทำให้คนบรรลุถึงความเจริญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข แรงจูงใจที่จะส่งผลและมีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคลให้เกิดความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวางใดๆ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) (อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย, 2556: 15-16) ซึ่ง McClelland (1985) เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจด้านอื่นกล่าวว่า แรงจูงใจที่สำคัญยิ่งและควรปลูกฝังให้แก่พลเมือง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลที่มี ความต้องการสัมฤทธิ์ผลสูง ย่อมมีสิ่งผลักดันให้บุคคลเหล่านั้นมีความมานะพยายาม มีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรคและเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งเอาไว้ และพยายามทำสิ่งใดก็ด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทำให้ประเทศประสบความสำเร็จก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

จากการสำรวจในประเทศอังกฤษโดยสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Institute for Adult Education (NIAE, 1971: 7) พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าเรียน คือ

1) เหตุจูงใจด้านอาชีพ เป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่วัยต้น หรือคนหนุ่มสาวมาเข้าเรียน เพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านอาชีพ และด้านความรู้เพื่อ

จะได้หางานง่ายขึ้น ประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ได้รับการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

2) เพื่อพัฒนาตนเอง (Self - Development) ให้มีความรู้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ขยายโลกทรรศน์ หรือสนใจวิชาการแขนงหนึ่งแขนงใดโดยเฉพาะส่วนใหญ่เรียนเพื่อยกระดับความรู้ตนเอง

3) แม่บ้านพัฒนา (Captive Wives) เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งในสังคมเมือง โดยเฉพาะในหมู่แม่บ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ต้องการเพิ่มพูนความรู้ตัวเอง และเพื่อปรับปรุง สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว มักใช้เวลาว่างในช่วงกลางวันเข้าเรียน

4) เหตุจูงใจทางสังคม (Social Motives) เนื่องจากแรงผลักดันทางสังคมแฝงอยู่ด้วย เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องการตามให้ทันคนอื่น ไม่อยากล้าหลัง ขจัดความเหงา หวังว่าจะพบ ขายในฝันหรือหญิงในฝัน มาเรียนเพราะเพื่อนชักชวน หรือเพราะมีเวลาว่างช่วงนั้นพอดี

5) เหตุผลอื่นๆ (Other Motives) เช่น สนใจกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะบางคนเห็นว่า เพราะมีโปรแกรมที่เปิดสอนอยู่ใกล้ๆ บ้าน นอกจากนี้ก็เข้าเรียนเพราะความจำเป็นขึ้นมาในช่วงใด ช่วงหนึ่งของชีวิต เช่น ในวัยผู้ใหญ่วัยต้นต้องการรู้เรื่องการตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก พัฒนาอาชีพในวัยกลางคนต้องการใช้เวลาว่าง ต้องการเข้าใจเรื่องของวัยรุ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุตรในวัยสูงอายุมักจะเกี่ยวพันกับการปรับตัวเมื่อปลดเกษียณ เพื่อรักษาสุขภาพ ต้องการใช้เวลาว่าง ค้นหาสัจธรรมของชีวิต เป็นต้น

Rogers (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2544: 47-48) ได้กล่าวถึงเหตุผล ที่นักศึกษาผู้ใหญ่มาเรียน ดังนี้

1) แรงจูงใจด้านอาชีพ จากการศึกษาพบว่า เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญ ในการทำให้ ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้ โดยการเข้าศึกษาต่ออีกครั้ง โดยเฉพาะผู้ใหญ่วัยต้น ซึ่งเหตุผลหนึ่งก็เพราะจะ ช่วยส่งเสริมโอกาสก้าวหน้าในอาชีพการงานที่ปฏิบัติอยู่ จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันการศึกษา ผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศไทย (National Institute of Adult Education (NIAE), 1971) ปรากฏว่าประมาณเกือบร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้ข้อมูลว่า การเข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวัง เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการงานและอาชีพนั่นเอง

2) แรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง เป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในด้านความรู้ทั่วไป หรืออาจเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่องานอดิเรก จากข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจในประเทศไทย ซึ่งจัดทำโดย สถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศไทย

(National Institute of Adult Education (NIAE), 1971) ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีมากกว่าร้อยละ 40 บอกเหตุผลในการเรียนว่า เพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตามความสนใจให้มากขึ้น ซึ่งพบว่าผู้เรียนที่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจประเภทนี้จะเป็นหญิงมากกว่าชาย

3) แรงจูงใจด้านสังคม กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับความสนใจจากผู้เรียนค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผลทางสังคม นักศึกษาเข้ามาเรียนเพื่อที่จะได้มีโอกาสพบเพื่อนใหม่ รู้จักกับครูผู้สอนตลอดจนบรรยากาศที่แปลกไปจากชีวิตประจำวัน และในขณะเดียวกันก็มีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญาแทรกอยู่ด้วย จากการสำรวจของ สถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศอังกฤษ (National Institute of Adult Education (NIAE), 1971) พบว่าเหตุการณ์นี้มีจำนวนถึงร้อยละ 10 ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้ามาเรียน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพราะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความมานะพยายาม มีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรค และเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งเอาไว้ และพยายามทำสิ่งใดก็ด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาของพระสงฆ์

การศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในปัจจุบัน จัดเป็นประเภทใหญ่ๆ (Somdet Phra Buddhaghosacariya (P. A. Payutto), 2564) ได้ดังนี้

1) การศึกษาที่เป็นระบบของคณะสงฆ์เองโดยเฉพาะ เป็นอิสระต่างหากจากระบบของรัฐ โดยทางการคณะสงฆ์เป็นผู้จัดดำเนินการเอง

1.1) แผนกธรรม ได้แก่ นักธรรมและธรรมศึกษา (มี ๓ ชั้นคือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก)

1.2) แผนกบาลี ได้แก่ เปரியุทธม (มี 9 ชั้น คือประโยค 1-2 ถึงประโยค ป.ธ. 9)

2) การศึกษาที่อยู่ในระบบของรัฐ หรือจัดให้สอดคล้องกับระบบของรัฐ แยกเป็น

2.1) การศึกษาทางฝ่ายคณะสงฆ์ที่จัดให้สอดคล้องกับระบบของรัฐ โดยหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลในพระศาสนาเป็นผู้จัดดำเนินการ ได้แก่

- การศึกษาที่คณะสงฆ์รับเข้าเป็นการศึกษาของคณะสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

- การศึกษาที่รัฐกำหนดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2.2) การศึกษาในระบบของรัฐ ซึ่งหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลจัดให้แก่พระภิกษุสามเณร โดยขออนุญาตจากรัฐ ได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับพระภิกษุสามเณร

3) การศึกษาที่จัดขึ้นเป็นอิสระต่างหากจากระบบของคณะสงฆ์และระบบของรัฐ ได้แก่ จิตตภาวันวิทยาลัย โรงเรียนอภิธรรม เป็นต้น

สรุปได้ว่า การศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในปัจจุบัน จัดออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) การศึกษาที่เป็นระบบของคณะสงฆ์เองโดยเฉพาะ เป็นอิสระต่างหากจากระบบของรัฐ โดยทางการคณะสงฆ์เป็นผู้จัดดำเนินการเอง 2) การศึกษาที่อยู่ในระบบของรัฐ หรือจัดให้สอดคล้องกับระบบของรัฐ และ 3) การศึกษาที่จัดขึ้นเป็นอิสระต่างหากจากระบบของคณะสงฆ์และระบบของรัฐ

องค์ความรู้ใหม่

พระสงฆ์เป็นผู้ที่มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติหลายประการในแต่ละวัน จึงทำให้มีเวลาในการที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์น้อยลง ดังนั้นการที่จะเข้ารับการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ จึงจำเป็นจะต้องอาศัยแรงจูงใจที่ดี ซึ่งแรงจูงใจการเข้ารับการการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ที่สำคัญนั้น คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำให้พระสงฆ์เกิดความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวางใดๆ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แรงจูงใจการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์
ของพระสงฆ์

ที่มา : เซาว์ เอื้อเฟื้อ และ ชีรชัย ชุตินันต์ (2566)

สรุป

การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเปิดโอกาสให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะการศึกษาเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลและสังคมไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมภายนอก และภายในตัวบุคคล ซึ่งจะทำให้คนบรรลุถึงความเจริญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับการศึกษาของพระสงฆ์นั้น พบว่าในแต่ละวันพระสงฆ์มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติหลายประการ จึงทำให้มีเวลาในการที่จะเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ของพระสงฆ์ จะต้องอาศัยแรงจูงใจที่ดี และแรงจูงใจที่จะส่งผลและมีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคลให้เกิดความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวางใดๆ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความมานะพยายาม มีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรค และเพื่อให้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งเอาไว้ และพยายามทำสิ่งใดก็ด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทำให้ประเทศประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กृतัย หาระพันธ์. (2555). การใช้สารสนเทศของพระนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงฆ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธวัชชัย แก้วสิงห์. (2560). อัตลักษณ์โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์จีนนิกาย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระสรวิชัย อภิปัญญา (ดวงชัย). (2558). การอุดมศึกษา : การศึกษาเพื่อประชาชน. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/273>.
- พระอาโช เสี่ยงัง (มาเยอะ). (2562). รูปแบบแรงจูงใจในการศึกษาต่อสำหรับเยาวชนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(1), 180-196.
- Somdet Phra Buddhaghosacariya (P. A. Payutto). (2564). สถาบันสงฆ์ในสังคมไทย. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.watnyanaves.net/en/book-reading/424/2>.
- อุทัย มณี (เปรียญ). (2562). ฐานะของ “พระภิกษุในพระพุทธศาสนา”. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.posttoday.com/lifestyle/602096>.
- อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย. (2556). แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. งานวิจัยคณะศิลปศาสตร สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: อีระป้อมวรรณกรรม.
- Herzberg, F. (1959). Frederick; Mausner, Bernard; and Synderman, Block the Motivation to Work. New York: John Willey.
- McClelland, D.C. (1985). Human motivation. Chicago: Scott, Foresman.
- National Institute for Adult Education (NIAE). (1971). The Year Book of Adult Education. London: Author. New York: McGraw – Hill.

แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21*

PERPETUAL RELEVANCE AND EVOLVING METHODOLOGIES IN THE 21ST CENTURY

กิตติพงษ์ โคตรจันทิก¹, รัตเกล้า แจ่มฤทธิ์² และ จันทิมา สุขสุคนธ์³

Kittipong Khotchunthuek¹, Radkao Jamrit² and Jantima Suksukont³

¹⁻³วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

¹⁻³ Phetchaburi Sangha College, Thailand

Corresponding author E-mail: Kittipong_joo11@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในฐานะองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ซึ่งมุ่งศึกษากิจกรรมทางการเมืองของมนุษย์ภายในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รัฐศาสตร์จำเป็นต้องปรับทิศทางในการศึกษาเป็นระยะ ๆ ให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะสามารถให้อธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์และน่าเชื่อถือ และปัจจุบันขอบเขตของการศึกษาทางรัฐศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็นอย่างมาก ทำให้แนวทางการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปอย่างปฏิเสธไม่ได้ โดยการศึกษาวิจัยรัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 นี้ให้ความสนใจเรื่องของอำนาจหลากหลายมิติมากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะอำนาจของรัฐ อำนาจที่มองเห็นได้โดยง่ายหรือสามารถแสดงให้เห็นได้ไม่ยากแบบเดิม ซึ่งการศึกษารัฐศาสตร์นั้นมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่งทั้งในมิติด้านความรู้ ด้านความเป็นพลเมือง และด้านวิชาชีพ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: รัฐศาสตร์, แนวการศึกษา, ศตวรรษที่ 21

* Received 10 January 2024; Revised 26 February 2024; Accepted 29 February 2024

Abstract

Political science is a social science discipline that studies the ever-changing political activities of humans within society. Political science must periodically adjust its research focus to line with current movements, allowing for timely and trustworthy explanations of varied events. Political science's scope has expanded dramatically in recent years, prompting changes in its research methods. In the twenty-first century, political science must show more interest in the multiple dimensions of power, rather than focusing primarily on state power. Power, which was once clearly observable or demonstrative in traditional methods, now demands a larger viewpoint. Studying political science is critical for humans in terms of knowledge gain, citizenship, and professional development. Hence, this paper seeks

Keywords: Political science, Educational approach, 21 st century

บทนำ

รัฐศาสตร์ (Political Science) เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ ซึ่งถือเป็นสาขาหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่มุ่งศึกษากิจกรรมทางการเมืองของมนุษย์ภายในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องปรับทิศทางการศึกษาเป็นระยะ ๆ ให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะสามารถให้อรรถาธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันการณ์และน่าเชื่อถือ ความเป็นของการศึกษาทางรัฐศาสตร์มีมาตั้งแต่ยุคกรีกโบราณมาจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกได้ 5 ยุค ได้แก่ ยุคคลาสสิก ยุคสถาบัน ยุคเปลี่ยนผ่าน ยุคพฤติกรรมศาสตร์ และยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ อันเป็นจุดเปลี่ยนมาสู่การศึกษารัฐศาสตร์ยุคปัจจุบัน การศึกษาด้านรัฐศาสตร์ในแต่ละยุคมีเป้าหมายในการศึกษา แนวคิดด้านทฤษฎี และระเบียบวิธีในการศึกษาที่แตกต่างกันค่อนข้างเด่นชัด และจากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ขอบเขตของการศึกษาทางรัฐศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอย่างรวดเร็ว สังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนถ่ายเทข้อมูลข่าวสารในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้แนวทางการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงตามไปอย่างปฏิเสธไม่ได้ โดยการศึกษารัฐศาสตร์เดิมจำกัดอยู่เพียงการศึกษาว่าด้วยเรื่องของรัฐเท่านั้น หรือไม่ก็ศึกษาในมิติ

ของผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองแต่แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 นี้ให้ความสนใจในเรื่องที่แตกต่างจากที่เคยเป็นมาทั้งในประเด็นความสนใจและแนวทางการศึกษา โดยศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของอำนาจหลากหลายมิติ และให้ความสนใจไม่จำกัดเฉพาะอำนาจของรัฐอำนาจที่มองเห็นได้โดยง่ายหรือสามารถแสดงให้เห็นได้ไม่ยากแบบเดิม แต่การศึกษอำนาจจะศึกษาอำนาจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อำนาจที่ไม่ปรากฏแต่มีผลหรือต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องรอบข้างหรือมีความหมายในหลากหลายมิติ อย่างไรก็ตามความสนใจเกี่ยวกับรัฐยังเป็นแกนหลักถึงแม้ว่าจะผ่อนคลายลงมาจากเดิมมาก แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธว่ายังเป็นความสนใจกระแสหลัก (Cox. 2012; Glain. 2012; Rubin. 2012) โดยการศึกษาทั้งการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการสร้างรัฐจักรวรรดิ การก่อตัวขึ้นของอำนาจ และการปฏิบัติการของอำนาจรัฐ รวมถึงการวิพากษ์ให้เห็นถึงแก่นแท้ของรัฐ

ความเป็นมาของรัฐศาสตร์

รัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความเก่าแก่มาก โดยมีวิวัฒนาการมานับกว่า 2,500 ปี การศึกษารัฐศาสตร์นั้นมีพัฒนาการและมีการเปลี่ยนแปลงมุมมอง โลกทัศน์ เป้าหมายในการศึกษาตลอดจนเครื่องมือ และวิธีการในการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยวิวัฒนาการของการศึกษารัฐศาสตร์ได้เป็น 5 ยุค ได้แก่ ยุคคลาสสิก ยุคสถาบัน ยุคเปลี่ยนผ่าน ยุคพฤติกรรมศาสตร์ และยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ (พิทยา มาศมินทร์ไชยนรา, 2547)

1) ยุคคลาสสิก (Classical period) การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคแรกสุดนี้เกิดขึ้นในช่วงยุคกรีกโบราณจนถึงศตวรรษที่ 19 การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคนี้มุ่งการศึกษาสิ่งที่ควรจะเป็นมากกว่าศึกษาสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในสังคมในยุคนั้น อาทิ การตั้งคำถามถึงการเมืองที่ดี รัฐที่ดี ผู้ปกครอง ลักษณะของรูปแบบการปกครองที่เหมาะสม และความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษารัฐศาสตร์แบบนี้เริ่มต้นจากการพิจารณาปัญหาทางการเมืองจากมุมมองของปรัชญาที่เน้นความถูกต้องและความเป็นธรรมของการกระทำ กิจกรรมทางการเมืองจึงมีลักษณะเป็นจรรยาบรรณ อุดมคติ และค่านิยมส่วนตัวกำกับอยู่ด้วยวิธีการศึกษาเป็นแบบนิรนัย (Deductive Method) เริ่มต้นด้วยการเสนอหลักการและเหตุผลทฤษฎี แล้วจึงหาข้อมูลและหลักฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจว่าสภาพแวดล้อมนั้นเหมาะสมกับหลักการหรือไม่ การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาข้อมูลที่สนับสนุนแนวคิด และมีทิศทางในการกำกับการวิจัย

2) ยุคสถาบัน (Institutional period) การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคสถาบันนี้ เกิดขึ้นท่ามกลางกระแสการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) ที่เกิดขึ้นในยุโรปในศตวรรษที่ 19 โดยการศึกษารัฐศาสตร์ในยุคนี้ไม่ใช่การแสวงหารูปแบบการปกครองที่ดีอีกต่อไป แต่เป็นประเด็นของการสร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตย เน้นการศึกษาสถาบันทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในแง่โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น รัฐสภา รัฐบาล ศาล กฎหมายต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง ในแง่ของวิธีการในการศึกษาเน้นไปที่ 3 ด้านหลัก คือ การพรรณนาและการหาข้อสรุปเชิงอุปนัย การวิเคราะห์องค์การทางการเมืองด้วยมุมมองด้านกฎหมาย และการเปรียบเทียบและข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังเริ่มมีการวิจัยเอกสารมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเอกสารทางประวัติศาสตร์และกฎหมาย

3) ยุคเปลี่ยนผ่าน (Transitional period) การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคเปลี่ยนผ่านนี้ได้เกิดขึ้นในช่วงระหว่างต้นศตวรรษที่ 20 จนก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นช่วงเวลาที่การศึกษารัฐศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาได้เติบโตอย่างรวดเร็ว และกลายเป็นผู้นำในการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคนี้ได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความพยายามของนักรัฐศาสตร์อเมริกันจำนวนหนึ่งที่ต้องการสร้างอัตลักษณ์ให้กับการศึกษารัฐศาสตร์ ในขณะเดียวกันก็มุ่งยกระดับรัฐศาสตร์ให้เป็นวิทยาศาสตร์ในทำนองเดียวกันกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และต้องการพัฒนาขอบข่ายและวิธีการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ให้แตกต่างประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์อื่น โดยการศึกษารัฐศาสตร์ในยุคนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดและวิธีการศึกษาของสาขาวิชาอื่น เช่น ฟิสิกส์ จิตวิทยา สถิติ และเศรษฐศาสตร์

4) ยุคพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral period) การศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในยุคนี้เกิดความชัดเจนในช่วงทศวรรษ 1950 ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองอันเป็นผลมาจากการที่นักวิชาการรัฐศาสตร์ในยุคนี้ต้องการพัฒนาสังคมศาสตร์ให้กลายเป็นวิทยาศาสตร์ นำไปสู่การรับเอาคำว่า "พฤติกรรมศาสตร์" (Behavioral sciences) มาใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า สังคมศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทิศทางของวิชารัฐศาสตร์จากที่เคยเป็นมาสู่การศึกษาในยุคพฤติกรรมศาสตร์นั้นเริ่มต้นจากขบวนการพฤติกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายต่อต้านรัฐศาสตร์เชิงสถาบัน และหันมาสนใจศึกษาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในสถานการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ มีการนำวิธีการของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาใช้ในการศึกษารัฐศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะการสร้าง ทฤษฎีเชิงประจักษ์ที่มีระเบียบแบบแผน การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธี

การศึกษาทางรัฐศาสตร์ องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ในช่วงนี้ได้ขยายตัวออกไปมากมาย และเกิดการนำแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาใช้ศึกษาทางรัฐศาสตร์ เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง ระบบการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ความก้าวหน้าของการศึกษาในประเด็นการเมือง เปรียบเทียบ เช่น การพัฒนาประชาธิปไตย การทำให้ทันสมัย การใช้ความรุนแรงทางการเมือง จิตวิทยาทางการเมือง ความเชื่อ จิตสำนึกทางการเมือง ปทัสถานทางการเมือง เป็นต้น ก็เป็นผลผลิตของการศึกษารัฐศาสตร์ในช่วงพฤติกรรมศาสตร์เช่นกัน

5) ยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ (Post-behavioral period) เป็นผลมาจากกระแสการต่อต้านการศึกษา รัฐศาสตร์แบบพฤติกรรมศาสตร์ โดยหันมาให้ความสำคัญของการศึกษา ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองจากแง่มุมต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ไขในเชิงนโยบาย ส่งผลให้การศึกษา ด้านนโยบายสาธารณะ (Public policy) ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกา ขณะเดียวกันประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกละเลยก็ได้รับความสนใจศึกษากันอย่างจริงจัง เช่น การศึกษาด้านสตรีนิยม การเมืองอัตลักษณ์ของคนกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้แนวความคิดบางอย่างก็ถูกนำกลับมาใช้ศึกษาใหม่ เช่น ทฤษฎีรัฐ และมีการรับเอาทฤษฎีใหม่ ๆ เช่น Neo-Marxist และทฤษฎีพึ่งพาในช่วง 1970-1980 การศึกษารัฐศาสตร์ในยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ยังเปิดพื้นที่ให้กับการศึกษาแบบใหม่ ๆ เช่น การเกิดขึ้นของทฤษฎีแนววิพากษ์ (Critical theory) แนวคิดหลังโครงสร้าง (Post-structuralism) และแนวคิดเชิงหลังสมัยใหม่ (Post Modernism) เป็นต้น

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 มีขอบข่ายที่กว้างขวางมากขึ้น โดยมีการผสมผสานศาสตร์สาขาวิชาอื่นเข้ามาสัมพันธ์กัน ทำให้เนื้อหาสาระของการศึกษารัฐศาสตร์ขยายขอบเขตเปลี่ยนไปสู่การศึกษาประเด็นอื่นๆ กว้างขวางมากขึ้น ผู้ศึกษาจึงวิเคราะห์แนวทางการศึกษารัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ตามขอบเขตของการศึกษารัฐศาสตร์ ดังนี้

1. รัฐ แนวทางการศึกษารัฐในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างไปจากเดิมทั้งแง่มุมที่ศึกษาระเบียบวิธีการศึกษา รวมถึงหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งส่วนใหญ่ถือว่าการศึกษารัฐทำความเข้าใจรัฐแต่ไม่ได้เป็นไปเพื่อรับใช้รัฐอีกต่อไป หากแต่ศึกษาเพื่อที่จะรู้เท่าทันรัฐ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจรัฐอย่างงมงาย และมุ่งที่จะหาวิธีการที่จะลดทอนความสำคัญของรัฐหรือให้รัฐรับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในฐานะพลเมือง การกล่าวถึงศาสตร์ทาง

รัฐศาสตร์จึงไม่ได้จำกัดเฉพาะนักรัฐศาสตร์เท่านั้น แต่ไม่ว่าใครก็สามารถพูดเรื่องรัฐศาสตร์ได้ แม้แต่ประชาชนธรรมดาาก็พูดเรื่องรัฐศาสตร์ได้ อย่างไรก็ตามการศึกษาว่าด้วยเรื่องรัฐในประเทศไทยมุ่งที่จะศึกษารัฐในมุมมองที่ยังไม่กว้างขวางนัก ยังคงศึกษารัฐศาสตร์ในฐานะรัฐเป็นศูนย์กลางความสำคัญเช่นเดิม เช่น เน้นศึกษาองค์ประกอบของรัฐ อำนาจของรัฐ หน้าที่ของรัฐ การเมืองการปกครอง เป็นต้น

2. อำนาจ แนวทางการศึกษาอำนาจในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกับการศึกษาอำนาจในอดีต โดยในอดีตเน้นอำนาจทางการเมืองที่ปรากฏอย่างชัดเจนเป็นหลัก แต่การศึกษอำนาจในศตวรรษนี้สนใจศึกษาการใช้อำนาจทุกรูปแบบ เกือบทุกมิติเท่าที่นัก รัฐศาสตร์จะสืบเสาะค้นหาพบ การศึกษอำนาจต่างๆ ในมิตินี้จึงมีความกว้างขวางกว่าเดิมไม่คับแคบอย่างการศึกษาแบบเดิมอีกต่อไป

3. เสรีภาพ แนวทางการศึกษาเสรีภาพในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาถึงการผนวกรวมเอาแนวคิดด้วยเสรีภาพเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่กลมกลืนในอุดมการณ์หลักของฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาแนวร่วมจากมวลประชาชนทั่วไป สังเกตจากพรรคการเมืองในหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับเรื่องเสรีภาพในแบบของตนในแนวทางที่สอดคล้องกับอุดมการณ์หลักที่ตนเองยอมรับ เพื่อให้มีพลังสนับสนุนพรรคการเมืองของตนเองมากขึ้น จนบางครั้งอาจดูเหมือนว่าละทิ้งอุดมการณ์เดิมของพรรค ไม่เว้นแม้แต่ในศาสนาบางศาสนา เสรีภาพใช้เป็นเครื่องมือใตการครอบงำความคิดของผู้คนในสังคม โดยการอ้างว่าเสรีภาพเป็นส่วนหนึ่งของหลักธรรมของศาสนานั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการยกยอความคิดของตนเองจนเกินเลยและไม่เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือละเลยความคิดอื่นน้อยเกินไป

4. ความเท่าเทียม ในอดีตอุดมการณ์ความเท่าเทียมกันนั้นเป็นความคิดหลักของนักคิดฝ่ายสังคมนิยมที่มองว่าปัจเจกบุคคลในสังคมมีความไม่เท่าเทียมกัน มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูง และ ยิ่งทวีความรุนแรงของความไม่เท่าเทียมกัน หากยึดโยงเอาแนวคิดของนักคิดฝ่ายเสรีนิยมมาใช้จะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมมากยิ่งขึ้น แต่ในศตวรรษที่ 21 นักคิดทั้งฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยม นักรัฐศาสตร์ และนักวิชาการสาขาอื่นต่างก็ให้ความสนใจศึกษาความเท่าเทียมกันอย่างมาก รวมถึงทุกสังคมต่างให้ความสนใจกับความเสมอภาคมากขึ้น เนื่องจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมกำลังมีปัญหอย่างต่อเนื่อง และมีนักวิชาการจำนวนหนึ่งมองว่าระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างความไม่เท่าเทียมทางสังคม อีกทั้ง

ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมมักจะเอื้อต่อการเพิ่มเสรีภาพและการเป็นเจ้าของของบุคคลผู้มีอำนาจในตลาด ทำให้บุคคลผู้ไร้อำนาจถูกทิ้งให้อยู่ข้างหลังและได้รับผลกระทบอันเลวร้ายจากสังคมทุนนิยม

5) กลุ่มทางสังคม แนวคิดนี้เกิดจากการมองว่าระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมนั้นจะต้องมีกลุ่มทางสังคมจำนวนมากหรือเป็นสังคมพหุที่มีกลุ่มแตกต่างหลากหลาย ซึ่งความหลากหลายของกลุ่มเป็นสิ่งแสดงถึงระดับของความเป็นประชาธิปไตย สังคมใดมีกลุ่มแตกต่างหลากหลายแสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยมาก ในทางกลับกันหากสังคมใดมีกลุ่มแตกต่างหลากหลายน้อยแสดงว่าสังคมนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยน้อย แนวทางการศึกษาของกลุ่มทางสังคมในศตวรรษที่ 21 จึง ไม่ได้จำกัดเฉพาะการศึกษาภายในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่การศึกษาของกลุ่มทางสังคมมีลักษณะที่มองข้ามความเป็นรัฐหรือชาติ ไม่ได้จำกัดอยู่ภายใต้ความเป็นรัฐหรือชาติอีกต่อไป

6) ความยุติธรรมทางสังคม การศึกษาความยุติธรรมทางสังคม มีการถกเถียงกันมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยกรีกโบราณเรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ 21 ทั้งนักคิดฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยมต่างพยายามโน้มน้าวให้เห็นถึงความยุติธรรมทางสังคมตามมุมมองของตนเอง โดยผูกโยงกับอุดมการณ์ของตนเอง ความยุติธรรมทางสังคมจึงเป็นประเด็นการเมืองร่วมสมัยที่นักวิชาการให้ความสนใจศึกษาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงศตวรรษที่ 21 ถึงแม้ว่าแนวคิดหรือทฤษฎีความยุติธรรมที่ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการจำนวนมากจะเป็นค่านิยมหลักของระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยม

7) เศรษฐศาสตร์การเมือง แนวทางการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจการเมืองอีกมิติหนึ่งที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภายใต้รัฐหรือชาติ ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา การศึกษาการเมืองในมิตินี้ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องของการเมืองที่กว้างขวางมากขึ้น และโน้มน้าวให้เห็นถึงความจำเป็นของการศึกษารัฐศาสตร์ในแนวทางดังกล่าว โดยมีนักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ทุ่มเทความสนใจอย่างมากในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง เนื่องจากการศึกษาแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากแต่เป็นพลวัตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และยังเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมอีกทางหนึ่งด้วย

8) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาการเมืองเปรียบเทียบ เพื่อทำความเข้าใจการเมืองของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีประเด็นที่สนใจศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น การศึกษารัฐธรรมนูญ การศึกษา

รัฐสภา การศึกษาการเลือกตั้ง การศึกษาระบบการปกครอง เป็นต้น โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในประเทศไทยนั้นมีการศึกษามายาวนาน และมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ตลอดจนมีการพัฒนาความร่วมมือกันระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

9) การจัดการภาครัฐ แนวทางการศึกษาการจัดการภาครัฐในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษากระบวนการนโยบาย รวมถึงการนำองค์ความรู้ในการจัดการองค์การมาใช้ในการจัดการองค์การภาครัฐในฐานะเป็นองค์การสมัยใหม่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินกิจการภาครัฐภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการอ้างอิงหรือเชื่อมโยงกับประชาชน เนื่องจากการดำเนินกิจการภาครัฐเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง โดยภาครัฐสามารถเชื่อมโยงกับประชาชนผ่านฝ่ายการเมืองในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชน หรือเชื่อมโยงกับประชาชนได้โดยตรง โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ มากขึ้นอย่างแท้จริง สำหรับการศึกษาการจัดการภาครัฐในประเทศไทยมีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามายาวนาน มีการเปิดหลักสูตรที่มีความหลากหลาย เช่น การบริหารรัฐกิจ การจัดการภาครัฐนโยบายสาธารณะ รัฐประศาสนศาสตร์ การจัดการความขัดแย้ง การปกครองท้องถิ่นการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

10) การจัดการทรัพยากรและความมั่นคง แนวทางการศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากรและความมั่นคงในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษารัฐศาสตร์ที่ตั้งคำถามเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความมั่นคง ในการดำรงอยู่ในฐานะมนุษย์ เป็นการบูรณาการความรู้ว่าด้วยการจัดการและความมั่นคง รวมถึงการสนใจประเด็นปัญหาสังคมใหม่ที่ต้องแสวงหาวิธีการจัดการเพื่อให้สังคมดำเนินไปอย่างมั่นคง เนื่องจากมองว่าอนาคตของสังคมเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน จึงต้องสร้างความแน่นอนให้เกิดขึ้นให้ได้ สำหรับประเทศไทยมีการเปิดสอนสาขาการจัดการทรัพยากรและความมั่นคงในระดับปริญญาโทในสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศ ส่วนสาขายุทธศาสตร์และความมั่นคงเปิดสอนในระดับปริญญาเอก โดยเป็นอีกสาขาหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากผู้ศึกษารัฐศาสตร์ในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิมของสังคมไทย ซึ่งเป็นสาขาที่มีมุมมองในการศึกษาและการวิจัยที่แตกต่างหลากหลาย ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ในมุมมองที่ต่างไปจากเดิม หากการศึกษาความมั่นคงในมิติเดิมจะยิ่งตอกย้ำให้เห็น

ความสำคัญของรัฐมากขึ้นไปอีก แต่การนิยามความมั่นคงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนิยามให้กว้างขวางมากขึ้นโดยมุ่งให้ครอบคลุมความมั่นคงของมนุษย์เป็นหลัก

ความสำคัญของรัฐศาสตร์

รัฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของมนุษย์ การศึกษารัฐศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่งทั้งในมิติด้านความรู้ ด้านความเป็นพลเมือง และด้านวิชาชีพซึ่งในแต่ละด้านมีความสำคัญ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557) ดังนี้

1) ด้านความรู้ (Knowledge) รัฐศาสตร์ใช้การศึกษาทางสังคมศาสตร์ในการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมือง โดยใช้หลักการและแนวคิดต่าง ๆ เช่น แนวคิดปฏิฐานนิยม แนวคิดคตินิยมและแนวคิดพฤติกรรมนิยม เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมและความเชื่อของบุคคลและองค์กรในระบบการเมือง นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีวิทยาหรือระเบียบวิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์มาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความถูกต้องและเชื่อถือทางวิชาการ โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิเคราะห์เชิงสถิติและเอกสารวิชาการ รวมถึงการศึกษาเนื้อหาที่ครอบคลุมมากมายเกี่ยวกับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคมในปัจจุบัน

2) ด้านความเป็นพลเมือง (Citizenship) ศึกษารัฐศาสตร์สอนและฝึกฝนอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่พลเมืองในประเทศหรือสมาชิกในสังคมได้ปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองที่ดีและเป็นสมาชิกที่คาดหวังของสังคม โดยที่ศึกษารัฐศาสตร์ให้การศึกษาอบรมพลเมืองในด้านการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ความมั่นคงในชีวิตและความเอื้ออาทรต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันได้แก่ (1) การมีอิสรภาพและพึ่งตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ (2) การเคารพสิทธิของผู้อื่นและไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (3) การยอมรับความแตกต่างและมีทักษะในการเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง (4) การเคารพหลักความเสมอภาค และเคารพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นและเห็นคนเท่าเทียมกัน (5) การปฏิบัติตามกฎหมายและเคารพกติกา และยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย (6) การรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบ และร่วมแก้ไขปัญหาสังคม โดยเริ่มต้นที่ตนเอง นอกจากนี้รัฐศาสตร์ยังมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองและการบริหาร และสิทธิและเสรีภาพของ

พลเมือง การแก้ไขปัญหาและความรุนแรงโดยสันติวิธี รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์ของพลเมืองในชาติ และให้พลเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือในเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการกระทำโดยมีสมัครใจและไม่ใช่เพียงแค่การปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้ วิชารัฐศาสตร์ยังตระหนักและให้ความสำคัญต่อการประเมินค่าการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลเพื่อ ความมั่นคงของพลเมืองโดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เสถียรภาพของรัฐบาล ความยุติธรรม ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และสันติภาพ

3) ด้านวิชาชีพ (Profession) วิชารัฐศาสตร์มุ่งสอนให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านการเมืองการปกครอง การบริหาร กฎหมาย การมีส่วนร่วม ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานี้จึงมีความประสงค์จะประกอบอาชีพหรือใช้ทักษะวิชาชีพที่ตนได้ศึกษามา ซึ่งมีหน่วยงานราชการ องค์การระหว่างประเทศ และหน่วยงานเอกชนรับสมัครผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชารัฐศาสตร์นี้จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพรับราชการทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และพนักงานส่วนท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานส่วนปกครอง รวมถึงข้าราชการสถานทูตและสถานกงสุล เป็นต้น

สรุป

ความเป็นมาของการศึกษารัฐศาสตร์มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมุมมอง โลกทัศน์ เป้าหมายในการศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและวิธีการในการศึกษามาเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยลำดับยุคของวิวัฒนาการการศึกษารัฐศาสตร์แบ่งเป็น 5 ยุค กล่าวคือ ยุคแรก ยุคคลาสสิก มุ่งการศึกษาสิ่งที่ควรจะเป็นมากกว่าศึกษาสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ในสังคม โดยมุ่งไปที่ความถูกต้องและความเป็นธรรมของการกระทำในการเมือง ยุคที่สองยุคสถาบัน มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตยและการศึกษาสถาบันทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ ยุคที่สามยุคเปลี่ยนผ่าน ได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และพยายามสร้างอัตลักษณ์ให้กับการศึกษารัฐศาสตร์ ยุคที่สี่ยุคพฤติกรรมศาสตร์ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง และการนำแนวความคิดใหม่เข้ามาใช้ศึกษาทางรัฐศาสตร์ และยุคที่ห้า ยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ เป็นผลมาจากกระแสการต่อต้านการศึกษาแบบพฤติกรรมศาสตร์ โดยหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาสังคมเศรษฐกิจและการเมืองจากแง่มุมต่าง ๆ และเปิดพื้นที่ให้กับการศึกษาแบบใหม่ ๆ สำหรับแนวทางการศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเป็น

อย่างมาก โดยการศึกษาประวัติศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 มีการขยายขอบเขตและผสมผสานกับสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในมิติต่างๆ ของการเมืองและสังคมมากขึ้น เน้นการศึกษาเรื่องรัฐไม่เพื่อรับใช้รัฐ แต่เพื่อเข้าใจและลดความสำคัญของรัฐหรือให้รัฐรับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การศึกษาอำนาจรวมถึงการใช้อำนาจทุกรูปแบบเพื่อเข้าใจมิติที่หลากหลายของความเสมอภาคและการเป็นกลุ่มทางสังคม นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเสรีภาพโดยการผนวกรวมความคิดเสรีภาพเข้ากับแนวคิดการเมืองและสังคม และการศึกษาเรื่องความเท่าเทียมเพื่อเข้าใจและแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคมโดยมองว่าการมีกลุ่มทางสังคมที่หลากหลายเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยและความเป็นธรรมในสังคม นอกจากนี้ยังเน้นไปที่ประเด็นที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นความยุติธรรมทางสังคม การเมืองที่มีมิติกว้างขวาง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การจัดการภาครัฐ และการจัดการทรัพยากรและความมั่นคง เพื่อการสร้างองค์ความรู้ที่มีประโยชน์แก่สังคมโดยรวม โดยการศึกษาประวัติศาสตร์นั้นมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่งในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ เป็นพลเมือง หรือวิชาชีพ ด้านความรู้ การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์เข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลและกระบวนการทางการเมืองในสังคม โดยใช้หลักการและแนวคิดต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมและความเชื่อของบุคคลและองค์กรในระบบการเมือง ด้านความเป็นพลเมือง การศึกษาประวัติศาสตร์ช่วยสร้างพลเมืองที่มีสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นสมาชิกที่คาดหวังของสังคม โดยการสอนและฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย และด้านวิชาชีพ การศึกษาประวัติศาสตร์มุ่งสอนให้บัณฑิตมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง และการบริหาร โดยมีหลายๆ หน่วยงานราชการและองค์กรรับสมัครผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาประวัติศาสตร์นี้ เช่น รับราชการทหาร ตำรวจ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมถึงข้าราชการสถานทูตและสถานกงสุล

เอกสารอ้างอิง

- พิทยา มาศมินทร์ไชยนรา. (2547). รัฐศาสตร์ : วิวัฒนาการของศาสตร์แห่งการปกครองบ้านเมือง. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ, (3)2, 43-48.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2557. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Cox, Michael. (2012). Rise and Fall of the American Empire. Boston: Polity.

Glain, Stephen. (2012). State vs. Defense: The Battle to Define America's Empire. Louisville: Broadway.

Rubin, Andrew. (2012). Archives of Authority: Empire, Culture, and the Cold War. New Jersey: Princeton University Press.

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*

COMPETENCIES OF ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AT PHRAPARIYATTHAM SCHOOL, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT

พระครูปริยัติเจตียคุณ¹, พระฮอนด้า วาตสโท² และ เอกราช โสมิตพิมานเวช³

PhraKhru Pariyat Chetiyakhun¹, Phra Honda Vatsatho² and Ekkarat Kositpimanwet³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Pariyat.Chetiyakhun@gmail.com

บทคัดย่อ

สังคมโลกยุคปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินอยู่ท่ามกลางข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่างๆ มากมาย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำได้ง่ายและรวดเร็ว ถึงแม้แหล่งข้อมูลความรู้จะอยู่ใกล้คนละซีกโลกก็ตาม การรับรู้เรื่องราวต่างๆ จึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การพัฒนาคนในด้านการศึกษารับรู้จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเน้นการสร้างคนเพื่อให้เกิดความเจริญให้กับประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คือ การมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน และคุณลักษณะที่โดดเด่น สามารถยกระดับองค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การมุ่งพัฒนาให้บุคลากรมีสมรรถนะจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ทั้งทางความรู้ ทักษะและเจตคติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

* Received 28 December 2023; Revised 14 January 2024; Accepted 29 February 2024

คำสำคัญ : สมรรถนะ,ผู้บริหาร,ศตวรรษที่ 21,โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

In today's global society is an era of the knowledge-based economy. Humans must live amidst a lot of information and information. Accessing information is easy and fast. Even though the source of knowledge is far away in different hemispheres. Awareness of various stories can happen all the time. Therefore, the development of people in the field of education is the heart of national development. Because education emphasizes creating people to create prosperity for the country in terms of economics. Society and politics The Competency of administrators in the 21st century, Phrapariyattham School, General Education Department, is to focus on strengthening the ability of human resources to have knowledge and ability. Have skills in working and outstanding features Able to elevate the organization to achieve the goals set. Focusing on developing personnel to have competency is therefore the key to managing Phrapariyattham School, General Education Division, to be fully efficient and effective. Both knowledge skills and attitude will lead to the development of the educational institution to achieve the set objectives.

Keyword: Competency, Executive, 21st century, Phrapariyattidhamma School

บทนำ

สังคมโลกยุคปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินอยู่ท่ามกลางข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่างๆ มากมาย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทำได้ง่ายและรวดเร็ว ถึงแม้แหล่งข้อมูลความรู้จะอยู่ใกล้ คนละซีกโลกก็ตาม การรับรู้เรื่องราวต่างๆ จึงเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาคนในด้านการศึกษาเรียนรู้จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา

ประเทศ เพราะการศึกษาเน้นการสร้างคนเพื่อให้เกิดความเจริญให้กับประเทศทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) โดยเฉพาะ การบริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ หรือแนวทางการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญ กับการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่รู้และ พัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และต้องมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และ ศักยภาพ จึงเกิดผลดีบรรลุมตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด (ธีระ รุญเจริญ, 2554) ความ เจริญมั่นคงของประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาของประชาชน บุคคลสำคัญที่สุดใน กระบวนการพัฒนาการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้ ก็คือ “ครู” ครูเป็นผู้ที่มีความหมายและ เป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุด ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการปรับปรุง ยกระดับ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ที่ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัด การศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอด ชีวิต โดยการพัฒนาคุณภาพครูโดยปรับหลักสูตรการผลิตครูให้อิงสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความ เป็นครูให้เป็นผู้แนะนำ รวมทั้งศึกษาแนวทางการกำหนด “สมรรถนะครูระดับชาติ” ที่จะ นำไปสู่การออกแบบวิชาชีพครูทั้งระบบ ตั้งแต่หลักสูตรการผลิตครูใหม่ การพัฒนาครู ประจำการ การประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู แต่ที่ ผ่านมาการผลิตครูบุคลากรทางการศึกษาศึกษาที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคหลายประการ อาทิ ด้านนโยบายการผลิตครูบุคลากรที่ขาดความต่อเนื่อง รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่างชาติ การผลิต ครูไม่ตรงกับความต้องการการใช้งานจริง มีปริมาณเกินความต้องการในบางสาขาและขาด แคลนในบางสาขาวิชา มาตรฐานวิชาชีพครูของไทยยังมีจุดบกพร่องโดยมีการกำหนดมาตรฐาน วิชาชีพแต่ยังไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและกลไกการขับเคลื่อนการผลิตครูการพัฒนาครู และการ บริหารงานบุคคลของครู พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีจิต

วิญญานความเป็นครูมีสมรรถนะที่จำเป็นสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบริบท (รุ่งทิพา แยมรุ่ง, 2560)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “ การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ได้ดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นทางการจะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญอีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาการพัฒนาไม่เด่นชัดอันเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาทและดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (กองศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560)ซึ่งกระจายอยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ครอบคลุมพื้นที่การปกครองคณะสงฆ์ 2 ภาค คือ ภาค 4 และภาค 5 มีจำนวน 25 โรงเรียนมีนักเรียนทั้งสิ้น 3,590 รูป แยกเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,490 รูป ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 604 รูป ครูประจำครูพิเศษและเจ้าหน้าที่ 3254 รูป/คนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 อ้างใน พระครูนิรุติวรโสภณ, 2566)

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แนวคิดเรื่องสมรรถนะนี้มีพื้นฐานมาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน และคุณลักษณะที่โดดเด่น สามารถยกระดับองค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การมุ่งพัฒนาให้บุคลากรมีสมรรถนะจึงเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด

สมรรถนะมาเป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคล คือผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับ ประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ทั้งทางความรู้ ทักษะและเจตคติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้รวมทั้งก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพได้

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

วงการธุรกิจเริ่มนำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ มาใช้โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารและพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและสามารถ แข่งขันกับองค์กรอื่นๆ ถ้าหากมีบุคลากรที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสมรรถนะตามที่ตั้งไว้ แมคเคลแลนด์ 1973 นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด เสนอแนวคิดการใช้แบบทดสอบสมรรถนะแทน แบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญาและแบบวัดบุคลิกภาพที่เคยใช้กันมาก่อนเพราะ เห็นว่าแบบวัดทั้งสองนั้นไม่สามารถวัดสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลได้อย่างถ่องแท้ รอบคอบและรอบ ด้าน และไม่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพื่อองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับผล ประโยชน์เท่าที่ควร จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เขาเสนอบทความทางวิชาการ เนื้อหาของบทความ ระบุว่า สมรรถนะเป็นสิ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับวิธีการ ทำนายแบบเดิมซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคคลทำงานเก่ง ไม่ได้หมายถึง บุคคลที่มีระดับสติปัญญาสูง หรือเรียนเก่ง แต่บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการ ประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเองเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน (ชู ชัย สมิติไกร, 2550) แนวคิดดังกล่าวแบ่งมนุษย์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มองเห็นปรากฏ แสดงออกให้สังเกตเห็นได้ง่ายและส่วนที่มองไม่เห็นซึ่งซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลดังที่ (1993) ได้ อธิบายคุณลักษณะของบุคคลนั้นเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยมีส่วนหนึ่งที่เป็น ส่วนน้อยลอยอยู่เหนือน้ำซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ได้แก่ ความ เชี่ยวชาญความชำนาญพิเศษ ส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำไม่อาจสังเกตได้ชัดเจนและวัดได้ยากกว่า และ เป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ บทบาททางสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ตาม

สถานภาพทางสังคมที่แสดงออกตามสิทธิหน้าที่ของแต่ละคน ภาพลักษณ์ต่อตนเอง ซึ่งปรากฏต่อสังคม คุณลักษณะส่วนบุคคล อุปนิสัยใจคอที่เป็นลักษณะของบุคคลนั้น และแรงจูงใจ ที่เร้าให้ทำตามความปรารถนา ส่วนที่อยู่เหนือน้ำเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ และการที่บุคคลมีทักษะนั้นก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานโดดเด่นจำเป็นต้องมีแรงผลักดันเบื้องต้นที่เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเองและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมอย่างเหมาะสมด้วยจึงจะทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ที่มีผลงานโดดเด่น การนำแนวคิดเรื่องสมรรถนะมาใช้ในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้เสนอแนวคิดไว้ว่าการที่จะทำให้การบริหารทรัพยากรบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการคัดเลือกการพัฒนา และการบริหารผลงาน กล่าวคือ การคัดเลือกที่แต่เดิมเน้นเพียงการวัดความถนัด และความรู้เฉพาะด้านในงานนั้นๆ ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงานแต่ว่ายังไม่เพียงพอ ต้องเน้นส่วนที่อยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ค่านิยม ทักษะ บุคลิกภาพเพิ่มขึ้นด้วยเพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้พฤติกรรมในการทำงานของบุคคลเป็นไปในลักษณะที่องค์กรต้องการหรือไม่ ในด้านการพัฒนามีแต่เพียงเรื่องความรู้และทักษะก็ต้องหันมาให้ความสำคัญกับพฤติกรรมในการทำงานเพิ่มขึ้น ตลอดจนต้องหาหนทางในการฝึกอบรมให้ข้าราชการมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างที่ต้องการ การให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการทำงานโดยมีการประเมินพฤติกรรมในการทำงาน และจ่ายค่าตอบแทนให้สัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงานแทนที่จะเน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียวจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นอีกประการหนึ่ง ในหน่วยงานที่ผลผลิตสุดท้ายเห็นได้ไม่ชัดเจน การวัดพฤติกรรมในการทำงานจะทำให้สามารถวัดผลงานได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

จากแนวคิดที่กล่าวมาพอสรุปว่า แนวคิดเรื่องสมรรถนะนี้มีพื้นฐานมาจากการมุ่งเสริมสร้างความสามารถให้ทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน และคุณลักษณะที่โดดเด่น สามารถยกระดับองค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การมุ่งพัฒนาให้บุคลากรมีสมรรถนะจึงเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด

สมรรถนะมาเป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคล คือผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับ ประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ทั้งทางความรู้ ทักษะและเจตคติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความหมายของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ไว้ว่า คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานในองค์กร กล่าวคือการทำบุคคล จะแสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่นๆ เช่น สมรรถนะด้านการบริการที่ดี หากขาดองค์ประกอบ ต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ในงานหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง บุคคลก็ไม่อาจจะแสดงสมรรถนะของบริการ ที่ดี ด้วยการให้บริการตามที่ผู้รับบริการต้องการได้

Arnauld de Nadaillac (2003) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องเกิด จากปฏิบัติและทำให้เกิดขึ้นด้วยการสร้างขึ้นมาด้วยตนเอง กล่าวคือความสามารถที่ใช้เพื่อให้ เกิดการบรรลุผลและตามวัตถุประสงค์ เป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดความรู้ การเรียนรู้ และเจต คติหรือลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง

Bell (2015) ได้กล่าวถึงสมรรถนะภาวะผู้นำในบทความประเมินสมรรถนะหลักภาวะ ผู้นำในเอเชีย ได้กล่าวถึงสมรรถนะไว้ว่า 1) มีนวัตกรรมและคิดอย่างสร้างสรรค์ เปิดความคิด และประสบการณ์ใหม่ๆ สร้างแนวทางการแก้ปัญหา สร้างสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการคิด อย่างสร้างสรรค์ 2) สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นได้ดียอมรับความคิดใหม่ ๆ และคิดริเริ่มเพื่อ การเปลี่ยนแปลงแก้ปัญหาในเรื่องที่ไม่ชัดเจน และแสวงหาโอกาสเพื่อเปลี่ยนแปลง 3) ให้ความ ร่วมมือกับองค์กรทางวัฒนธรรมที่หลากหลายอันมีในภูมิภาค ค้นหาโอกาสและทรัพยากรจาก วัฒนธรรมอันหลากหลาย

ขจรศักดิ์ ศิริมัย (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่ แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรม ที่ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ได้ตาม มาตรฐานและส่งผลให้องค์กรดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จและ

บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่นๆ ที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่นๆ ในองค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้บริหารที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทักษะคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของแต่ละบุคคล สามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมาให้เห็นซึ่งอาจเกิดได้จากประสบการณ์ในการทำงานหรือจากการฝึกอบรม และหมายความรวมถึงระดับของความสามารถในการปรับใช้กระบวนการทศน์เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กร กล่าวอีกนัยหนึ่ง สมรรถนะก็คือคุณลักษณะ เชิงพฤติกรรมเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการ

ความสำคัญของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

สมรรถนะมีบทบาทที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ เป็นตัวช่วยคัดกรองบุคคลเข้าทำงานการฝึกอบรม พัฒนาฝีมือ เพราะเป็นตัวช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร รวมทั้งสามารถใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการ เพื่อให้องค์กรมีความเข้มแข็งและดำเนินกิจการต่อไปได้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ระบุว่า สมรรถนะ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กร ได้แก่ 1) ช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้ 2) ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตัวเอง เพื่อปรับให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้ 3) ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา ฝึกอบรม แก่พนักงานในองค์กรเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับทุกคน 4) ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงานที่ตั้งเป็นเกณฑ์ ให้เกิดผลสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย 5) ช่วยป้องกันผลงานที่ไม่มีคุณภาพและทำงานอย่างไร้จุดหมาย 6) ช่วยให้เกิดการหล่อหลอมไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดีขึ้น

พระมหาอุตร อุตฺตโร (มากติ) (2557) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กร อันมีผลต่อประสิทธิภาพของงาน ผู้วิจัยได้สรุปไว้ ดังนี้สมรรถนะเป็นเครื่องมือพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้า มีความได้เปรียบ

เหนือคู่แข่งหน่วยงาน หรือองค์กรที่มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถสอดคล้องกับกลยุทธ์ และเป้าหมายดังนั้น สมรรถนะจึงมีความสำคัญ ดังนี้ 1) สมรรถนะเป็นเครื่องมือในการแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ เป็นต้น มาสู่การพัฒนาบุคลากร 2) สมรรถนะเป็นเครื่องมือพัฒนาความสามารถของบุคลากรขององค์กรอย่างมีระบบต่อเนื่อง 3) สมรรถนะเป็นมาตรฐานการแสดงผลของบุคลากรในการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปประเมินได้ 4) สมรรถนะเป็นเครื่องมือในการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร เป็นต้น

จิตติวิทย์ หนัณกิจ (2565) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพนั้น ในที่นี้จะเสนอลักษณะสำคัญที่ควรพิจารณาให้เห็นในตัวบุคคลที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือ 1) ความสามารถในการเชิงวิชาการที่เป็นที่ยอมรับของคนในวงการบริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับตัวผู้บริหารสถานศึกษานั้นงานหลักคือการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพในระดับสูง 2) ความเป็นคนซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรมความเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรมจะเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต 3) การเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เห็นการณ์ไกลมองอนาคตขององค์กรเป็นหลักการมีคุณลักษณะเป็นคนมองอนาคต (Future-oriented) เห็นการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ 4) ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาจะมีการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาค่อนข้างมากแตกต่างไปจากที่เคยรู้ เคยเข้าใจ ที่เคยมีประสบการณ์ การปฏิรูปตามแนวที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 5) ความสามารถในการบริหารจัดการผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่ผู้บริหารส่วนราชการตามระบบราชการ แต่เป็นผู้นำในหมู่นักวิชาชีพชั้นสูงที่มีความเป็นตัวของตัวเองและมีความรับผิดชอบในวิชาชีพค่อนข้างสูง 6) ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรศาสตร์การสอน 7) รูปแบบการเรียนการสอนในโลกปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 8) ความสามารถในการแสวงหาทุน แหล่งทุน และการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สะท้อนถึงฝีมือของผู้บริหารมืออาชีพเมื่องบประมาณมีจำกัด 9) การเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ทำงานได้อย่างเต็มความสามารถและสามารถประเมินมาตรฐานพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรได้ ในการพิจารณาหาลักษณะประกอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาอันจะเป็น

ประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาได้แก่ เป็นผู้มีความสามารถด้านวิชาการมีความซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์มองการไกล สามารถปรับตัวในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง คัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน มีความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรช่วยสนับสนุนให้ตัวชีวิตหลักของผลงานที่ตั้งเป็นเกณฑ์ ให้เกิดผลสำเร็จ และบรรลุเป้าหมาย ก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้

องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะมานำเสนอ ดังนี้

แนวคิดของ Mc Clelland (1973) เสนอว่าองค์ประกอบของสมรรถนะ มี 5 ประการ ดังนี้ 1) ความรู้ คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญเช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ การเกษตร ภาษา เป็นต้น 2) ทักษะ คือ ความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะนั้นมาจากพื้นฐานความรู้และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วและชำนาญ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง คือ เจตคติ ค่านิยม ภาพลักษณ์สิ่งที่คุณคนนั้นแสดงออกมา ความมั่นใจในตัวเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคลหรืออาจเรียกว่า อุปนิสัย (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงลักษณะของบุคคลนั้น เช่น คนที่มีความเป็นผู้นำ น่าเชื่อถือ และไว้วางใจ 5) แรงจูงใจ เจตคติ (Motive/Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ

Rylatt and Lohan (1995) ได้ให้แนวคิดว่า องค์ประกอบของสมรรถนะควรประกอบด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ คือ 1) บทบาทหลัก คือ กิจกรรมที่ครอบคลุมถึงข้อผูกพันหรือพันธสัญญาที่บุคลากรในองค์กรมีต่อกันและต่อองค์กรที่ตนทำงานอยู่ 2) หน่วยของสมรรถนะ คือ หน้าที่หลัก ซึ่งเป็นแกนสำคัญที่ต้องปฏิบัติและกลุ่มของทักษะของงาน ที่ผู้ทำงานต้องใช้ความสามารถความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ 3) ส่วนประกอบของสมรรถนะ คือ รายละเอียดของงานที่เป็นส่วนปลีกย่อยที่แสดงรายละเอียดเพิ่มขึ้น โดยกล่าวถึงผลของการกระทำหรือผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นหรือสามารถวัดได้ 4) เกณฑ์การปฏิบัติงาน คือ มาตรฐานของผลการปฏิบัติงานหรือระดับความต้องการในแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะซึ่งต้องระบุให้เชื่อมโยงกันระหว่างสมรรถนะและความชัดเจนของผลสำเร็จ 5) เงื่อนไข คือ เป้าหมายหรือความคาดหวังในการ

ปฏิบัติงาน ที่ผู้ปฏิบัติจะต้องทำให้สำเร็จตามที่ตั้งไว้ 6) คำแนะนำ คือ คู่มือหรือเอกสารประกอบสำหรับใช้อธิบายเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงกลยุทธ์ของการประเมินปัญหาที่สำคัญของแต่ละหน่วยสมรรถนะและความสัมพันธ์ที่มีต่อหน่วยอื่นๆ และให้ความชัดเจนเกี่ยวกับสมรรถนะแต่ละข้อ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้เสนอแนวคิดสมรรถนะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในการจัดทำสมรรถนะของหน่วยงานที่ประกอบด้วย 1) กลุ่มสมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะที่อยู่ในกลุ่มที่บุคลากรทุกคนในองค์กรจะต้องมี คือ สมรรถนะหลัก เป็นสาระสำคัญ สำหรับยึดโยงกับสมรรถนะด้านอื่นๆ และกลุ่มที่เป็นสมรรถนะตามสายงาน เป็นความรู้ ทักษะ ความสามารถที่บุคลากรในแต่ละกลุ่มงานจำเป็นต้องมี 2) ชื่อและคำจำกัดความของสมรรถนะ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะตามสายงาน จะต้องมีการเรียกและมีคำนิยามที่เป็นเครื่องระบุถึงความหมาย ข้อตกลงที่จะต้องสื่อสารให้กับผู้ร่วมงานซึ่งต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้าใจและชัดเจนเพื่อให้ผลผลิตของงานที่ทำออกมาได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ 3) ระดับความสามารถ คือ รู้ เข้าใจ และทำได้ในเบื้องต้น มีความเข้าใจลึกซึ้ง จับหลักการได้ สรุปประเด็นสำคัญได้ ประยุกต์ใช้ได้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ มองเห็นทางเลือกต่างๆ ประเมินคุณค่า ประเมินทางเลือก จัดทำนโยบายเชิงป้องกัน 4) ตัวชี้วัดของพฤติกรรม คือ ระดับของพฤติกรรมที่จะต้องอธิบายถึงความสามารถตามเกณฑ์ที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะเป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เน้นในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอยู่นั้นในขณะนั้นๆ หากพบว่าบุคลากรขาดความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาก็จะสามารถพัฒนาบุคลากรได้ตรงตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ได้เพราะฉะนั้นองค์ประกอบของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญที่ต้องมีคือ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีทักษะความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีเจตคติ ค่านิยมและ ภาวะลักษณะที่ดี เป็นตัวอย่างให้บุคลากรในสถานศึกษา และที่สำคัญสามารถสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจในบริบทงานของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

คุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชัยยนต์ เพาพาน (2560:บทคัดย่อ) องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กาเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) นักสร้างสรรค์ 2) นักการสื่อสาร 3) นักคิด วิเคราะห์ 4) สร้างชุมชน 5) การมีวิสัยทัศน์ 6. การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ 7) สร้าง พลังเชิงบวก 8) ความเชื่อมั่น 9) ความมุ่งมั่นและความพากเพียร 10) ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ 11) ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 12) นักริเริ่มงาน 13) ความสามารถในการ สร้างแรงบันดาลใจ 14) การเจียมเนื้อเจียมตัว 15) ตัวแบบที่ดี

The Wallace Foundation (2012:10) แนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพควรนำไปใช้มี 5 ประการ ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จทางวิชาการ สำหรับนักเรียน การนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย 2) สร้างบรรยากาศที่ อ่อนน้อมเพื่อการศึกษา ผู้บริหารต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับ ผู้เรียน และบุคคลภายนอก เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียน และกิจกรรม บรรยากาศมีความสำคัญที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การปลูกฝังภาวะผู้นำให้กับบุคคล ทั้งครูใน โรงเรียนถือว่าทรัพยากรสำคัญในการบริหาร การสร้างให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการจะส่งผลให้ โรงเรียนมีการพัฒนาไปสู่คุณภาพ และมีมาตรฐานทางการศึกษา 4) การปรับปรุงการเรียน การสอน ที่มีประสิทธิภาพจะมุ่งทำงาน ด้วยความเอาใจใส่ในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมุ่งถึงคุณภาพการสอน และให้บรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวังของผู้เรียน และผู้ปกครอง 5) การบริหารจัดการกับคน ข้อมูล และกระบวนการ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องให้ ความสำคัญกับบุคลากรทั้งครูบุคลากร และผู้เรียน รวมทั้งการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ต่อการ พัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารและกระบวนการการบริหารเป็นต้น

จากการกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะที่ผู้บริหาร ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคือ ความเปิดเผยและโปร่งใสทักษะด้านเทคโนโลยีความยืดหยุ่นความ รับผิดชอบทางสังคมการนำทีมและสร้างสรรค์ความเปิดใจต่อความหลากหลายความชำนาญ ทางสังคมและความสามารถในการสื่อสารการคิดเชิงนวัตกรรม และความยืดหยุ่นทางอารมณ์ สร้างวิสัยทัศน์เพื่อความสำเร็จทางวิชาการสำหรับนักเรียนสร้างบรรยากาศที่อ่อนน้อมเพื่อ การศึกษา การปลูกฝังภาวะผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย ความเอาใจใส่ในการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมุ่งถึงคุณภาพการสอน และให้บรรลุผล สำเร็จตามความคาดหวังของผู้เรียน

ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ขาดโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชนได้เข้ามาบวชเรียนเพื่อพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาตนเองให้ได้รับความรู้ทางด้านวิชาการในการดำรงชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่ง (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546: 1-2) ได้ให้ความหมายว่า สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของการศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นการที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2514 เป็นต้นมา มีสอดคล้องกับกองพุทธศาสนศึกษาที่กล่าวว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติของกระทรวงศึกษาธิการ (กองพุทธศาสนศึกษา, 2551: 335)

ต่อมา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546: 3) กล่าวว่า สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน นอกจากนั้นยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุคปัจจุบันครูจะต้องมีบทบาทในการเรียนการสอนเพื่อเกิดการพัฒนาต่อผู้เรียนทุกด้าน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นระบบการศึกษาประเภทหนึ่ง ซึ่งเปิด

โอกาสให้พระภิกษุสามเณรผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม บทบาทของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมในศตวรรษที่ 21 จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพตนเอง ศักยภาพของงาน และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความพร้อม มีสมรรถนะและศักยภาพ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน สามารถจัดการศึกษาและดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไปสู่ระดับโลกได้ เพราะบทบาทครูต้องดูการศึกษาโดยรวมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้วยความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ รวมทั้งเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้รู้จักคิด สร้างสรรค์ ร่วมกันวางแผน รู้จักแยกแยะ รู้จักประยุกต์ ส่วนบทบาทสำคัญของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมในศตวรรษที่ 21 คือการวิจัย การค้นคว้า และสร้างผลงาน (อานวย มีราคา, 2563)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่ต้องได้รับการแก้ไข ให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงเพื่อให้ได้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในอนาคตระหว่าง พ.ศ.2559-2573 โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วยผู้เรียน ครู โรงเรียน การบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีคุณภาพ โดยใช้การวิจัยแบบ EDRF สัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจงจำนวน 24 คน และป้อนข้อมูลย้อนกลับให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามแบบเดลฟาย (Delphi Questionnaire) อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระหว่าง พ.ศ.2559-2573 ที่สร้างขึ้นมี 5 ภาพที่สอดคล้องกันภาพอนาคตแรก การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ที่มีทั้งความรู้ด้านปริยัติธรรมควบคู่กับวิชาสามัญ ภาพอนาคตที่สอง การพัฒนาครูปริยัติธรรมยุคใหม่ให้มีคุณภาพ เป็นมืออาชีพ สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านประสบการณ์และเทคโนโลยี ภาพอนาคตที่สาม การพัฒนาโรงเรียนปริยัติธรรมยุคใหม่ให้มีคุณภาพ มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ภาพอนาคตที่สี่ การพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีกระบวนการที่เป็นระบบ มีกลยุทธ์ และภาพอนาคตที่ห้า การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งด้านการร่วมมือ ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ระดมความคิด และประเมินผลที่หลากหลาย (พระครูพนมปรีชากร แก้วบุตตา, 2561)

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีความหลากหลายและซับซ้อน เนื่องจากต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เร็วกว่าที่เคยมีมาก่อน สมรรถนะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล การมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์และความสามารถในการวางแผนที่ยาวไกลเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อให้ธุรกิจสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สามารถนำทีมและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมความสามารถในการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพและการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจ การตัดสินใจที่มีความสามารถและรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษาภายใต้ความเจริญของเทคโนโลยี 4) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้งในระดับภายในและภายนอก 5) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการและการเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ ตลอดเวลา 6) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีการเปิดใจต่อการเปลี่ยนแปลง และ รับมือกับการเปลี่ยนแปลง ความยืดหยุ่นและเปิดใจต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา การมีทักษะในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน 8) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความสามารถทางเทคโนโลยี การเข้าใจและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 9. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ต้องมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มา การสนับสนุนและสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับสถานศึกษา

ดังนั้นจากการกล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะหลายประการที่ต่างจากผู้บริหารในอดีตเนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คุณลักษณะที่มักผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล ผู้บริหารต้องเป็นผู้ต้องมีความสามารถในการตัดสินใจ เป็นผู้มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ รับมือกับการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มีความโปร่งใส ทักษะด้านเทคโนโลยีความยืดหยุ่นความรับผิดชอบทางสังคมการนำทีมและสร้างสรรค์ความเปิดใจต่อความหลากหลายความชำนาญทางสังคมและความสามารถในการสื่อสารการคิดเชิงนวัตกรรม และความยืดหยุ่นทางอารมณ์

สรุป

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามุ่งเสริมสร้างความสามารถให้บุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน และ คุณลักษณะที่โดดเด่น สามารถยกระดับองค์กรให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การมุ่งพัฒนาให้บุคลากรมีสมรรถนะจึงเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะหลายประการที่ต่างจากผู้บริหารในอดีตเนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คุณลักษณะที่มักผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคือสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีความหลากหลายและซับซ้อน เนื่องจากต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เร็วกว่าที่เคยมีมาก่อน สมรรถนะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มองการณ์ไกล (Strategic Planning): การมีวิสัยทางกลยุทธ์และความสามารถในการวางแผนที่ยาวไกลเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อให้ธุรกิจสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่สามารถนำทีมและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ความสามารถในการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพและการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจ การตัดสินใจที่มีความสามารถและรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ภายใต้ความเจริญของเทคโนโลยี 4) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้งในระดับภายในและภายนอก 5) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ต้องมีการพัฒนาตนเองด้านวิชาการและการเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ ตลอดเวลา 6) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีการเปิดใจต่อการเปลี่ยนแปลง และ รับมือกับการเปลี่ยนแปลง ความยืดหยุ่นและเปิดใจต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 7) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา การมีทักษะในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน 8) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความสามารถทางเทคโนโลยี การเข้าใจและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา 9. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ต้องมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มาการสนับสนุนและสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545.กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2551). ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2566 จาก [http://cmi.onab.go.th/Pariyat second/09.historysecondary.pdf](http://cmi.onab.go.th/Pariyat%20second/09.historysecondary.pdf).
- จรัสศักดิ์ ศิริมัย. (2561). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2561 จาก <http://competency.rmutp.ac.th>.
- ชูชัย สมितिไกร. (2550). การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. กภาพสินธุ์: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- จิตติวิสส์ หมั่นกิจ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา.วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(3), 138.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ. 31 มกราคม2548 จาก <http://www.competency.mju.ac.th/doc/11562.pdf>.
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- อำนวย มีราคา. (2563).บทบาทครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในศตวรรษที่ 21.วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 5(1),221.
- พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี). (2557). สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูนิรุติวรโสภณ (วชิรเมธีวรฉัตร).(2566).กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(4), 1.

- พระครูพนมปริชากร แก้วบุตตา. (2561). อนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
สามัญศึกษาระหว่าง พ.ศ.2559-2573. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(3), 128.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). Competence at work: Model for
superior performance. New York: Wiley.
- Arnould de Nadaillac. (2003). The definition of competencies. Accessed June 12,
2019. Available from <http://competency.rmutp.ac.th>.
- Bell, S. (2015). Reassessing Core Leadership Competencies in Asia, August 3,
2015. Accessed 12 February 2020. Available
from <http://aperiodevelopment.com/2015/08/reassessing-core-leadership-competencies-in-asia/>.
- McClelland, C. David. (1973). Testing for Competence rather than for
Intelligence. New Jersey : American Psychologist
- Rylatt, A; & Lohan, K. (1995). Creating Training Miracles. Sydney: Irwin.
- The Wallace Foundation. (2012). The school principal as leader: Guiding schools
to better Teaching and Learning. Online. Retrieved May 3, 2019.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความทวิการณหนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) / ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนานคนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาร” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)
- 3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมภีระ และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)
- 5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี

ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. // ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาคภูมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์**รูปแบบ:**

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ สิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรัชญ์ อดิเทพ, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่). // ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ถัยชนก จริจิจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsa.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์). // ชื่อเรื่อง (ถ้ามี). // ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/ (วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.

ประภัศร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

- พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนโท (เจ้าจวนจระ) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทอง. (2560). รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phetthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/issue/view/25> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : manichettharam@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลั้งค์ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16.pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

.....2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

.....3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

.....4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16.pt).....

2.....(16.pt).....

3.....(16.pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....ระบุรูปแบบของการวิจัย.....ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....การเก็บรวบรวมข้อมูล.....การวิเคราะห์ข้อมูล.....

(16_pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt)ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความพร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300-350 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

...(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

**กระบวนการพิจารณาบทความ
วารสารมติเชษฐาราม วัดจอมมณี**

ส่งบทความผ่านระบบ Thaijo

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/index>

1

ตรวจรูปแบบบทความ

-รูปแบบ Template
-ตรวจความซ้ำซ้อน

2

ระยะเวลาดำเนินการ

ไม่เกิน 5 วัน หลังได้รับบทความ

ส่งกลับให้ผู้เขียนปรับแก้
รูปแบบ Template และ/หรือ
ความซ้ำซ้อน ภายใน 7 วัน

(ข้อสงวนสิทธิ์ไม่รับบทความพิจารณา
ตีพิมพ์ ในกรณีผู้เขียนไม่ดำเนินการ
ตามเงื่อนไขที่วารสารกำหนด)

ไม่ผ่าน

ผ่าน

**ส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน
(Peer Review)**

3

ผู้ทรงคุณวุฒิใช้เวลาประเมิน
บทความ ไม่เกิน 14 วัน

**ส่งผลประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ให้ผู้เขียนปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ**

4

ส่งผลการประเมินให้ผู้เขียน
หลังได้รับผล Peer
ไม่เกิน 7 วัน

ส่งผู้เขียนปรับแก้และ
ส่งบทความฉบับแก้ไข
ผ่านระบบ ภายใน 14 วัน

**ผู้เขียนส่งไฟล์บทความ
ฉบับแก้ไขเข้าระบบของวารสาร**

5

ตรวจสอบผลการปรับแก้
รอบละไม่เกิน ไม่เกิน 7 วัน

ผู้เขียนปรับแก้ รอบที่ 2

ภายใน 7 วัน
ข้อสงวนสิทธิ์ไม่ออกหนังสือตอบรับ
การตีพิมพ์ ในกรณีผู้เขียนไม่ปรับแก้
และไม่มีคำชี้แจงต่อบรรณาธิการ

ไม่ผ่าน

ผ่าน

ออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์

6

ไม่เกิน 7 วัน

**ตรวจบทคัดย่อ/Abstract (7 วัน)
พิสูจน์อักษร (7 วัน)
จัดรูปแบบ (7 วัน)**

7

ไม่เกิน 14 วัน

ผู้เขียนปรับแก้และ
ส่งบทความฉบับแก้ไข
ผ่านระบบฯ ภายใน 7 วัน

จัดพิมพ์และเผยแพร่บทความ

<https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/index>

8

ตามกำหนดการเผยแพร่
ของวารสาร

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลา
ประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)